

W. F. H. 24 p. 15

(249)

192-~~cr~~

ԲՕԼ ՏԵԿՆՈԼՄՕՆ

Ե
Խ
Խ
Ր
Է
Ք
ՄԵՑԻԻԻՔ

ԻՔԻՆՃԻ ԳԸՄՄ

ՔԵՕԹԻԻԼԻՑԻԻՆ ՂԱԼԵՊԵՍԻ

ՄԻԻԹԵՐՃԻՄԻ
ՊԵՌՊ ՍԻՄՔԵՆԱՆ

ՆԱՇԻՐԻ
ԿԱՐԱՊԵՏ ՊԻՊԵՐԵԱՆ

معارف نظارت جلیله سنک ۶۸۲ نومرولی
فی ۲۹ تشرین اول سنه ۱۳۰۶ تاریخی رخصتنامه سیله طبع اولمنشدر

Կ. ՊԻՊԵՐԵԱՆ ՄԱԹՊԱԱՍԸ
ԵՖՆԻ-ՃԱՄԻ, ԶԻԶԵՔ-ԲԱԳԱՐԸ Ն. 23
Ի Ս Թ . Ա . Ն Պ Օ Լ

1894

ՊԵՏՅԻՒՔ

Ե Ի Ի Ր Է Ք

ԻՔԻՆՃԻ ԳԸՍՄ

ՔԷՕԹԻԻԼԻՅԻՒՆ ՂԱԼԷՊԷՍԻ

1

Ս Է Ր Մ Ա Յ Է

Րօզլէն վէ Լօրըն Բարիստէ թանըչըպ էվլէնմէլէրինտէն պիր չօգ սէնէլէր մուգատտէմ, Պօրտօտա, Ժան-Ժազ տը Րօտ իսմինտէ պիր տէլիգանլը վար ըտը :

Պու տէլիգանլը՝ կիւլէն էյալէթինին էն էսկի խանէտան-լարընտան պիրիսինէ մէնսուպ իտի :

Պու խանէտան՝ էսալէթ, նէճապէթ վէ աօզրուլըզ ճի-հէթլէրիլէ մէշհուր օլուպ, էվսաֆը մէզքիւրէյի էվլատ ու ահֆատընըն էն սօնընճըսը օլան պու տէլիգանլըյա տախի իյսալ իթմիշ իտի իսէ տէ, նազըտ օլարազ հիշ պիր մանղըր պըրրագմամըշ ըտը :

Ֆիլ հազըզա Ժազ, Պազաս գարիլէսի ճիվարլարընտա վազը էսկի պիր սայֆիլէտէ սէֆիլանէ պիր հալտէ եաշամագ-տա օլան բէտէրի գոնթ տը Րօտըն վէֆաթընտան սօնրա, ա-նըն սէրվէթի նէ հալտէ օլտըղընը անլամագ իսթէմիշ իտի :

Օ սըրատա անճագ եիրմի իքի եաշընտա օլմագլա պէրա-պէր, ճիվար խալըզնտան պիրինին Պլանշ նամընտարի գըզընը սէվմէքտէ օլտըղընտան, չիմաի տիւնեատա եալընըզ գալըն-

ճապու կենն գրգը վէ իւերիտէ տողաճագ չօճուգլարը նէ՝ հալտէ պուլունտըրաճաղընը անլամագ իսթէմիշ իտի . պինաէն ալէյհ բէտէրինին ումուր ու խուսուսընը թէտգիգ իթմէյէ պաշլայընճա , տիւշարը տէհշէթ օլուպ գալտը . զիրա բէտէրի՝ մալիք օլտըղը չիֆթիլիքէրի իտարէ իտէմէտիյինտէն նաշի , օլանճա սէրվէթինի պաթըրմըշ վէ էլլի պին ֆրանգ գատար պիր պօրճ հուսուլինէ սէպէպիյէթ վէրմիշ օլտըղընը կէօրմիւշ իտի :

Մէյտանտա եալընըզ պիր չիֆթիլիք պուլունմագտա օլուպ , օ տա պիւս պիւթիւն եիւզ իւսթիւնէ պըրագըրմըշ օլտըղընտան , ըուսուլմաթը սէնէվիյէսինի պիւշէ էօտէյէճէք գատար հասըլաթ վէրմէմէքտէ իտի . իշթէ պու եիւզտէն տախի մէվճուտ օլան պօրճլար սէնէտէն սէնէյէ թէզայիւտ իթմիշ իտի :

Ժագ տը Բօտ պիր զէքեալէթի ֆէվգ էլատէյէ մալիք պուլունտըղընտան , պիր կէճէ սապահա գատար նէ՝ սուրէթլէ թէսվիյէի ումուր իտէպիլէճէյինի տիւշիւնմէքլէ կէչիրտի :

Սապահլայըն գալգարըղընտա , գարարը գաթիսինի վէրմիշ իտի : Պինաէն ալէյհ , ալագլարընա սարը սախթիյանտան թօղլուգլար կէչիրմիշ վէ օմուղընա տա պիր թիւֆէնկ ալմըշ օլտըղը հալտէ , սալֆիյէտէն տըշարը չըգտը վէ ուղագտա կէօրիւլմէքտէ օլան պիր օրմանա տօղրու եիւրիւմէյէ պաշլատը : Արգասընտան տա պիր Սբանիա քէօթէյի եիւրիւլմէքտէ իտի :

Թըշըրինի էվվէլին սօն կիւնլէրի իտի . Մէվսիմ էբէյիճէ իլէրիլէմիշ օլմագլա պէրապէր , հավա հէնուզ սըճագ իտի : Զայըրլար վէ չիմէնլէր թէէսիրի հարարէթլէ եէնիտէն եէշիլլէնմէքտէ վէ եօլլարըն հէր իքի թարաֆընտա . էլան չիլէքլէր կէօրիւլմէքտէ իտի :

Կէնն չիֆթիլէր քիւլ ըէնկինտէքի էօքիւզլէրի արգասընտան եիւրիւլմէքլէ պէրապէր , սաբանըն ալտըղը չուգուրլարա ալուճ տօլուսը պուղտայ էքմէքտէ վէ պիր գաշ կիւզէլ գըզլար տախի անլէրլէ պէրապէր չալըշմագտա իտիլէր :

Պուլար ժագ տը Բօտը կէօրտիւլէրինտէ , պաշլարընը

գալտըրտըլար վէ անը սուրէթի տօսթ անէտէ սէլամլատըլար : Պատէհու կէնն գըզլար արասընտա աթիտէքի սէօղլէր ճէրէյան իթտի :

— Գոմբանս չիֆթիլիյինին սահիպի չաբուգ չաբուգ եիւրիւյօր , պու սապահ մատմուլէլ Պլանշը կէօրմէքտէն կէրի գալմագ իսթէմէյօր :

— Պլանշ ալտէթ իտէր իքէն , մէրգուլմէյէ հէր հալտէ թէսատիւֆ իտէճէք տիր :

— Պիր պիւրէրինի սէվիյօրլար , պունը տիւնեա ալէմ պիւրի :

— Պունլարըն մուհապպէթի չօճուգլըգտան պաշլամըշ օլմալը : Պունընլա պէրապէր , Մ . Ժագ կէօղիւնիւ գալտըրըպ տա գըզըն եիւզիւնէ պագմամըշ տըր :

— Լաքին պագըշը պիր լէթաֆէթի մախսուսէյի հաիզ տիր :

— Մատմուլէլ Պլանշ տախի էյի եիւրէքլի պիր գըզճըղազ տըր . . . կէօքտէն էնմիշ պիր մէլէք տիր տէնիլէպիւլի :

Ժագ աճէլէ աճէլէ եիւրիւլմէքտէ իտի : Պիր ազ սօնրա , օրմանըն աղաճտան խալի օլան պիր մահալինտէ , մէշէ աղաճլարը իլէ մուհաթ պիր գուլիպէ կէօրիւնտիւ :

Պու գուլիպէտէ ֆագըր պիր ատէմ իգամէթ իթմէքտէ օլուպ , պիւշարէնին զէվճէսի պիր գաշ կիւնտէն պէրու խասթա եաթըյօր ըտը :

Ժագ՝ օրմանլար արասընտա հավլամագտա օլան քէօթէյինի չաղըրմագ իւզրէ պիր ըսլըգ չալարագ :

— Պուրայա կէլ , Բիրամ . — տէյի պաղըրտը :

Պիր գաշ սանիյէ սօնրա , գուլիպէնին գաբուսընտա կէնն պիր գըզ կէօրիւնտիւ :

Պու գըզ բէք կիւզէլ տէյիլ իտի իսէ տէ , իրի գարա կէօղլէրինտէ պիր լէթաֆէթի աղիմէ մէշհուտ օլույօր ըտը . սիյահ սաշլարը խաֆիֆ խաֆիֆ էսմէքտէ օլան սապահ ըիւզ կեարընըն թահրիքիլէ եավաշ եավաշ տալղալանմագտա իտի :

Մերգումէ՝ ժագը օրատա կէօրինճէ, տուտագլարըն-
տա լաթիֆ պիր թէպէսսիւմ հուսուլէ կէլէրէք:

— Վա՛յ, ժագ, սիզին պուրատա նէ՞ իշինիզ վար . . .
Բիրամըն սէսինի ալտըղըմտա, քէօբէյինիզին սէտասը օլտը-
ղընը պիրտէն պիրէ հըսս իթտիմ. — տէտի:

Ժագ. — Գէօբէք սիզին հարէքթի ալիճէնապանէնիզէ
մանի օլտու, տէյիլ մի, ազիզէմ Պլանշ. . . Եկէր խասթա-
նըղը պէնիմ իշինն պըրագաճագ օլուրսանըղ, պանա լանէթ
օգուլաճագ տըր:

— Պէն իշիմի պիթիրտիմ. պիշարէ Ուկլաէ Պարայլ ազա-
ճըզ էյի տիր: Սլահըն ինայէթի պիշարէյի գուրթարտը.
տէօրթ չօճուզ իլէ աճ վէ պիլլաճ գալմագ բէք միւշքիլ շէյ
տիր:

Ժագ պու սէօզլէրի իշիտինճէ, կէօզլէրի եաշարտը վէ
էլինի հէման եէլէյինին ճէպինէ սօգարագ, պէշ ֆրանգլըզ
պիր սիքքէ չըգարըպ:

— Պուըն թարաֆըմտան խասթանըղա վէրինիզ. պէօյլէ
ճիւզի պիր շէյ վէրտիյիմտէն տօլայը պէնի մաաղուր կէօր-
սիւնլէր. — տէտի:

Պլանշ. — Պու կիպի սէօզլէր սէօյլէմէյինիզ, ժագ . . .
սիզին նէ՞ գատար լութֆըքար օլտըղընըղը հէր քէս պիլիր.
սիզի թանըյանլար զաթէն սիզի սէվէրլէր:

— Սիզ տէ պէնի սէվէր միսինիզ, Պլանշ:

— Հա՛յ հա՛յ, պու սիւալի նիշինն սօրըյօրսընըղ, սէվ-
մէք քէլիմէսինին նէ՞ գատար լաթիֆ պիր շէյ օլտըղընը ան-
լայալըտան պէրու, սիզի սէվմէքտէ օլտըղըմը պիլիրսինիզ:

— Օ հալտէ քէմալը սատագաթլա ալտէթիմէ պէքլէյէ-
ճէք միսինիզ:

Պլանշ պու սիւալ իւզէրինէ սաք սարը քէսիլտի վէ եա-
շարմըշ կէօզլէր իլէ:

— Պուրատան կիտիյօր մըսընըղ. — տէյի սօրտու:

— Էվլէթ, նէ՞ եաբայըմ, էօյլէ իգթիզա իտիյօր: Կէլի-
նիզ տէ շու մէշէ ազաճլարը ալթընա կիտէլիմ. սիզէ պաղը
շէյլէր սէօյլէյէճէյիմ:

Ժագ կէնճ գըղը օրմանըն աղաճլարը ալթընա կէօթիւր-
տիւ վէ եէշիլիքլէրտէն միւրէթթէպ պիր գանաբէ իւզէրինէ
օթուրթտըգտան սօնրա, բէտէրինին սէրվէթի քիւլիյէն ըախ-
նէտար օլտըղընը վէ սէնէտէն սէնէյէ թէղայիւտ իթմիշ օլան
պիր խայը պօրճլար քէնտիսինի հէր թարաֆտան սըգըշտըր-
մագտա օլտըղլարընը վէ պու թէհլիքէլի վազիյէթտէն գուր-
թուլմագ իշինն Գոմբանս չիֆթիյինի սաթմագտան պաշգա
շարէ կէօրէմէտիյինի վէ վաթանընտան ուզագ պիր եէրտէ
պախթընը տէնէմէյէ կիտէճէյինի արզ ու պէյան էյլէտի.
պատէհու սէօզլէնիւ շու եօլտա տէվամ իթտի:

— Պուրատա գալտըգճա, իշին իշինտէն չըգամայաճա-
ղըմ. պիհուտէ եէրէ չըրըրընըպ չապալայաճաղըմ վէ պօշ պօ-
շունա գուվլէթ վէ զէքեալէթիմի թիւքէտէճէյիմ:

— Օ հալտէ նէ՞ եաբմագ էֆքեարընտա սընըղ:

— Գոմշու՛մ Մ. Տէբաս՝ Գոմբանս չիֆթիյինի օաթըն ալ-
մագ իսթէյօր: Պիր տէֆա պօրճլարըմտան գուրթուլաճագ
օլուրսամ, միւմաիլէյին համիյէթ վէ ինսանիյէթինէ իսթինա-
տէն, պանա պիր մէմուրիյէթ պուլմասընը քէնտիսինտէն ըէ-
ճա իտէճէյիմ:

— Փագաթ անըն թանըտըղլարը հէք թիւճճարլարտան
վէ սէնաաթքեարլարտան իպարէթ տիր:

— Պիրիլիմ, քէնտիսի թիճարէթ իշլէրինտէ պէօյիւք պիր
սէրվէթ գազանմըշ տըր. . . պէն տէ չալըշարագ այնը նէ-
թիճէյէ տէսթրէս օլաճաղըմ:

— Սիզ գոնթ տը Բօտ օլտըղընըղ հալտէ, պիր թիճա-
րէթ մէմուրիյէթինէ՞ մի կիրէճէքսինիզ, ժագ:

— Էվլէթ, պուընտան սօնրա արթըզ գոնթ տը Բօտ եօգ-
տըր. պէն ժագ Բօտ իսմինի տահա զիյատէ թէրճիհ իտէ-
րիմ. պինաէն ալէյհ հէր տիւրլիւ թէտապիրի միւթէպէրէ ի-
լէ արզու իթտիյիմ սէրվէթին իսթիհսալինէ չալըշաճաղըմ.
Փագաթ սիզէ պիր շէյ սօրաճաղըմ, պէնի տաիմա սէվէրէք,
ալտէթիմէ պէքլէյէճէք միսինիզ:

Պլանշ. — (Զայրֆ էլինի մէրգումա ուղաթարագ.) Էօմ-
րիւմ օլտուգճա սիզի սէվմէքտէն կէրի տուրմայաճաղըմ,

Ժառ . . . սիզին մուհապպէթինիզ պիր եատիկեարը մուգատտէս կիպի գալպիմտէ իլէլ էպէտ մահֆուզ վէ մահֆուբ գալաճագ տըր . իճապ իտէրսէ , էօլիւնճէյէ գատար սիզի պէքլէյէճէյիմ :

— Պունը գաթիյէն վատ իտիյօր մըսընըզ :

— Էվվէթ :

— Բէք էյի , իշթէ պէն տէ պուրասընը անլամագ իսթէյօր ըտըմ : Ալլահա ըսմարլատըզ , սէվկիլի Պլանշ :

Պու սէօզիւ սէօյլէյէրէք , Ժառ տը Բօտ օրատան չէքիլիպ կիթմէք իսթէտի իսէ տէ , Պլանշ պիրտէն պիրէ «Ժա'գ» տէյի սէսլէնտի վէ տէլիգանլը արգասընա տէօնտիւքտէ , թաթլը կէօզլէրինի եիւզիւնէ աթֆ իտէրէք :

— Բէճա իտէրիմ , ազիզիմ Ժառ , պիր շէյ վար , օնու ունութմայընըզ . — տէտի :

Ժառ . — Սէօյլէյինիզ :

— Պէնիմ իչիւն հըրս ու թամաա տիւշմէյինիզ . սաատէթ տէնիլէն շէյ սէրվէթէ գաթ գաթ միւրէճճահ տըր . պիզէ էվվէլա սաատէթ լազըմ տըր . մատամ քի պիր պիրիմիզի սէվիյօրըզ , պու սաատէթի պիր ան էվվէլ իսթիհսալէ չալըշալըմ :

— Լաքին պէն սիզի ղայէթ ղէնկին վէ ղայէթ մէսուտ կէօրմէք իսթէրիմ :

— Սիզին ուզագ պուլունաճաղընըզ միւտտէթճէ , պէն մէսուտ օլամայաճաղըմ . ավտէթինիզտէ կէթիւրէճէյինիզ սաատէթ՝ սիզի կէօրմէքսիզին կէչիւրէճէյիմ ըզտըրապլարը ունութտըրաճագ մը տըր :

— Էյ սիզին արզունըզ նէ տիր :

— Պէնիմ արզում չու տըր քի , նէ գատար քիւչիւք օլուրսա օլսուն , պիր մէմուրիյէթ էլտէ իտէր իթմէզ , հէման էվլէնմէլիլիզ :

— Սիզ պիր թիճարէթ մէմուրընըն ղէվճէսի օլմագլա իքթիֆա իտէպիլիւր միսինիզ , Պլանշ :

— Նիշիւն իտէմէմ . . . սիզ պու մէմուրիյէթէ կիրմէյի արզու իթմէյօրմըսընըզ :

— Օ պաշգա պահա . . . պէն պիր էրքէյիմ վէ պիր էրքէք մագսատընա նաիլ օլմագ իչիւն , հէր շէյէ գաթլանմալը տըր :

— Էվվէթ , պէն տէ սիզինլէ պէրապէր իմ , լաքին պիր էրքէք նէ՝ գատար գուվվէթլի օլուրսա օլսուն , մուհիպպէսի վէ եախօտ ղէվճէսի եանընտա պուլունաճագ օլուրսա , տահա զիյատէ քէսպի գուվվէթ վէ ճէսարէթ իտէր . պիլաքս , քէնտիսինի պէքլէյէն հիչ քիմսէսի օլմագսըզըն , եալընըճա պիր օտայա կիրիպ գաբանաճագ օլուրսա , գուվվէթ վէ ճէսարէթի ղամ ու գասալվէթէ մունգալիպ օլուր :

— Սուս , պէնի չըլտըրթաճագ մը սընըզ , Պլանշ , սիզտէն այրըլաճաղըմտան տօլայը եիւրէյիմ ղաթէն գանլար իչինտէ տիր :

— Էօյլէ իսէ րէճամը գապուլ իտինիզ :

— Պու ֆէտաքեարլըզը գապուլ իթմէք ալչագլըզ վէ ղաաֆ ալէամէթի տիր : Ըսրար իթմէյինիզ , Պլանշ , սիզ էօմ ըիւմիւն եէկեանէ մուհապպէթի սինիզ . սիզտէն այրըլաճագ պէնճէ Բէք միւշքիլ պիր շէյ իսէ տէ , նէ՝ ֆաիտէ , պունը եաբմաղա մէճպուր ըմ :

Պիչարէ գըզճըղազ՝ արթըզ ըսրար իթմէք պիհուտէ օլտըղընը անլայարագ , պաշլընը սուրէթի մահգունանէտէ կէօյսիւնէ սարգտը : Ժառ՝ մէրգուլմէնին չէհիւսինտէ Բէյտա օլան առարը մահգունիյէթի կէօրիւնճէ , եիւրէյի էզիլմէյէ պաշլատը վէ անըն գալպինի թէէմին իթմէքիւզրէ :

— Սէյուս օլմագ լազըմ տէյիլ , Պլանշ , ղայպուպէթիմ չօգ սիւրմէյէճէք տիր . — տէտի :

Պլանշ . — Նէ՝ գատար թախմին իտիյօրմըսընըզ :

— Տէօրթ սէնէ գատար . . . սիզ չիմտի օն եէտի եաշընտա սընըզ , պէն տէ եիրմի իքի եաշընտայըմ , տէօրթ սէնէ սօնրա սիզ եիրմի պիր վէ պէն տէ եիւմի ալթը եաշընտա օլաճաղըզ քի , թամ էվլէնէճէք չաղըմըզ տըր :

— Եա թէչէպպիւսիւնիւզտէ մուվաֆֆագ օլամագսա . նըզ :

— Եինէ էվլէնէճէյիլ :

Պլանշ պու սէօզլէր իւզէրինէ էմին օլտըղընտան , Ժա. գըն գօլլարը արասընա աթըլարագ .

— Իշթէ շիմտի էմին օլտուժ , ավտէթինիզէ գատար քէ- մալը ճէսարէթլէ պէքլէյէճէյիմ , կիտէպիլիրսինիզ . — տէ- տի :

Ժագ տախի մէրգումէյի սուրէթի մուհապպէթքեսարա- նէտէ կէօյսիւնէ պասարագ , օրատան մուֆարագաթ վէ գօմշուսը Մ. Վիզթոր Տէքասըն խանէսինէ ազիմէթ իյլէտի :

Վիզթոր Տէքաս հէնուզ կէնճտէն պիր ատէմ օլուպ , իպթիտա քիւչիւք պիր եազըճը սըֆաթըյլա պիրսինին նէգ- տինէ կիրմիշ օլտըղընը վէ զէքեալէթ վէ սատագաթը սա- յէսինտէ սէնէտէն սէնէյէ տէրէճէսի արթարագ , նիհայէթ մաղազանըն սէրվէթինի թէզլեիտ իթմիշ օլտըղընտան տօլայը քէնտիսինի նախի միւքեաֆաթ իթմէք իւզրէ , էֆէնտիսի քէնտիսինի շէրիք վէ տամատ իթթիսազ իթմիշ օլտըղընը քէօյ էհալիսի ըիվայէթ իտէրլէր իտի :

Մէրգում՝ Ժագըն քէնտի օտասընա կիրտիյինի կէօրիւն- ճէ պիրտէն պիրէ թէսճճիւպ իտէրէք .

— Օ՛ , մօսիէօ Ժագ , զիյարէթինիզին սէպէպինի անլա- յապիլիր միյիմ . — տէյի սօրտու :

Ժագ . — Միւթէվէֆֆա բէտէրիմ՝ սիզին մուգավէլաթ մուհարրիրինիզին պիզիմ Գոմշանս սայֆիյէսինէ տաիր քէն- տիսինէ պազը թէքլիֆաթտա պուլունմըշ օլտըղընը վագ- թըյլա պանա սէօյլէմիշ իտի , պուլըն տօղրու օլուպ օլմա- տըղընը անլամաղա կէլտիմ . — տէտի :

Թաճիրին կէօզլէրինտէ պիր նուրը մէսէրրէթ բէյտա օլ- տու . լաքին պու մէսէրրէթինի պէլլի իթմէմէք իւզրէ հէման էսկի ֆիւթուրսըզլըղընը թագընտը :

Ֆիլ հագըգա , քէնտի պաղչէսինին նիհայէթինտէ պուլը- նան պու միւքէլլէֆ գօնաղը էլտէ իթմէյի ֆէվգ էլ ատէ արզու իտէր իտի . մա մաֆիհ կէօզլէրինին բարըլթընընը սէօնտիւրմէք իսթէյօր կիպի կէօզ գաբագլարընը եարը էն- տիրէրէք .

— Էվվէթ , տօղրու տըր , վագթըյլա մուգավէլաթ մու-

հարրիրիմ վասըթասըյլա բէտէրինիզէ պէօյլէ պիր թէքլիֆ- տէ պուլունմըշ ըտըմ . . . զէվճէմ օրատա իգամէթ իթմէյի բէք զիյատէ արզու իտիյօր ըտը . լաքին պիչարէ գատըն շիմ- տի էօլմիւշ տիր : Գըզըմ իսէ հէնուզ չօճուգ օլտըղընտան , էօյլէ արզուլարը եօգ տըր . օթուրտըղըմը խանէ պիզէ էլ- վէրիր . — տէտի :

Պու սէօզլէր իւզէրինէ , Ժագ արթըգ ըսրար իթմէյէրէք այաղա գալգտը : Մ. Տէքաս անըն շու հարէքէթի գաթիյէ- սինտէն միւթէսճճիւպ օլարագ .

— Միւթաճէլ իշինիզ մի վար , տօթըմ . — տէյի սօր- տու :

Ժագ . — Խալը , լաքին սայֆիյէմի սիզէ թէքլիֆ իթմէք ֆիքրիյլէ պուրայա կէլմիշ օլտըղըմտան , պու թէքլիֆիմի գա- պուլ իթմէտիյինիզի կէօրտիւյիւմ հալտէ , պաշգա եէրէ պաշ վուրմաղա կիտիյօրըմ :

— Նէրէյէ կիտէճէքսինիզ :

— Մուգավէլաթ մուհարրիրի Մ. Լէթաքինին խանէսինէ կիտէճէյիմ , զալիպա քի անըն ըապըթալը պիր միւշթէրիսի վար տըր :

— Ազաճըգ պէքլէյինիզ , պէլքի ույուշուրըզ , պէօյլէ չար չարուգ գալգըպ կիթմէքտէ հիշ մանէա եօգ :

Ժագ եէնիտէն օթուրտու վէ իւք տէֆա Մ. Տէքաս սէօ- զէ պաշայարագ :

— Սայֆիյէնիզի գաշա՝ սաթմագ իսթէյօրսընըզ . — տէ- յի սօրտու :

Ժագ . — Պիւթիւն խանէտանըմին մահալը վէլատէթ վէ վէֆաթը օլան պու միւքէլլէֆ խանէյի էլտէն չըգարմաղա դարար վէրմէք իշիւն , զայէթ մուհիմմ սէպէպլէրիմ պու- լունմասը թապիի տիր , տէյիլ մի :

— Օնա շիւպհէ եօգ . . . պու սէպէպլէրին նէտէն իպա- րէթ օլտըղընը անլայապիլիր միյիմ :

— Բէտէրիմ էլլի պին ֆրանգ պօրճ պըրագտը . սէրվէթ օլարագ տա Գոմշանս սայֆիյէսի իլէ էթրաֆընտա պուլու- նան պիր գաշ տէօնիւմ եէրտէն պաշգա պիր շէյի եօգ տըր :

— Պու էշեալարն էլինիզտէն կիտէճէյինէ թէէսսիւֆ իթմէյօր մըսընըզ :

— Թէէսսիւֆ իթմէք նէյէ՞ եարար... չիմտիյէ գատար պէնիմ վէ խանէտանըմըն մահալը իգամէթի օլմուշ օլան սայֆիյէյէ վէտա իթմէյօր մըյըմ... ֆէտաքեարընդ օլտըգտան սօնրա, թամամ օլմալը :

— Բէք էյի, բազար իրթէսի կիւնիւ եինէ կէօրիւշիւրիւզ :

Ժագ մագամը ինթիրամտա էյիլտի վէ օրատան չէքիլիպ կիտէճէյի սըրատա, Մ. Տէբաս եէնիտէն թէվճիհի խիթապլա :

— Պագսանըզ ա՛, պէնիմ մաղաղամտա եէնի կիրէնլէր ուֆագ թէֆէք խըտմէթլէրի կէօրմէյէ մէճպուր տըլլար, պուրասընը պիլիբ միսինիզ :

Ժագ. - (Ֆիւթուրընը պօղմայարագ.) Էվվէթ, պիլիբիմ :

— Ֆագաթ պու խըտմէթլէր արասընտա տէնկլէր պաղլամագ, արապալարը երգամագ վէ հէր կիւն օտալարը վէ մաղաղալարը սիւբիւրմէք իշլէրի տէ վար տըր :

— Օլսուն, ազմ ու մէթանէթ սահիպի օլտըղըմը պիր ազ էվվէլ սէօյլէտիմ, պունը իսպաթ իթմէյէ չալըշաճաղըմ :

Պու սէօղիւ սէօյլէյէրէք, ժագ տը Ռօտ՝ թաճիրի սուրէթի թաաղիմքեարանէտէ սէլամլայըպ չըգտը կիթտի :

Մէրգում օրատան մուֆարագաթ իտինճէ, Մ. Տէբասըն չէհրէսինտէքի գայտսըղըգ մասքէսի պիրտէն պիրէ գալգտը վէ հայրան օլտըղընա տէլալէթ իտէր պիր թավը ալարագ, քէնտի քէնտինէ :

— Թապիւթըմա մուվաֆըգ պիր ատէմ պուլտում զանն իտէրիմ : — Պու տէլիգանլը վատլարընը թուլթաճագ օլուրսա, գըղըմ պիր կիւն մատամ ժագ տը Ռօտ նամընը ալապիլէճէք տիր. - տէտի :

2

Թ Է Ճ Ր Ի Ի Պ Է

Մ. Տէբաս՝ գուրնազ պիր թաճիր օլմագ հասէպիլլէ, պու հայրէթինի ժագա պէլի իթմէմէյէ չալըշտը :

Մէրգում, ժագըն արգու իթտիյի վէճհլէ, Գոմբանս սայֆիյէսինի ալթմըշ պին ֆրանգա սաթըն ալմըշ վէ իչինտէ պուլունան էշեալը էրպապը վուգուֆա թագտիր իթտիրէրէք, գոնթ տը Ռօտըն էլի պին ֆրանգ պօրճընը թէսվի իթտիրտէն սօնրա, գալան օն եէտի պին ֆրանգը տա եիւզտէ ալթը ֆայըզ իլէ քէնտի եանընտա սագլամըշ ըտը :

Ժագ իսէ, Մ. Տէբասըն էճղա վէ մահսուլաթը խարիճիյէ մաղաղասընա կիրէլիտէն պէրու, վատընը թուլթաճագ տա վէ հիշ պիր շէյտէն մէյուս օլմամագտա իտի :

Պիշարէ տէլիգանլը սէֆիլանէ պիր օտատա իգամէթ իտէր վէ մաղաղա ուշագլարընտան եալընըզ շայրէթ վէ սատագաթը ֆէվգ էլ ատէսիլլէ սէչիլիր իտի :

Սէնէ խիթամընտա, մաղաղանըն պիւթիւն ումուր ու խուսուսընը էօյրէնմիշ իտի. բագամլսրտան օլան նէֆրէթի թապիլիյէսի միւնտէֆի օլմուշ օլմաղլա, հիսապաթը թիւճճա. ըլնէյի արթըգ անլամաղա պաշլամըշ ըտը :

Մ. Տէբաս, զահիրէն պիւրուտէթ կէօսթէրմէրլէ պէրապէր, քէնտիսինի քէմալը տըգգաթլա թէտգիգ իթմէքտէ իտի :

Սէնէ պաշընտա, մէրգումը քէնտի օտասընա չաղըրարագ :

— Սիզի չիմտի սըմսարըղա ալըշտըրաճաղըմ. պիր թագըմ խօյրաթ ատէմէրլէ իշ կէօրէճէյինիզտէն, կէօղիւնիւզիւ աշմալը վէ սօն տէրէճէ զէքեալէթլէ տալրանմալը սընըզ :

Վազը առնելին պէտ մուսմէլէրինէ հէտէֆ օլաճագ սընըզ, լաքին սիզ թիճարէթի մահզա պու մէթէպտէ էօյրէնէճէք սինիզ. գապուլ իտէրմիսինիզ. - տէյի սօրտու :

Ժագ ազաճըգ տուրտու վէ տիւշիւնմէյէ պաշլատը : Պիր թագըմ տէյէրսիզ ատէմէրին պէտ մուսմէլէրինէ հէտէֆ օլաճագ զուրուր ու հայսիյէթինէ տօգունտըղընտան, տամար-լարընտաթի պիւթիւն գանը պէյինէ հիւճիւմ իթմիշ իտի : Լաքին Պլանշը մէսուտ իթմէք ֆիքրի քէնտիսինէ եէնիտէն իւ-միտ վէ ճէսարէթ վէրէրէք :

— Էվվէթ, գապուլ իտէրիմ, էֆէնտիմ, նէ՛ տէրէճէ մէ-թանէթ սահիպի օլտըղըմը պունտա տախի իսպաթ իտէճէ-յիմ. - ճէվապընը վէրտի :

Մ. Տէբաս՝ կէօղլէրինտէ բէյտա օլան նուրը մէսէրրէթի կիզլէմէք իւզրէ պիր տէֆա տահա կէօղ գաբագլարընը էն-տիրտի :

Յիլ հագըգա ժագ տը Բօտ պու եէնի մէմուրիյէթինտէ, տէյէրսիզ ատէմէր թարաֆընտան պիր թագըմ սուի մուս-մէլաթա տիւշար օլտու. լաքին պունլարա պիր մէթանէթի ֆէվգ էլ ատէ իլէ գաթլանտը :

Մա մաֆիհ անըն թապիաթը ալիճէնապանէսի միւշթէրի-լէրինէ նիհայէթ թէէսիր իթմէքլէ, քէնտիսի հագգընտա պիր թարաֆտան էֆիյէթ վէ տիկէր թարաֆտան տա հիւրմէթ վէ ըրայէթ հուսուլէ կէլմէյէ պաշլատը :

Պու սուրէթլէ պիր սէնէ տահա կէշտի : Ժագ Բօտ բիյա-ցանըն է՛ն էֆիյէթլի սըմաարլարընտան պիրի օլմուշ բտը :

Լաքին գալպի հիշ տէյիշմէմիշ իտի : Խարիճտէն ֆիւ-թուրսըղըգ ալաիմի կէօսթէրմէքլէ պէրապէր, գալպի էվ-վէրէնտէն տահա զիյատէ շիտտէթլէ չարբմագտա իտի :

Պազաս գարիյէսի հէր նէ գատար Պօրտօտան ուղագ տէյիլ իտի իսէ տէ, ժագ բէտէրինին խանէսինի սաթալը-տան պէրու, Գոմբանսա կիտիպ տէ Պլանշը կէօրմէմիշ իտի : Պունընլա պէրապէր անը կիտիպ պուլմագ վէ տիւշար օլտը-ղը իշքէնէլէր արասընտա մուհապպէթինին նէ՛ գատար արթմըշ օլտըղընը սէօյլէմէք իւզրէ, բէք չօգ տէֆալար տէ-

միր եօլու մէվգիֆինէ կիթմիշ վէ ֆագաթ պիլէթինի ալմագ-սըզըն եինէ կէրի տէօնմիւշ իտի. զիրա քէնտի քէնտինէ :

— Պլանշ պէնի պու հալտէ կէօրմէմէլի տիր. ինսանըն միւտտէթի հայաթընտա պիր գաշ սէնէ զիյատէ կէշմէնին նէ՛ էհէմիյէթի օլապիլիր : Պէնի պիր ազ տահա պէքլէսին : Էկէր պէնիմ՝ հագգընտա էֆիյէթ վէ իթիմատըմ պուլունմամըշ օլ-սայըտը, անը զէվճէ ինթիսապ իթմէզ իտիմ. - տէր իտի :

Պիր սապահ Մ. Տէբբաս քէնտիսինի նէզտինէ չաղըրա-րագ :

— Սիզ շիմտի սըմաարլըգ սէնաաթընը վէ պէնաէն ա-լէյհ էմթիանըն սուրէթի ֆիրուլթընը էօյրէնտինիզ. պիր միւշթէրի իլէ նա՛սըլ մուսմէլէ իթմէք վէ պիր մաթա՛ը նէ՛ եօլտա սաթմագ լազըմ՝ կէլէճէյինի արթըգ պիլիրսինիզ : Շիմ-տի տէ սուրէթի իշթիրայը էօյրէնմէլիսինիզ. - տէտի :

Ժագ քէմալը տըգգաթլա քէնտիսինի տինլէտիքտէն սօն-րա :

— Լաքին շիմտիյէ գատար պու իշլէրի սիզ կէօրիւր ի-տինիզ, տէյիլ մի. - տէտի :

Թաճիր. - Էվվէթ, չունքի պէնիմ եէրիմէ գօյաճագ պաշ-գա քիմսէմ եօղ ըտը : Էմթիայը սաթըն ալմագ՝ սաթմագ գատար գօլայ տէյիլ տիր... ինսան հէմ գուրնազ վէ հէմ տէ հիլլէպազ օլմալը. եօգսա մուվաֆֆագ օլմագ :

— Շիմտի միւրատընըզ նէ՛ տիր, պունը՝ տա մը թէճ-րիւպէ իտէյիմ իսթէյօրսընըզ :

— Էվվէթ :

— Նէ՛ վագթ իշէ պաշլայաճաղըմ :

— Կէլէճէք հաֆթատան իթիպարէն իշէ պաշլայաճագ-սընըզ. պու պապտէ սիզէ մէէզունիյէթի թամմէ վէրիլիմ : Մալիւմաթը լազըմէյի ալմագ, ագճէ ֆիյաթլարընը էօյ-րէնմէք, կէմիլէրին վագթը մուվասէլէթինի անլամագ, բէ-գապէթ իտէնլէրին մալը գաշա սաթթըղլարընը խապէր ալ-մագ վէ տահա պիր չօգ շէյլէրէ քէսպի վուգուֆ իթմէք սի-զէ այիտ օլաճագ տըր : Էկէր պու իշի տէ պէճէրէճէք օլուր-սանըզ, իշինիզ սըրասընտա տըր :

— Թէ՛նքքիւր խտերիմ, էֆէնտիմ, մուվաֆֆադ օլմա-
ղա չալըչաճաղըմ:

Ֆիլ հագըգա ժագ իքինճի հաֆթատան իթիպարէն իշէ
պաշլատը: Պիր գաշ ալար պու սուրէթլէ կէշտի: Ժագ Բօտ
էվվէլճէ մահիր պիր սըմսար օլմուշ օլտըղը կիպի, շիմտի տէ
ուսթա պիր մալ ալըճը օլմաղա պաշլայօր ըտը. լաքին պու-
նա հէնուզ մուվաֆֆադիյէթ նամը վէրիլէմէզ իտի:

Մ. Տէբաս անը կիզլի կիզլի թէտգիդ իթմէքտէն կէրի
տուրմատըղընտան, քէնտի քէնտինէ:

— Հէր տիւրիւ էվսաֆը հաիզ տիր ամմա, գուրնազլը-
ղը եօգ տըր. — տէր իտի:

Պիր կիւն Բօյլեագտա պիր էրզագ կէմիսի պուլունտըղը
խապէր ալընտը. պու կէմի էրզագ վէ մահսուլաթը խարիճի-
յէյի համիլ օլուպ, ֆագաթ տէնիզտէ բէք չօգ տալղա եէ-
միշ օլտըղընտան, իշինտէքի էմթիա ըսլանըպ պօղուլմըշ ը-
տը:

Տիկէր թիւճճար մէմուրլարը կիպի, ժագ տախի պու
էմթիայը մուայէնէ իթմէյէ կիթտի. լաքին տիկէրլէրի եա-
լընըզ իւթիւնիւ պագմագլա իքթիֆա իթմիշ օլտըղլարը
հալտէ, քէնտիսի էլլէրինի չուվալլարըն թա ալթընա պաթըր-
տը:

Պունըն իւզէրինէ կէօղլէրի բարլամաղա պաշլատը. զիրա
տէնիզ սուլարը չուվալլարըն եալընըզ իւթիւնիւ ըսլաթմըշ
օլուպ, ալթընտաքի էրզագ իսէ՝ զայէթ սաղլամ վէ զայէթ
կիւզէլ իտի. լաքին պու քէշֆինի հիշ քիմսէյէ սէօյլէմէտի:

Մէրգուլ իրթէսի կիւնիւ միւզայէտէ մահալինէ կիտէր
կիթմէզ, մէսլէքտաշլարընտան պագըլարը.

— Կէմիտէքի էմթիայը մուայէնէ իթտինիզ մի, ժագ.
— տէյի սօրտըլար:

Ժագ. — էվվէթ, մուայէնէ իթտիմ:

— Նա՛սըլ պուլտընըզ, պիւթիւն չուվալլար պէրպատ
օլմուշ տըր, տէյիլ մի:

— Պէլքի սիզին զանն իթտիյինիզ կիպի չըգմազ:

Մէսլէքտաշլարը պու սէօղիւ իշիտինճէ, գահգահա իլէ

կիւլմէյէ պաշլատըլար վէ պիր պիրլէրինէ շու սէօղլէրի սէօյ-
լէտիլէր.

— Պու էմթիա Բասթուրէլլէրին մալի տիր. Վիգթօր Տէ-
բասըն Բասթուրէլլէրին եանընտա ագճէսի պուլունմալը քի,
Ժագ Բօտ պու էմթիայը պօղմագ իսթէմէյօր:

— Միւզայէտէ վագթընտա շունա պիր օյուն եաբալըմմը:

— Նէ՞ կիպի:

— Պիր իքի տէֆա արթըրաճագ օլուրսա, իւզէրինէ պը-
րագալըմ:

— Էյի օլուր, վարսըն զարարընը քէնտիսի չէքսին:

Ֆիլ հագըգա ժագ՝ էսնաի միւզայէտէտէ ֆէվզ էլ ա-
տէ ֆիւթուրսըղըգլա իքինճի վէ իւշիւնճիւ տէֆա արթըր-
մըշ օլտըղընտան, միւզայէտէ քէնտի իւզէրինտէ գալտը:

Պունըն իւզէրինէ տէրհալ մաղաղայա ալտէթ իթտի վէ
Մ. Տէբասըն օտասընա կիրէրէք:

— Պու տէֆա թէ՛նքքի իթմէյէճէքսինիզ զանն իտէրիմ.
— տէտի:

— Նէ՞ վար քի:

— Բասթուրէլլէրին մալի օլան պիւթիւն կէմիյի օն տէօրթ
պին ֆինանգա սաթըն ալտըմ:

— Լաքին սիզ չըլտըրտընը՞զ մը, ժագ, պու էմթիա
տէնիզ սուլընտան քեամիլէն պօղուլմըշ տըր, պունլարը
պաշտան սալմագ իշուն սէնէլէր լազըմ տըր:

— Վա՛յ, սի՞զ տէ մի պու մասալա ինանտընըզ:

— Մասա՛լ մը:

— Էվվէթ, պու սէօղլէր մասալտան պաշգա պիր շէյ
տէյիլ տիր:

— Լաքին Շամբանեագ կէօղիւյէ կէօրմիւշ:

— Էվվէթ, կէօրմիւշ օլտըղընը պէն տէ թաստիգ իտէրիմ.
Լաքին չուվալլարըն եալընըզ իւթիւնիւ կէօրմիւշ, ալթընը տա
կէօրմիւշ միւ:

— Ա՛հ, հագըղն վար, ժագ, սէօյլէ պագալըմ, Նէ՞
եաբալըն:

— Պու չուվալլարտա իքի եիւզ պին ֆրանգլըզ սաղլամ

վէ պիրինճի ճինս էրզագ վար տըր . . . հագըգաթը հալ պուն-
տան իպարէթ տիր, էօյլէ Շամբանեագլարըն ֆիլանլարըն սէօ-
զիւնէ էհէմիյէթ վէրմէյինիզ:

— Նա՛սըլ օլտու տա պու գատար մալը օն տէօրթ պին
ֆրանգա սաթըն ալապիլտինիզ:

— Զուվալլարըն ալթը սաբ սաղլամ օլտըղըն հիչ քիմ-
սէյէ սէօյլէմէտիմ. էթրաֆրմտա պուլունանլար սիզին Բաս-
թուրէլէր նէզտինտէ ագճէնիզ պուլունտըղըն վէ պունըն
իչիւն պէն էմթիայը պօզմաղա ճէսարէթ իթմէտիյիմի սէօյ-
լէմէյէ պաշլատըլար. Լաքին պէն հիչ սէսիմի չըգարմատըմ
վէ միւզայէտէ վազթընա պէքլէտիմ. պունլար սիզի զարա-
րա ուղրաթմագ իչիւն միւզայէտէյի իւզէրիմէ պըրագմայը
գարարլաշտըրտըլար. ֆիլ հագըգա տա պէօյլէ եաբտըլար վէ
իւչիւնճիւ տէֆա արթըրմը իքէն, միւզայէտէ օն տէօրթ պին
ֆրանգա իւզէրիմտէ գալտը:

— Պու հարէքէթինիզ պէնի ֆէվզ էլատէ խօշնուտ իթ-
տի. հաֆթա նիհայէթինտէ արթըգ գասայա կէչէճէքսինիզ.
մէմուրիյէթինիզ՝ կէօրտիւյիւնիւզ իչ իլէ միւթէնասիպ օլմա-
լը տըր:

— Թէչէքքիւր իտէրիմ, էֆէնտիմ:

— Հա՛, էյի խաթըրըմա կէլտի, խըտմէթինիզին խարի-
ճինտէ օլարագ նիչիւն պէնի խանէմտէ զիյարէթէ կէլմէյօր
սընըզ:

— Շիմտիյէ գատար պէնի խանէնիզէ տավէթ իթմէմիշ
իտինիզ:

— Պու ինճէ հիսապլար եէնի մի չըգտը . . . գոնթ տը
Բօտ պիր եէրէ կիթմէք իչիւն նէ՛ վազթտան պէրի տավէթէ
իհթիյաճ կէօրիւյօր:

Ժագ. — (Խաֆիֆճէ կիւլիւմնէյէրէք.) Թիւճճար եաղը-
ճըսը օլալտան պէրու:

— Բէք էյի, էօյլէ իսէ պէնիմ եաղըճըմը՝ ճուճաա իր-
թէսի կիւնիւ քէնտի խանէմտէ պէնիմէ պէրապէր եէմէք եէ-
մէյէ տավէթ իտէրիմ:

— Պուրատաքի խանէնիզտէ, տէյիլ մի:

— Էվվէթ, պուրատաքի խանէմտէ. գըղըմ Սէլին իլէ
տախի տօսթ օլուրսընըզ: Պէն քէնտիսինէ սիզտէն օ գատար
պահա իթտիմ քի, սիզի թանըմայը բէք զիյատէ արզու իտի-
յօր:

Ժագ՝ պէրմիւթատ պիւրուտէթ վէ իհթիյաթլա տավ-
րանան պու ատէմին աղընտան պու զարիպ սէօզլէրի իչիտին-
ճէ, աղաճըգ էնտիշէյէ տիւշէրէք, ճէվապ վէրմէքսիզին է-
յիլտի վէ օրատան չէքիլիպ կիթմէք իւզրէ իքէն, Մ. Տէբաս:

— Զուճաա իրթէսի կիւնիւ կէլէճէքսինիզ, տէյիլ մի. -
տէտիքտէ, Ժագ:

— Էվվէթ, էֆէնտիմ. - ճէվապընը վէրտի:

Նիհայէթ միւլագաթ կիւնիւ կէլտի: Ժագըն զիհնինտէ
պիր նէվ չիւպհէ հասըլ օլմուշ վէ գալպի չօճուգլըգտան պէ-
րու սէվմէքտէ օլտըղը Պլանշա այիտ պուլունմըլ օլմագլա պէ-
րապէր, կիւզէլ պիր գըղա թագտիմ իտիլէճէյինի պիլտիյի
ճիհէթլէ, թուալէթինի քէմալը իհթիմամլա իբմալ իյլէտի:

Սաթաթ ալթըր րատտէլէրինտէ Մ. Տէբասըն սալօնընա
կիրտիյի զէման, ալթըր այ միւթէմատիյէն մաղաղալարը սիւ-
բիւրմիւշ օլան եաղըճը, մաղաղանըն էմթիասընը սաթմաղա
չալըշան սըմսար վէ հէր կիւն միւզայէտէխանէտէ կէօրիւլէն
մալ ալըճը գըյաֆէթինտէ տէյիլ իտի:

Մ. Տէբաս քէնտիսինի գըղընա թագտիմ իյլէտի վէ Ժագ
մէրգուլմէ էօնիւնտէ էյիլէրէք:

— Մատմուաղէլ, բէտէրինիզ պէնի պու ագշամ խանէ-
սինէ գապուլ իթմէքլէ պէնի պէօյիւք պիր շէրէֆէ նաիլ ի-
տիյօր. հագըգըմտա կէօսթէրիլէն պու էսէրի էմիիյէթ վէ թէ-
վէճճիւհտէն տօլայը խասսէթէն թէչէքքիւր իտէրիմ. - տէ-
տի:

Գըղ տախի ճէվապ օլմագ իւզրէ Լաթիֆ վէ նաղիք պիր
սէտա իլէ:

— Սիզ պու էմիիյէթի քէնտի զայրէթ վէ սատագաթը-
նըզ սայէսինտէ գաղանտընըզ. պու էմիիյէթէ պունտան
պէօյլէ տախի մաղհար օլմաղա չալըշընըզ. - տէտի:

Մէրգուլմէ օրթա պօյլու, կիւզէլ վէ նաղիք պիր գըղ-

ճըղաղ օլուպ, աղղը ուփածըգ վէ պագըղը տա զայնթ թաթ-
լը իտի:

Մ. Տէքաս պիւթիւն կէճէյի ժագըն գատր ու իթիպարը-
նը պէօյիւթմէք վէ անըն հայսիյէթիւնի հէր քէսէ թանըթմագ
խուսուսլարը հագգընտա տիւշիւնմէքլէ կէշիրտի:

Ժագ իսէ կէօրտիւյիւ հիւնիւ գապուլիյէթտէն մէֆնուն
օլարագ իրթէսի կիւնիւ Սէլինտէն այրըլտը վէ արթըգ օն-
տան սօնրա հիշ պիր շիւպհէյէ վարմագսըղըն սըգ սըգ կէ-
լիպ կիթմէյէ պաշլատը:

Ֆիլ հագըգա, քէնտիսիյէ գարտաշ կիպի մուամէլէ ի-
տէն պու աղղը թապիաթլը գըղտան նա՛սըլ շիւպհէ իտէպի-
լիր իտի:

Սէլին մուղիգայը բէք զիյատէ սէվտիյինտէն, նաղմէսաղ
օլտըղը սըրալարտա, ժագ տախի քէնտիսիյէ պիրլիքտէ եար-
տըմ իտէր իտի:

Մ. Տէքաս արթըգ քէնտիսիյինտէն կէշէմէղ օլտու. հէր
սըրըղըն քէնտըսինէ սէօյլէր վէ եավաշ եավաշ անը քէնտի
խանէսինէ ճէլպ իթմէյէ չալըղըր ըտը: Ժագ իսէ հիշ պիր
շէյտէն շիւպհէ իթմէքսիզին պու միւնասէպաթը լաթիֆէյէ
թէսլիմի նէֆս իթմէքտէ իտի:

Պիր ազշամ Սէլին իլէ ժագ եալընըգճա գօնուշուր իքէն
Սէլին պիրտէն պիրէ մուհավէրէնին շէքլինի թէպտիլ իտիպ:

— Բասթուրէլլէրին եէկեանէ օղու էտմոնտ Բասթուրէլ
պէնիմլէ էվլէնմէք իսթէյօր, պիլի՛ր միսինիզ. — տէտի:

Ժագ խալիսանէ վէ լաթիֆանէ պիր սուրէթտէ կիւլիւմ-
սէյէրէք:

— Վա՛յ, էօյլէ իսէ սիզի թէպրիք իտէրիմ, մատմուա-
ղէլ. էտմոնտ Բասթուրէլ կիւղէլ, ալիճէնապ վէ զայնթ զէ-
քի պիր տէլիգանլը տըր, պուշլար ճալիպի մէֆնունիյէթ օ-
լաճագ էվսաֆտէն տիր զանն իտէրիմ:

— Տէմէք քի անընլա էվլէնմէյէ պէնի թէշվիգ իտիյօր
սընըղ, էօյլէ՞ մի:

— Էվլէթ, զիրա էտմոնտըն սիզի մէսուտ վէ պախթի-
յար իտէճէյինտէն էմլինիմ:

— Աճայի՛ պ:

— Պուռտա շայանը թէաճճիւպ օլաճագ պիր շէյ եօգ
զանն իտէրիմ, մատմուաղէլ:

— Նա՛սըլ եօգ, վէրտիյինիզ նասիհաթ բէք աճայիպ
տիր:

— Պիղ տօսթ տէյի՛լ միյիզ:

— Էվլէթ:

— Օ հալտէ բէյիմի աշըգտան աշըղա սէօյլէմէքլիյիմ
թապիի տէյի՛լ մի տիր. պա խուսուս քի մէսէլէ սիզին սաա-
տէթի հալինիզտէն իպարէթ տիր:

Գըղըն եիւզիւնտէքի կիւլ բէնկի պիրտէն պիրէ սօլղուն-
լըղա միւթէհապվիլ օլմուշ ըտը: Պիր գաշ տագըգա սիւքիւթ
վէ միւլահազատան սօնրա:

— Սիզին սաատէթի հալիմի նէ՛ գատար արղու իթտի-
յինիզի պիլիրիմ. լաքին սիզէ էտմոնտ Բասթուրէլի սէվմէտի-
յիմի սէօյլէյէճէք օլուրսամ, նէ՞ ճէվապ վէրէճէքսինիզ:

— Սիզ ագըլլը վէ տօղրու եիւրէքլի պիր գըղսընըգ.
սիզինլէ ճիտտի պիր սուրէթտէ գօնուշմագլըղմա միւսաատէ
իտէրսինիզ, տէյի՛լ մի:

— Էվլէթ, սէօյլէյինիզ:

— Մատամ քի էտմոնտ Բասթուրէլ սիզինլէ էվլէնմէք
խաթէյօր, բէտէրինիզ անը օ խուսուսա թէշվիգ իթմիշ օլ-
մալը տըր: Շու հալտէ, էտմոնտ իլէ արանըգտա պուլունան
տօսթլուգ՝ իզտիվաճտան սօնրա եավաշ եավաշ քէօքիւ պիր
մուհապպէթ միւպէտտէլ օլաճագ տըր:

— Ֆագաթ պէն սէվմէք վէ սէվիլմէյի պու սուրէթլէ
խայալ իթմէմիշիմ տիր:

Պու սէօղիւ սէօյլէյէրէք, պիշարէ գըղճըղաղ պաշընը
մահգունանէ պիր սուրէթտէ կէօյսիւնէ սարգտը վէ ասարը
հիւզն ու քէտէր մէշհուտ օլան կէօղլէրինի եէրէ էյտի:

Պունըն իւզէրինէ ժագ սարսըլտը. Սէլինին կէօղլէրի
քէնտիսինէ բէք չօգ շէյլէր հըսս իթտիրմիշ օլտըղընտան,
քէնտի քէնտինէ:

— Աճապա պէնի՛ մի սէվիյօր . . . եա՛ Բապպի, եա՛

Բապպի . . . պէն իսէ հիշ պիր շէյտէն շիւպհէ իթմէյօր ըտըմ . - տէտի :

Պատէհու մուհապէրէյի թէպտիլ իթմէք իսթէտի : Սէլին անըն սէօղլէրինի քէմալը մահադուղիյէթլէ տինլէյօր ըտըմ :

Ժադ քէնտիսինտէն այրըլաճաղը սըրատա , լաթիֆ պիր սէտա իլէ :

— Պանա պիր տօսթլըդ իթմէք իսթէր միսինիլ . - տէյի սօրտու :

Ժադ . - Շիւպհէսիլ , էլիմտէն կէլիր պիր շէյ իսէ , եաբ մաղա հաղըր ըմ , մատուաղէլ :

— Եարըն սապահ բէտէրիմին օտասընա կիտինիլ :

— Կիտիպ նէ՞ եաբայըմ :

— Իզտիվաճըմ հադգընտա քէնտիսիլէ կէօրիւշիւնիլ . եալընը . . . :

— Նէ՞ վար :

— Պու ագչամ սիզէ տէտիյիմ սէօղլէր իւզէրինէ եարըն սապահա գատար տիւշիւնիւնիլ :

— Բէք էյի , տիւշիւնիւնիւնիլ :

Ժադ քէնտի օտասընա կիրտիյինտէ , բէք զիյատէ մահադուն վէ միւքէտտէր կէօրիւնիւյօր ըտըմ :

Քէնտիսի Պլանշ տը Մոնթէկիւիւ էլան էվվէլքի կիպի սէվէր իտի . պու մուհապպէթինի հիշ պիր շէյ թախֆիֆ իտէմէլ իտի : Լաքին Սէլին , պու սէվիմի վէ պիկիւնահ չօճուգ քէնտի սէպէպիլէ մուղտարըպ օլույօր վէ իշթէ պու միւլահաղա քէնտիսինի մահադուն վէ միւքէտտէր գըլըյօր ըտըմ :

Պիշարէ տէլիգանլը օ կէճէ սապահա գատար ույույա մատը : Մա մաֆիհ իրթէսի սապահ Մ. Տէբաս քէնտիսինի չաղըրթաղգտա , քէնտի սիւքիւնէթի թապիլիյէսի իլէ անըն օտասընա կիրտի :

Թաճիրի մէրգուլմ ժադըն եիւզիւնտէ սէրիէն պիր կէօղ կէզտիրտիքտէն սօնրա .

— Ազիզիմ ժադ , գըզըմ տիւն ագչամ արանըղտա ճէրէյան իտէն մուհապէրէյի պանա նազլ իթտի . - տէտի :

Տէլիգանլը եէրինտէն գըմըլտամատը , եիւրէյի թըբ թըբ վուրմաղլա պէրապէր , եիւզիւ սիւքիւնէթ վէ պիւրուտէթիւնի մուհաֆաղա իթմէքտէ իտի :

Մ. Տէբաս սէօղիւնիւ տէվամ իլէ :

— Սիզ նամուսլու վէ տիրայէթլի պիր ատէմ կիպի հարէքէթ իթմիշ սինիլ , թէշէքքիւր իտէրիմ . - տէտի :

Ժադ . - Մատուաղէլ Սէլին պէնտէն պիր բէյ թալէպ իթտի , պէնտէ բէյիմի քէնտիսինէ պէյան իյլէտիմ :

— Էվվէթ , լաքին էտմոնտ Բասթուրէլին գըզըմլա էվլէնմէք իսթէմէսի՝ պէնիմ անը օ խուսուսա թէշվիգ իթմէմ տէն նէշէթ իթտիյինի տէ սէօյլէմիշ սինիլ :

— Էվվէթ , էֆէնտիմ , սէօյլէտիմ :

— Բէք էյի , լաքին պէն էտմոնտ Բասթուրէլի թէշվիգ իթմէմիշ օլտըղըմ կիպի , Սէլինի քէնտիսինէ վէրմէյի տէ հիշ արզու իթմէմ : Դըզըմըն պէշ եիւզ պին ֆրանգ թըրախօմա սը վար տըր . ալաճաղը գօճա էվվէլա պէնիմ օրթաղըմ վէ սօնրա տա պէնիմ խալէֆիմ օլաճադ տըր :

Պու սէօղիւ սէօյլէտիքտէն սօնրա , Վիգթոր Տէբաս կէօղլէրինի ժադ տը Բօտըն եիւզիւնէ տիքտի : Լաքին օրատա պիր արզու վէ եախօտ պիր հըրս ու թամա էսէրի կէօրէմէտիյինտէն , քէնտի քէնտինէ :

— Աճապա պէնիմէ օյո՛ւն մը օյնայօր . - տէյի տիւշիւն . տիւ վէ պատէհու անը ճէլպ իթմէք իշիւն քէմալը խուսուս իլէ հարէքէթ իթմէք լաղըմ կէլէճէյինի միւլահաղա իտէրէք :

— Պէնիմէ վուգու պուլան իլք միւլաղաթընըղը խաթըրլայօր մըսընըլ , ազիզիմ ժադ . - տէյի սօրտու :

Ժադ . - Գոմբանս սայֆիյէսինի սիզէ թէքլիֆ իթմէյէ կէլտիյիմ կիւն միւ :

— Էվվէթ :

— Խաթըրըմտա տըր , պէն հիշ պիր շէյ ունութմամ :

— Ո կիւնիւ պէնիմ ճէպիմտէ օն ֆրանգ պուլունտըղը հալտէ Պօրտօյա կէլմիշ օլտըղըմը վէ աղմ ու մէթանէթիմ սայէսինտէ նալի սէրվէթ վէ սաատէթ օլտըղըմը սէօյլէտիք :

տէն սօնրա . « Պէն տէ սիզին կիպի եաբաճաղըմ » տէմիշ ի-տինիզ . պու սէօզլէր տէ խաթըրընըզտա՞ մը տըր :

— Էվվէթ , խաթըրըմտա տըր :

— Պէնիմ չօրպաճըմ պանա մուսվէնէթ իթմիշ օլտըղը կիպի , պէն տէ սիզէ մուսվէնէթ իթտիմ : Սիզինէ մէշղուլ օլտուլմ վէ հագգընըզտա էմնիյէթ վէ իթիմատ հասըլ իթ-տիմ : Սայ ու զայրէթինիզ վէ ազմ ու ճէսարէթինիզ մէմ-նունիյէթիմի մուճիպ օլտուլ : Պու կիւն գըյմէթինիզ նէ՝ օլ-տըղընը պիլիւրիմ : Պէնիմ եթիշտիյիմ նօգթայա սիզ տէ վա-սըլ օլապիլիւրսինիզ :

Գոնթ տը Բօտըն եիւրէյինտէ շէտիտ պիր մուհարէպէ վուգուա կէլիյօր ըտը : Վիգթոր Տէբաս աչըգտան աչըղա գը-զընը քէնտիսինէ թէքլիֆ իթմէքտէ իտի : Քէնտի վէլիի նիյ-մէթի օլան պու առէմին եիւրէյինի ինճիթմէքսիզին նէ՝ եօլ-տա ճէվապ վէրէճէյինի տիւշիւնմէքտէ իտի :

Նախէհան սօլղուն չէհրէսինի եօգարը գալտըրարագ .

— Արամըզտա վուգուա կէլէն մուհավէրէյի մատմուա-զէլ Սէլին պիլիւր մի . — տէյի սօրտու :

Մ. Տէբաս . — Պաշգա պիրիսի օլսայըտը , հագըգաթը հա-լի սէօյլէմէզ իտիմ . լաքին սիզին էօնիւնիւզտէ եալան սէօյլէ-մէքտէն հիճապ իտէրիմ : Էվվէթ , գըզըմ հէր չէյի պիլիւր , զի-րա սիզի . . . :

Ժագ . — Բէճա իտէրիմ , էֆէնտիմ , զիյատէ պիր սէօզ սէօյլէմէյինիզ : Սիզին գըզընըղ նատիր պուլունուր պիր գալ-պէ մալիք տիր : Էկէր քէնտիսինէ պիր քէօթիւլիւք իթմիշ ի-սէմ պիլէ , իսթէմէյէրէք իթմիշիմ տիր . զիրա քէնտի գալ-պինտէ պէօյլէ պիր մուհապպէթ ույանտըրաճաղըմը գաթան մէմուլ իթմէզ իտիմ . ֆագաթ պունը թամիր իթմէյէ չալը-շաճաղըմ :

— Պէն պու պապտէ եալընըղ պիր թարիգ կէօրիւյօրըմ :

— Օնու եաբամամ . . . հայտէ պէրապէր գըզընըղըն եա-նընա կիտէլիմ . . . գըզընըղըն մէճուհ գալպինի չիֆաբէզիր իտէճէյիմի վատ իտէրիմ , պէն քէնտի թապիաթընը պիլի-ւրիմ , պու պապտէ մուվաֆֆագ օլաճաղըմտան էմին իմ :

Մ. Տէբաս , ժագըն արղուսընա իթթիպաէն , այաղա գալգ-տը վէ իքիսի պիրլիքտէ Սէլինին պուլունտըղը օտայա կիթ-տիլէր :

Պիշարէ գըզըն եիւզիւ սօլղուն վէ իրի գարա կէօզլէրի եաշ իլէ տօլղուն իտի :

Մէրգումէ ժագը կէօրիւնճէ , պիւթիւն վիւճուտըյա թիթրէտի : Ժագ իսէ նիյազքեարանէ պիր նաղարա եիւզիւնէ պագարագ .

— Մատմուազէլ , սիզի թանըյալը պիր գաշ այ օլտու . լաքին սիզին նէ՝ գատար ալիճէնապ պիր գալպ սահիպի օլ-տըղընըղը պու միւտտէթ զարֆընտա բէք ալէա թագտիր ի-տէպիլտիմ : Սիզէ պիր հիքեայէ նագլ իթմէքլիյիմէ միւսաա-տէ իտէ՞ր միսինիզ :

Սէլին . — (Զայըֆ պիր սէտա իլէ .) Սէօյլէյինիզ , սիզի տինլէյօրըմ :

Ժագ վէ Սէլին քիւշիւք պիր գանաբէ իւզէրինէ օթուր-մուշար ըտը : Մ. Տէբաս իսէ՝ պէօյիւք պիր գօլթուգ իւզէրին-տէ օթուրմըլ օլտըղը հալտէ , անլէրլէ մէշղուլ օլմայօր կի-պի կէօրիւնիւյօր վէ էօնիւնտէ պուլունան աթէշի գարըշտը-րըյօր ըտը . ֆագաթ անլէրին հարէքեաթընտան հիշ պիրի-սինի կէօզիւնտէն գաչըրմամագտա իտի :

Գոնթ տը Բօտ թիթրէք պիր սէտա վէ հէյէճանլը պիր թավր իլէ սէօզէ պաշայըպ .

— Պունտան պիր գաշ սէնէ մուգատտէմ , պիր տէլի-գանլը՝ տօղմուշ օլտըղը գօնագ տէրունինտէ մէսուտանէ պիր էօմր կէչիրիր իտի . պիւթիւն սիլիլէսի պու գօնագտա սէր-վէթ վէ սաատէթ իչինտէ էօմր կէչիրտիքտէն սօնրա , վէֆաթ իթմիշլէր իտի : Պու տէլիգանլը քէնտի հալ ու վագիյէթինի զայէթ միւքէմմէլ զանն իթտիյինտէն , իշսիզ կիւճսիւզ եաշա-մագտա իտի . զաթէն քէնտի էօնիւնտէ իշտէն վէ կիւճտէն աթի պիր չէյ օլմագ իւզրէ պահս իթմիշլէր իտի : Քէնտի գօ-նաղընտան պիր աղ ուղագտա , տիկէր պիր ֆամիլեա իգա-մէթ իտէր իտի քի , պու ֆամիլեա արասընտա քէնտիսինտէն տէօրթ եաշ քիւշիւք պիր գըզ վար ըտը :

Սէլին պու սէօզիւ իշխոնճէ, կէօզլէրինի գաբատը վէ երկզինինն ընկի օ՛ գատար սօլտու քի, ժագ ատէթա իւր-քէրէք:

— Ազաճըգ տուրայը՛մ մը, մատմուլաղէլ. — տէյի սօր-տու:

Սէլին քէնտիսինի թութարագ վէ իգթիտարընն ֆէվ-գինտէ պիր զայրէթ իճրա իտէրէք:

— Խա՛յր, սէօզիւնիւզիւ տէվամ իտինիզ. — տէտի:

Ժագ կէնճ գըզըն արզուսընա իթթիպաէն, սէօզիւնիւ շու եօլտա տէվամ իյլէտի:

— Պու գըզ մէսուտ տէյի իտի: Բէտէրի իքինճի տէ-ֆա էվլէնմիշ օլտըղընտան, իքինճի գարըսը պիշարէ գըզա տաիմա սուի մուամէլէ կէօսթէրի իտի: Պունտան պաշգա պու ֆամիլեա չօգ քիշիտէն իպարէթ օլուպ, սէֆալէթ տա-խի իւսթէ կէլմիշ օլտըղընտան, զավալը գըզընղազ պիր գաշ բարա գազանմագ իշին չէթին իշլէր կէօրմէյէ մէճպուր օլ-մուշ ըտը: Լաքին քէնտի հայաթընտա պիրտէն պիրէ պիր նուրը սատաթէթ բէյտա օլտու. մէրգուլ տէլիգանը պու գըզըն չօճուգըգ արգատաշը օլտըղընտան, անըն չէքտիյի իշքէնճէլէրի կէօրինճէ, մէրհամէթէ կէլէրէք անը սէվմէյէ պաշատը:

— Գըզ տախի քէնտիսինի սէվիյօ՛ր մը իտի:

— Էվլէթ, սէվիյօր ըտը:

— Արթըգ իշի աշըգ սէօյլէյէլիմ, մօսիէօ ժագ, պու գըզ իլէ նիշին էվլէնմէտինիզ:

— Էվլէնճէքտիմ, մատմուլաղէլ, լաքին պիրտէն պիրէ բէտէրիմ վէֆաթ իթտի: Պունըն իւզէրինէ զէվճէմի վէ իւէ-րիտէ տօղաճագ չօճուգըլարը նէ՛ հալտէ պուլունտըրաճաղըմը անլամագ իւզրէ, բէտէրիմին ումուր ու խուսուսընը թէտ-գիգ վէ թէֆթիշ իյլէտիմ: Է՛ն կիւզէլ չիֆթլիքլէրիմիզ սա-թըլմըշ ըտը. մէյտանտա եալընըզ պիր չիֆթլիք պուլուն-մագտա օլուպ, օտա պիւս պիւթիւն եիւզ իւսթիւնէ պըրա-գըլմըշ օլտըղընտան, բուսուլամթը սէնէվիյէսինի էօտէյէճէք գատար մահսուլաթ պիլէ հասըլ իթմէմէքտէ իտի. նիհայէթ

նէթիճէի թէտգիգաթըմտա, բէտէրիմին էլլի պին ֆրանգ գա-տար պիր պօրճը պուլունտըղընը կէօրտիւմ:

— Օ հալտէ նէ՛ եաբտընըզ:

— Մ. Տէբաս պունը սիզէ սէօյլէ՛մէմիշ մի տիր:

— Էվլէթ, սէօյլէմիշ տիր, նիշանընըզ օլան գըզ իլէ նէ՛ սուրէթլէ հարէքէթ իթտինիզ, օնու անլամագ իսթէյօ-րըմ:

— Կիտիպ քէնտիսինի պուլտուլմ վէ բէտէրիմին սէրվէ-թի քեամիլէն պաթմըշ օլտըղընը վէ էլլի պին ֆրանգ գա-տար պիր պօրճ պըրագտըղընտան, ալաճագըլար պէնի հէր թարաֆտան սըգըշտըրմագտա օլտըղըլարընը վէ պու վաղիյէթ-տէն գուրթուլմագ իշին Գոմբանս չիֆթլիյինի սաթմագտան պաշգա չարէ կէօրէմէտիյիմի սէօյլէտիմ վէ պատէհու քէնտի-սինտէն ուզագ պիր եէրէ կիտիպ պաթթըմը տէնէմէքլիյիմէ միւսաատէ իթմէսինի ընճա իյլէտիմ:

— Նէ՛ ճէվապ վէրտի:

— Պէնիմ տիւշար օլաճաղըմ իշքէնճէլէրէ քէնտիսի տէ իշթիրաք իթմէք իշին, չար չաբուգ էվլէնմէմիզի արզու իյ-լէտի. լաքին պէն պու արզուսընը ընտա իթտիմ վէ տէօրթ սէնէյէ գատար հէր հալտէ ալտէթ իտէճէյիմի վատ իտէ-րէք, քէնտիսինտէն այրըլտըմ:

— Օնտան պէրի նէ՛ գատար օլտու:

— Իւշ պուշուգ սէնէ:

— Քէնտիսինի հիշ կէօրտիւնիւզ միւ:

— Խա՛յր, հիշ կէօրմէտիմ:

— Մէքթուպ ֆիլա՛ն տա մը եազմատընըզ:

— Խա՛յր:

— Ա՛հ, աճապա պիշարէ գըզընղազ նէ՛ եաբըյօր, պի-լի՛ր միսինիզ:

— Էվլէթ, քէնտիսինի ալա կէօրմէմիշ օլմագլա պէրա-պէր, նէ՛ եաբտըղընը պիլիրիմ: Քէմալը ճէսարէթ վէ էմնի-յէթլէ պէնի պէքլէյօր:

Պու սէօզտէն սօնրա, ժագ տը Բօտ կէնճ գըզըն եանը-նա եագլաշտը վէ զայէթ եավաշ սէտա իլէ:

— Սիւզ զէնկին, հէմ զայեթ զէնկին սինիզ, մատմուազէլ, Բէտէրինիզ ալիճէնապ պիր ատէմ օլտըզը ճիհէթլէ, պիւթիւն հայաթընը սիզին սաատէթի հալինիզ ուղուրընա ֆէտա իթմէյէ հազըր տըր. տիկէր թարաֆտան տա զէքի վէ միւթէպէր պիր տէլիգանլը սիզի սէվիյօր վէ սիզի զէվճէ իտինմէք իսթէյօր. պու թէքլիֆինի գապուլ իտինիզ, էվվէթ, տիւնեա իւզէրինտէ պէնիմ մուհապպէթիմտէն պաշգա պիր շէյսի պուլունմայան օ պէտպալթ գըզըզազըն հալինէ աճըյարագ, պու թէքլիֆի գապուլ իտինիզ. — տէտի:

Սէլին պաշընը էլէրի իշինէ ալտը վէ հէօնքիւր հէօնքիւր աղլամաղա պաշլատը. պիր ազ սօնրա գըզարմըզ կէօզլէրինի գալտըրարագ, բէտէրինէ խիթապէն.

— Ղայէթ կիւզէլ պիր խայալ կէօրտիւմ, պապաճըղըմ, ֆագաթ պու խայալ վիւճուտէ կէլէմէզ իմիշ. — տէտի:

Պատէհու եիւզիւնիւ ժագ տը Բօտա չէվիրէրէք.

— Պէն զէվճէնիզին տօսթը օլաճաղըմ, սիզ տէ պիզիմ տօսթըմըզ գալմագ իսթէր միսինիզ. — տէյի սօրտու վէ ժագ.

— Տաիմա սիզին տօսթընըզ գալաճաղըմ, հէմիլրէճիյիմ. — ճէվապընը վէրտի:

Վիգթոր Տէբաս օ վագթա գատար սէօզէ միւտալիւլէ իթմէմիշ օլտըզը հալտէ, պու սըրատա պիրտէն պիրէ քէլամա պիլ իպթիտար.

— Թէշէքքիւր իտէրիմ, մօսիէօ տը Բօտ, պէն սիզի էյիճէ մուհաքէմէ իթմիշ իտիմ, պէօյիւք պիր եիւրէյինիզ պուլընտըզը աշիքեարէ կէօրիւլիյօր... պուլնտան պէօյլէ սիզին իշիւն էլիմտէն նէ՛ կէլիրսէ, եաբաճաղըմ. — տէտի:

Ժագ պու խանէտէ գալտըզը միւտաթէթճէ մէսէրրէթ տէնիլէն շէյին օրայա կիրմէյէճէյինի միւլահաղա իտիպ, օրատան տըշարը չըգմագ լիւզըմընը հըսս իթտիյինտէն, Մ. Տէբասսա խիթապէն.

— Հագըզմտա կէօսթէրտիյինիզ էսէրի թէվէճճիւհտէն տօլայը պէյանը թէշէքքիւր իտէրիմ. լաքին սիզտէն պիր լութֆ տիլէյէճէք օլուրսամ, գապուլ իտէճէք միսինիզ:

— Սէօյլէյինիզ պագալըմ:

— Պուրատան զայէթ ուզագ պիր եէրտէ կիւզէլ պիր իշ պուլտում: Պու իշին գազանճը օլուպ օլմատըզընը անլամագ իւզրէ, պիր միւտաթէթճիք սէյահէթտէ պուլունմաղա մէճպուր ըմ: Պանա պիր գաշ այլըգ միւսաատէ վէրիւր միսինիզ:

— Շիւպհէսիզ, լաքին պու միւսաատէ պէնտէն այրըլմագ իշիւն պիր պէհանէ օլմասըն:

— Խա՛յր, օնու հիշ պիր վագթ գապուլ իթմէմ, զիրա պէն տիւնեատա ասլա եալան սէօյլէմէմիշիմ: Հաթթա սիզէ էվվէլտէն խապէր վէրիրիմ քի, էկէր պու իշ տէնիլտիյի կիպի իսէ, սիզին մէմուրիյէթինիզտէն չըգաճաղըմ վէ քէնտի պաշըմա պիր թիճարէթ էվի թէէսիս իտէճէյիմ:

— Գիմին իլէ թէէսիս իտէճէք սինիզ:

— Եալընըզ պաշըմա:

— Բէք էյի, պու միւսաատէյի սիզէ վէրիրիմ, կիտինիզ, մուվաֆֆագ օլմանըզը ճան ու կէօնիւլտէն արզու իտէրիմ:

3

ՏԵՆԻՉ ԽԱՋԻՆԷԼԷՐԻ

Ժագ տը Բօտըն Մ. Տէբասսա պահս իթտիյի իշ շուլտան իպարէթ իտի:

Պիր կիւն ժագ Պօրտօնըն ըրթթըմլարը իւզէրինտէ կէզինտիյի սըրատա, տօսթլարընտան պիր գաբտանա թէսստիւֆ իթմիշ վէ պու գաբտան քէնտիսինէ զարիպ զարիպ շէյլէր նագլ իյլէմիշ իտի:

Մէրգում տաիմա կէմիճիլիք սէնաաթընտա պուլունտըզընտան, հէր նասըլսա Պասրա քէօրֆէզինէ տիւշմիւշ վէ Ա.

րապիսթանըն իսկէլէէրինտէն պիրի օլան Մասգաթ շէհրինին
իմամընա զայէթ պէօյիւք պիր խըտմէթ իյֆա իթմիշ իտի :

Միւմաիլէյհ իմամ տախի՝ պու խըտմէթէ մուգապիլ
քէնտիսինէ զիգըյմէթ հէտիյէլէր իթա իթտիքտէն սօնրա :

— Սիզէ տէնիզ քէնարընտա պիր գայա տախի պախշ իթ-
տիմ. պու գայայը իսթէտիյինիզ կիպի գուլլանմաղա մէզըուն
սընըզ. տէնիզ տախի գարա կիպի պիր չօգ խաղինէլէրի հա-
վի տիր. պու խաղինէլէրի չըգարմայը պիլէնէր ֆէվգ էլ ա-
տէ մէսուտ օլուրլար. — տէմիշ վէ պատէհու էսկի արապ լի-
սանըյլա եազըլմըշ պիր թիրշէ (մագաղաթ) վէրմիշ իտի :

Գաբտան իսէ՝ ալտըղը հէտիյէլէրտէն տօլայը միւմաիլէյ-
հէ արզը թէշէքքիւր իթմիշ վէ ֆագաթ մէզքիւր թիրշէյի օ-
գումայը վէ եախօտ հալլ իթմէյի խաթըրընա պիլէ կէթիւր-
մէմիշ իտի. օ կիւնիւ պու հիքեայէյի ժագա նագլ իթտիք-
տէն սօնրա :

— Սիզ պէօյլէ թօհաֆ շէյլէրէ մերագըլ սընըզ, մօսիէօ
ժագ, կէմիմտէքի մալլարը սաթտըրաճագ օլուրսանըզ, օ թիր-
շէ քեաղըտը վէ գայայը սիզէ վէրիւրիմ. պու քեաղըտ օ գա-
յանըն սէնէտի օլմայը տըր. — տէտի :

ժագ զարիպ պիր մերագա տիւշմիւշ օլտըղընտան :

— Պուշլարը պանա վէրտիյինիզէ տաիր մուշթաղամ
պիր սէնէտ իմզա իտէրմիսինիզ. — տէյի սօրտու :

Գաբտան. — Իսթէտիյինիզի իմզա իտէրիմ, զիրա կէմիմ-
տէքի մալլարըն կիւճ սաթըլըր շէյլէր օլտըղընը սիզտէն կիզ-
լէյէմէմ :

— Բէք էյի, մերագ իթմէյին, պիր այա գատար իշի-
նիզ պիթէճէք տիր :

Ֆիլ հագըգա պիր այ սօնրա, գաբտանըն կէմիսինտէքի
մալլար թէմամէն սաթըլմըշ վէ գաբտան տախի պու խըտ-
մէթէ միւքեաֆաթէն մուշթաղամ պիր սէնէտ իլէ պէրապէր
գայայը վէ թիրշէյի ժագա թէսլիմ իթմիշ իտի. ժագ իսէ
քէնտի քէնտինէ :

— Նէ՞ զայպ իթտիմ. . . պիր գաշ հաֆթա սէյահէթ
իթմէքտէն նէ՞ չըգար : Գայայը պախշ իտէն իմամըն սէօղլէրի

տաիմա խաթըրըմա կէլիյօր. պու իմամ « Տէնիզ տախի գարա
կիպի պիր չօգ խաղինէլէրի հավի տիր. պու խաղինէլէրի չը-
գարմայը պիլէնէր ֆէվգ էլատէ մէսուտ օլուրլար » տէմիշ.
օլմայա քի պու գայա էթրաֆընտա զիգըյմէթ ինճիլէր պու
լուսուուն. — տէր իտի :

Մէրգում թիրշէ քեաղըտը էլտէ իտէր իթմէզ, արապճա
քիթապլար թէտարիք իտէրէք, արապ լիսանընը էօյրէնմէյէ
պաշլատը. եազըլարը պէլլէմէք իշիւն բէք չօգ կէճէլէր ույ-
գուսըզ կէշիրտի :

Ոյթը այ միւթէմատիյէն պու քեաղըտ իւզէրինտէ էյիլէ
գալտը իսէ տէ, օրատա անլաշըլմազ իպարէլէրտէն պաշգա
պիր շէյ կէօրմէտի : Նիհայէթ մէսայիի վագըասը նախի մու-
վաֆֆագիյէթ օլտու : Պիր կիւն զէքի պիր արապա թէսատիւֆ
իտէրէք, եալընըզճա անլայամատըղը շէյլէրի պիր գաշ շի-
ֆահի տէրալէր զարֆընտա, պու արապտան էօյրէնմէյէ մու-
վաֆֆագ օլտու :

Պիր ազշամ օտատընա կիրտիյինտէ թիրշէյի մասանըն
իւզէրինէ եայտը վէ քիթապլարընը տա օ պիր եանընա գօ-
յարագ, անը օգույուպ հալլ իթմէյէ չալըշտը վէ Նիհայէթ
մուվաֆֆագ օլտու : Սապահլայըն, պիւթիւն քեաղըտը թէր-
ճէմէ իթմիշ իտի :

Ֆիլ հագըգա պու քեաղըտ՝ գայանըն էթրաֆընտա ին-
ճիլի ըսթրիտեալար ալլամագ վէ անլէրի ալըպ պաշգա եէ-
րէ կէօթիւրմէք իւզրէ մէզըունիյէթի թամմէ վէրմէքտէ ի-
տի :

ժագըն կէօղլէրի բարլամաղա պաշլատը : Էկէր քեաղը-
տըն տէտիյի տօղըու իտի իսէ, պէօյիւք պիր սէրվէթ գաղա-
նաճաղը տէրքեար ըտը. ֆագաթ պուշը թահգիգ իթմէք ի-
շիւն Մ. Տէբաստան պիր միւսատաթ իսթիհալ իթմէք լագըմ
կէլիյօր ըտը. մէրգում պիր սէնէտէն պէրու միւսաիտ պիր
ֆըրսաթ կէօղլէթմէքտէ իքէն, Մ. Տէբաս՝ մալիւմ օլան ահ-
վալտէ պու միւսատաթի քէնտիսինէ վէրտի :

Գայայը պախշ իտէն գաբտան տախի էօլմիւշ օլտըղըն-
տան, շայէտ իլէրիտէ մուվաֆֆագիյէթ կէօրիւլէճէք օլսայը-

տը, հիշ պիր թարափտան պիր հուգուգ տավասը գուհուր ի տէմէզ իտի :

Մ. տը Բօտ իպթիտա Մարսիւեայա կիթտի վէ օրատան Սուէյշ գանալը վասըթասըյլա էվվէլա Ատէնէ վէ սօնրա տա Պոմպէյէ ազիմէթ իթտի . զիրա Պոմպէյ իլէ Մասգաթ արասընտաքի միւնասէպաթըն միւնթաղամ պիր հալտէ օլտըղընը պիլիր իտի . լաքին Մասգաթտա տախի սէյահաթը խիթամ պուլմատը . իսթիգպալտէ նախի սէրվէթ օլմասընա սէպէպ օլաճագ օլան պէրէքէթլի գայայը պուլմագ իւզրէ , Սօհար իլէ Ձապօրահ արասընա գատար կիթմէյէ մէճպուր պուլունըյօր ըտը :

Մագսատընա նախ Օլմագ իչիւն նէ՝ եօլտա հարէքէթ իտէճէյինի տիւչիւնիւ պ տուրմագտա իքէն , զարիպ պիր թէսատիւֆ պու պապտէ քէնտիսինէ եարտըմ իյլէտի :

Պիր ագչամ, Մասգաթ չէհրինին թէնհա պիր մահալին . տէ կէղինմէքտէ իքէն , գուլաղընա պիր թագըմ գարըչըգ սէտալար կէլտի վէ արապ լիսանընա էրէյիճէ քէսպի վուգուֆ իթմիշ օլտըղընտան , իմտատա չաղըրտըգլարընը հըսս իթտի :

Ժագ ուզուն պօյլու , զայըֆ եարուլու վէ ֆագաթ կիւճլիւ գուվվէթլի պիր տէլիգանլը օլուպ , գօրգու տէնիլէն չէյին նէ՝ տէմէք օլտըղընը պիլմէզ իտի : Պինաէն ալէյհ՝ իչին նէտէն իպարէթ օլտըղընը անլամագ իւզրէ , հէման սէսին կէլտիյի թարաֆա սէյիրթտի վէ էսմէր եիւզլիւ ուղուն պօյլու կիւզէլ պիր գըզըն՝ քէնտիսինի սիւրիւքլէյիպ կէօթիւրմէյէ չալըչան իւչ եահուտիյէ գարչը եալընըզճա ուղրաշմագտա օլտըղընը կէօրտիւ :

Պու եահուտիլէր մէրգուլմէնին պիր չէքէրլամէ ֆապրիգատընտա չալըչտըղընը պիլտիքէրինտէն , մէզըիւր ֆապրիգատան չըգտըղընտա քէնտիսինի կէօղէթլէմիչլէր վէ օ թարաֆլարտա բօլիս մէմուրլարընտան հիշ քիմսէ պուլունմատըղընը այնը ֆըրսաթ սայարագ , հէման պիչարէ գըզըն իւզէրինէ սալտըրմըչլար վէ անը աչըրմագ իւզրէ չէքիպ կէօթիւրմէյէ պաշլամըչլար ըտը , Հաթթա ժագ պիրտէն պիրէ գօ-

չուպ տա իչէ միւտախէլէ իթմէմիշ օլտայըտը , պէլքի պուլմէչէպպիւսլէրինտէ մուվաֆֆագ տախի օլուրլար ըտը :

Խըրսըզլարտա պուչագ վէ գամա կիպի սիլահլար պուլունմագլա պէրապէր , Ժագ էլինտէքի գալըն տէյնէքլէ գաֆալարընա պիր գաչ տարպէ էնտիրէրէք , կէնճ գըզը էլլէրինտէն ալմաղա մուվաֆֆագ օլտու :

Պիչարէ գըզըզըղազ հայտուտլարըն ֆիրար իթտիյինի կէօրինճէ , պիր նազարը չիւրրանիյէթլէ Ժագըն եիւզիւնէ պագտը վէ էլլէրինի պիր պիրինէ գավուչտըրարագ .

— Ահ , պէնի սիզ գուրթարտընը , պուլտան պէօյլէ պէնիմ հայաթըմ վէ ֆամիլեամըն հայաթը սիզէ այիտ տիր . — տէտի :

Ժագ մէրգուլմէնին հիւսնիւ ճէմալ վէ էտասընտան միւթէէսսիր օլարագ , թաթլը պիր թէպէսսիւմլէ .

— Էվլինիզ նէրէտէ տիր , գըզըմ . — տէյի սօրտու :

Գրգ . — Ուզագտա տէյիլ տիր , էֆէնտիմ , պէնիմ իչիւն զահմէթ իթմէյինիզ , պէն արթըգ քէնտի պաշրմա կիտէրիմ :

Ժագ . — Խալը , սիզի էվլինիզէ գատար կէօթիւրէճէյիմ . զիրա սիզի աչըրմագ իսթէյէն եահուտիլէր պէլքի պիր եէրտէ կիզէնմիշ օլուրլար :

Պու սէօղէր իւզէրինէ կէնճ գըզ թիթրէտի վէ սիյահ էլմասըարէլէրի անտըրան կէօղէրիյլէ էթրաֆընա պագարագ .

— Էօյլէ իսէ կէլինիզ , զաթէն բէտէրիմ վէ նիչանլըմ Սիթայը գուրթարմըչ օլտըղընըզտան տօլայը սիզէ արզը թէչէքըիւր իթմէք իսթէյէճէքլէր . — տէտի :

Յիլ հագըգա կէնճ գըզ՝ պուլունտըգլարը մահալտէն պիր աղ ուզագտա , էրէյիճէ պէօյիւք վէ ֆագաթ եարը երգըգ պիր խանէտէ իգամէթ իտէր իտի :

Խանէ խալըր մէրգուլմէնին պու գատար կէճիքտիյինի հիշ կէօրմէմիշ օլտըզլարընտան , սօն տէրէճէ սապըրսըզլըգլա անըն վիւրուտինէ պէքլէմէքտէ իտիլէր :

Նիհայէթ ժագ իլէ Սիթա խանէյէ վասըլ օլտուլար . գըզըն բէտէրի Ժագըն մէրգուլմէյի նէ՝ կիպի պիր թէհիլքէտէն գուրթարմըչ օլտըղընը խապէր ալընճա , հէման իս-

Թիգրայինէ գօշտու վէ մէրգումըն էօնիւնտէ տիզ չէօրէրէք.

— Պուրատա պուլունան չէյլէրին քեաֆֆէսի սիզին տիր, սէվկիլի օլլում, սէօյլէյինիզ, սիզէ նէ՞ սուրէթլէ պէյանը թէչէքքիւր իտէպիլիլիզ. — տէտի :

Օտանըն պիր քէօշէսինտէ տէ, կիւզէլ պիր տէրիգանլը Սիթայը գուճաղընա ալմըշ օլտըղը հալտէ, եիւզլէրինի էօր. մէքտէ իտի :

Ժագ՝ մէրգումըն գըղա աթֆ իթտիյի պագըշլարտան, Սիթանըն նիշանլըսը օլտըղընը հըսս իթտի վէ քէնտիսինէ արզ օլունան թէչէքքիւրէրտէն եագայը սըյըրմագ իւզրէ գալգըպ կիթմէք իսթէտի իսէ տէ, մուվաֆֆագ օլամատը. զիրա գըղըն պապասը Մանաար վէ նիշանլըսը Արիբօ քէնտիսինտէն կէօրտիւքլէրի լութֆ ու ինսանիյէթէ նէ՞ եօլտա մուգապէլէ իտէճէքլէրինի պիլմէտիքլէրինտէն, օ ագչամ քէնտիլէրինէ միսաֆիր գալմասընը օ՝ գատար րէճա իթտիլէր. քի, Ժագ պու իպրամլարա արթըգ տայանամայարագ, անլէրին թէքլիֆինէ մուվաֆագաթ կէօսթէրտի :

Լաքին պու ֆամիլեանըն հիքեայէսինի տինլէյինճէ, հայրէթ վէ թէաճճիւպի արթտը :

Գըղըն պապասը պիր ինճի ալմըսը օլուպ, պազը ահւալը մախսուսէտէն նաչի Սէյլան ատասընտան Պասրա քէօրֆէզինէ ինճի ալլամաղա կէլմիշ վէ պու սէպէպլէ Մասգաթտա եէրլէշմիշ գալմըշ ըտը : Մէրգում կէնճիլինին տէվամ իթտիյի միւտտէթճէ, Պահրէյն ատալարը գըյըլարընտա սէնաաթընը իճրա իթմիշ վէ ֆագաթ իսթիյարըգ պասալըտան պէրու, Մասգաթտա կեահ տէվէ թիւյիւնտէն եաբըլմըշ մանթօլար ֆապրիգասընտա վէ կեահ տախի չէօմլէքճի ֆագըրիգալարընտա չալըշմաղա մէճպուր օլմուշ ըտը :

Կիւվէյիսի օլաճագ Արիբօյա կէլինճէ, մէրգում տախի մէվսիմինտէ ինճի ալմըլըղըյլա մէշղուլ օլուր վէ սաիր վագըթլարտա տախի կէմի պօշալթմագ վէ պալըգ թուլմագ կիպի իշլէրէ չալըշըր ըտը :

Ժագ պու հիքեայէյի իշիտինճէ կէօղլէրի բարլամաղա պաշլայարագ, Մանաարա իսթապէն :

— Արիբօ ինճի թարլալարընը քեամիլէն պիլթի մի. — տէյի սօրտու :

Մանաար. — Էվլէթ, էֆէնտիմ, պէնիմ կիպի օ տա պիլիլ. . . Արիբօ պիւթիւն քէօրֆէզին էն պիրինճի տալըճլարընտան պիրի տիր :

— Պու սէնաաթտան նէ՞ գազանըր :

— Հիշ պիր չէյ գազանմաղ կիպի տիր, թաճիրլէր պիչարէ տալըճլարա անճագ կէչինէճէք գատար պիր չէյ վէրիրլէր :

— Բէք էյի, պէնիմ իլէ պիր իշ եաբմագ իսթէ՞րմիսինիզ. պու իշ սայէսինտէ սէրվէթէ նաիլ օլուրսընը :

Մանաար իլէ Ռիբօնըն կէօղլէրի բարլամաղա պաշլատը վէ պատէհու քէնտի ճինսլէրինէ մախսուս պիր թավըր իթաաթքեարանէ իլէ :

— Սիզ Սիթայը գուրթարտընը, սիզի ճէնապը Հագգ կէօնտէրմիշ տիր. սէօյլէյինիզ, սիզէ հէր վէճհ իլէ իթաաթ իտէճէյիմիզէ էմին օլապիլիսինիզ. — տէտիլէր :

Ժագ. — Մասգաթ իմամը տէնիզ քէնարընտա պանա պիր գայա վէ պու գայա էթրաֆընտա ինճի ալլամագ հագգընը միւթէղամմին օլարագ պիր տէ պէրաթ վէրմիշ տիր. սիզինլէ պէրապէր Սօհար իլէ Չապօրահ արասընա կիտէճէյիզ վէ օրատա սէնաաթընըղը իճրա իտէճէքսինիզ. էկէր պու գայա էթրաֆընտա ինճի պուլաճագ օլուրսագ, սիզին հիսսէնիզի վէրէճէյիմ վէ պու սուրէթլէ պէօյիւք պիր սէրվէթէ նաիլ օլաճագսընը :

Արիբօ. — Պու արզունըղը իճրայէ հագըրըղ, Լաքին չիմտի մարտ այընտայըղ. ինճի ալմըլըղը իսէ հագիրան այընտա պաշլար. օ վագթագ գատար էրէյիճէ պէօյիւք պիր մալունա սաթըն ալմագ լազըմ կէլիլիքի, Պասրա քէօրֆէզինէ գատար կիտէպիլէլիմ. պունտան պաշգա, օրատա պիր գաշ այ գալմագ տախի զարուրի օլտըղընտան, մուհիմմաթը լազըմէյի վէ հիւճիւմ վուգուլինտէ քէնտիմիզի միւտաֆաա իտէպիլմէք իւզրէ, լազըմ օլան սիլահլարը վէ ինճի չըգարմաղա մախսուս ալէաթ վէ էտէվաթը տախի պիրիքտէ ալմալըյըղ :

Ժագ . - Բէք էյի , պէն պու մավունայը սաթըն ալը-
րըմ :

Արիբո . - Օ հալտէ պէն իլէ բէտէր տախի անը ինթի-
խապ իթմէյէ չայըչըրըզ :

Ժագ . - Թէչէքքիւր իտէրիմ , լաքին պու մավունայը սիւր-
մէք իչիւն տախի առամ լազըմ տըր . անը տա պուլո՛ւր մը
սընըզ :

Արիբո . - Մանաար վէ պէն պու իչի կէօրէպիլիլիզ . էկէր
Սիթայը տախի պիրլիքտէ ալմամըզա միւսաատէ իտէրսէնիզ ,
օ տա եէմէքլէրիմիզի բիչիլիլի վէ ազ չօգ պիզէ եարտըմ ի-
տէր :

Ժագ . - Բէք էյի , եարընտան իթիպարէն պիր մավու-
նա արամաղա չըգընըզ վէ պուլուր պուլմազ պանա խապէր
վէրինիզ : (Պատէհու ճէպինտէն պիր բարա քէսէսի չըգարա-
րագ .) Պէնիմ իչիմէ մէչլուլ օլտըղընըզ դէման , քէնտի ի-
չինիզի թէրք իտէճէյինիզ թապիլի տիր . չու բարայը ալընըզ
տա խարճըզ իտինիզ . - տէտի :

Մանաար վէ Արիբո պու ագճէյի գապուլ իթմէք իսթէ-
մէտիլէր իսէ տէ , Ժագ տը Բօտըն իպրամլարընա տայանամա-
յարագ , նիհայէթ գապուլ իթմէյէ մէճպուր օլտուլար :

Չօգ կէչմէքսիզին հազըրըզլար խիթամ պուլտու : Արի-
բօնըն ուճըզճա սաթըն ալտըրմիչ օլտըղը մավունա թամիր
իտիլէրէք գալաֆաթլանտը վէ հէր տիւրլիւ լէվազըմաթ իլէ
թէճհիզ իտիլտի :

Պու մավունա զայէթ պէօյիւք օլուպ , էմթիա վազընա
մախսուս էրէյիճէ տէրին պիր անպարը պուլունտըղընտան ,
Ժագ պու անպար տէրունինտէ պիրի քէնտիսինէ վէ տիկէրի
տէ արգատաչլարընա այիտ օլմագ իւզրէ իքի օտա թէրթիպ
իյլէտի :

Նիհայէթ , մայիս այընըն կիւզէլ պիր սապահընտա , Ժագ ,
Մանաար վէ Արիբո մավունայա պինտիլէր վէ Օման տէնիզինի
կէչտիքտէն սօնրա , գայանըն վագը օլտըղը Պասրա քէօրֆէ-
զինէ տօղրու միւթէվէճհիզ օլտուլար վէ հիչ պիր գազայա
ուզրամագսըզըն մահալը մագսուտա մուվասէլէթ իթտիլէր :

Յագաթ չըգտըզլարը սահիլ՝ զայէթ եիւքսէք գայալարտան
իպարէթ թէնհա վէ հիւզնէնկիզ պիր եէր իտի :

Ժագ ճօղրաֆիյայա այիտ պիր մէվգըյը թանըմագ սէ-
նաաթընը ազ չօգ էօյրէնմիչ օլտըղընտան .

— Պէնիմ գայամ պու թարաֆլարտա օլմալը տըր . լա-
քին պու եէրտէ ին ճին եօգ - տէտի :

Յիլ հագըգա պէօյլէ թէնհա պիր մահալտէ ինսան քէն-
տիսինի եալընըզ զանն իտէր իտի : Մա մաֆիհ Արիբո էթրա-
ֆընա կէօզ կէզտիրէրէք , սահիլտէն էրէյիճէ ուզագտա ,
պիր չօգ աղաճլար արասընտա պէյազ պիր նօգթա կէօրտիւ-
յիւնտէն .

— Էկէր պուրատա ինսան եօզ ըսա պիլէ , վագթըյլա
վար ըմըչ . - տէտի :

Ժագ . - Նէտէն անլատըն :

Արիբո . - Իչթէ օրատա պիր գույու վար տըր . պու գու-
յու քէնտի պաչընա օլմամըչ ա :

Ժագ . - Պիր գույո՛ւ մը , թաթլը սո՛ւ գույուսը մը :

Արիբո . - Էվլէթ , սահիլլէրտէ պէօյլէ գույուլար պու-
լունուր , օրատա տախի պիր սու գույուսը վար տըր :

Ժագ տը Բօտ արգատաչլարըյլա պէրապէր պիր չարեէք
գատար եիւրիւտիւքտէն սօնրա , Արիբօնըն հագըգաթը հալի
քէչֆ իթմիչ օլտըղընա գանաաթ հասըլ իյլէտի : Մէրգուլըն
կէօրտիւյիւ շէյ ֆիւ հագըգա պիր թաթլը սու գույուսը ի-
տի . Պիր ազ ուզագտա տախի , վիրան պիր գարիյէնին խա-
րապէլէրի պուլունըյօր ըտը :

Վագթըյլա պու գարիյէյի թէչքիլ իտէն գուլիպէլը
չիմտի եէր իլէ եէքսան օլմուչլար ըտը . լաքին պաղչէլէրտէ
ալէա վէ ֆագաթ եապանիլէչմիչ մէյվէլէր վէ պիլ խասսա
սիյահ վէ պէյազ իւզիւմէր , շէֆթալիլէր , ինճիլէր , նար-
լար վէ խուրմալար պուլտըլար :

Պու մէյվէլէր քէնտիլէրի իչիւն բէք գըյմէթտար շէյլէր
իտի . զիրա կէթիլմիչ օլտըզլարը եէյինթիլէր իլէ պէրապէր ,
պունլար տախի թէչէպիւսլէրինին պիւա ինգըթա տէվամընա
միւսաատէ իտէճէքլէր իտի :

Մէրգումար մեզքերս սահիլատե եկելէն չնճէ, սույու ըս-
գանտիլ իթմէքլէ մէշղուլ օլտուլար :

Լաքին պու ամէլիյաթ բէք ուզուն սիւրտիւ . զիրա օրա-
տա հիւքմֆէրմա օլան սըճագլըգ սէպէպիյլէ, կիւնտէ անճագ
պիր գաշ սաաթ չալըշմաղա մէճպուր օլույօրլար ըտը :

Արիբօնըն մէհարէթի ֆէվգ էլատէսի իլէ պէրապէր, հէ-
նուզ հիշ պիր շէյ պուլունամամըշ օլտըղընտան, ժագ տը
Րօտ եավաշ եավաշ գաթը իւմիտ իթմէքտէ իտի . զիրա իտա-
րէ իլէ թօբլամըշ օլտըղը ագճէլէրի պու ֆաիտէսիլ թէշէպ-
պիւս ուղուրընա սարֆ իթտիքտէն սօնրա, պէշ բարասըղ
Պօրտօյա ալտէթ իթմէյէ վէ թէքրար զէնճիրի սէֆալէթի
պօյնընա թագմաղա մէճպուր օլաճաղընը տիւշիւնմէքտէ իտի :

Պիր կիւն Արիբօ իշինի պիթիւրտիքտէն սօնրա, ժագըն
նէզտինէ կէլէրէք :

— Մէվսիմ պիթտի, էֆէնտիմ, էկէր իսթէրսէնիլ, ի-
լուլտա թէքրար կէլիրիլ . Լաքին օ տէֆա տախի մուվաֆֆագ
օլամայաճաղըմըղ տէրքեար տըր . - տէտի :

Ժագ պու սէօղլէրի իշիտինճէ, պաշընը սուրէթի մահ-
զունանէտէ կէօյսիւնէ սարգտը : Լաքին պիր աղ սօնրա խա-
թըրընա պիր շէյ կէլէրէք, պիրտէն պիրէ պաշընը գալտթրտը :
Կէօղլէրինտէ պիր մէթանէթի ֆէվգ էլ ատէ էսէրի կէօրիւ-
լիւյօր ըտը : Պատէհու գաթի պիր թավը իլէ Արիբօյա տէօ-
նէրէք :

— Պախթըմըղը պիր տէֆա տահա տէնէմէլիյիլ, եարըն
սապահ էրքէնտէն շու պէօյիւք գայանըն ալթընտաքի քէօր-
ֆէզճիյէ կիտէրիլ . օրասընը տահա արաշտըրմատըղ, պէլքի
պու տէֆա իւմիտիմիլ պօշա չըգմաղ . - տէտի :

Ֆիլ հագըգա իրթէսի կիւնիւ, չաֆագ աթար աթմաղ,
իւշիւ պիրիքտէ տէնիլէ չըգտըլար : Խաֆիֆ պիր ըուզկեար
մավունայը գայայա տօղրու սէվգ իթմէքտէ իտի :

Մավունա օրայա բէք չաբուգ վասըլ օլտու : Մանաար
պու գայայը կէօրիւնճէ, պիրտէն պիրէ այաղա գալգտը վէ
կէօղլէրինտէ պիրնուրը մէսէրրէթ բարլայարագ, ժագա խի-
թապէն :

— էֆէնտի' . . . էֆէնտի' . . . օրայա պագընըղ . - տէ-
յի պաղըրտը :

Ժագ՝ Մանաարըն նէ՝ տէմէք իսթէտիյինի անլայամա-
տըղընտան :

— Նէ՞ վար, նէ՞ վար . - տէյի սօրտու :

Մանաար . - Պու պէօյիւք գայա՝ հէնուզ կէնճ իքէն
Սէյլան ատասընտա տալըճըլըգ իթտիյիմ գայայա պէնզէյօր :

Ժագ . - Օ գայանըն էթրաֆընտա ինճիլի ըսթրիտեալար
վա՞ր մը իտի :

Մանաար . - Էվվէթ, հէմ բէք չօգ վար ըտը :

Ժագ . - Էօյլէ իսէ, Արիբօ, տավրան պագալըմ :

Արիբօ զաթէն էսվապարընը չըգարմըշ օլտըղընտան,
Ժագ գօլունտան թուլթարագ .

— Էկէր պու տէֆա մուվաֆֆագ օլաճագ օլուրսագ,
իշիմիլ իշ տիր . Լաքին նէ՝ Մասգաթտա վէ նէ՝ տէ պաշգա
պիր եէրտէ, խաղինէմիլին նէ՝րէտէ պուլունտըղընը հիշ քիմ
սէյէ սէօյլէմէյէճէքսինիլ . - տէտի :

Արիբօ վէ Մանաար պու պապտէ էմին օլմասընը վէ քէն-
տիսի Սիթանըն հայաթընը գուրթարմըշ օլտըղընտան, հէր
արզուսը իճրա իտիլէճէյինի պիր տէֆա տահա թէքրար իթ-
տիլէր :

Արիբօ գուլագլարընը պալ մօմը իլէ թըգատըգտան վէ
պուրնունա պույնուզ շէքլինտէ քիւշիւք պիր ալէթ կէշիր-
տիքտէն սօնրա, ըսթրիտեա աղընը տա պօյնունա աստը վէ
պատէհու սույա ալթըլարագ կէօղտէն նիհան օլտու :

Իքի տագըգա գատար միւրուր իթտի . Լաքին պու իքի
տագըգա իքի ասըր գատար ուզուն կէօրիւնտիւ :

Նիհայէթ, մավունանըն տուրտըղը մահալտէն եիրմի գու-
լաճ գատար ուզագտա, Արիբօնըն պաշը պիրտէն պիրէ զու-
հուր իթտի : Սիմասընտա էքսէրիյա ֆիւթուրսըղըգ էսէրի
կէօրիւնիւր իքէն, շիմտի պիր մէսէրրէթի ֆէվգ էլ ատէ ա-
լաիմի մէշհուտ օլույօր ըտը : Պօյնունտան ասըլը օլան քիւ-
շիւք աղ աախի էքէյիճէ շիշկին օլտըղընտան, ժագ տը Րօտ
մէսէրրէթինտէն պայըլաճագ հալէ կէլէրէք :

— Ըսթրիտեա՞ մը կէթիրիյօրսըն, Արիբօ . - տէյի պա-
ղըրտը :

Արիբօ . - Էվլէթ , Էֆէնտիմ , աղըն իչի տօլու տըր . -
տէյէրէք , հէման մաւունանըն իչինէ աթլտար վէ թէքէտէն
թըրնաղա գատար ըսլանմըչ օլտըղը հալտէ , Ժագըն Էօնիւնէ
օն պէչ գատար ըսթրիտեա սըրալտար :

Մանաար պու գապուգլարը մուայէնէ իթտիքտէն սօն-
րա , չէվգէ կէլէրէք .

— Պունլարտա իրի ինճիլէր վար տըր . . . պու ինճիլէր
հէմ եուվարլագ , հէմ կիւզէլ վէ հէմ տէ Էնլի տիրէր . -
տէտի :

Ժագ սապըրսըղըղընտան Էօլմէք տէրէճէսինէ կէլտիյին-
տէն , պունլարտան պիրիսինի աչմագ իւզրէ պուչաղընը էլինէ
ալտը իսէ տէ , Մանաար հէման գօլունը թութարագ .

— Նէ՞ եաբըյօրսընըչ , Էֆէնտիմ , ինճիյի պերպատ ի-
տէրսինիչ . - տէյի հայգըրտը :

Ժագ շաչըն շաչըն մէրգուլմըն եիւզիւնէ պագարագ .

— Նէ՞ տէմէք իսթէյօրսըն . - տէյի սօրտու :

Մանաար . - Տէմէք իսթէյօրըմ քի պու գապուգլարը
իպթիտա հասըր իլէ Էօրթիւլիւ տէրիքլէրէ գօյմալը վէ Էօլ-
մէլէրինէ պէքլէմէլի տիր . Էօլտիւքտէն սօնրա գապուգլարը
աչարլար վէ ինճի հիչ պիր եէրինտէն զէտէլէնմէքսիլին քէն-
տի պաչընա այրըրըր :

Ժագ . - Էյ պու նազիք իչի քի՞մ եաբաճագ :

Մանաար . - Պէն իլէ Արիբօ եաբարըչ , սիլ մէրագ իթ-
մէյին :

Ֆիլ հագըրգա իրթէսի սապահ , Արիբօնըն իլք տէֆա չը-
գարտըղը օն պէչ ըսթրիտեալար հասըր իլէ Էօրթիւլիւ տէ-
լիքլէրէ եէրլէշտիրիլտիլէր քի , գապուգլարը տիւշմէտիքճէ
օրատան չըգարըլմայաճագլար ըտը :

Արիբօ՝ ալճըրըղընը տէվամ իթմէքտէ իտի : Պիր այ սօն-
րա , պէչ ալթը պին ըսթրիտեա չըգարըլմըչ օլտըղը կէօրիւլ-
տիւ :

Արիբօնըն իլք տէֆա չըգարտըղը ըսթրիտեալար տէրէ-

ճէսինի պուլմըչ օլտըղընտան , Մանաար իչինտէքի ինճիլէրին
նասըլ շէյ օլտըղընը մուայէնէ իթմէք իսթէտի :

Լաքին մէրգուլմ մուայէնէսինի հէնուզ պիթիրմէմիչ ի-
քէն , պիր սէտաի հայրէթ չըգարտը : Միւտտէթի Էօմրիւնտէ
պու գատար կիւզէլ ինճիլէրէ թէսատիւֆ իթմէմիչ իտի :
Պու ինճիլէր զայէթ նատիր պուլունուր ճինստէն օլուպ , եու-
վարլագ , իրի վէ բարլագ իտի :

Պունըն իւզէրինէ ալճըրըչ պիր զաթ տահա շէվգ իլէ
տէվամ օլունտու :

Պիրինճի գայատան ազաճըգ ուզագտա տիկէր պիր գա-
յա տահա պուլունմըչ ըտը քի , պու գայա տահա կիւզէլ
ըսթրիտեալարը հալի օլտըղընտան , Մանաար՝ Ժագա խիթա-
պէն .

— Օրատա պիր խաղինէ վար տըր , տօսթըմ . - տէմիչ
իտի :

Ֆիլ հագըրգա , պու ըսթրիտեալար չըգարըլտըգտա , Ժագ
տը Րօտ անլէրին զայէթ պէհալը վէ զայէթ նատիտէ ինճի-
լէրի հալի օլտըղընը միւշահէտէ իլէտի . պունլարտան պա-
ղըլարը սարը , ինճէ վէ իլլէնմիչ ալթուն կիպի շէֆֆաֆ ,
պաղըլարը բէմպէ իլէ գարըլըպ պէյալ վէ պաղըլարը տա
մաի բէնկինտէ իտիլէր :

Ժագ տը Րօտ պունլարը արգատալարըյա թագսիմ իթ-
մէք իսթէտի : Մէյտանտա պէչ պին ինճի վար ըտը ըստ տա ,
պունլարտան իւչ պինինին պէօյիւք պիր գըյմէթի եօղ ըտը :
Լաքին գալան իքի պինի զայէթ նատիտէ վէ զայէթ պէհալը
շէյլէր իտի :

Ժագ՝ Մանաարը վէ Արիբօյը նէզտինէ չաղըրարագ .

— Պու ինճիլէրին տէօրթտէ պիր բայընը սիլէ վէրսէմ ,
քեաֆի՞ մի տիր . - տէյի սօրտու :

Մանաար մէրգուլմըն շու Էսէրի լութֆ ու ինսանիյէթին .
տէն մէմնուն օլարագ .

— Չօգ տըր , Էֆէնտիմ . - տէտի :

Ժագ . - Խալը , չօգ տէյիլ , սիլի նաիլի տէրվէթ իթմէք
պէնճէ պատի շէրէֆ ու իֆթիխար տըր :

Արիբո . - Սիրտն ար շէյ տիւնէ՛յն ինչ ամա , գապուլ
իտէ՛նք միսինիդ :

Ժագ . - Սէյլէյինիդ պագայլմ :

Արիբո . - Էկէր պիզէ ինձի վերէնէք օլուրսանը , եա՛
չալտրաճաղը վէ եա՛խօտ տուն պէհաւընա սաթաճաղը ,
Պունլարըն քեաֆֆէսինի տէ ֆրանսայա կէօթիւրիւպ սաթընը
վէ էկէր իսթէրսէնիդ , պիզէ քիւչիւք պիր մէպլաղ կէօնտէ-
րինիդ քի , պիզ տէ սիզին սայէնիդ տէ վաթանըմըլա ավտէթ-
լէ մէսուտանէ եաչայլմ :

Ժագ . - Վաթանընըլա ավտէթ իթմէք իչիւն սիզէ նէ
գատար ագճէ լաղըմ տըր :

Արիբո . - Օն պին վէ նիհայէթ եիրմի պին ֆրանգ :

Ժագ . - Բէք էյի , պէն պու մէպլաղը սիզէ կէօնտէրի-
րիմ , չիմտիլիք պու մա՛վունայը սագլայընըլ , հիչ օլմաղսա կէ-
չինմէնիզէ մէտար օլուր :

Ժագ տըրօտ օրատան հարէքէթ իտէրքէն մա՛վունայը
քէնտիւրինէ վէրմէքլէ իթիֆա իթմէյիպ , մաթլուպ օլան
ագճէյի կէօնտէրինէյէ գատար պէքլէմէք իւզրէ իքի պին
ֆրանգ գատար տա պիր մէպլաղ թէրք իյլէտի :

Ինձիլէր քէմալը ինթիմամլա չանթայա գօնուլտը վէ Ժագ
տօսթլարըլլա վէտալաշտըգտան սօնրա , Պոմպէյէ ազիմէթ
վէ օրատան տա երնէ Սուէյլ գանալը վասըթասըլլա ֆրան-
սայա ավտէթ իյլէտի : Լաքին Տօղրուտան տօղրույա Պօրայա
ազիմէթ իտէնէք եէրտէ , տահա Մարսիլեատա իքէն Բարիս
գաթարընա օթուրտը վէ իրթէսի կիւնիւ , սաաթ տօղուզ
պուչուգ րատտէլէրինտէ Բարիսէ վասըլ օլտու :

Մէրգում ազաճըգ իսթիրահաթ իթտիքտէն սօնրա , էօյ-
լէյի պիր ազ կէչէրէք , Բէ սօգաղընտաքի ճէվահիրճիլէր-
տէն պիրսինին մաղաղասընա կիթտի վէ պու ինձիլէրի նա՛սըլ
էլէ կէչիւրմիչ օլտըղընը հիքեայէ իթտիքտէն սօնրա , նուսու-
նէլէրինտէն պիր գաչ առէտ կէօսթէրտի :

Պունըն իւզէրինէ ճէվահիրճիլին կէօղլէրի գամաշմաղա
պաչլատը պու ինձիլէր միյանընտա պիլ խասսա տօղուզ առէ-
տի օ գատար կիւզէլ վէ օ՛ գատար գըլմէթտար շէյլէր իտի

քի , ճէվահիրճի եալընըլ պունլար իչիւն իքի եիւզ պին ֆը-
րանգ վէրմէյի թէահհիւտ իյլէտի :

Լաքին Ժագ հէքսինի պիրտէն սաթմագ էֆքեարընտա
պուլընտըղընտան :

— Թօքտան բաղարըլգ իթսէք տահա էյի օլուր . հէք-
սինէ նէ՞ վէրիրսինիդ . - տէյի սօրտու :

Ճէվահիրճի ինճէտէն ինճէյէ հիսապ իթմէյէ պաչլատը .
ինձիլէրի սըրա իլէ ալըրտըգտան վէ այրը այրը թարթաղ-
տան սօնրա , նիհայէթ սէօղէ պաչլայլա :

— Հէքսինէ պիր միլին ֆրանգ վէրիրիմ . վագրա ազա-
ճըգ տահա զիյատէյէ սաթմապիլիրսինիդ , լաքին էօթէյէ պէ-
րիյէ գօշուպ եօրուլմաղա վէ պէքլէմէյէ մէճպուր օլաճագսը-
նըլ . հալ պու քի պէն տօղրուտան տօղրույա , ըսգօնթօ տա
իթմէքսիզին էօտէյէճէյիմ . վէրէճէյիմ չէքի ֆրանսա Պան-
գասը տէրհալ թէէտիյէ իտէնէք տիր :

Ժագ . - Նիչանլըմա հէտիյէ օլարագ իքի եիւզ պին ֆը-
րանգ տահա իլալէ իթմէյիսինիդ :

Ճէվահիրճի . - Իքի եիւզ պին ֆրանգ չօգ տըր . լաքին
պիր չիֆթ քիւրէ , պիր եիւզիւք , պիր թօրլու վէ պիր էլմաս
պիլէզիք վէրիրիմ . պունլարըն եիւզ պին ֆրանգ տէյէրի վար
տըր . լաքին եիւզ պին ֆրանգ տէյօրսամ , եալընըլ սէրմա-
յէսի տիր . էկէր սաթաճագ օլուրսանըլ , իքի եիւզ պին ֆը-
րանգտան զիյատէ թութար , իչինիզէ կէլիւր մի :

Ժագ . - Էվլէթ , չէքի իմգալայլա վէրինիդ :

Պու մուհաւէրէնին ճէրէյանընտան պիր չարեէք սօնրա ,
գօնթ տըր օտ պիր միլին ֆրանգըլգ չէքի իլէ գրալիչալարա
լայլըգ օլան միւճէվհէրէրի ճէպինէ գօյարագ , ճէվահիրճի
տիւքքեանընտան աըչարըլըգտը : Մէրգում պու միւճէվհէր-
լէրի Պլանչա հէտիյէ իթմէք արղուսընտա իտի :

Իրթէսի կիւնիւ իլը իչի՝ Մանաար իլէ Արիբօյա եիւզ
պին ֆրանգ կէօնտէրմէքտէն իպարէթ օլտու . քէնտիւրին հէր
նէ գատար եիրմի պին ֆրանգ իլէ իչլէրի պիթէճէյինի սէօյ-
լէմիչ իտի իսէ տէ , Ժագ անլէրի տահա զիյատէ մէսրուր
գըլմագ իսթէտիլինտէն , պու մէպլաղըն պէշ միսլինի կէօն-

տէրմէյէ գարար վերմիշ իտի : Պու մէպլաղ սոյէսինտէ Սի-
թանըն Արիբօ իլէ էվլէնէճէյինի վէ վաթանընըն է՛ն զէնկին
գատընլարընտան պիլի օլաճաղընը պիլի իտի :

I

ՎԱԼԻՏԷ ՍԷՆ-SOՄԻՆԻԳ

Ժագ տը Բօտ Պօրտոյա ավտէթ իթտիյի զէման , Վիգ-
թօր Տէբասըն գըզը՝ Բասթուրէլլէրին օղլու էտմոնտ իլէ էվ-
լէնմիշ վէ մատամ Բասթուրէլ նամընը ալմըշ ըտը :

Էտմոնտ՝ կէնճ, զէքի վէ կիւզէլ պիր տէլիգանլը օղլապ ,
զէվճէսինի տէ բէք սէվտիյինտէն , Ժագ Մ. Տէբասըն խանէ-
սինի զիյարէթէ կիթտիյինտէ , էվլէլա քէնտիսի անըն իսթիգ-
պալինէ չըգըպ էլինի սուրէթի տօսթանէտէ սըգարագ .

— Սիզէ օլան պօրճըմը ունուտամամ , տօսթըմ . պու
մէվգըյա սիզին սայէնիգտէ նալլ օղլոյօրըմ . պունտան պէօյ-
լէ տօսթ օլմամըզը իսթէ՛ր միսինիզ . — տէյի սօրտըգ տա , Ժագ
թէպէսսիւմիւ պիր չէհրէ իլէ :

— Հայ հայ , մա էլ մէմնունիյէ . — ճէվապընը վերտի :

Պատէհու Վիգթօր Տէբասըն օտասընա կիտէրէք , անըն-
լա խայլը միւտտէթ կէօրիւշտիւքտէն սօնրա , թաճիրի մէր-
գուժ պիրտէն պիրէ :

— Պէնիմ եանըմտա գալաճագ մը սընըզ , Բօտ . — տէյի
սօրտու :

Ժագ . — Խայր , էֆէնտիմ , քէնտի պաշըմա պիր թիճա-
րէթ էվի թէէսիս իտէճէյիմ :

— Թէչէպպիւսիւնիւզ մուվաֆֆագիյէթ պուլտը՝ մը :

Ժագ . — (Խաֆիֆճէ կիւլիւմնէյէրէք .) Պիր ազ :

— Էլան կէմի տօնաթմագ իշլէրիլէ՞ մի մէշղուլ օլմագ
ֆիքրինտէ սինիզ :

— Էվլէթ :

— Պէնիմ նասիհատըմը տինլէրսէնիզ , պու կիպի իշլէր-
տէն սագընընը . ինսանտա պէօյիւք պիր սէրմայէ պուլոն-
մատըգճա , պէօյլէ իշլէրէ կիրիշմէմէլի տիր :

— Պէն թապիսթտան իհիյաթքեար րմ :

— Նէ՛ գատար իհիյաթքեար օղլոսանըզ օղլոնըզ , կէ-
մի տօնաթմագ իշի թէհիքէլի պիր իշ տիր . պէնիմէ պէրա-
պէր գալաճագ օղլոսանըզ , տահա էյի եաբարսընըզ . կիւ-
վէյիմ հէնուզ թէճրիւպէսիզ օլտըզընտան , սիզին կիպի պիր
տօսթա միւհթաճ տըր . սիզէ կիւզէլ պիր իսթիգպալ հա-
զըրլայապիլիլիմ :

— Թէչէքքիւր իտէրիմ , էֆէնտիմ , հագգըմտա կէօս-
թէրտիյինիզ էսէրի թէվէճճիւհտէն տօլայը միննէթտարընըզ
ըմ . լաքին քէնտի գանատլարըմլա ուշմայը գաթիյէն գարար-
լաշտըմըշըմ տըր :

— Սիզ պիլիսինիզ , օղլում . . . պարը վագթ վագթ
սիզի կէօրէպիլէճէք միյիզ :

— Էվլէթ , իսթէտիյինիզ վագթ կէօրէպիլիսինիզ , պու-
նը սիզէ գաթիյէն վատ իտէրիմ :

Ժագ՝ Վիգթօր Տէբասըն խանէսինտէն չըգտըգտան սօն-
րա , տօղրուճա չըմէնտըֆէր մէվգիֆինէ կիթտի վէ Պլանշը կի-
տիպ պուլմագ իւզրէ թրէնէ պինտի . մէրգուժ տէօրթ պու-
չուգ սէնէտէն պէրու իլք տէֆա օլարագ , Գոմբանս եօլունը
էլէ ալմագտա իտի : Պիշարէնին եիւղիւնտէ էնտիչէ վէ ըզտը-
րապ ալամէթլէրի կէօրիւլիյօր ըտը . զիրա տէօրթ սէնէյէ
գատար ավտէթ իտէճէյինի Պլանշա վատ իթմիշ օլտըզը
հալտէ , պու միւտտէթ ալթը այ գատար թէճափուզ իթմիշ
իտի : Ալթը այ միւտտէթին սէֆիլ պիր գըզ իչիւն ալթը տար
գատար հիւքմիւ եօ՞գ մը իտի :

Ժագըն ըտքիպ օլտըզը գաթար մէվգիֆտէ տուրմաղտան
էվլէլ , Պլանշըն պապասը Մ. տը Մոնթէկիւնիւն միւթէսար-
ըրֆ օլտըզը սայֆիյէնին նիհայէթինտէն կէչէր իտի . պու

սայֆիյէնին արնը աղաճար արասընտան պիւթիւն շաշաասըյ-
լա կէօրիւնմէքտէ իտի :

Ժագ , վտկոն բէնճէրէսինտէն տըշարը ուզանարագ , պու-
սայֆիյէնին հէր թարաֆընը նազարը թէտգիգտէն կէչիրտի :
Խանէնին բէնճէրէլէրի գաբալը օլուպ . էթրաֆընտաքի պէօ-
յիւք պաղչէ տախի թէնհա վէ եիւզ իւսթիւնէ պրրագըլմըշ
կիպի կէօրիւնտիւյիւնտէն , ժագըն եիւրէյի էզիլմէյէ պաշ-
լայարագ :

— Աճապա նէ՞ վուգու պուլմըշ . . . Մոնթէկիւ ֆամիւ-
եասը իւզէրինէ՞ տէ մի պիր ֆէլաքէթ չէօքմիւշ . . . աճա-
պա օրասընը թէրք մի իթմիշէր . - տէյի տիւշիւնմէյէ պաշ-
լատը :

Վաւոնտան էնտիյինտէ , չուգուր պիր եօլա սաբտը վէ Պը-
լանշըն Ակլաէ Պարայլը պագմագ իւզրէ հէր կիւն զիյարէթտէն
կէրի տուրմատըղը գուլիպէյէ տօղրու միւթէվէճճիհ օլտու :
Ակլաէ Պարայլ մէրգուլմէ թարաֆընտան բէք չօգ էյիլիքլէր
կէօրմիւշ օլտըղընտան , անըն նէրէտէ պուլունտըղընը հէր
քէստէն էյի պիլիր իտի :

Ժագ տէրեաի խայալաթա տալմըշ օլտըղը հալտէ եաւաշ
եաւաշ եիւրիւմէքտէ իքէն , եօլըն օրթասընտան պիրտէն պի-
րէ գըղըլ պիր քէօքէք զուհուր իյլէտի : Ժագ անը տէրհալ
թանըտը : Պու բէօքէք՝ տէօրթ պուչուգ սէնէ էվվէլ Պլանշը
կէօրմէյէ կիթտիյի զէման պէրապէրինտէ պուլունտան Բիրամ
նամընտաքի քէօքէք իտի :

Սատագաթլը հայվան սահիպինի կէօրիւնճէ , սէվինճին-
տէն հաւլայարագ այագլարընա սիւրիւնմէյէ վէ եիւզիւնիւ
եալամագ իսթէյօր ըմըշ կիպի տիվանէ միսալի սըշրամաղա
պաշլատը :

Քէօքէյին հաւլամասը իւզէրինէ , Ակլաէ Պարայլ գուլի-
պէնին գաբուսընտա կէօրիւնտիւ :

Էվվէլճէ եիւզիւնտէ խասթալըգ ալաիմի պուլընտըղը
հալտէ , չիմտի սըհհէթ վէ աֆիյէթ էսէրի իէօրիւմէքտէ իտի :
Եանը պաշընտա տա քիւշիւք պիր չօճուգ պուլունմագտա
իտի :

Մէրգուլմէ ժագը կէօրիւնճէ , սիմասընտա պիր մէսէր-
րէթի ազիմէ շաշաասը բարլայարագ :

— Վա՛յ , մօսիէօ գոնթ , սի՞ղ մի սինիզ . . . աճապա եան-
լը՛շ մը կէօրիւյօրըմ տէտի . - վէ պատէհու ժագըն եանընա
գօշարագ էլինի թուլուպ էօքմէք իսթէտի իսէ տէ , հիւրմէթ
վէ ըրիպէթ մէճպուրիյէթիյլէ պիրտէն պիրէ տուրարագ , օ-
րատա միխլանմըշ կիպի գալտը :

Ժագ մէրգուլմէտէն անճագ պիր գաշ ատըմ ուզագտա
պուլունտըղընտան , եաւաշ եաւաշ քէնտիսինէ եագլաշա-
րագ :

— Էվվէթ , ազիզէմ Ակլաէ , պէն իմ . . . պէնի ունուլթ-
մամըշ օլտըղընըգա թէչէքքիւր իտէրիմ . - տէտի :

Ակլաէ . - Սիգի նա՛սըլ ունուտապիլիր իմ . . . էվվէլա
սիմանըզ հիշ տէյիշմէմիշ տիր . սանիյէն կէրէք սիզ վէ կէ-
րէք մատմուաղէլ Պլանշ հագգրմտա օ՛ գատար էսէրի միւ-
րիւվվէթ կէօթէրմիւշսինիզ տիր քի , եիւզ սէնէ եաշասամ
տախի , եինէ պօրճըմը հագգըլա էտա իտէմէյէճէյիմ :

Ժագ . - Շիմտի պու սէօղլէրի պիր թարաֆա պրրագա-
լըմ տա ասըլ մէսէլէտէն պահս իտէլիմ . պէն սիգին Պլանշը
նէ՛ գատար սէվտիյինիզի պիւտիյիմ ճիհէթլէ , քէնտիսի հագ-
գընտա մալիւմաթ ալմագ իւզրէ տօղրուտան տօղրույա սիզէ
միւրաճաաթ իթմէյէ գարար վէրտիմ :

Ակլաէ . - (Մահզունիյէթլէ .) Վուգուլը հալի պիլմէ-
յօրմըսընըզ :

— Պէնիմ հիշ պիր շէյտէն խապէրիմ եօգ տըր : Պէն
ուզագ մէմլէքէթլէրտէն կէլիյօրըմ : Մոնթէկիւ սայֆիյէսինին
եանընտան կէչէրքէն , բէնճէրէլէրին գաբալը օլտըղընը կէօ-
րիւպ եիւրէյիմ էզիլմէյէ պաշլատը : Պուլըն իւզէրինէ տօղ-
րուճա պուրայա կէլտիմ :

Ակլաէ . - Էօյլէ իսէ պէնի տինլէյինիզ . մատմուաղէլ Պը-
լանշըն բէտէրի թախմինէն իքի սէնէտէն պէրու էօքմիւշ տիւր :
Մէրգուլմէնին էօղ պիրատէրլէրի միրասըն գանունէն թագսիմ
իտիլմէսինի թալէպ իթտիլէր . հալ պու քի էօյէ վալիտէսի
պունա գարըն տուրտու . չունքի միրասըն քեամիլէն քէնտի
Բ— 17

էվլատարընա գալմասընը իսթէմէքտէ իտի : Պու գատընըն մատմուաղէլ Պլանշ հագգընտա զէրլէ գատար մուհապպէ-թի պուլունմատըղընը պիլիրսինիզ :

— Էվլէթ , պիլիրիմ , Պլանշա եաբմատըղը քէօթիւրիւք գալտը մը :

— Մ. տը Մոնթէկիւնին իւր իզտիվաճընտան տօղան չօ-ճուգլար միյանընտա գըզ օլարագ եալընըզ մատմուաղէլ Պը-լանշ վար ըտը . պիրատէրլէրի պաշգա մէմլէքէթլէրէ կիթ-միշէր վէ պիր տահա բէտէրլէրինին խանէսինէ ալտէթ իթ-մէք իսթէմէմիշէր իտի . հալ պու քի քէնտիսի օրատա գալ-մըշ վէ էվլէլա էօյէ վախտէսինին վէ սօնրա տա էօյէ գար-տաշլարընըն պէսլէմէսի օլմուշ ըտը . լաքին պիշարէ չօճուգ կէօրտիւլիւ սուի մուամէլաթտան տօլայը ասլա թէշէքքի իթ-մէզ իտի :

— Ձա՛վալը Պլանշ . . . սօնրա՞ նէ օլտու :

— Միրասը թագսիմ իթմէք խուսուսընտա պիր միւմքին ուլուշամատըլար . օ հալտէ սայֆիյէ գաբանտը վէ էօյէ վա-լիտէլէրի քէնտի մէմլէքէթինէ ալտէթ իլլէտի : Նիհայէթ իշ մահքէմէ հուզուրընա չըդտը . պիլիրսինիզ քի ինսան գանուէն էրպապընըն էլինէ տիւշէճէք օլուրսա , գօլայ գօլայ գուրթու-լամազ :

— Օնա չիւպհէ եօգ . . . էյ Պլանշ նէ՞ օլտու :

— Էօյէ վալիտէսի անը պէրապէր կէօթիւրմէք իսթէտի , լաքին մատմուաղէլ Պլանշ պու թէքիֆի գապուլ իթմէյիպ , սայֆիյէտէ եալընըզ գալմագ արզուսընտա պուլունտը : Օ զէ-ման էօզ պիրատէրլէրի քէնտիսինէ մէկզունիյէթի թամմէ վէր-տիլէր : Վագըա անը եալընըզ պըրագմագ իսթէմէմէքտէ իտի-լէր . զիրա պունըն միւնասէպէթ ալմայաճաղընը պիլիրլէր իտի . լաքին Պլանշ քէնտիլէրինէ « Պէնի պուրատա հէր քէս սէվէր . պէնի հէր վէճհ իլէ պագարլար . » տէյէրէք , պաշգա եէրէ կիթմէք իսթէմէտի :

Պու սէօզ իւզէրինէ թագըն եիւզիւնտէ պիր շուլէի սաա-տէթ հուսուլէ կէլէրէք :

— Մատամ քի պաշգա եէրէ կիթմէք իսթէմէտի , պու-

րատա օլմալը տըր . . . կիտէյիմ քէնտիսինի պուլայըմ . . . ա՛հ , ազիզէմ Պլանշ , չէքտիյին իշքէնճէլէրին սօնը կէլմիշ տիր , սէ-նի մէսուտ վէ պալսթիյար իտէճէյիմ . - տէտի :

Ակլաէնին եիւրէյի էզիլմէյէ պաշլայարագ , քէտէրամիզ պիր չէհրէ իլէ .

— Լաքին , խա՛յր , պուրատա տէյիլ տիր . - տէտի :

Ժագ . - Պուրատա տէյիլ մի տիր . . . ա՛հ , եա՛րապպի եա նէրէյէ կիթտի :

— Սիզի խայը միւտտէթ պէքլէտի . . . չօգ տէֆալար պուրայա կէլիր վէ աղլայա աղլայա « ժագ պանա մէքթուպ եազմայօր , Ակլաէ , պէնի ունութմայաճաղընը պիլիրիմ . Ժա-գըն էլմաս կիպի պիր գալպի վար տըր . չայրշմաղա գաթ-լանտը իսէ , պէնի մէսուտ իթմէք իչիւն գաթլանտը . լաքին բէք զիյատէ վէսլէսէ իտիյօրըմ » տէր իտի :

Ժագըն կէօզլէրի եաշարտը վէ թիթրէք պիր սէտա իլէ .

— Ա՛հ , գալպիմի նա՛սըլ տա էյի թագտիր իթմիշ , քէն-տիսինի հիշ ունուտապիլի՛ր միյիմ : Սօնրա՞ նէ օլտու . . . :

Ակլաէ . - Պուրատա պիր պուչուգ սէնէ գատար եալը-նըզճա գալտը . լաքին պու պիր պուչուգ սէնէյի բէք զիյատէ սէֆալէթ վէ զարուրէթ իչինտէ կէչիրտի : Բէտէրինին միրասը-նը թագսիմ իթմէքլէ մէշղուլ օլան հաքիմլէր քէնտիսինէ հիշ պիր չէյ վէրմէտիլէր . գարտաշլարը տալի քէնտիսինի սօրուպ արամայօրլար ըտը . կիւն օլտու քի պիշարէ գըզճըղազ եէյէ-ճէք պիր լօգմա էքմէք պիլէ պուլամատը :

— Եա՛րապպի . . . եա՛րապպի . . . պէն անըն պէօյլէ ֆագր ու զարուրէթէ տիւշար օլտըղընը պիլմիշ օլսայըտըմ , քէնտիսինի պու հալտէ պրագր՛ը մը իտիմ :

— Պլանշըն պիր հալասը՝ Սէնթ-Իւրսիւլ թարիգաթըրա-հիպէլէրինէ մէնսուպ օլան պիր մանասթըրըն ըէիսէսի տիր . պու գատըն Պլանշա տաիմա մէքթուպ եազար վէ մանաս-թըրա կէլմէսինի թափսիյէ իթմէքլէ պէրապէր , ըահիպէ օլմաղա մէյիլ թապիսի եօղ ըսա պիլէ , օրատա ըահաթճա վէ միւթէպէր սուրէթտէ եաշայապիլէճէյինի սէօյլէր իտի :

— Պլանշ տախի նիհայեթ պու թեքլիֆի գապուլ իթտի, տեյիլ մի :

— Էվվեթ, լաքին տեօրթ սենե կեչտիքտեն սօնրա գապուլ իթտի : Պիր կին կեչիպ պենի պուլտու . երեզիլ էօլիլ չենրէ-սի կիպի սարարմըլ վեքենտիսի տե այագտա տուրամայաճագ հայե կեչմիլ իտի : Պիչարե գրգճըղաղ պենիմլե վետա իտերէք . « Արթըգ հալամա կիտիյօրմ, աղիղէմ Ակլաե . ժագ պէս պեչլի էօլմիւլ տիւր . էօլմիւլ օլմասայրտը , պանա մութլագ իթի սաթըր չէյ եաղըպ կեօնտերի իտի . շուրատա պէշ օն սենեկիք էօմրիւմ գալմըլ տըր . օնու տա ձենապը Հագգա հասր իտեճէյիմ » տէտի :

— Ահ, եա՛ րապպի . . . եէմինինի տե իթտի մի :

— Օրասընը պիլմէյօրմ, լաքին օնտան պերի էբէյիճէ վագթ կեչմիլ օլտըղնտան , եէմինինի իթմիլ օլմասը բէք իհ-թիմալտեն տիր :

— Խա՛յր , եանըլլօրսընըղ , Ակլաե , պու օլմայաճագ չէյ տիր . էկեր պաշըմա պէօլլէ պիր ֆեւաքէթ կեչէճէք օլուրսա , եիւրէյիմին աճըսընտան էօլիւրիւմ . . . պու մանաս-թըր նէրէտէ տիր . . . Պլանշ պանա իյատէ իտիլմէլի տիր . . . պեն օնսըղ եաչայամամ . . . քենտիսինի պուլմագ իչիւն տիւն-եայը աթէչէ վէրմէք լաղըմ կեւսե տախի , թերէտտիւտ իթ-մէյէճէյիմ :

— Էկեր մատմուաղէլ Պլանշ եէմինինի իթմիլ իսե , պօշ եերէ չալըշաճագսընըղ , մօսիէօ ժագ . էյի պիլիւրսինիղ քի մատմուաղէլ Պլանշ՝ մուգատտէս պիր եէմինի նագղ իթմէք-տեն իսե էօլմէյի տահա զիյատէ թերճիհ իտեր :

— Օրասընը պիլիյօրմ, լաքին պու մանասթըր նէ՞ թա-րաֆտա տըր :

— Թուլուղտա քիւչիւք պիր գարիյէտէ :

— Պու գարիյէնին իսմի նէ տիր :

— Իլ-ան-թուրտէն :

— Գարիյէնին իչինտէ՞ մի տիր :

— Խա՛յր , էթրաֆընտա :

— Բէք էյի , մանասթըր բէք չաբուղ պուլունապիլիր . . .

գարշըմա չըգան քէօյլիւլէրտէն պիրիսինէ սօրաճագ օլուրսամ , էլպէթթէ կեօսթերիւլէր :

— Հա՛յ հա՛յ :

— Էօլլէ իսե Ալլահա ըսմարլատըգ :

Պու սէօղիւ սէօլլէյէրէք , ժագ Ակլաե Պարայլը սուրէ-թի իհթիրամբեարանէտէ սէլամլատըգտան սօնրա օրատան չէքիլիպ կիթտի :

Կինեչ ղուրուպ իթմէք իւղէրէ իտի : Հավա ղայէթ պեր-րագ օլուպ , ֆագաթ կեճէ գարանըղը քէմայը սիւրաթլա օրթալըղը գաբլամագտա իտի :

Ժագ տը Բօտ աղըր աղըր եիւրիւմէքտէ վէ կեչմիլ էօմ-րինիւ խայալէն կեօղ էօնիւնէ կէթիրմէքտէ իտի . քենտիսի հէնուղ սէքիլ եաչընտա իքէն վալիտէսի վէֆաթ իթմիլ վէ բէտէրի իսե իչինի պիլմէտիյինտէն նաչի պիլթիւն սէրվէթինի պաթըրարագ , քենտիսինէ պօրճլարընտան պաշգա պիր չէյ պըրագմամըլ ըտը : Պատէհու Պլանշ՝ չէքտիլի իչքենճէլէրլէ քենտիսինին նաղարը տըգգաթընը ճէլպ իթմիլ վէ օ անտէն իթիպարէն՝ վալիտէսինին վէֆաթընտան պերու գալպինտէ գուրուլըլ օլան չէչմէի մուհապպէթ վէ չէֆագաթ եէնիտէն ճօշմայա պաշլամըլ ըտը :

Նիհայեթ Պլանշտան նա՛սըլ այրըլտըղընը , Մ. Տէբասըն եանընտա նէ՛ կիպի չէթին իչլէրլէ մէշըուլ օլտըղընը վէ սօն-րա տա նա՛սըլ մուվաֆֆագիյէթէ նալիլ օլտըղընը խաթըրընա կէթիրմէքտէ վէ պու գատար չալըչըպ չապալատըգտան սօն-րա , նալիլ սաատէթ օլաճաղը սըրատա պիլթիւն իւմիտլէրի մահվ մը օլաճաղընը պիր ըզտըրապը աղիմ իլէ տիւչիւնմէք-տէ իտի :

Պու սըրատա պիրտէն պիրէ քէսկին պիր տիւտիւք սէ-տասը իչիտիլէրէք , ժագ տը Բօտը խայալաթընտան ույան-տըրտը :

Պու տիւտիւք՝ տօղրուճտ թուլուղա կիտէն ագչամ գա-թարընըն մուվասէլէթինի իթթար իտիյօր ըտը :

Ժագ ատըմլարընը չաբուղլաթտը վէ գաթար սթասիօնա վասըլ օլտըղը սըրատա , քենտիսի տէ մէվգիֆէ կիրէրէք , հէ-

ման ալէլ աճէլէ պիլէթինի ալտըդտան սօնրա վալօնա աթ. լատը :

Ալթը սաաթ սօնրա թուլուգտա պուլունը, յօր ըտը : Օ սրրատա կիւնէշ հէնուզ տօղմուշ օլտըղընտան, հէման պիր թրէնէ օթուրտու վէ Օշ իլէ թուլուզ արասընտա պուլունան իլ-ան-թուրտէն գարիյէսի մէվգիֆինէ էնտի : Իլք ագչամտան պէրու հիշ պիր չէյ եէմէմիշ իտի իսէ տէ, ըզտըրապ վէ էն-տիշէլէրի գալպինի օ՝ տէրէճէ գապարթմիշ ըտը քի, ապա աճըլգ տույմայօր ըտը :

Մէվգիֆէ էնտիքտէն սօնրա, ազաճըգ եիւրիւյէրէք իլք տէֆա գարշըսընա չըգան պիր օթէլէ կիրտի : Լաքին թէ-սատիւֆ պու տէֆա տախի քէնտիսինէ եարտըմ իթմէքտէ իտի :

Եազը մասասընըն պաչընտա էսմէր կիւզէլի չիրին պիր գըզըղազ օթուրմիշ ըտը : Ժագ պու գըզըն սիմասընը զէվ-գինէ մուվաֆըգ պուլարագ, քէնտի քէնտինէ :

— Զէքի վէ սէվիմիլի պիր գըզըղազա պէնզէյօր, պէլքի իչիմէ եարայապիլիր. — տէտի :

Գըզ իսէ մէրգուլմըն իսթիգպալինէ գօշարագ, քէյլիւ-լէրէ մախսուս վէ ֆագաթ զայէթ ահէնկի պիր սէտա իլէ :

— Պուրատա չօգ գալաճագ մըսընըզ, էֆէնտիմ. — տէ-յի սօրտու :

Ժագ. — Խա'յր, մատմուլազէլ, չօգ գալմայաճաղըմ, չիմ-տի սիգտէն պազը մալիւմաթ տիլէյէճէյիմ, էկէր պու մա-լիւմաթը վէրմէք լուլթֆընտա պուլունաճագ օլուրսանըզ, մին-նէթտարընըզ օլուրըմ :

— Պուլուրընըզ, էֆէնտիմ, սէյլէյինիզ, իսթէտիյինիզ մալիւմաթ նէտէն իպարէթ տիր :

— Պէն զայէթ ուզուն պիր սէյահաթ իճրա իտէրէք պու-րայա կէլիյօրըմ. ագրապամտան պիր գըզը կէօրմէք իչին քէնտի մէմէքթիմէ կիթմիշ իտիմ. Լաքին պու գըզըն իլ-ան-թուրտէն գարիյէսի էթրաֆընտա վագը Սէնթ-Իւրսիւլ թա-րիգաթընա մէնսուպ օլան պիր մանասթըրա չէքիւմիշ օլտըղը-նը օրատա պանա սէյլէտիլէր : Պէն տէ հէման պուրայա կէլ-

տիմ. չիմտի պու մանասթըրըն նէ'րէտէ պուլունտըղընը պա-նա սէյլէյէպիլի'ր միսինիզ :

— Էվվէթ, հէմ բէք զիյատէ գօլայլըգլա սէյլէյէպի-լիրիմ. գիրա պէն տախի օ մանասթըրտա պէյիւմիւչիւմ տիր :

Ժագ պու սէօղիւ իչիտինճէ պիրտէն պիրէ սարսըլազ վէ կիզլի պիր իւմիտլէ կէնճ գըզըն եիւզիւնէ պագարագ :

— Սիզին պու մանասթըրտան չըգալը չօգ օլտո'ւ մը. — տէյի սօրտու :

Գըզ. — Իքի այ գատար օլտու :

Ժագ. — Օրատա մատմուլազէլ Պլանշ տը Մոնթէկիւյիւ թանըտընը'զ մը :

— Պլանշ տը Մոնթէկիւյի'ւ միւ... պէնիմ է'ն մահրէմ տօսթլարըմտան պիրի իտի :

Կէնճ գըզ ժագըն ճէվապ վէրմէսինէ մէյտան պըրագ-մագսըղըն, կէօղլէրի պիր մէսէրէթ շաշասսըլլա բարլամագ-տա օլտըղը հալտէ, սէօղիւնիւ տէվամ իլէ :

— Սիզ գոնթ տը Բօտ մըսընըզ, ա'հ, պէտպա'լթ Պը-լանշ, նիհայէթ մէսուտ վէ պախթիյար օլաճագ տըր. — տէ-յու հայգըրտը :

Պունըն իւզէրինէ ժագ ազաճըգ նէֆէս ալմաղա պաշլա-տը, գալպինտէն տէրին պիր ահ չըգտը վէ պատէհու քէքէ-լէյէրէք :

— Տէմէքքի Պլանշ սէրպէսթ տիր... էլան պէնի պէք-լէյօր, էյլէ'մի. — տէտի :

Կէնճ գըզ պիրտէն պիրէ տիւչիւնմէյէ պաշլայարագ :

— Սէրպէսթ օլուպ օլմատըղընը պիլմէմ, Լաքին սիզի պէքլէմէքտէ օլտըղընը պիլիրիմ :

Ժագ. — Ա'հ, Ալլահ աչգընա օլտուն, ֆիքրինիզի իյզահ իտինիզ :

— Պլանշ տէօրթ սէնէ գատար ալտէթինիզէ պէքլէտիք-տէն սօնրա, նիհայէթ հալասընըն թէքլիֆինի գապուլ իթ-միշ. Լաքին էլան սիզի կէօրմէք իւմիտինտէ պուլունտըղընա գանաթ հասըլ իթտիմ :

— Պուհը սիգէ սէօյլէտի՞ մի :

— Խայր , սէօյլէմէտի , լաքին պէն քէնտիսինի բէք կիւզէլ մուհաբէմէ իթմիշ օլտըղըմտան , պու պապտէ էմնիյէթիմ պէրքէմալ տըր :

— Էօյլէ իսէ սէօղիւնիւղիւ տէվամ իտինիզ :

— Հալասը վալիտէ Սէն-Տոմինիգ , քէնտիսինէ ըահիպէլիք սըֆաթընը վէրմէք իսթէտիյինտէն , եէմինինի իթմէսինի մուսիրրանէ թէքլիֆ իտէր իտի . լաքին Պլանշ զահիրէն ըահիպէ օլմաղա արզու կէօսթէրմէքլէ պէրապէր , պու եէմինի իճրա իթմէք վազթընը տաիմա թէէխիր իտէր իտի : Նիհայէթ վալիտէ Սէն-Տոմինիգ մէրամընը պաշա չըգարապիլմէք իւզրէ , պու սօն հաֆթալարտա Պլանշ իլէ պէրապէր տիկէր պիր մանասթըրա կիթտի :

Ժագըն պէնղի եէնիտէն սօլտու վէ թէքըրար մէյուսիյէթէ զարգ օլարագ :

— Տէմէք քի մատմուազէլ Պլանշ շիմտի պուրատա տէյիլ տիր , էօյլէ՞ մի . - տէտի :

Գըզ . - Խայր , էֆէնտիմ , թախմինէն պիր այտան պէրու պուրատաքի մանասթըրտա տէյիլ տիր :

— Եա նէրէտէ տիր :

— Տաքստա :

— Էյի պիլիբր միսինիզ :

— Էվվէթ :

— Թէշէքքիւր իտէրիմ , մատմուազէլ , էկէր քէնտիսինի պուլաճագ օլուրսամ , սիգին սայէնիզտէ պուլմուշ օլաճաղըմ :

Ժագ օթէլտէն չըգտըգտան սօնրա , եէնիտէն Պօրտոյա ավտէթ վէ իրթէսի կիւնիւ սապահըն սաաթ օնընտա հարէքէթ իտէն էքսըրէս գաթարըյլա Տաքս շէհրինէ մուվասէլէթ իյլէտի :

Մէվգիֆէ էնէր էնմէզ , մանասթըրըն նէ՝ թարափտա պուլուռնտըղընը պիր տիլէնճի գարըյա սօրտու վէ պու գաւտըն տէլալէթիլէ պիր սաաթ սօնրա օրայա վասըլ օլտու :

Պու մանասթըր զայէթ կիւզէլ պիր օվա օրթասընտա

եաքըլմըշ ըտը : Եանընտաքի քիլիսէնին պէօյիւք չանը օ սըրատա աղըր աղըր չալմագտա իտի . պաղը իխթիյար գատընլար պաշլարընա սիյահ գուգուլէթալար կէչիրմիշ օլտըղլարը հալտէ , քիլիսէյէ կիրմէքտէ իտիլէր :

Ժագ քիլիսէտէ պէօյիւք պիր զալէպէլիք կէօրտիւյիւնտէն տօլայը թէանճիւպէ վարարագ , պէյազլար կիլինմիշ օլտըղը հալտէ եանընտան կէչմէքտէ օլան կիւզէլ պիր գըզա խիթապէն .

— Իւրսիւլ թարիգաթը մանասթըրընտա պու կիւն նէ՞ վար , մատմուազէլ . - տէյի սօրտու :

Գըզ՝ ինճու կիպի տիշլէրինի մէյտանա չըգարաճագ պիր սուրէթտէ կիւլիւմէյէրէք :

— Նէ՞ օլաճագ , կէնճ պիր գըզ պու կիւն ըահիպէլէր սընըֆընա կիրիյօր . - տէտի :

Գոնթ տը Բօտ պու սէօղլէրի իշիտինճէ , պայըլաճաղընը հըսս իտէրէք պիր տիվարա տայանտը վէ ըահիպէ սըֆաթընը ալան գըզըն Պլանշ օլուպ օլմատըղընը անլամագ իւզրէ պիր գաշ սիւալ տահա սօրմաղա տալրանտը իսէ տէ , մէյտան պուլաճատը :

Պու սըրատա մանասթըրըն պէօյիւք գաքուսը պիրտէն պիրէ աչըլտը վէ զայէթ թաթլը նաղմէլէր գուպպէի աօիւմանա չըգտըլար : Մանասթըրըն քիւչիւք գըզլարը տախի թէքէտէն թըրնաղա գատար թիւլ էլպիսէլէր կիլինմիշ վէ էլլէրինտէ պիրէր քիլիսէ մօմու թուլթմիշ օլտըղլարը հալտէ , ալայըն էօնիւնտէն եիւրիւմէքտէ իտիլէր :

Ժագ իշի տէրհալ անլատը : Լաքին եաշարմըշ կէօղլէրի հիշ պիր շէյ կէօրմէսինէ միւսատէ իթմէմէքտէ իտի : Պիշարէ տէլիգանլը օլտըղը եէրտէ թաշ քէսիլմիշ կիպի տուրմըշ վէ նէ՝ եաքաճաղընը շաշըլմըշ գալմիշ ըտը :

Նալէհան գուպպէի սէմանըն երգըլմագտա օլտըղը գաննընտա պուլուռնտը . գուլմալ սաշլը , սօլղուն շէհրէլի պիր գըզըրզալ՝ իքի սըրա չօճուգլար օրթասընտան աղըր աղըր եիւրիւյէրէք քիլիսէյէ տօղրու իլէրլէմէքտէ իտի : Պու չօճուգլար պաշլարընա կիւլտէն միւրէթթէպ պիրէր թաճ գօյմուշ-

լար ըտը : Մերգումէնին իբի եանընտա պիրէր սաղտըճ գա-
տըն պուլունտըղը կիպի , արգասընտան տա պէյազ սաչը
իսթ'յար պիր գատըն եիւրիւյոր վէ պու գատըն հէօնքիւր
հէօնքիւր աղլայարագ , քէնտիսինի անճագ այագտա թուլթա-
պիլիյոր ըտը :

Ժագ գըղըն եիւզիւնէ աթֆը նազար իտինճէ , ազ գալ-
տը թէաճճիւպինտէն պաղըրաճագտը : Զիրա պու գըղ Պլանշ
տը Մոնթէկիւ տէյիլ իտի :

Թամ պու սըրատա , ալայըն իչինտէ պուլունտն պէօյիւք
գըղլարտան պիրի պիր սանիյէ գատար տուրտու վէ սօլ է-
լիյէ եիւզիւնտէքի թիւլ նիգապը պէրիյէ ալարագ , տըգ-
գաթլըճա ժագըն եիւզիւնէ պագտը :

Օ զէման Պլանշըն չէհրէի տիւրուպասը պիւթիւն լէթա-
ֆէթ վէ թարավլթիյլէ մէյտանա չըգտը վէ թաթլը կէօզլէ-
րի եըլտըզ կիպի բարլայարագ , եավաչ եավաչ ժագա եագ-
լաչըպ :

— Այինի բուհանի պիթտիքտէն սօնրա , սիզի տիվանխա-
նէտէ պէքլէրիմ . - տէտի :

Ժագ տը Բօտ քէնտիսինի պուլուպ տա էթրաֆընա
պագընճա , Պլանշ կէօզտէն զայպ օլմուշ ըտը :

Դիլիւտէ իճրա օլունտն ային ժագա բէք ուզուն կէօ-
րիւնտիւ :

Պիչարէ տէլիգանլը մանասթըրըն գաբուսը էօնիւնտէ ա-
չաղը եօգարը կէզինմէքտէ վէ Պլանշըն արթըգ քէնտի մալի ,
քէնտի զէվճէսի օլաճաղընը քէմալը մէսէրրէթլէ տիւչիւնմէք-
տէ իտի :

Նիհայէթ մանասթըրըն տիվանխանէսի աչըլտը վէ ժագ
տը Բօտ տիվանխանէ օրթասընտա պուլունտն բարմագըղըն
պիր թարաֆընտան իչէրի կիրմէքտէ իքէն , պիրտէն պիրէ
պիր գաբու աչըլարագ , իչէրի պիրիսի կիրտի : Ժագ կէօզլէ-
րինի եօգարը գալտըրըպ պագտը իսէ տէ , իչէրի կիրէն գա-
տընըն Պլանշ օլմատըղընը կէօրտիւ :

Պիյահլար կիլինմիշ վէ պօյնընա կիւմիւշտէն պիր խաչ
ասմըշ օլան պիր րահիպէ՝ Պլանշըն կիւզէլ կէօզլէրինի ան-

տըրան իրի կէօզլէրի իլէ ժագա պագարագ բարմագըղըն
տօղրու իլէրիլէմէքտէ իտի :

Ժագ՝ պու գատընըն Պլանշըն հալասը վալիտէ Սէն-Տոմի-
նիգ օլտըղընը տէրհալ անլատը :

Վալիտէ Սէն-Տոմինիգ բարմագըղըն եանընա կէլտիքտէն
սօնրա , րահիպէլէրէ մախսուս պիր թավլը իհթիրամքեարա-
նէ իլէ :

— Մօսիէօ գոնթ , եէկէնիմ սիզին քէնտիսինի տիվանխա-
նէյէ չաղըրմագտա օլտըղընըղը պանա սէօյլէտի . լաքին քէն-
տիսիլէ կէօրիւշմէզտէն էվլէլ , պանա թէվտի իտէճէք պիր
չէյինիլ եօգ մը . - տէյի սօրտու :

Ժագ մագամը իհթիրամտա էյիլտի վէ պատէհու վա-
գարը պիր չէհրէ իլէ :

— Մատամ , իսմիմի պիլտիյինիլ հալտէ , չիւպհէսիլ պի-
լիսինիլ քի պէնտէնիլ մատմուաղէլ Պլանշ իլէ պէօյիւմիւշ
օլտըղըմտան , քէնտիսինի չօճուգլուգտան պէրի սէվէրիմ վէ
իսմիմի քէնտիսինի վէրմէյի պէօյիւք պիր չէրէֆ ու իֆթիլար
ատտ իտէրիմ :

— Գոմբանստան կիթտիքտէն սօնրա պունը նիչիւն քէն-
տիսինի եազմատընըղ :

— Մատմուաղէլ Պլանշ պունը զաթէն պիլի իտի , թէք-
րարընա պիր մէճպուրիլէթիմ եօղ ըտը :

— Ֆիքրինիլ տէյիլէմէզ մի իտի :

— Պէն հիչ պիր վագթ թիւքիւրտիւլիւմիւ եալամամ ,
մատամ : Պէն օ վագթ ֆագըր ըտըմ վէ իլէրիտէ զէվճէմ օ-
լաճագ գատընըն իսթիգպալինի թէէմին իթմէյէ մէճպուր
ըտըմ : Պու կիւն ազ չօգ սէրվէթ սահիպի օլարագ ալտէթ
իտիյօրմ . Նիչանլըմըն սատագաթը հագգընտա էֆիլէթիմ
պէրքէմալ տըր . պինտէն ալէյհ , տէսթի իզտիվաճընը սիզ-
տէն թալէպ իտէրիմ , մատամ :

Վալիտէ Սէն-Տոմինիգ ժագը քէմալը տըգգաթլա տին-
լէմիշ վէ եիւզիւնտէ կէօրիւլէն էտնա թէպէտտիւլաթը պիլէ
հալ իթմէյէ չալըշմիշ ըտը : Խաֆիֆճէ չաթկըն օլան գաչ-
լարը ալթընտա կիւզէլ կէօզլէրի բարըլ բարըլ բարլամագտա

իտի : Նիհայէթ ինճէ վէ ուզուն էլինի ժազա ուզած արագ .

— Մօսիէօ գոնթ , սիզ նամուսու ալի տէլիգանլը սընըզ . կէօղէրինիզտէ տօղրուլըզ վէ սատագաթ ալաիմի կէօրիւլիւ . յօր . սիզտէն մատտի թաֆսիլաթ թալէպ իթմէյէ լիւզիւմ կէօրմէմ : Եէկէնիմ սիզին մալինիզ տիր . քէնտիսինէ սիզին կիպի պիր րէֆիգ կէօնտէրմիշ օլտըղընտան տօլայը ճէնապը Հազգա թէշէքքիւր իտէրիմ . - տէտի :

Պատէհու պիր չան չալտը վէ միւթէագըպէն պիր րահի-պէ իշէրի կիրտիյինտէն .

— Մատմուլէլ տը Մոնթէկիւյէ սէօլլէյինիզ տէ պու-րայա կէլսին . - տէտի վէ րահիպէ տըշարը չըզընճա , ժազա խիթ ապէն .

— Մօսիէօ գոնթ , րէսմի իզտիվաճը նէ վագթ իճրա ի-տէճէքսինիզ . - տէյի սօրտու :

Ժազ . - Սիզ նէ վագթ իսթէրսէնիզ օ վագթ , մատամ . Լաքին չօգ զէմանտան պէրի պէքլէմէքտէ օլտըղըմը նազարը տըզգաթա ալընըզ :

— Էվլէթ , պու իշ միւմքին օլտըղը գատար չաբուգ օ-լուպ պիթմէլի տիր . պու տինեանըն հալի օ՛ գատար գա-րարսըղ տըրքի , ճէնապը Հազգըն պիզէ կէօնտէրտիյի սաա-տէթի էլտէն գաչըրմամալը տըր :

— Ահ , մատամ , նէ՛ գատար քէրէմքեար սընըզ . . . իլա-նը նիքեա հ իթմէքիյիմէ միւսաատէ իտէ՛ր միսինիզ :

— Էվլէթ , թէշէպպիւսաթը լաղըմէյէ պու կիւնտէն ի-թիպարէն պաշլայընըզ . պէն տէ Պլանշըն ճէհէզինի հաղըրլա-րըմ :

Պու սըրատա Պլանշ տիվանիտանէյէ կիրտի : Սըրթընտա-քի թիւլ էլպիսէսի քէնտիսինէ տահա շաշալը պիր թալը վէրմէքտէ իտի :

Վալիտէ Սէն-Տոմինիգ մէրգուլէյի քէնտի նէզտինէ չա-ղըրարագ .

— Պլանշ , պէն սէնի ճէնապը Հազգա իհտա իթմէք իս-թէյօր ըտըմ . զիրա մանասթըրըն սայէսի ալթընտա սատտէ-թէ տէյիլ իսէ պիլէ , իսթիւրահաթը թամմէյէ նաիլ օլաճաղը-

նը իւմիտ իթմէքտէ իտիմ : Լաքին ճէնապը Հազգ իշի պաշ-գա սուրէթտէ թէրթիպ իյլէտի . սէնին չօճուլըգ արգատա-շըն օլան մօսիէօ ժազ տը Բօտ իսմինի սանա վէրմէք վէ սէ-նինի պիր ֆամիլէա վիւճուտէ կէթիւրմէք իսթէյօր : Էլինի քէնտիսինէ վէր . պիւթիւն գալպինի քէնտիսինէ հատր էթ . քէնտիսի իշիւն սատագաթըր վէ էմիլլէթի պիր տօսթ օլ . վէլ հասըլ քէնտիսինի հէր քէստէն զիյաւտէ սէվ . - տէտի :

Պլանշ պիր նազարը մուհապպէթլէ ժազըն եիւզիւնէ պագտը վէ պատէհու գըզարարագ .

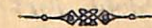
— Չաթէն պէն չօգտան պէրու քէնտիսինի սէվէրիմ , սէվկիլի հալաճըղըմ . - տէտի :

.

Պու մուհապպէրէնին ճէրէյանընտան օն կիւն գատար սօն-րա , այնը նաղմէյէր մանասթըրըն գաբուսընտա աքսէնտաղ օլմագտա իտի . կէշիլէճէք եօլլար՝ եէշիլ տալլար վէ կիւլ տէմէթլէրի իլէ թէզեին իտիլմիշ իտի : Վիւշիւք գըզար՝ պէ-յազլար կիյինմիշ օլտըղլարը հալտէ , տանթէլալար վէ միւ-ճէվհէրլէր իշինտէ զայպ օլմուշ օլան Պլանշըն իքի եանընտան եիւրիւմէքտէ իտիլէր :

Լաքին Պլանշ րահիպէլիք սըֆաթընը իհրազ իշիւն տէյիլ , ժազ տը Բօտ իլէ մուհապպէթ եէմինինի իյֆա իթմէք իշիւն քիլիսէյէ կիրիյօր ըտը :

Րէսմի իզտիվաճ քէմալը իհթիշամ վէ շաշաա իլէ իճրա օլոււնտու վէ այինի րուհանինին խիթամընտան սօնրա , կիւվէ-յի իլէ կէլին եինէ մանասթըրա ալտէթ իթտիլէր . վալիտէ Սէն-Տոմինիգ օրատա եէկէնի իլէ ժազըն շէրէֆինէ օլարագ պիր զիյաֆէթ քէշիտէ իյլէտի վէ ազշամ իւսթիւ ժազ իլէ Պլանշ վալիտէ Սէն-Տոմինիք իլէ վէտալաշտըգտան սօնրա , Էքսըրէս գաթարըլլա Պօրտօյա ազիմէթ իթտիլէր :

5

Է Օ Ք Ս Ի Ի Զ Գ Ը Զ

Պօրտօտա եւրէշտիքտէն սօնրա, ժազ իշիւն եէնի պիր սայ ու զայրէթ գաբուսը աչրտը:

Պիր թիճարէթ էվի թէէսիս իթմէք գօլայ իտի. իսէ տէ, անը քէմալը տիրայէթ վէ իհթիյաթլա իտարէ իթմէք, թիճարէթ մուգթէզիյաթլա գարշը կէօյիւս վէրմէք վէլ հասըլ հէր տիւրլիւ ումուրը թիւճճարիյէյի հիւսնիւ սուրէթլէ իճրա իթմէք միւշքիլ իտի: Լաքին ժազ պիր սէպաթը ֆէվգ էլ ատէ սահիպի օլտրղընտան, պիւթիւն պու միւշքիյաթլա զալէպէ իթտի վէ իքի սէնէ սօնրա, թէէսիս իթտիյի թիճարէթ էվի Պօրտօնըն է՛ն պիրինճի էվլէրինտէն պիրի օլտու:

Կէմի տօնաթմազ թիճարէթի կիւնտէն կիւնէ իլէրիլէմէքտէ վէ քեաղըտլարը բիյաջատա բէք զիյատէ իթիպար պուլմազ տա իտի:

Հէման այնը թարիխտէ է՛ն պէօյիւք պիր արղուսը տախի վիւճուտրէզիր օլտու: Պլանշ պիր գըզ չօճուգ տիւնեայա կէթիրտի: Լաքին պու չօճուգ օ՛ գատար զայրֆ վէ օ՛ գատար միզաճսըզ ըտը քի, եաշայաճաղը իւմիտ իտիլմէմէքտէ իտի:

Մա մաֆիհ մուհապպէթի բէտէրանէ անը բէնչէի էճէլտէն գուրթարտը:

Ֆիլ հազըգա ժազ՝ միւթէմատիյէն զըզընըն պէշիյի եանընտա պուլուհարազ, զանն իտէրսին քի անա հայաթ վէ գուվլէթ վէրմէքտէ իտի: Կէճէլէրի Պլանշըն ույանմասընը իսթէմէտիյինտէն, չօճուգըն պէշիյինի քէնտիսի սալլար վէ կիւնտիւզէրի տէ է՛ն մուհիւմ իշլէրինի պրրազարազ, Մարկրիթին նէ՛ հալտէ օլտըզընը անլամազ իւզըն գօշուպ էվէ կէլիւր իտի:

Պինաէն ալէյհ, չօգ կէշմէտէն չօճուգ քէնտիսինի թանըտը վէ բէտէրինին սէսինի ֆարգ իթմէյէ պաշլատը: Հաթթա պիր կիւն անըն եիւզիւնէ մասուլմանէ պիր սուրէթտէ կիւլիւմէտի. պուլըն իւզէրինէ ժազ մէսէրրէթինտէն չըլտըրաճազ հալէ կէլտի վէ օնտան սօնրա մուհապպէթի բէտէրանէսի պիր գաթ տահա արթտը:

Լաքին Պլանշ պու հալտէն հասէտ իթմէք շէօյլէ տուրս սուն, պիւլաքս պիր մէմնունիյէթի ազիմէ իլէ տաիմա ժազա խիթապէն:

— Պու մինի մինի եալրուճրգ՝ գումրալ սաշլարը վէ մաի կէօլլէրի իլէ թըպըր սանա պէնզէր. սէնին թասվիրի միւճէսսէմին տիր տէնիլէպիլի. պինաէն ալէյհ սէնի պէնտէն տահա զիյատէ սէվմէսի թապիի տիր. — տէր իտի:

Հէր նէ գատար ժազըն իշլէրի կիւնտէն կիւնէ իլէրի կիթմէքտէ իտի իսէ տէ, պիշարէ տէլիգանընըն պաշգա պիր տիւշիւնճէսի վար ըտը:

Համիլէիք Պլանշըն սըհհէթի վիւճուտինէ ֆէնա թէէսիր իթմիշ իտի: Գուվլէթի վաղը համլը սէպէպիլլէ պիւս պիւս թիւն կիթմիշ օլտըղընտան, պիր տահա ալտէթ իթմէմէքտէ վէ սիմասը եալաշ եալաշ պալ մօմու բէնկինի ալմազ տա իտի. ճիւզի պիր իշ կէօրսէ հէման տամալարը կէվէր վէ ուզըն պիր սանտալիէ իւզէրինէ տիւշիւպ տէրին պիր ույուշուգըղա տիւշար օլուր ըտը:

Պլանշըն խուսուսի թապիպի պիր կիւն ժազ տը Բօտա խիթապէն:

— Պօրտօնըն նէմաք հալապը զէվճէնիյին գան զայրֆլըղընը արթըրըյօր. կէրէք քէնտիսինի վէ կէրէք էվլատընըզը զայէթ սաֆի պիր հալա իշինէ կէօթիւրէճէք օլուրսանըզ, քէնտիլէրինի գուրթարապիլիսինիզ. — տէտի:

Ժազ՝ իրթէսի կիւնիւ թապիպին թալսիյէ իթտիյի կիպի պիր եէր արամաղա պաշլատը: Թէսատիւֆ եինէ քէնտիսինէ եարտըմ իլլէտի:

Ա.Ժէն մուգալէլաթ մուհարրիլէրինտէն պիրիսի՝ Պալօն ճիւլարլարընտա վաղը զայէթ միւնասիպ պիր գօ.

նագետան պահստի իյլէտի . պու գօնագ տիւզ տը Գանտալըն վէֆաթընտան սօնրա հիւքիւմէթ մարիֆէթիյլէ սաթըլաճաղընտան , հէման պիր լօգմա էքմէք մուգապիլինտէ վէրիւն-ճէք իտի :

Եթրաֆրնտաքի չիֆթիլիլէր վէ օրմանլըղար վէ պա խուսուս գօնաղըն մէվգըսը ժագ տը Բօտա բէք կիւղէլ թէվաֆուգ իթմէքտէ իտի : Պինաէն ալէյհ իրթէսի կիւնիւ Պայօնա կիթտի վէ գօնաղը կէօղտէն պիլէ կէչիրմէքսիղին հիւքիւմէթի մահալիյէ մարիֆէթիյլէ սաթըն ալտը . պատէհու Պլանչա պիր թէլէկրաֆ քէչիտէ իտէրէք , Մարկրիթ իլէ պէրապէր եէնի խանէլէրինէ կէլմէսինի իշար իյլէտի : Քէնտիսի տէ Պայօն տէմիր եօլու մէվգիֆինտէ պէքլէտի : Մէվգիֆին գաբուսը էօնիւնտէ քէնտիլէրինի գօնաղա կէօթիւրմէք իւղրէ պիր լանտօ արապասը հաղըրլաթմըլ ըտը քի , պուըն տա Պայօնտա սաթըն ալմիշ ըտը :

Իքի սաաթ սօնրա Պլանչըն րաքիպ օլաճաղը գաթար մէվգիֆէ վասըլ օլտու վէ ժագ տը Բօտ գէվճէսինի իսթիգալ իյլէտի : Մարկրիթ տատըսընըն գօլլարը արասընտա ուլումագ տա օլտըղը հալտէ , վալիտէսիյլէ պէրապէր պուլու-նըյօր ըտը :

Պուլար մէվգիֆ խարիճինտէ պէքլէմէքտէ օլան լանտօյա օթուրտըլար վէ լանտօ Պայօնտան Բօյա կիտէն եօլ իւղէրինտէ հարէքէթ իթմէյէ պաշլայընճա , Պլանչ` գօճասընա խիթապէն .

— Սաթըն ալտըղընըղ գօնագ նաճըլտըր , էյի՞ մի տիր . - տէյի սօրտու :

Ժագ կիւլիւմէյէրէք « Պիլմէմ » տէյի ճէվապ վէրտի :

Պուըն իւղէրինէ Պլանչ թէաճճիւպէ վարարագ վէ տիք տիք գօճասընըն եիւղիւնէ պագարագ .

— Նէ սէօլէյօրսըն , պիլմէմ նէ տէմէք , կիտիպ կէօղտէն կէչիրմէտին մի :

Ժագ . - Խալլը , իլք տէֆա սէնիլէ իչէրի կիրմէք իսթէտիմ :

Պլանչ ժագըն էլինի սըգտը : Գօճասընըն շու հարէքէթի քէնտիսինի միւթէէսիր իթմիշ իտի :

Եարրմ սաաթ գատար սօնրա , էսկի Գանտալ տիւզլէրինին իգամէթ կեահը օլան Ասթարագ գօնաղընըն սիվրի գուլէլէրի կէօրիւնմէյէ պաշլատը :

Պու սըրատա արապա պիր եօլուն քէօչէսինի տէօնտիւ վէ տէմիր պիր բարմագլըղ արգասընտա կիւղէլ պիր գօնագ կէօրիւնտիւ : Իքի թարաֆր աղաճլը եօլլար , գուլու կէչիտէր , չայըրլըղար , պաղչէլէր ուղագ տան քէմալը լէթաֆէթլէ արղը տիտար իթմէքտէ իտիլէր : Պիր չօգ եէչիլիլէր օրթասընտա , գօնագ մաղըրուանէ պիր սուրէթտէ սէրֆիրաղ օլմագ տա իտի :

Արապա պիրտէն պիրէ տուրտու վէ միւթէագըպէն գալըն չուհատան պիր սէթրի կիլինմիշ վէ պաշլնա տա մաի պիր թագեէ գօյմուշ օլան պիր ատէմ իսթիգալէ գօշտու :

Ձէմին գաթընըն բէնճէրէլէրինտէն պիրինտէ տէ , բէք կէնճ օլմամագլա պէրապէր հէնուղ կիւղէլ օլան պիր գատընըն պաշը գուհուր իյլէտի :

Թագեէլի ատէմ ժագը կէօրիւնճէ , սուրէթի իհթիրամքեարանէ էյիլէրէք .

— Ձաթը ալիլէրի շիւպհէսիք քի պիղիմ եէնի էֆէնտիմիլ սինիլ . - տէտի :

Գոնթ տը Բօտ մէրգուլը թէբէտէն թըրնաղա գատար սիւղտիւ վէ գըրգ եաշընտա գատար կէօրիւնէն պու ատէմին չէհրէսինտէքի ասարը զէքեալէթ վէ իսթիգամէթ բէք խօշունա կիթտիլինտէն .

— Էվլէթ , սիլ միւթէվէֆֆա տիւզ տը Գանտալըն միւտիրի ումուրը Մաթիէօ Բիւլլու մը սընրղ . - տէյի սօրտու :

Քէօյիլ մագամր իհթիրամտա թէքրար էյիլէրէք .

— Էվլէթ , մօսիէօ գոնթ , միւթէվէֆֆա տիւզ հաղըթլէրինէ սուրէթի սատըգանէտէ խըտմէթ իթմիշ օլտըղըմ կիպի , սիլէ տաիի խըտմէթ իթմէք չէրէֆինէ նաիլ օլաճագ օլուրսամ , էօմիւմ օլտըրգճա միննէթտարընըղ օլուրըմ :

Ժագ . - Շիմտիլիք պու արղուընղա մանի օլմամ , իլէրիտէ պուըն իճապընա պագարըղ , Գօնագ պիղի գապուլ իտէճէք հալտէ՞ մի տիր :

Մաթիէօ . - Էվլէթ , գոնթ հազրէթլէրի :

Ժագ . - Պանա եալընըզ « Էֆէնտիմ » տէյի խիթապի-տինիզ . պէնճէ պու տահա միւնասիպ օլուր :

Մաթիէօ . - Բէք էյի , Էֆէնտիմ , պաշգա պիր էմրինիզ վար մը :

Ժագ . - Մատամը խանէնին կիւզէլ պիր օտասընա կէօ-թիւրիւնիւզ տէ ազաճըզ իսթիրահաթ իթսին :

Պլանշ . - Լաքին պէն եօրղուն տէյիլիմ , Ժագ , իսթիրա-հաթ իթմէյէ իհթիյաճըմ եօգ , շու եէնի իգամէթ կեհաճըմը կէօզտէն կէչիրսէք , տահա էյի օլուր . զիրա պուրասը պանա բէք կիւզէլ կէօրիւնիւյօր :

Ժագ տը Բօտ զէվճէսինին հիշ պիր արղուսընը ըէտտ իթմէք պիլմէտիյինտէն , Մաթիէօ Բիւլլու տէլալէթիյէ գօնա-ղը մուայէնէյէ պաշլատըլար :

Հէր նէ գատար Մաթիէօ էսկի պիւսկիւ էշեալար կէօս-թէրտիյինտէն տօլայը աֆվ տիլէտի իսէ տէ , Ժագ տը Բօտ հէր շէյի մունթազամ սուրէթտէ պուլտու :

Յիւ հագըգա սալօնլարտա պուլունան մօպիւեալար , մարքիզլէրին օթուրմըլ օլտըզլարը եասթըզլը գօլթուգ սան-տալիլէրի , զայէթ կիրանպէհա գումաշլարլա միւզէյիէն գօլ-թուգլար , մէշուր ըէսսամլար թարաֆընտան եաբըլմըլ գա-բու բէրտէլէրի , թալմանլարտան ասըլը օլան ալիզլէր վէ մէֆրուշաթը սաիրէ՝ գօնաղըն սօնընճը սահիպլէրինին գայտ-սըզլըղը սէպէպիլլէ ազաճըզ էսկիմիշ վէ պէրպատ օլմուշ իտի իսէ տէ , Ժագ պունլարըն ազ պիր բարա իլէ թամիր իտիլէ-պիլէճէյինի միւլահազա իթմէքտ իտի :

Հայէթ պէօյիւք պիր տաիրէտէն իպարէթ օլան եէմէք օտասընտա , Մաթիէօնին գարըսը Պէրնատէթ Բիւլլու սիւտ , մէյվէ վէ էքմէքտէն իպարէթ օլարագ սատէ պիր գահվալ-թը հազըրլամըլ օլտըղընտան , Պլանշ ֆէվգ էլ ատէ պիր իշ-թիհա իլէ պունլարը եէտի վէ Ժագըն հայրան հայրան քէն-տիսինէ պագտըղընը կէօրիւնճէ , կիւլիւմէյէրէք :

— Պու եէշիլ օրմանլարըն հալտար պանա բէք չարուգ թէէսիր իլէտի : Պու մէնզարէլէր պէնի բէք զիյատէ մահ-

զուզ իտիյօր : Գալպիմտէ կիթ կիտէ պաշգաճա պիր ֆէ-րահլըգ հասըլ օլույօր : Խանէնին իշէրիսինի կէօրտիւք , չիմտի տէ տըշարըսընը կէօրմէք իսթէրիմ . - տէտի :

Եէմէք օտասընըն գաբուլարը պէօյիւք հալլիլլէ աշըլըրը-տը քի , Ժագ իլէ Պլանշըն ըաքիպ օլտըզլարը արապա օրա-տան կէչմիշ իտի , Պու հալլիտէ ճէնուպ թարաֆընտա տօղրու պիր սէթ վար ըտը : Պիր զարաֆէթի ֆէվգ էլ ատէ իլէ եա-բըլմըլ մէրմէր բարմազլըզլար՝ գօնագ էթրաֆընտաքի տիւզ օտալարը իհաթա իթմէքտէ իտի : Բօրթուգալ վէ լիմոն ա-զաճլարը մէշէ սանտըզլար իչինէ տիքիլմիշ օլտըզլարը հալ-տէ , լաթիֆ վէ քէսկին պիր գօգու նէշը իթմէքտէ իտիլէր :

Ու գագտաքի տաղլար կէօյիւն ալապիլտիյի մէսաֆէյէ գատար ուզանըպ կիթմէքտէ վէ օրմանլարը թէշքիլ իտէն ա-զաճլար խաֆիֆ պիր ըուզկեարըն թահրիքիլլէ սալլանմագտա իտիլէր : Հէր թարաֆտա կէօրիւլէն նէվ պէ նէվ չիշէքլէր Էալպլէրէ պիր ինչիրահը ազիմ վէրմէքտէ իտի :

Պլանշ պու մէնզարէլէրի կէօրիւնճէ , սէվինճինտէն էլլէ-րինի պիր պիրինէ չըրբարագ .

— Նէ՛ կիւզէլ եէրլէր . . . պու սիւքիւնէթի ֆէվգ էլ ատէ արասընտա ինսան նէ՛ գատար նէշէեապ օլուր . - տէտի :

Մէրգումէ պու սէօզլէրի հէնուզ սէօյլէմիշ իքէն , պիր չօճուղըն քէսկին սէտասը գուլաղընա աքսէնտաղ օլտըղըն-տան , պիրտէն պիրէ սարսըլտը վէ պիր էլէթթրիք թէէսիրի-նէ ուղրամըլ կիպի արգասընտ տէօնէրէք .

— Պու սէս նէ՞ օլաճագ , աճապա Մարկրիթ պիր շէ՞յ մի օլտու . - տէտի :

Ժագ . - Խայր , պու Մարկրիթին սէսի տէյիլ տիր , օ-նուն պու գատար քէսկին սէտասը եօգ տըր :

Պլանշ . - Բէք էյի , Մարկրիթին սէսի տէյիլ իսէ եա-քիմին սէսի տիր :

Ժագ . - Պիլմէյօրըմ :

Պլանշ . - Պու պաղըրան չօճուգ պէսպէլլի խասթա օլմա-լը տըր : Ահ , պու հայգըրըշա տայանմամ . նէ՛ օլտըղընը կիտիպ անլայաճաղըմ :

Պու սէօգիւ սէօյլէյէրէք, Պլանշ պիրտէն պիրէ սըչրատը վէ քիւչիւք պիր պինայա տօղրու սէյիթտի. զիրա պու սէ-տալար մէքքիւր պինատան կէլիօր կիպի կէօրիւնիւյօր ըտը:

Պու պինա քիւչիւք պիր էվ օլուպ, ճէսիմ աղաճլարըն եաբրագլարը ալթընա սըղընմը վէ էօն թարաֆը տախի թէ-բէսինէ գատար սալգըմ աղաճլարը վէ գայա սարմաշըղլարը իլէ գաբլանմը ըտը: Բէնճէրէլէրի տէ սըզը սըզըյա գաբա-լը իտի:

Պլանշ գաբուըն մանտալըն աշըպ իչէրի կիրտի վէ քէն-տիսինի գըրմըզը վէ սարը մերմէրլէրլէ տէօշէլի կէնիշ պիր հավլիտէ պուլտու: Պու հավլինին նիհայէթինտէ պէօյիւք պիր մէրտիվէն կէօրիւնիւյօր ըտը:

Մէրգուլմէ քէմալը ճէսարէթլէ պու մէրտիվէնտէն եօ-գարը չըգտը վէ պիր աղ սօնրա պէօյիւք պիր օտանըն գա-բուսընտան իչէրի կիրտի: Պու օտանըն տէօրթ բէնճէրէսի պու-լունուպ, իքիսի սէթէ վէ տիկէր իքիսի տէ հավլիյէ պազար ըտը:

Էսմէր եիւզլիւ վէ թաթլը պագըշլը կիւզէլ պիր գատըն-ճըղաղ օտանըն պիր քէօշէսինտէ օթուրմը վէ գուճաղընա տա իւշ տէօրթ եաշընտա ղայէթ տիւպէր պիր գըզ չօճուգ եաթըրմը ըտը. պու չօճուգ աղլամայօր վէ ֆագաթ հիտ-տէթինտէն վար գուլվէթիլէ հայգըրըյօր ըտը:

Ուզուըն վէ մէվզուըն չէհրէսի, ուֆաճըգ աղզը, քիրաղ կիպի բէմպէ տուտագլարը, սիյահ կէօղլէրի վէ ինճէ պուր-նու՝ իլէրիտէ պու չօճուղըն աղըլարա հայրէթ վէրէճէք տէրէճէտէ կիւզէլ օլաճաղընը իֆհամ իթմէքտէ իտի:

Գատըն չօճուղը գուճաղընտա սալլայարագ.

— Տիան, եավրում... սէսինի քէս, սէսին իշիտիլէճէք օլուրսա, հալիմիլ Նէ՞ օլուր. — տէմէքտէ իտի:

Օ սըրատա չօճուգ պիրտէն պիրէ սէսինի քէսմիշ օլտը-ղընտան, գատըն արգասընա տէօնտիւ վէ Պլանշըն չէֆագաթ-լը պիր չէհրէ իլէ կիւլիւմնէյէրէք գաբու էօնիւնտէ տուրմըշ օլտըղընը կէօրիւնճէ, քէքէլէյէրէք.

— Աֆվ իտէրսինիլ... մատամ... աֆվ իտէրսինիլ...

պուրատա օլտըղընըզ ֆարգ իտէմէտիմ. — տէտի:

Պլանշ էլիլէ պիր հարէքէթի լաթիֆէտէ պուլունտը վէ ղայէթ թաթլը պիր սէտա իլէ.

— Պու գըզճըղաղ քիմ տիր. — տէյի սօրտու:

— Մատմուաղէլ Տիան տը Գանտալ տըր, մատամ:

— Գօնաղըն սօնընճը սահիպի օլան տիւգ տը Գանտալըն աղրապասընտա՞ն մը տըր:

— Խա՛յր, էօզ գըզը տըր:

— Սահի՛հ մի սէօյլէյօրսընըզ... էյ նա՞սըլ օլուպ տա պուրատա պուլունըյօր:

— Տիւգ ճէնապլէրի տէօրթ այ գատար մուգատտէմ վէ-ֆաթ իթտի. է՛ն եագըն աղրապաս-օլարագ մօսիէօ Րօթէ տը Գանտալ իսմինտէ քէնտիսինտէն քիւչիւք պիր գարտաշը վար տըր. պու չօճուղըն էմրի մուհաֆագասընը տէրէօհտէ իթմէք իւզըն քէնտիսինէ պիր մէթուպ եազտըգ. լաքին հէնուզ պիր ճէվապ չըզ մատըղընտան, չօճուգ իչիւն պիր գարար վէրիլին-ճէյէ գատար պուրատա պէքլէմէյէ մէճպուր օլտում:

— Սիզ անըն սիւտ անասը՞ մըսընըզ:

— Էվվէթ, մատամ:

— Իսմինի՞զ նէ տիր:

— Աննէթ Գասթարէտ: Լաքին սիւտ անալըգտան պաշ-գա խըսըմըղըմ տա վար տըր:

— Նէ՞ կիպի:

— Պիչարէ մատամըն սիւտ հէմշիրէսի իմ:

— Տիւչէս տը Գանտալը՞ն մը:

— Էվվէթ, մատամ:

— Օ՞ տա մը էօլմիւշ տիր:

— Էվվէթ, մատմուաղէլի տօղուրուրքէն էօլտիւ:

— Չա՛վալը գատընճըղաղ...

Աննէթ. — (Կէօղլէրինի սիլէրէք.) Քէնտիսի պիր աղիղէ իտի, մատամ, եալընըզ էյիլիք իթմէք իչիւն եաշար ըտը... մէմէքէթտէ հէր քէս քէնտիսինի սէվէր իտի:

— Գօճասը՞ վէֆաթընտան տօլայը մէյուս օլտո՞ւ մը:

— Էվվէթ, հէմ օ գատար մէյուս օլտու քի քէտէրինի

ուսումնական իշխան գումար օյնատը, տիւնեանըն հէր տիւրլիւ տէլիլիքէրինի եաբտը վէ սօնրա տա քէնտիսինի պիր ուչուրումա աթտը:

— Իսթէքլիլիլէ մի:

— Իսթէքլիլիլ իւէ տէյիլ տէյօրլար ամամ, պէն պունա ինանամամ. զալիպա քի գահրընտան պու հարէքէթտէ պուլունտը:

— Գըզընը հիչ տիւչիւնմէ՞զ մի իտի:

— Խա՛յր, երեզիւնիւ պիւէ կէօրմէք իսթէմէզ իտի:

— Սէպէպ:

— Վալիտէսինի օ էօլտիւրտիւ տէր իտի:

— Օ՛հ, պիւլիւնահ չօճուգ... քէնտիսինի սի՞զ մի պէսլէտինիզ:

Պու սիւալ իւզէրինէ Աննէթին չէհրէսինի պիր նիգապը մահզունիյէթ գաբլատը վէ եաչարմը կէօզլէրինի Պլանչըն երեզիւնէ աթֆ իտէրէք:

— Էվվէթ, պէն պէսլէտիմ, լաքին էմզիք իւէ պէսլէտիմ. տէհչէթի պիր վուգուլաթ սէպէպիլլէ սիւտիւմ գաչմը ըտը: Հալպու քի գըզընը ասլա թէրք իթմէյէճէյիմի մատամ տիւչէսէ վատ իթմիչ օլտըղըմտան, էմզիք վէրմէք տահա էյի օլաճաղընը քէնտի քէնտիմէ տիւչիւնտիւմ:

Կէնճ գատըն պու վուգուլաթտան պահս իթտիյի սըրատա սէտասը թիթրէմէյէ պաչլամը օլտըղընտան, մատամ տը Բօտ պու վուգուլաթըն նէտէն իպարէթ օլտըղընը անլամագ իսթէյէրէք:

— Տէհչէթի պիր վուգուլաթ սէպէպիլլէ սիւտիւմ գաչտը տէյօրսընըզ, պունըն նէտէն իպարէթ օլտըղընը սէօյլէյէպիլի՛ր միսինիզ:

Աննէթ. — Ա՛հ, մատամ, պէն պիր սըղըր չօպանը իւէ էվլէնմիչ իտիմ. պիր պիրիմիզի չօճուգըգտան պէրու սէվէր իտիք. էվլէնտիքտէն սօնրա տա մէսուտանէ պիր էօմր կէչիրիյօր ըտըգ: Օղլում պիր գաչ ալըգ իքէն, պու չօճուղա սիւտ վէրմէյէ մէճպուր օլտում, պու սըրալարտա իտի քի ազղըն պիր պուղա գօճամը թէլէֆ իյլէտի:

Գատըն եէնիտէն աղլամաղա պաչլատը: Պլանչ իսէ հէյէճանա կէլէրէք:

— Զա՛վալը գատընճըղազ... օղլունը՞զ նէ օլտու. — տէյի սօրտու:

— Մատամ տիւչէս հէնուզ հայաթտա իքէն անը պիր եէրէ գօյտուրուպ պագտըրտը. սիւտտէն քէսիւտիքտէն սօնրա, գաչըն վալիտէմ անը ալտը վէ շիմտի պագըյօր:

— Սիզ մէրագ իթմէյին, պէն պունտան սօնրա անընլա մէչղուլ օլուրմ: Շիմտիլիք քէնտիսինի պագտըրմագ իւզրէ լազըմ օլան մէպլաղը վէրիւրիմ. պէօյիլէճէք օլուրսա, Մ. տը Բօտ անը լայըղը պիր ատէմ եաբմաղա չալըչաճագ տըր:

— Օ՛հ, մատամ, թէչէքքիւր իտէրիմ, մէմէքէթ խալզը քէնտիլէրինէ եէնիտէն պիր մէլէք կէլմիչ օլտըղընը խապէր ալաճագ օլուրլարսա, սիզի թաբարճասընա սէվէճէքլէր տիր:

Պիր միւտտէթտէն պէրու Տիան տը Գանտալ Պլանչըն երեզիւնէ պագըյօր ըտը: Պու պագըչ իպթիտա սէրթ վէ վահչիյանէ իտի իսէ տէ, եավաչ եավաչ թաթլըլաչմաղա պաչլայօր ըտը:

Պլանչ պիր միւտտէթճիք սիւքիւլթ վէ միւլահազատան սօնրա:

— Տէմէք քի պու չօճուգ էօքսիւզ տիւր, էօյլէ մի. — տէտի:

Աննէթ. — Էվվէթ, մատամ:

— Հիչ պիր խըսըմը, ագրապասը եօ՞գ մը:

— Մ. Բօթէտէն պաչգա քիմսէսի եօգ տըր, լաքին Մ. Բօթէնին տէ իզի թօզու պէլիսիզ օլտու, շիմտի Ամէրիգատա տըր տէյօրլար ամամ, սահի՛հ մի եալա՞ն մը, պիլմէմ:

Պլանչ՝ Տիանըն տիք տիք քէնտիսինէ պագտըղընը կէօրմիւչ օլտըղընտան, գօլլարընը քէնտիսինէ ուզաթտը վէ չօճուգ կէրի չէքիլմէտիքտէն պաչգա, ուֆագ չէհրէսինտէ զայէթ թաթլը պիր թէպէսսիւմ հուսուլէ կէլտի. պու թէպէսսիւմիւն չաչաասը չօճուղը օ գատար կիւզէլ կէօսթէրտի քի, Պլանչ տը Բօտ կիթտիքճէ հէյէճանա կէլէրէք անը գուճաղընա ալըպ սըգտը վէ չօճուգ իւէ Պլանչ արասընտա պիր

միւտտէթճիք պուսէ շագըրտըսընտան պաշգա պիր շէյ իշի-տիւմէտի :

Մ. տը Բօտ զէվճէսինին մէյտանա չըգմամասընտան վէս-վէսէյէ վարարագ , պու սըրատա մէրտիվէնին ալթ պաշըն-տան :

— Պլանշ . . . նէրէտէ սին , Մարկրիթ իւէ պէն սէնի պէքլէյօրըզ . - տէյի պաղըրտը :

Միւթէագըպէն Պլանշըն ահէնկլի սէտասընը անտըրան պիր չօճուգ սէտասը տախի :

— Կէլ , վալիտէճիյիմ , կէլ , տէմինտէն պէրի սէնի պէք-լէյօրըզ . - սէօղէրինի իւվէ իյլէտի :

Մատամ տը Բօտ « Կէլիյօրըմ , գըղըմ , կէլիյօրըմ » տէ-յէրէք , Տիանը գուճաղընա ալտըգտան սօնրա , գօշարագ մէրտիվէնտէն աշաղը էնտի :

Ժագ զէվճէսինին գուճաղընտա չօճուղըն պաշընը կէօ-րինճէ , թէաճճիւպլէ :

— Պունը՝ նէրէտէն պուլտուն , Պլանշ . - տէյի սօրտու :

Պլանշ կիւլիւմսէտի վէ Տիանը Մարկրիթին եանընա գօ-յարագ :

— Էկէր սանա քիւչիւք պիր հէմչիրէ վէրէճէք օլուր-սամ , քէնտիսինի սէվէր միսին . - տէյի սօրտու :

Իքի չօճուգլար պիր պիրինէ պագըշտըլար վէ Մարկրիթ գօրգագ օլմագլա պէրապէր էլինի Տիանա ուղաթարագ :

— Կէլ օյնայալըմ , վալիտէճիյիմ էօյլէ իսթէյօր . - տէ-տի վէ Տիան տախի :

— Պաղչէտէքի աղաճլար արգասընտա սագլամպաճ օյ-նայալըմ , պագալըմ պէնի պուլապիլի՞ր միսին . - տէտի :

Պատէհու էլ էլէ վէրէրէք գօշտուլար վէ աղաճլար ա-րասընտա կէօղտէն նիհան օլտուլար :

Մատամ տը Բօտ պիր նաղարը մուհապպէթլէ չօճուգ-լարըն հարէքեաթընը թէտգիգ իթմէքտէ իտի . Ժագ իսէ պիւլաքս Տիան հագգընտա պիր նէֆրէթի աղիմէ հըսս իտիյօր ըտը . զիրա պու չօճուղըն սէրթ վէ մաղուրանէ պագըշը քէնտիսինէ խօշ կէօրիւնմէմէքտէ իտի :

Պլանշ գօճասընըն ալնընտաքի պուրուշուգլարը կէօրիւն-ճէ , ֆիքրինի տէրհալ քէշֆ իտէրէք վէ նիյագքեարանէ պիր նաղարա եիւզիւնէ պագարագ :

— Գալպիլին նէճապէթինի պիլիրիմ , Ժագ , պու խանէ-յէ այագ պասար պասմաղ , պիր էյիլիք եաքմագ վէսիլէսի պաշ կէօսթէրտի . պու պապտէ պանա մուխալէֆէթ իթմէ-յէճէքսին , տէյիլ մի :

Ժագ . - Պէնիմ պիր կիւնտէն պիր կիւնէ սէնին արգու-լարընա մուխալէֆէթ իթտիլիմ վա՞ր մի :

— Ահ , տէմէք քի մուվաֆագաթ իտիյօրսըն , էօյլէ՞ մի . ճէնապը Հագգըն գըղըմըզը մուհաֆագա իթմէսի իշիւն էյի-լիք , հէմ բէք չօգ էյիլիք իթմէյէ մէճպուր ըզ :

— Աղիզէմ Պլանշ , սէնին արգու իթտիլին շէյի պէն տէ արգու իտէրիմ : Լաքին իւչ տէօրթ եաշընտա օլտըղը հալտէ եիւզիւմիւզէ մաղուրիլէթլէ պագան պու քիւչիւք գըղըն քիմ օլտըղընը անլամագ իսթէրիմ : Զիրա պու չօճուգ պա-նա էյի կէօրիւնմէյօր վէսսէլամ :

— Պու չօճուգ պիշարէ պիր էօքսիւզըղաղ տըր . սէն իւէ պէն վէֆաթ իթմիշ օլսայըտըզ , Մարկրիթին հալի նէ՞ օ-լաճագ իտի իսէ , պու չօճուղըն հալի տէ օ՛ մէրքէզտէ տիր :

— Իսմի՞ նէ տիր :

— Տիան տը Գանտալ : Պիղտէն էվվէլ պու գօնագտա օ-թուրմըշ օլան տիւգ տը Գանտալըն գըղը տըր : Վալիտէսի աղիզէ ըթլագընա շայան պիր գատրն ըմըշ : Պիշարէ գատրն-ճըղաղ պու չօճուղը տօղուրուրէն էօլմիւշ . բէտէրի գարը-սընըն վէֆաթընտան տօլայը էօյլէ պիր եէս ու քէտէրէ տիւ-չար օլմուշ քի , պիշարէ մասուլմըղաղը ապա կէօրմէք իսթէ-մէմիշ :

— Հա՛յ ալչագ . . . գըղը մուհապպէթլէ է՛ն զիյատէ միւհ-թաճ օլտըղը պիր սըրատա , քէնտիսինի եիւզ իւթիւնէ պը-րագմիշ հա՛ :

— Մէյուսիլէթ հէր քէսէ պիրէր տիւրլիւ թէէսիր իտէր , աղիզիմ Ժագ :

— Էօյլէ տիր , լաքին վաղիֆէ հիչ պիր վագթ տէյիշ-

մէջ, հէր նէ՛ հալ իսէ, սէօղիւնիւ տէվամ էթ: Գրգընը ասա
լա կէօրմէք իսթէմէմիշ օլան պու ատէմ սօնրա նէ՛ օլմուշ:

— Քէտէրի տէրուներն ունումմագ իւզրէ, տիւնեանըն
հէր տիւրլիւ տիվանէլիքէրինի եաբմըշ:

— Պլանշ, սէնին եիւրէյին օ՛ գատար տօղրու տըր քի,
հէր սէօղիւ ինճիի Շէրիֆին սէօղլէրի կիպի գապուլ իտէր-
սին. պէն պու տիւգ տը Գանտալ հագգընտա մալիւմամթը
լազըմէյի ալտըմ. պու մալիւմամթ՝ անըն թէվէճճիւհէ շայան
պիր քիման օլմատըղընը իսպաթ իտիյօրսըն:

« Պուշար իքի գարտաշ ըմըշար, Մաքսիմ իլէ Բօթէ.
Իքիսի տէ մաղրուր վէ սէֆիհ շէյլէր իմիշլէր. քիւշիւյիւ Ամէ-
րիգայա սէրվէթ արամաղա կիթմիշ. պէօյիւյիւ Մագսիմ տէ
պապասընըն միրասընը եէտիքտէն սօնրա, Մատլէն տը Սիւր-
թէր նամընտա դայէթ կիւզէլ պիր գըզ իլէ էվէնմիշ. լաքին
պու գըզը հիշ սէվմէզ իմիշ. հաթթա իզտիվաճընտան սօնրա
տալիս էվվէլքի սէֆահէթլէրինտէն ալըլմամըշ. օ պիշարէ
գատընճըղազ իսէ լօղուսալըգտան զիյատէ քէտէր վէ մէյու-
սիյէթինտէն էօլմիւշ:

« Զէվճէսինին վէֆաթընտան սօնրա, Մաքսիմ տը Գան-
տալ էվվէլքի էօմիւնիւ տէվամ իթմիշ վէ զէվճէսի տիւշէս
տը Գանտալ օլանճա վարիտաթընը պա վասիյէթնամէ գըզը-
նա պըրագմիշ օլտըղընտան, քէնտի սէրվէթինի գուճարտա
շիւրիւթտիւքտէն սօնրա, գըզընըն սէրվէթինի տէ եէյիպ պի-
թիւրմիշ: »

— Կէօրիւնիւր քի տիւգ տը Գանտալ պու տէլիլիքէրի
տէֆի զամ իթմէք իշիւն եաբար ըմըշ:

— Խայր, ինսանըն պէօյիւք պիր քէտէրի պուլունաճագ
օլուրսա, տիւնեայր թէրքլէ պիր քէօշէյէ շէքիլիւր վէ վազիֆէ-
սինտէ ապա գուսուր իթմէզ. զիրա տիւնեատա նագապիլի
թէարուղ պիր շէյ վար ըսա, օ տա վազիֆէ տիր: Լաքին
տիւգ տը Գանտալ վազիֆէ նէ՛ տէմէք օլտըղընը պիլմէտիլին-
տէն, իզտիվաճընտան էվվէլ քէօթիւ պիր ատէմ օլտըղը կի-
պի, իզտիվաճընտան սօնրա տա քէօթիւլիւյիւ պիր գաթ տա-
հա ալթմըշ:

« Սէֆիհանէ պիր սուրէթտէ եաշամըշ վէ վիճտանը րա-
հաթ օլարագ հէր տիւրլիւ հուզուղաթ տէրեասընա տալմըշ:
Պատէհու պիւթիւն սէրվէթի մահվ օլունճա, սէֆալէթ վէ
զարուրէթէ տիւշար օլմագ իսթէմէյէրէք, վէ տիկէր պիր մէվ-
գը իհրազընա տա զայրը մուգթէտիր պուլունտըղընտան,
գըզընըն նէ օլաճաղընը տիւշիւնմէքսիլին քէնտիսինի ալչագ-
ճասընա թէլէֆ իթմիշ:

— Քէնտիսինի բէք շիտտէթլէ մուհաքէմէ իտիյօրսըն,
Ժագ:

— Պէն մէպտէսիզ ատամլարտան նէֆրէթ իտէրիմ:

— Լաքին գըզը պու իշլէրտէն մէսուլ թուլուլամագ,
պիշարէ եալրուճըգ շիմտի էօքսիւզ գալմըշ տոր:

— Պէն տէրսէն ինթիգալ գաիտէսինէ ինանրըմ, պիր ին-
սանըն անտսը պապասը նէ՛ օլուրսա, էվլատը տա օ օլուր:

— Լաքին վալիտէսի պուլունմագ պիր գատըն ըմըշ:

— Բէտէրի տէ չաբգընըն պիրի իմիշ: Պու չօճուղըն սէ-
վիմի պիր չէհրէսի եօգ տոր. անը գըզըմըղա պէօյիւտէճէք
օլուրսա, իլէրիտէ պիր ֆէնալըգ զուհուր իտէր տէյու գօր-
գույօրմ:

— Սէն մէրագ իթմէ, պէն քէնտիսինի էյի պիր գըզճը-
ղազ իտէճէյիմ:

— Տէմէք քի անը ալըպ քէնտինէ էվլատ իթմէք իսթէ-
յօրսըն, էօյլէ՞ մի:

— Էվվէթ, պու հարէքէթիմին Մարկրիթէ սաատէթի
մուճիպ օլաճաղընտան էմին իմ:

— Պէն սէնիլէ հէմէֆրեար տէյիլ իմ. պուշընլա պէ-
րապէր, նէ իսթէրսէն ծուռ եաբ. եիւրէյին սանա նէ տէյօր-
սա, ծնա կէօրէ հարէքէթ էթ. լաքին շիմտիտէն խապէր վէ-
րէյիմ քի, էկէր իլէրիտէ իշ ֆէնայա տէօնէճէք օլուրսա, պէն
նէ եօլտա հարէքէթ իտէճէյիմի պիլիւրիմ:

— Իլէրիտէ նէ՛ վուգու պուլապիլիր:

— Պիլմէմ, լաքին տիւնեատա էյիտէն զիյատէ քէօթիւ
վէ միննէթտարտան զիյատէ նանքէօր պուլունտըղընը թէճըրիւ-
պէ իլէ էօյրէնտիմ: Պէն պու գըզըն կէօղիւնէ պէյէնէմէյօրմ:

ուֆագ չէհրէսինտէ տահա շիմտիտէն ղուրուր վէ հագարէթ էսէրի մէվնուտ տըր : Գէնտիսի պու գօնագտա տողմուշ օլտըղընտան վէ անըն իսմիի թաշըմագտա պուլունտըղընտան , տայիմա պու գօնաղըն սահիպէսի կիպի հարէքէթ իտէճէք տիր . քէզալիք քէնտիսինին պուրատա հիշ պիր շէյ օլմատըղընը անլայաճագ օլուրսա , քէնտիսինտէն տահա ղէնկին օյան գըղըմըզա խուսուլմէթ պաղլայաճագ տըր . պագ , սէօղլէրիմ չըգաճագ մը , եօգսա չըգմայաճագ մը :

— Խա՛յր , չըգմայաճագ , պու չօճուղը էյի պիր գըղընդազ հալինէ գօյմագ իչին օլանճա գուվվէթիմէ չալըշաճաղըմ , վայիտէսի Մատէն տը Սիւրթէր տախի կէօքտէն պանա եարտըմ իտէճէք տիր :

Մ տը Բօտ ճէվապ վէրմէտի վէ Պլանշ՝ եաբտըղը էյիլիքտէն տօլայը մէմուշ օլարագ վէ ժագ տախի՝ պու քիչիւք էօքսիւզ իլէ պէրապէր ֆամիլեասը արասընա պիր ֆէլաքէթ կիրմէքտէ իմիշ կիպի գաշլարընը չաթարագ , գօնաղա ավտէթ իթտիլէր :

6

ՏԻԱՆ ՏԸ ԳԱՆՏԱԼ

Տիան իլէ Մարկրիթ իքի հէմիրէ կիպի պիրլիքտէ պէօլիւտիւլէր :

Եազ մէվսիմինտէ վագթլարընը Գանտալ գօնաղընտա կէչիրիլէր վէ տաղլարտա , օրմանլարտա տիւչիւպ գալգարլար տըր . գըշ մէվսիմինտէ իսէ Տիան սիւտ անասը Աննէթ իլէ պէրապէր , ժագըն Պօրտօտաքի միւքէլլէֆ գօնաղընա կէօթիւլէր իտի :

Ժագըն էվվէլճէ սէօյլէմիշ օլտըղը վէճհէ , Տիանտա պիր ղուրուր վէ հիւքիւմտալըգ տամարը վար ըտը քի , սիննի պէօյիւտիւլէքէ , պու տուլղու տախի պիրլիքտէ պէօյիւմէքտէ իտի :

Մէրգուլմէ եալընըղ քէնտի նէֆսինի տիւչիւնիւր , քէնտի արղուլարընը մէմուշ իթմէյէ չալըշըր , հէր ղէման վէ հէր եէրտէ պիրինճի մէվգըյը իհրազ իթմէք իսթէր իտի . էլ հասըլ պէօյիւտիւլէքէ խօտպին վէ գայտսըղ պիր գըղ օլույօր ըտը :

Պու մաղրուր թապիւթա գարշը իքի մանիա վար ըտը քի , պիրիսի ժագըն նէֆրէթի վէ տիկէրի տէ Պլանշըն մուհապպէթի իտի :

Պլանշ պու չօճուգտան քէօթիւլիւք կէօրտիւլէքէ , ղանն իտէրսին քի անա տահա ղիյատէ ըապթը գալպ իթմէքտէ իտի :

Ժագ տախիմա ույանրգ տավրանտըղընտան , անըն միւտահէնէքեարանէ սէօղլէրինէ վէ ույաուրտըղը եալանլարա գաբըլմաղ ըտը . հաթթա քիպր ու ղուրուրընը գըրմագ իւզրէ , պաղը քէրրէ քէնտիինէ պուլունտըղը մէվգըյը կէօսթէրիր վէ մէրհամէթէն եանլարընա ալմըշ օլտըղլարը պիքէս պիր գըղըն վաղիֆէսի նէ՝ օլտըղընը անլաթմաղա չալըշըր ըտը . լաքին պու սէօղլէրին հիշ պիր թէէսիրի կէօրիւլէմէղ իտի :

Տիան տահա շու չաղընտա իքէն , գօմէտեալար օյնամայը բէք կիւզէլ էօյրէնմիշ օլտըղընտան , ժագ տը Բօտ իլէ սօն տէրէճէ նէզաքէթ վէ նիւվաղըշլա մուամէլէ իտէր վէ ֆագաթ ինթիգամընը եա՝ խրտմէթեարլարտան , եա՝ Աննէթ տէն վէ եախօտ պիշարէ Մարկրիթտէն չըգարըր ըտը :

Հաթթա պիր կիւն գըսգանճըղընտան Մարկրիթի տէօյտիւ , Պիչարէ չօճուգ աճըսընտան խասթալանտը իսէ տէ , բէտէրինէ հիշ պիր շէյ սէօյլէմէտի : Լաքին սալըգլամասը էսնասընտա պիր ղէմանտան պէրու Տիանտան կէօրտիւլիւ սուի մուամէլաթը եէկեան եէկեան նազլ իթտիլինտէն , ժագ ղէվճէսինտէն պու պապտէ պիր իյզահէթ թալէպ իյլէտի վէ

Պլանշ տալիս եալան սէօյլէմէք պիւժէտիլնտէն , վուգուր հալի նիհայէթ անլաթմաղա մէճպուր օլտու :

Ժագ գաշլարընը չաթարագ տիւշիւնմէյէ պաշլատը : Հըսսը տէրունի քէնտիսինի ալտաթմամը ըտը : Տիան քէօթիւ պիր մախլուգ օլտըղընտան , անըն Մարկրիթ իւէ պիր լիքտէ պուլունմասը թէհլիքէլի օլապիլիր իտի :

Ժագ գարարընը չար չարուգ վէրէրէք , Տիանը նէզտինէ չաղըրտը վէ մէրգուժէ քէնտիսինի բաքա չըգարմայա չալըշտըղընտան , սէրթ պիր սէտա իւէ :

— Սո'ւս , արթըգ տէրէճէսի աշտը : Սէնին վէլիի նիյմէթին օլան մատամ տը Բօտըն եաբտըղը էլիլիքէլի անլայամատըն : Ասլընտան քէօթիւ վէ գըսգանճ օլտըղըն ճիհէթլէ , մատամ տը Բօտըն սէքիզ սէնէտէն պէրու վէրտիլի տէրսլէրտէն , վէ նասիհաթլարտան միւթէհսսիր օլմատըն : Մարկրիթի գըսգանտըղընտան սէվմէյօրսըն , տէօյիւյօրսըն : Սէնտէ մէրհամէթ տէ'իլէն չէյ եօգ : Սէն էվլատըմըն պաշընա պիր պէլա օլաճագսըն . լաքին քէնտիսինէ պիր թէհլիքէ կէլմէտէն սէնի պուրատան տէֆ իտէճէյիմ : Եարըն մատամ տը Բօտ սէնի էօքսիւզ գըղլար մանասթըրընա կէօթիւրէճէք տիր :

Ժագ պու սէօղէրի սէօյլէտիլի սըրատա , Մարկրիթ զարի զարի աղլայօր վէ ֆագաթ բէտէրինէ պիր սէօզ սէօյլէմէյէ ճէսարէթ իտէմէյօր ըտը : Պլանշ իսէ՝ պէթի պէնզիլ աթմըշ օլտըղըն հալտէ , Մ. տը Բօտըն սէօղէրինի տինլէյօր ըտը :

Եալընըզ Տիան՝ մանէվի վալիտէսինին թէվլասսութընա կիւվէնէրէք , գայտսըղճա պիր հալտէ տուրըյօր ըտը : Մա մաֆիհ ժագըն քէնտիսինի սէվմէտիլինի վէ իթթիթազ իթտիլի գարարտան պիր տահա տէօնմէտիլինի պիլտիլի ճիհէթլէ , միւպհէմ պիր էնտիշէ հըսս իտիյօր ըտը : Պինաէն ալէյհ կիւլիւմսէմէյէ չալըշարագ :

— Էօքսիւզ գըղլար մանասթըրընա կիտիպ նէ՝ եաբաճաղըմ . — տէյի սօրտու :

Ժագ . — Նէ՝ մի եաբաճագսըն . . . սէնին կիպի անատան պապատան մահրում օլան ֆագրըր գըղլար նէ՝ եաբարլարսա , սէն տէ օնու եաբաճագսըն , եանի քէնտիսինի կէշինտիրմէնին

եօլունը էօյրէնէճէքսին : Կիթմէյէ հաղըրլանապիլիրսին : Եարըն պու խանէտէն տըշարը չըգաճագսըն : Մատամ տը Բօտ սօն պիր լուլթ օլմագ իւզրէ , կիրէճէյին մանասթըրըն իւճըթինի տախի վէրէճէք տիր :

Ագչամ իւզէրի , Մ. տը Բօտ պու պապտէ Պլանշ իւէ պիր մուհավէրէյէ կիրիշէրէք :

— Պունտան սէքիզ սէնէ մուգատտէմ , Տիանը քէնտինէ էվլատ իթմէք իսթէտիլին սըրատա , սանա նէ՝ տէմիշ իտիմ , խաթըրընտա՝ մը տըր . իշ ֆէնայա տէօնէճէք օլուրսա , պէն նէ՝ եօլտա հարէքթ իտէճէյիմի պիլիլիմ տէմիշ իտիմ : Իշթէ վագթ կէլտի : Եարըն քէնտիսինի ալըպ էօքսիւզ գըղլար մանասթըրանա կէօթիւրէճէքսին . — տէտի :

Պլանշ գօճասընըն գարարընը թէպտիլ իթտիրմէք իւզրէ բէք չօգ չալըշտը իսէ տէ , մուվաֆֆագ օլամատը :

Գալպինին նէճապէթի իւէ պէրապէր , գօճասընըն հագգը օլտըղընը , Տիանըն Մարկրիթի գըսգանտըղընտան իւէրտէ պիշարէ չօճուղա պիր ֆէնալըգ իտէպիլէճէյինի վէ պինաէն ալէյհ Մ. տը Բօտըն հարէքթի բէք միւնասիպ օլտըղընը քէնտի քէնտինէ տիւշիւնիւյօր ըտը ըսա տա , քէտէր ու էլէմիլի պիր միւմքին եէնէմէյօր ըտը : Նիհայէթ ժագըն պասիլէթի հագգընտա էմիլիլի պուլունտըղընտան , անըն շու գարարընա գարշը պաշ էյմէյէ մէճպուր օլտու :

Մարկրիթ իսէ՝ Տիանտան կէօրտիւյիլ սուի մուամէլաթ իւէ պէրապէր անը հէմիլիէսի կիպի սէվտիլինտէն , պու գարարըն գաթի օլտըղընը տուրընճա , մէյուսիլէթի պիր գաթ տահա արթտը . լաքին վալիտէսի կիպի օ տա իթաաթքեար օլտըղընտան , բէտէրինէ հիշ պիր սէօզ սէօյլէմէտի :

Մա մաֆիհ , մատամ տը Բօտ իրթէսի սապահ Տիան իւէ պէրապէր մանասթըրա կիթմէյէ հաղըրլանտըղը սըրատա , պիշարէ չօճուգ հէօնքիւր հէօնքիւր աղլամաղա պաշլատը վէ ժագ անը գօլլարը արասընա ալմաղա մէճպուր օլտու :

Տիանա կէլինճէ , նէ՝ Մարկրիթին մէյուսիլէթի վէ նէ՝ տէ Աննէթին կէօզ եաշարը քէնտիսինէ թէէսիր իթմէտի . մէրգուժէ հալէա գայտսըղըղընտա տէվամ իտիյօր ըտը :

Մա մափիս սիւսհ գաշմիրտէն ֆիսթանը կիլինճէ, իւր տէֆա ուարագ խաֆիֆճէ թիթրէտի վէ ֆագաթ քէնտի քէնտինէ :

— Եօլտա կիտէրքէն, մատամ ըլա եալընըզ պուլընաճաղըմ. քէնտիսինի իսթէտիյիմ թարաֆա չէվիրէպիլիրիմ վէ եինէ պիրիքտէ գօնաղա ալտէթ իտէրիմ. տէյի տիւչիւնտիւ :

Փագաթ պու զաննընտա խաթա իտիյօր ըտր : Ֆիլ հագըզա մանասթըրա կիտէրքէն եօլտա մէրգումէյէ պիր թագըմ թալթիֆքեարանէ սէօզլէր սէօլլէտի վէ ֆիրեազլար տէօթիւ : Լաքին պիւթիւն սալ ու զայրէթի թէէսիրսիզ գալտը : Պիչարէ գատընճըզազ աղլայարագ :

— Պէն սէնի սէվէրիմ, գրզըմ, պուլը բէք ալէա պիլիրսին, Լաքին Մ. տը Բօտ պէօլլէ էմր իթտի, պէնիմ վագիֆէմ իսէ օնուն էմինէ իթաաթ իթմէք տիր. — տէտի :

Տիան. — Տէմէք քի պէն տէ պիր էօթսիւզ օլաճաղըմ, էօլլէ մի :

— Նէ՞ եաբայըմ, գրզըմ, սէն էլին իլէ եաբտըն :

— Սէն արթըզ վալիտէմ օլմայաճագմըսըն, սէնի վալիտէճիյիմ տէյի պիր տահա եատ իտէմէյէճէքմիլիմ :

— Սէն ճէնապը Հագգըն կէօնտէրտիյի սաատէթի թէրտին, գրզըմ, տաիմա քէօթիւլիւք վէ գրագանճըզ կէօսթէրտին : Շիմտի արթըզ էլիմտէն պիր շէյ կէլմէզ :

— Էկէր էօլլէ իսէ, պէնի եանընտան թարտ իտէրէք, ֆէնա պիր հարէքէթտէ պուլունըյօրսըն. պէն սէնտէն ուզագ գալաճագ օլուրսամ, քէտէրիմտէն էօլէճէյիմ :

— Նէ՞ եաբայըմ, գրզըմ, պուլունտան տօլայր բէք զիյատէ միւքէտտէր օլուրսըմ : Եալընըզ պուլունաճագ օլսայրտըմ, սէնի եանըմտա սագլամաղա մուվաֆագաթ իտէր իտիմ, Լաքին եալընըզ տէյիլիմ. սէն գօճամը կիւճէնտիրտին, հարէքեաթը վագըանլա անըն սուի նազարընը ճէյպ իթտին. պուլըն իչիւն արթըզ սէնի իսթէմէյօր. պիր գատընըն վագիֆէսի իսէ զէվճինէ իթաաթ իթմէքտէն իպարէթ տիր :

Տիան՝ Պլանչըն կէօսթէրտիյի սէպաթ ու մէթանէթի կէօրիւնճէ, իպրամաթը վագըասընըն ֆաիտէսիզ օլտըզընը ան-

լատը : Իչթէ օ զէման եիւրէյինի պէօլիւք պիր մէյուսիյէթ գարլատը : Հաթթա մանասթըրա կիտիպ տէ էօթսիւզ գըզլարա մախսուս օլան մաի պասմա ֆիսթանը վէ պէյազ բէրգալ թագեէյի կիլինճէ, մէյուսիյէթի նիհայէթ տէրէճէյէ վարտը :

Մատամ տը Բօտ մանասթըրտան մուֆարագաթ իթտիքտէն սօնրա, մէրգումէ քէնտիսիլլէ եաշտաշ օլան չօճուզլար արասընտա եալընըզ գալտը. Լաքին պուլընար քէնտիսինէ աալա ըիայէթ իթմէզլէր, քէնտիսիլլէ սէնի պէնի գօնուչուրլար վէ կէօսթէրտիյի զուրուր վէ թէքէպպիւր իւզէրինէ կիւլէրլէր իտի :

Մէրգումէ տիքիշ տիքմէք պիլմէտիլինտէն, քիւչիւք չօճուզլար արասընա գօնուչուր վէ անլէրլէ պէրապէր տիքիշ էօլլէնմէյէ մէճպուր օլտու. պուլունտան պաշգա քէնտիսիլլէ եաշտաշ օլան գըզլար օյնամաղա կիթտիքլէրի սըրատա, քէնտիսի մաթպաթա կէօնտէրիլտիլինտէն, տիք պաշլըգ իթմէյէ պաշլատը : Փագաթ րահիպլէրտէն պիրի քէնտիսինի նէզտիտինէ չաղըրարագ, պիր թագըմ նասիհաթլար վէրտիքտէն սօնրա :

— Նիզամ պիւթիւն արգատաշլարըն իչիւն պիր տիր, գըզըմ. էկէր ագրըլ իսէն, Նիզամ իթաաթ իտէր վէ մէսուտ օլուրսըն. էկէր իթաաթ իթմէյէճէք օլուրսան, ճէզալա չարըլըրտըն, պիլմիշ օլ. — տէտի :

Տիան ըսեան իթմէնին տէ հիչ պիր ֆաիտէսի օլամայաճաղընը անլատը : Պու սուրէթլէ պիր գաշ կիւն կէչտի. Լաքին նէ՞ Մարկրիթ վէ նէ՞ տէ մատամ տը Բօտ քէնտիսինի կէօրմէյէ կէլմէտիլէր :

Պիր գաշ տէֆալար զայէթ աղըր ճէզալարա տիւչար օլտու. պուլըն իւզէրինէ արթըզ պիւս պիւթիւն եիւզ իւսթիւնէ պրրագըլմիշ օլտըրըր վէ ժագըն գարտըր վագըր թէլալիւր իթմէյէճէյինի անլատը վէ եալընըզ օ սըրատա զայպ իթտիյի նիյմէթին պէօլիւքլիւլինիւ թագտիր իթտի :

Օ վագթըրի էօմիւլ իլէ շիմտիքի էօմիւլ արասընտա պէօլիւք պիր ֆարգ կէօրիւյօր ըտը : Ժագըն խանէսինտէ իքէն

խոթիրահաթ, սաատէթ, ինթիշամ, հեր շէյ մէվճուտ րտր .
լաքին պուրատա չարշմագ տան, ճէզա կէօրմէքտէն վէ սատէ
պիր էօմր կէչիրմէքտէն պաշգա պիր շէյ եօղ ըտը : Պինաէն
ալէյհ քէնտի քէնտինէ .

— Ահ, էկէր Պլանշը վէ եախօտ Մարկրիթի պիր տահա
կէօրմէյէճէք օլուրսամ, իշիմ պիթմիշ տիր . պիլաքս պէնի
կէօրմէյէ կէլէճէք օլուրյարսա, արթըգ պու տէֆա գօնաղա
ավտէթ իթմէյէ մուվաֆֆագ օլաճաղըմ . ահ, էկէր պու ար-
ղում հասըլ օլաճագ օլուրսա, պուրատա չէքտիյիմ իշքէն-
ճէլէրին մալը սանա չօղա օլաճագ տըր, մօսիէօ ժագ . — տէր
իտի :

Պէօյլէճէ պիր այ գատար կէչտի . հալ պու.քի ժագ տը
Րօտըն խանէսինտէն հիշ քիմսէ քէնտիսինի կէօրմէյէ կէլմէմիշ
իտի :

Մարկրիթ՝ հըսս իթտիյի քէտէր սէպէպիյլէ պիր իքի կիւն
խասթա եաթտըգտան սօնրա, եինէ էվլէլէի հալինի պուլ-
մուշ ըտը :

Ժագ տը Րօտ պու իշին արթըգ խիթամ պուլմըշ օլտը-
ղը զաննընտա իտի իսէ տէ, Գանտալ գօնաղընա թաշընմագ
իւզրէ իճապ իտէն հազըրլըզլարը միւմքինի մէրթէպէ թա-
ճիլ իթմէքտէ իտի . զիրա օրայա կիթտիքտէն սօնրա պիւս
պիւթիւն րահաթ օլաճաղընը հըսս իթմէքտէ իտի :

Պլանշըն Տիանը կէօրմէյէ կիթմէմէսի՝ ժագըն պու պապ-
տէ պիր սէտտի միւմանաթ չէքմիշ օլմասընտան նէշէթ իտի-
յօր ըտը : Տիանըն սիւտ անասը Աննէթ՝ հէր նէ գատար պիր
տէֆա խաֆիյէն անը կէօրմէյէ կիթմիշ իտի իսէ տէ, մանաս-
թըր րէիսէսի գաբուտան իշէրի ատըմ աթմասընա պիլէ միւ-
սատտէ իթմէտիյինտէն, չար նաշար կէրի տէօնմէյէ մէճպուր
օլմուշ ըտը :

Գանտալ գօնաղընա թաշընմագ իւզրէ պիւթիւն սանտըգ-
լար պաղլանմըշ, չըմէնտըֆէրտէ իքի վակօն թութուլմըշ վէ
իթթէսի կիւնիւ Ասթարագ մէվգիֆինտէ պէքլէմէսի հագ զընտա
Մաթիէօ Բիւլլույա թալիմաթը լազրմէ տախի վէրիմիշ իտի .
լաքին նակէհան էօքսիւզ գըզլար մանասթըրընա մէնսուպ օ-

լան րահիպէլէրտէն պիրի ժագ տը Րօտըն խանէսինէ կէլտի :
Ժագ՝ օ սըրատա շէհիր մէրքէզինտէքի մաղաղասընտա
մէշղուլ պուլուներղընտան, խանէտէ տէյիլ իտի :

Պլանշ ազաճըգ էնտիշէ իլէ րահիպէյի գապուլ իյլէտի :
Մարկրիթ տախի վալիտէսինին եանընտա պուլուներյօր ըտը :
Մաի կէօղէրի գարիպ պիր շաշաա իլէ բարլայօր վէ ուֆաճըգ
գալպի տէ րահիպէնին քէնտիլէրինէ Տիանտան պահա իտէճէ-
յինէ շահատէթ իտիյօր ըտը :

Պու շահատէթի գալպի տօղրու չըգտը : Ֆիլ հագըգա րա-
հիպէ իպթիտա սէօղէ պաշլայըպ .

— Սիլէ ֆէնա պիր խապէր վէրմէյէ կէլիյօրըմ, մատամ .
— տէտի :

Պլանշ պիրտէն պիրէ սարսըլտը վէ րահիպէնին սէօղիւն-
տէ տէվամ իթմէսինէ մէյտան պրրագմայարագ .

— Տիան խասթա տըր, տէյիլ մի . — տէյի սօրտու :
Րահիպէ . — էվլէթ, մատամ, հէմ բէք խասթա տըր . —
տէյի ճէվապ վէրտի :

Պու սէօղ իւզէրինէ Մարկրիթին եիւզիւ պէմ պէյազ
քէսիլէրէք .

— Օհ, վալիտէճիյիմ, Տիան խասթա իմիշ տէ պիզիմ
խապէրիմիլ եօգ . . . ահ, պէն քէնտիսինի պէհէմէհալ կէօր-
մէք իսթէրիմ . — տէտի :

Մատամ տը Րօտ ֆէվգ էլատէ էնտիշէյէ տիւշար օլա-
րագ .

— Պիշարէ չօճուգ պիրտէն պիրէ նէ՞ օլտու . — տէյի սիւ-
ալ իթտի :

Րահիպէ . — Պունտան պէշ կիւն էվլէլ պաշըմ աղըրը-
յօր տէյէրէք եաթաղընտան չըգմատը . պիզ տէ տէրհալ
մանասթըր թապիպիյի ճէլպ իթտիրտիք . թապիպ քէնտիսինի
մուայէնէ իթտիքտէն սօնրա, իւզէրինտէ հարարէթ ֆիլան
պուլմատըղընը սէօյլէտի : Պունըն իւզէրինէ մանասթըր րէ-
իսէսի պու խասթալըղըն եաբմա պիր շէյ օլտըղը զաննա վա-
րարագ, եաթաղընտան գալգմասընը էմր իթտի . Տիան պու
էմրէ իթաաթ իթտի իսէ տէ, օ կիւնտէն աղընա պիր լօգ-

մա էքմէք գոյմատը . պիր եէրտէ օթուրուր օթուրմազ , հէման ուգուսը կէօթիւրիւր վէ օրատա էօյլէճէ գալըր ըտը :

« Պունլար օյուն գապիւնտէն շէյլէր առտ օլունապիւրիւր իտի . զիրա թապիւ պէնտիսինի մուայէնէ իթտիքճէ , նապ-գընը բէք թապիւ պուլույօր ըտը : Մա մաֆիհ պէշ կիւնտէն պէրու եէմէք եէմէմէսի նազարը տրգգաթըմըզը ճէլպ իթտի . հաթթա տիւն վէ պու կիւն իւզէրինէ պիր գաշ տէֆաւար պայղընլըգ կէլտի :

Պլանշ . - Տէմէք քի Տիան բէք խասթա տըր , էօյլէճ մի : Բահիպէ . - Էօյլէ զանն օլունըյօր , զիրա պէշ կիւնտէն պէրու եէմէք եէմէմէսի էնտիշէ վէրէճէք հալլէրտէն տիր : Մարկրիթ . - Վալիտէճիյիմ , քէնտիսինի կիտիպ կէօրմէ-լէյիզ , պիշարէ Տիանըն խասթա օլտըղընը տիւշլունտիւքճէ , եիւրէյիմ բարչա բարչա օլույօր :

Մատամ տը Բօտ պէօյիւք պիր թէրէտտիւտ իշինտէ ի-տի : Ժագ Մարկրիթին Տիանը կէօրմէսինի մէն՝ իթմիշ իտի . լաքին տիկէր թարաֆտան Մարկրիթին մէյուսիյէթի քէնտի-սինէ ֆէնալըղը մուճիպ օլապիւրիւր իտի :

Չօճուղըն կէօղ եաշլարը պիշարէ վալիտէյէ օ գատար թէէսիր իտիյօր ըտը քի , պիւթիւն վատլարընը եաւաշ եա-վաշ ունուտըյօր ըտը : Պինտէն ալէյհ Բահիպէյէ խիթա-պէն .

— Տիան հիշ պիր սէօղ սէօյլէյօր մը , պիզտէն հիշ պահս իտիյօր մը . - տէյի սօրտու :

Բահիպէ . - Էվվէթ , սուզիշի ֆիրեազլար տէօքիւյօր :

Պլանշ . - Նէ՞ տէյօր : Բահիպէ . - Օրատա բէք պէտպալթ օլտըղընը վէ սիզի վէ մատմուազէլ տը Բօտը կէօրմէտէն վէֆաթ իթմէք իս-թէմէտիյինի պէյան իտիյօր :

Պլանշ . - Եարամազլըգ իտիյօր մը : Բահիպէ . - Խալլ , մէլէքլէրէ մախսուս պիր լէթաֆէթ վէ սիւքիւնէթ կէօթէրիյօր :

Մարկրիթին կէօղ եաշլարը կիթտիքճէ արթմագտա վէ պիր սինիւր նէօպէթինէ թուլուլաճաղը զանն օլունմագտա ի-

տի : Պլանշ պու հալի կէօրիւնճէ , գարարը գաթիսինի վէրէ-րէք , պիր չան չալտը վէ կէլէն խըտմէթքեարա .

— Արապա հազըր մը տըր . - տէյի սօրտու :

Խըտմէթքեար . - Էվվէթ , մատամ :

Պլանշ . - Շիմտի տըշարը չըգաճաղըմ , պիւմիշ օլուն :

Խըտմէթքեար . - Պաշգա պիր էմիլինիզ վա՞ր մը , մա-տամ :

Պլանշ . - Գաթէրինէ տէյին քի պէնիմ վէ գըզըմըն շապ-գատընը պուրայա կէթիւրիսին :

Խըտմէթքեար տըշարը չըգտը : Մարկրիթ վալիտէսինին շու գարարըն իշիտինճէ , մէսէրրէթինտէն գուճաղընա աթը-լարագ վէ քէմալը մուհապպէթլէ եանագլարընը էօքէրէք .

— Ա՛հ , վալիտէճիյիմ , նէ՛ գատար լութֆքեար սըն . . . Տիան պիզի կէօրէճէք օլուրսա , աճապա նէ՛ գատար մէս-րուր օլաճագ տըր . - տէտի :

Պլանշ . - Էվվէթ , լաքին բէտէրին տէ պանա նէ՞ սէօյ-լէյէճէք . . . պէնի թէքտիր իտէճէք տիր :

Մարկրիթ . - Խալլ , վալիտէճիյիմ , բէտէրիմ սէնի հիշ պիր վագթ թէքտիր իտէմէզ . զիրա պու պապտէ սէնի պէն թէշվիգ իթմիշ օլտըղըմը քէնտիսինէ սէօյլէյէճէյիմ :

Պու մուհալէրէնին ճէրէյանընտան եարըմ սաաթ սօն-րա , Պլանշ , Բահիպէ վէ Մարկրիթ գօնագ արապասընա րա-քիպ օլարագ , Տիան տը Գանտալըն մահպուս պուլունտըղը մանասթըրա կիթտիլէր :

Պունլար մանասթըրա կիրիւճէ , մանասթըր րէիսէսի քէն-տիլէրինի իսթիգպալ իթտիյինտէն , Պլանշ .

— Ա՛հ , վալիտէճիյիմ , չօճուգ նա՞սը տըր . - տէյի սօր-տու :

— Տօղրուսը պու չօճուղըն հալինտէն հիշ պիր շէյ առ-լաշըմայօր : Հարարէթի ֆիլանը եօգ տըր . լաքին էքմէք եէ-մէք իսթէմէյօր . գուվվէթի տէ կիթ կիտէ ազալըյօր . զիրա պէշ կիւնտէն պէրի տիր քի ազղընա պիր տամլա սու գօյմա-մըշ տըր :

— Քէնտիսինի կէօրմէքլիյիմէ միւսաատէ իտէ՞ր մի սինիզ :

— Միւսապատէ սիզին տիր, գըզըմ, սիզի պիզըլաթ քէն-տիմ անըն օտաօընա կէօթիւրէյիմ:

Մատամ տը Բօտ, Մարկրիթին էլինտէն թուծմըշ օլտը-ղը հալտէ, պիր չօգ կէնիշ վէ հավատար տիվանխանէլէրտէն կէշտի վէ պունլարըն նիհայէթինտէ պիր գաբու կէօրտիւ քի, պու գաբու իւզէրինտէ, « ԽԱՍԹԻԼԱՍՐ ՕՏԱՍԸ » սէօզիւ եա-զըլմըշ ըտը:

Մանասթըր րէիսէսի Պլանշ իւէ Մարկրիթին էօնիւնտէ պուլունտըղընտան, իպլծիտա քէնտիսի իշէրի կիրտի:

Պու օտա կէնիշ վէ կիւզէլ պիր եէր օլուպ, տէրունին-տէ պիր գաշ ատէա քիւշիւք եաթագ պուլունըյօր ըտը: Պու եաթագլարտան պիրինտէ տէ Տիան եաթմըշ ըտը. լաքին մէրգուճէնին եիւզիւ օ տէրէճէ սօլմուշ ըտը քի, սիյահ սաշ-լարը պուլունմամըշ օլսայըտը, պալ մօմունտան պիր պէպէք զանն օլունաճաղը տէրքեար ըտը:

Եաթաղըն պաշը ուճընտա տա պիր րահիպէ օթուրմըշ, թէսպիհ չէքմէքտէ իտի:

Գաբունըն աշրմասը իւզէրինէ, Տիան պաղըն կէօզէրի-նի օ թարաֆա չէվիրտի. լաքին էվլէլի էմրտէ րէիսէտէն պաշգա քիմսէյի կէօրմէյէրէք վէ եաթօտ կէօրմէք իսթէմէ-յէրէք, թիթրէրլի պիր սէտա իլէ:

— Եա՛ Բապպի... տէմէք քի վալիտէճիյիմ պէնի կէօր-մէք իսթէմէյօր... տէմէք քի վալիտէմի վէ պիշարէ Մարկը-րիթիմի կէօրմէքսիզին էօլէճէյիմ, էօյլէ՛ մի... ա՛հ, պէն պունը քէնտի էլիմլէ եաբտըմ... քէնտի էլիմլէ պու հալէ տիւշտիւմ. — տէյի հայգըրտը:

Տիան պու սէօզլէրի սէօյլէտիյի սըատա, էօյլէ պիր մէ-յուսիյէթ վէ մաղմուճիյէթ էսէրի կէօթէրիյօր րտը քի, էն մահիր պիր գօմէտեաճը պիլէ թագլիտինէ մուվաֆֆագ օլա-մազ ըտը:

Լաքին սօն սէօզլանիւ հէնուզ պիթիրմիշ իքէն, Մարկը-րիթ պիր մուհապպէթի ֆէվգ էլ ատէ իլէ իւզէրինէ գօշտու վէ պօյնունա սարըլարագ:

— Սէվկիլի Տիանճըզըմ... ազիզ հէմշիրէճիյիմ...

սէնի նէ՛ գատար սէվտիյիմի պիլիսին... իշթէ արթըգ սէնին եանընտա պուլունըյօրըմ. — տէտի:

Լաքին Տիան Մարկրիթին պու սէօզլէրինէ ճէվապ վէրէ-ճէք եէրտէ, պիրտէն պիրէ պայըլտը վէ Մարկրիթին գօլլարը արսսրնտա հարէքէթսիզ գալտը:

Պունըն իւզէրինէ պիշարէ գըզճըղաղ հէօնքիւր հէօնքիւր աղլայարագ:

— Մ՛հ, վալիտէճիյիմ... վալիտէճիյիմ... բէք կէճ կէլ-միշիզ... հըսս իթտիյի մէսէրրէթ վէֆաթընա սէպէպ օլտու. — տէյի հայգըրտը:

Մանասթըր րէիսէսի վէ Պլանշ-Տիանա միւտալաթը լա-զըմէյի իճրա իթտիլէր. լաքին մէրգուճէ անճագ պիր սաաթ սօնրա կէօզլէրինի աշարագ:

— Վալիտէճիյիմ... հէմշիրէճիյիմ... պէն սիզէ գար-շը քէօթիւ հարէքէթլէրտէ պուլունտըմ... ձէնապը Հագգ-ճէզամը վէրտի... պէն սիզտէն ուզագ օլարագ եաշամագ-տան ըսա էօլմէյի տահա զիյատէ թէրճիհ իտէրիմ. — տէտի:

Մատամ տը Բօտ իսէ քէնտիսինէ պիր քեասէ ուզաթա-րագ:

— Ազաճըգ էթ սույու իշիվէր, գըզըմ, կէօրիւյօրսըն ա՛, պէն վէ Մարկրիթ սէնին եանընտա պուլունըյօրըզ. — տէտի:

Տիան էթ սույունը կէօրիւնճէ, աճըգմըշ պիր գուրտ կիպի կէօզլէրինի աշտը: Զանն իտէրսին քի Պլանշըն ուզաթ-տըղը քեասէնին իւզէրինէ հիւճիւմ իտէճէք իտի: Լաքին զա-յըֆ բարմագլարը պիրտէն պիրէ պիւզիւլտիւ, պիւթիւն տա-մարլարը թիթրէմէյէ պաշլատը վէ պատէհու կէօզլէրինի գաբայարագ:

— Խա՛յր... իսթէմէմ... իսթէմէմ... Ալլահ աշգը-նա օլտուն... շու քեասէյի էօթէյէ կէօթիւր, վալիտէճի-յիմ... եէմէքտէն նէ գատար նէֆրէթ իթմէքաէ օլտըղը-մը պիլսէն...:

Պլանշ. — Պաշգա պիր շէյ իսթէմէ՞զ միսին, գըզըմ, ա-զաճըգ շէքէրլի շարագ, բէքսիմէթ, բօրթուզալ:

Տիան . - Խա՛յր , վախտեճիյիմ , հիշ պիր շէյ իսթէմէմ :
Պլանշ . եէնիտէն պայըլըր տէյի գօրգարագ , արթըգ ըս-
րար իթմէտի վէ շէֆագաթը պիր սէտա իլէ .

— Լաքին նէն վար , գըղըմ , նէ՞ օլույօրսըն . - տէյի սօր-
տու :

Տիան . - Հարէքեաթը սապըգամտան տօլայը մուղտա-
րըպ օլույօրըմ . . . արթըգ եանընղտա եաշայամայաճաղըմ-
տան տօլայը մէյուս օլույօրըմ :

Պլանշ . - Պիշարէ՛ չօճուգ . . . արթըգ սանա ափվ իթ-
տիմ , էվվէթ , ճան ու կէօնիւտէն ափվ իթտիմ :

Տիան . - Եա բէտէրիմ :

Պլանշ . - Բէտէրին սէնին խասթա օլտըղընը պիլմէզ :

Տիան . - Պիլսէ տէ , պանա ափվ իթմէյէճէք տիր :

Պլանշ . - Ժագըն եիւրէյի մէրհամէթի տիր . . . նէտա-
մէթինին խալիսանէ օլտըղընա գանաաթ հասըլ իտէճէք օ-
լուսա , էվվէթի հարէթէթլէրինի ունուտաճագ տրր :

Տիան . - (Պիր ահ իտէրէք .) Զի ֆատէք քի վագթ կէշ-
միշ տիր , պէն էօլէճէյիմի հըսս իտիյօրըմ :

Մէրգուլմէնին եիւղիւ օ գատար զայըֆլաշմըշ ըտը քի ,
Պլանշ պու սէօղտէն պիրտէն պիրէ իւրքտիւ : Տիան կէօղլէ-
րինի անըն եիւղիւնտէն այրըմամագտա օլտըղընտան , պու
սօն սէօղիւնիւն մէրգուլմէ իւղէրինտէ հասըլ իթտիյի թէէտի-
րի կէօրէրէք .

— Վախտեճիյիմ , շիմտիյէ գատար սէն հագգըմտա է-
սէրի մուհապպէթ կէօսթէրմէքտէն կէրի տուրմամըշսըն տրր .
լաքին սէնտէն սօն պիր լուծֆ տահա թալէպ իտէճէյիմ . -
տէտի :

Պլանշ . - Նէ՞ կիպի , գըղըմ :

Տիան . - Բէտէրիմէ պիր մէքթուպ եաղ տա պուրայա
կէլսին . պու կէճէ էօլէճէյիմի հըսս իտիյօրըմ . անը կէօրմէ-
տէն էօլմէք իսթէմէմ . սէնին ափվընա մաղհար օլտըղըմ
կիպի , անըն տա ափվընա մաղհար օլմալըլըմ :

Պլանշ պու սէօղլէրտէն սօն տէրէճէ միւթէէսսիր օլա-
րագ , ժագա աթիտէքի մէքթուպը եաղտը .

« Աղիզիմ ժագ .

« Մարկրիթ իլէ պէն էօլիւմ տէրէճէսինտէ պուլունան
Տիանըն եանընտա պուլունըյօրըզ : Ա՛հ , պիշարէ չօճուգ ճիս .
մէն վէ մանէն նէ գատար տէյիշմիշ օլտըղընը պիլսէ՛ն : Հէր
իքիմիլտէ անըն եաշայաճաղընտան գաթը իւմիտ իթմիշիզ
տիր :

« Պիղտէն այրըլմըշ օլտըղընտան տօլայը էօյլէ պիր եէս
ու քէտէրէ տիւշար օլմուշ քի , հարէքէթի վագըմսընտան
տօլայը նատիմ վէ բէշիման օլմուշ տրր : Լաքին նէ ֆատէ
քի պու քէտէր վէֆաթընա սէպէպիյէթ վէրէճէք տիր : Պէտ-
պաթի չօճուգ շիմտի սէնտէն ափվ տիլէմէք իսթէյօր :

« Պու սօն լուծֆը էօլիւմ տէրէճէսինտէ պուլունան պիր
պիշարէյէ բէտտ իտէմէզսին . տիւշիւն պիր քէրրէ քի պիր
ֆէլաքէթ զուհուր իտէճէք օլուրսա , Մարկրիթ մէյուսիյէ .
թինտէն խասթալանաճագ տրր : Էվլատըմըզ հագգընտա
տէրքեար օլան նուֆուզ ու թէէսիրինլէ , եալընըզ օէն պու
ֆէլաքէթին էօնիւնիւ ալապիլիրսին : Մէքթուպը ալըր ալ-
մազ հէման մանաթըրա կէլ :

« Զէվճէն ,

« ՊԼԱՆՇ »

Ժագ մաղաղատան ալտէթինտէ , Պլանշ իլէ Մարկրիթին
էքսէրիյա օթուրտըզլարը սալօնա կիրտի իսէ տէ , օրատա
հիշ քիմէյի պուլամայընճա , խըտմէթ քեարլարտան պիրինի
չաղըրարագ .

— Մատամ նէրէտէ տիր . - տէյի սօրտու :

Խըտմէթեար . - Իքի սաաթ գատար վար քի , գըղընըզ
վէ պիր րահիպէ իլէ պիրիքտէ տըշարը չըգտը :

Ժագ . - Նէրէյէ կիթտիյինի սէօլէմէտի մի :

Խըտմէթեար . Խա՛յր , սէօյլէմէտի . Լաքին մատամ բէք
ղիյատէ ալթիւսթ օլմուշ կէօրիւնիւյօր ըտը . մատմուաղէլտէ
ընչգըրա ընչգըրա աղլայօր ըտը :

Ժառ գաղաղարնը չաթարագ տիւշիւնմէ, յէ պաշլատը վէ պիր իքի սանիյէ գատար սիւքիւթտէն սօնրա :

— Պու րահիպէ՝ էօքսիւզ գըզլար մանասթըրընըն րահիպէլէրինտէ՞ն մի իտի . — տէյի սօրտու :

Խըտմէթքեար Էվլէթ , էֆէնտիմ՝ ճէվապընը վէրտի :

Ժառ պաշգա պիր սէօզ սէօլէմէյէրէք , օտա իչինտէ աշաղը Էօգարը կէզինմէյէ պաշլատը . քէնտի քէնտինէ տէ :

— Օ չէյթան գըզ թարաֆրնտան Էինէ պիր տէսիսէ գուրուլմըն տրր : Պուրատան կիտէլիտէն պէրու պիր տօլապ գուրմամըն օլտըղընա պէն տէ թէաճճիւպ իտիյօր ըտըմ : Լաքին մէրագ իթմէ , քիւշիւք Էըլան , արթըգ պիր տահա պու էվէ կիրէմէյէճէքսին . — տէմէքտէ իտի :

Լաքին ժառ զաննընտա խաթա իտիյօր ըտը : Տիւնեատա հէր չէյէ քէմալը մէթանէթլէ գարչը գօյապիլի իտի իսէ տէ , Մարկրիթին հայաթը թէհիքէտէ օլտըղընը հըսս իտին՝ ճէ , օ մէթանէթի հէման քէսպի զաաֆ իտէր իտի :

Ֆիլ հագըգա , Պլանչըն Էաղտըղը մէթուպը ալըպ օգուլընճա տիւանէ կիպի պիր չէյ օլարագ , արապա պիլէ ճէլպ իթտիրմէքսիդին , տօղրուճա մանասթըրա գօշտու : Զիրա պիր ֆէլաքէթ զուհուր իտէճէք օլուրսա , Մարկրիթին ֆէնա պիր սուրէթտէ խասթալանաճաղը մէթուպտա զիքը իտիլմէքտէ իտի :

Մէրգուլմ մանասթըրա կիրինճէ , իպթիտա մանասթըր քէիսի գարչըսընա չըգարղընտան :

— Պու պիր տէսիսէ տիր , տէյիլ մի , վալիտէճիյիմ . — տէյի սօրտու :

— Էօյլէ զանն իտէրիմ :

— Օ հալտէ մատամ տը Բօտա նի՛չիւն խապէր կէօնտէրտինիլ :

— Պէն պու պապտէ բէք չօգ թէրէտտիւտ իյլէտիմ . Լաքին Տիւն պէշ կիւնտէն պէրու աղղընա պիր լօգմա էքմէք գօյմատըղընտան , նիհայէթ քէյֆիյէթի իխպար իթմէյէ մէճ . պուր օլտուլմ :

— Պէլքի սիւզտէն կիզլի օլարագ Էէյօր ըտը :

— Սնուն իմքեանը Էօգ տըր . պունտան պաշգա , գուլվէթի տէ կիթտիքճէ աղալըյօր վէ իքի կիւնտէն պէրու իւզէլինէ տաիմա պաղղընըգ կէլիյօր ըտը :

— Խալը , խալը , օնուն գուլվէթինէ հիչ պիր վագթ խալէլ կէլմէլ :

— Օն իքի Էաշընտա պիր չօճուգ աճըրգտան էօլմէք իսթէր մի . պունըն իչիւն իգթիտարը պէշէր խարիճիտէ պիր մէթանէթ լաղըմ տըր :

— Տիւնըն մէթանէթի հէր հուտուտըն խարիճիտէ տիր . պուրատաքի սուրէթի մայիչէթէ գաթլանմագտան ըսա , էօլմէյի տահա զիյատէ թէրճի՛՛ իթմիլ տիր : Խիւլասա սիզ իչի զէվճէմէ խապէր վէրէրէք , պէօյիլ ք պիր խաթա իչլէմիշսինիլ տիր : Նի՛չիւն տօղրուտան տօղրույա պանա իխպարը քէյֆիյէթ իթմէտինիլ :

— Ուֆվ իտէրսինիլ , էֆէնտիմ , պուրասը հիչ խաթըրմա կէլմէտի . Լարին սիզ հէր չէյի սըրասընա գօյապիլիսինիլ :

— Ուլլահ վէրէ տէ իչ իչտէն կէչմիչ օլմասա : Պէնի Տիւնըն օտասընա կէթիւրիւնիլ :

Մանասթըր րէիսէսի ժառ լաղա խասթալար օտասընա կէթիւրտիւ : Ժառ իչէրի կիրինճէ իքի չէյ նաղարը տէհէթինէ խապէթ իյլէտիքի , պիրի Տիւնըն Էիւզիւնտէքի թէզայեիւր վէ տիկէրի տէ Մարկրիթին չէհրէսինտէքի սօլղունլըգ մատտէսի իտի :

Պունըն իւզէրինէ պիչարէ ատէմ զարիպ պիր գօրգույա տիւշար օլարագ :

— Էա՛ Բապպի . . . էկէր պու գըզ օն իքի Էաշընտա իքէն պէօյլէ գօմէտեալար օյնամաղա միւզթէտիր իսէ , իլէրիտէ նէլէ՛ր Էաբմայաճագ տըր . — տէյի տիւշիւնտիւ :

Պու սըրատա Մարկրիթ քէնտիսինի կէօրմիւշ օլտըղընտան , հէման իւզէրինէ գօշարագ :

— Պապաճըղըմ , կէլ , կէլ . . . Տիւն էօլիւյօր . . . սէվկիլի պապաճըղըմ . . . սէն հէր չէյէ մուգթէտիր սին . . . քէնտիսինի գուրթար . — տէյի հայգըրտը :

Պու սեօղէր ժագըն իրիւրինէ գատար թէէսիր իթտի.
յինտէն, եալաչ սէտա իլէ.

— Բէճա իտէրիմ, գըզըմ, պէնիմ սէօղիւմիւ տինլէ...
սէնի նէ՝ գատար սէվտիյիմի պիլիւսին... սէն պէնիմ նազա-
րըմտա պէօյիւք պիր խաղինէ սին... պէնիմ սէօղիւմէ իթաաթ
իտէ՛ր միսին:

Մարկրիթ. — Էվլէթ, պապաճըղըմ, լաքին Տիան էյի օլ-
մալը տըր:

Ժագ. — Տիան ֆէնա պիր մախլուգ տըր, գըզըմ, քէնտիսի
սէնի սէվմէղ. ձէնապը Հագգ քէնտիսինի ճէզալանտրտը.
ձէնապը Հագգըն իրատէսինէ արզը թէսլիմիյէթ իթմէք լա-
զըմ տըր:

Մարկրիթ. — Լաքին ըզհարը նէտամէթ իտիյօր, պապա-
ճըղըմ, ճան ու կէօնիւլտէն ըզհարը նէտամէթ իտիյօր:

Ժագ. — Եալա՛ն տըր, գըզըմ, եալա՛ն տըր... օ եը-
լանըն սէօղիւնէ էմիյէթ իթմէ:

Մարկրիթ. — Լաքին էօյիւյօր, պապաճըղըմ:

Ժագ. — Ա՛հ, քեաչքի էօյլէ պիր շէյ օլտա...:

Մարկրիթ պու սօն սէօղիւ իշիտինճէ մօս մօր քէսիլէրէք,
թիթրէք պիր սէտա իլէ.

— Օ՛հ, պապաճըղըմ, սէն պու գատար մէրհամէթ ի ի-
քէն, նի՛շիւն պէօյլէ սէօղէր սէօյլէյօրսըն... պէն Տիանըն
էօլմէսինի իսթէմէմ... խա՛յր... իսթէմէմ... — տէտի վէ
պատէհու կէօղէրինի գաբայարագ, ժագըն գօլլարը արա-
սընտա էօյիւ կիպի հարէքէթսիզ գալտը:

Տիան տախի պայղըն պիր հալտէ կէօրիւնիյօր ըտը: Մ.
տը Բօտըն օտայա կիրմէսինտէն պէրու, նէ՛ կէօղէրինի աչմը
վէ նէ՛ տէ վիւճուտինին պիր եէրինի օյնաթմըշ ըտը: Հէր նէ
գատար մէրգու՛մը կէօրմիւշ վէ Մարկրիթէ սէօյլէտիյի սէօղ-
լէրի իշիթմիշ իտի իսէ տէ, տալասընըն մահիր քիմսէլէր թա-
րաֆընտան միւտաֆաա իտիլտիյինի պիլտիյինտէն, միւտախէլէ
իթմէյէ իւզու՛մ կէօրմէմիշ իտի:

Ժագ տը Բօտ գըզընըն պայղընլըղընը կէօրիւնճէ, մա-
նասթըր թապիպինի չաղըրթմագ իւզրէ պիր ատէմ կէօնտէր-

տի. թապիպի մէրգու՛մ պիր աղ սօնրա կէլտի վէ պիր եա-
թագ իւզէրինտէ եաթրրըմիշ օլան Մարկրիթի մուայէնէ ի-
տինճէ, գաչլարընը չաթարագ.

— Լաքին պու չօճուգ տիկէրինտէն տահա զիյատէ խաս-
թա տըր. — տէտի:

Ժագ տը Բօտըն գանը պէյինէ հիւճիւմ իթտի: Երլտը-
ըմտան վուրուլմիշճասընա գըզընըն եաթագըր եանընտա տիւ-
շէճէք իտի իսէ տէ, ճէսարէթի ֆէվգ էլ ատէսի սայէսինտէ
քէնտիսինի թու թմաղա մուվաֆֆագ օլարագ, թապիպէ խի-
թապէն.

— Պու չօճուգ պէնիմ գըզըմ տըր, տօգթօր. պէն հէր
շէյի պիլմէք իսթէյէն բէտէրլէրտէն իմ. էվլատըմըն խասթա-
լըղը նէ՛ իսէ սէօյլէյինիզ. — տէտի:

Թապիպ. — Պու չօճուղըն գալպի բէք նարին տիր:

Ժագ. — Տէմէք քի բէք խասթա տըր, էօյլէ՞ մի:

Թապիպ. — Խա՛յր, խասթա տէյիլ տիր, եալընըզ բէք
տույղուլը տըր...:

Ժագ. — Չաբուգ սէօյլէյինիզ, գըզըմըն հայաթը թէհ-
լիքէտէ՞ մի տիր:

Թապիպ. — Խա՛յր, լաքին շէտիտ պիր հէյէճան՝ վէֆա-
թընա սէպէպիյէթ վէրէպիլիր:

Ժագըն կէօղէրի գարարտը վէ պիր նազարը առավէթլէ
Տիանա պագտըրգտան սօնրա.

— Պու պայղընլը՞գ նէ տիր. — տէյի սօրտու:

Թապիպ. — Պիր հէյէճան նէթիճէսի տիր. գուլագ թօղ-
լարընը պիր աղ բուհ իլէ օվալայաճագ օլուրսանըզ, կէչէր
կիտէր:

Պու սըրատա Պլանշ էվլատընըն եաթագըր եանընա եագ-
լաչարագ, հէյէճանը պիր սէտա իլէ.

— Էվլատըմ խասթա՞ մը տըր. — տէյի սօրտու:

Մէրգու՛մէ՝ Մարկրիթի Տիանըն եանընա կէթիրմիշ օլտը-
ղընտան տօլայը հէր նէ գատար գապահաթլը իտի իսէ տէ,
Ժագ եինէ քէնտիսինի թէքտիրէ ճէսարէթ եապ օլամայարագ.

— Խա՛յր, խասթա տէյիլ տիր, տիւչար օլտըղը հէյէ-

ճան սէպէպիլէ պայըլմըշ տըր , Լաքին պայըլմըշը շիմտի կէ-
չէր - տէտի :

Մանասթըր րէիսէսի , Մարկրիթի գուճաղընա ալմըշ օլ-
տըղը հալտէ , տիկէր պիր րահիպէնին մուալէնէթիլէ անըն
եիւզիւնիւ վէ ալնընը օվալայօր րտը :

Մարկրիթ պու օվալամա թէէսիլիլէ պիր ազ սօնրա
կէօղլէրինի աշարագ & Նէրէտէիմ . . . » տէտիքտէն սօնրա
պիրտէն պիրէ ժագր կէօրէրէք հէման գօլլարընը անա ու-
զաթտը վէ գալպինին պիւթիւն մուհապպէթիլէ & Պապաճը-
ղըմ . . . » տէյի հայգըրտը :

Պուընըն իւզէրինէ ժագ հէման Մարկրիթին եանընա գօ-
շարագ վէ անը գուճաղընա ալարագ :

— Եարամազ սէյի . . . պէնի պէօլէ հէյէճանլարտան
գուրթա՛րմայաճագ մըսըն . - տէտի :

Մարկրիթ . - (Կիւլիւմէյէրէք .) Սէնին հէր արղուընը իճ-
րայէ հազըրմ , պապաճըղըմ , Լաքին պիր շարթ իլէ :

Ժագ . - Նէ՛ կիպի :

Մարկրիթ . - Տիանա աղվ իտէճէքսին :

Ժագ հիտտէթինտէն տուտագլարընը րսրտը վէ ֆագաթ
Մարկրիթին պու արղուսընա մուխալէֆէթ իթմէք՝ անըն վէ-
ֆաթընա սէպէպ օլմագ տէմէք օլաճաղընը պիլտիլինտէն .

— Բէք էյի , գըղըմ , տիլէտիլին կիպի օլսուըն . - ճէվա-
պընը վէրտի :

Մարկրիթ . - Ահ , նէ՛ գատար քէրէմքեար սըն , պապա-
ճըղըմ . . . տէմէք քի Տիան եէնիտէն խանէմիլէ ալտէթ ի-
տէճէք տիր , էօյլէ՛ մի :

Ժագ . - Էվլէթ , գըղըմ :

Մարկրիթ . - Էօյլէ իսէ , շիմտի մէմուըն օլտում :

Պու սէօղիւ սէօյլէյէրէք , քիւչիւք գըղ կէօղլէրինի գա-
բայըպ հարէքէթսիլ պիր հալտէ գալտըղընտան , ժագ թա-
պիպէ խիթապէն , էնտիչէ իլէ .

— Եէնիտէն իւզէրինէ պայըլմըշ մը կէլլօր , տօղթօր .
- տէյի սօրտու :

Թապիպ . - Խա՛յր : Էֆէնտիմ , ուլուճագ իսթէյօր . պու

ույգու գուվլէթինի եէրինէ կէթիւրէճէք տիր , - Գէնտիսինի
պուրատարի եաթագլարտան պիրինտէ եաթըրրըզ վէ եարըն
սապահ անը էվլինիլէ կէօթիւրէպիլիսինիլ : Լաքին քէնտիսի-
նի հէյէճանա ուղրաթմագտան իճթինապ իտինիլ . զիրա պիր
ազ էվլէլ սէօյլէտիլիմ վէճհէ , շիտտէթիլ պիր հէյէճան
վէֆաթընա սէպէպիլէթ վէրէպիլիր :

Պու սէօղիւ միւթէագըպ թապիպ իլէ ժագ Տիանըն եա-
թաղընա եազլաշտըլար : Ժագ գաշլարընը չաթմըշ օլտըղը
հալտէ .

— Նէ՛սի վար , տօղթօր . - տէյի սօրտու :

Թապիպ . - Խանէնիլէ ալտէթ իթմէք արղուսընտան
պաշգա պիր շէյի եօգ տըր . - ճէվապընը վէրտի :

Տիան եաթաղըն իւզէրինտէ հարէքէթսիլ պիր հալտէ
եաթմըշ օլտըղընտան , եիւզիւնտէքի ֆէվզ էլ ատէ սօլղուըն-
ըզ իլէ պիր էօլիլէ պէնզէմէքտէ իտի : Թապիպին վէրտիլի
ճէվապըն իշիթմիլ վէ եախօտ էթրաֆընտա ատամ պուլուըն-
տըղընը անլամըշ օլտըղընա հիչ պիր շէյ տէլալէթ իթմէյօր
ըտը :

Ժագ մէրգուճէյի տըգգաթլըճա նազարը մուայէնէտէն
կէշիրտիքտէն սօնրա .

— Բէք էյի , խանէմիլէ ալտէթ իթմէք արղուսընտան
պաշգա պիր շէյի եօգ տըր տէյօրսընը , Լաքին նա՛սըլ օլու-
յօր տա պու հալէ կիրիֆթար օլապիլիօր . - տէտի :

Թապիպ . - Պուընտան տահա սատէ պիր շէյ օլամազ , Պէշ
կիւնտէն պէրու աղղընա պիր լօգմա էքմէք գօյմամըշ օլտը-
ղընտան , աճըլտան էօլէճէք հալէ կէլմիլ տիր : Լաքին պու-
նընլա պէրապէր , անճագ օն իրի եաշընտա պուլուընտան պիր
գըղ իշիւն , պու տայանըզըզ բէք պէօյիւք շէյ տիր :

Ժագ՝ Տիանըն էօլմէսի իլէ Մարկրիթին տախի էլտէն կի-
տէճէյինի հըսս իթմիլ օլտըղընտան , անը շիֆաբէզիր իթմէք
քէնտի մէնաֆի իզթիզասընտան օլտըղընը տիւչիւնէրէք ,
գապա պիր թարղտա .

— Տիան . - տէյի սէսլէնտի :

Լաքին Տիան ճէվապ վէրմէտիլինտէն , տիրսէքլէրինտէն

պիրինի թուխուպ քէմալը շիտտէթլէ սարսարագ .

— Պագսան ա՛, գըզ, գալգ պագայրմ, եօգսա Մարկը-
րիթի ալըպ կիտէրիմ վէ արթըզ պիր տահա եիւզիւնիւ կէօ-
րէմէզսին : Սէնի քէնտիսինէ ունութարմագ խուսուսընա
կէլինճէ, պու տա պէնճէ բէք գօլայ տըր . պէնիմ մուհապ-
պէթիմ սէնի բէք չաբուգ ունութարմագ արը . — տէտի :

Տիան՝ ժագըն սէօլէտիլինի եաբար թագըմընտան օլտը-
ղընը պիտիլի ճիհէթլէ, պու սէօղլէրի իշիտինճէ պիւա իւ-
թիլար թիթրէտի վէ պու Ֆորսաթը գաչրաճագ օլուրսա,
պու տէրէճէ մէհարէթլէ թէրթիպ իթմիշ օլտըղը տէսիսէ
պօշա չըգաճաղընը անլայարագ, կէօղլէրինի աչտը վէ կիւյա
հագրգաթէն ուզուն պիր պայղընըգտան չըգըյօր ըմըշ կի-
պի պիր թավը իլէ .

— Օ՛հ, բէտէրիմ... նէ՛ գատար քէրէմքեար սընըզ .
պէնի կէօրմէյէ կէլտիլինիզտէն տօլայը թէշէքքիւր իտէրիմ,
պանա ափվ իտինիզ . — տէտի :

Ժագ . — Խա՛յր, սանա ափվ իտէմէմ, զիրա նէտամէթի
վագընա էմին օլամամ : Զանն իթմէքի գուրտուղըն տէսի-
սէյէ ալտանտրմ : Պիր թագըմ ահվալ սէպէպիլլէ սէնի եէ-
նիտէն գօնաղա կէօթիւրմէյէ մէհպուրիլէթ կէօրիւյօրմ :
Պունընլա պէրապէր պիր գաթ տահա տրգ գաթլա սանա նա-
զարէթ իտէճէյիմ . էկէր պու տէֆա էվլէլէրի հալինի տէվամ
իտէճէք օլուրսան, սէնի պիր եըլան կիպի կէպէրթէճէյիմ . —
տէտի :

Պու սէօղ իւզէրինէ Տիանըն կէօղլէրինտէն նօհուտ տա-
նէսի կիպի կէօղ եաչլարը ագարագ .

— Բէք մէրհամէթսիգճէ տավրանըյօրսընըզ, բէտէրիմ,
լաքին շիքեայէթէ հագգըմ եօգ տըր, պէն քէնտի էլիմլէ
եաբարմ : Ֆագաթ սիզտէն այրըլտըգտան սօնրա, տիւչիւն-
տիւմ վէ ղայպ իթտիլիմ նիլմէթին պէօլիւքիլիւնիւ օվագթ
անլայարագ, հարէքթի վագըմտան տօլայը նատիմ վէ բէ-
շիման օլտում : պանա ափվ իտինիզ վէ պունտան սօնրա նէ՛
եօլտա հարէքթի իտէճէյիմի կէօրէճէքսինիզ :

Ժագ . — Սէօղլէնէ ինանամամ :

Տիան . — Պու էմնիլլէթսիզիլլէ տէ պէն սէպէպիլլէթ վէր-
տիմ . լաքին սօն տէֆա օլարագ պանա ափվ իտինիզ վէ մու-
հաքէմէնիզիլլէ թալիլլէ թաալիլլէ իլլէյինիզ : էկէր պիր սէնէյէ
գատար պէնտէն խօշնուտ օլմայաճագ օլուրսանըզ, նէ՛ իս-
թէրսէնիզ եաբընըզ :

Մէրգուճէնին սէտասը օ՛ գատար խալիսանէ կէօրիւնիւ-
յօր ըտը քի, ժագ նիհայէթ միւթէէսսիր օլարագ վէ չօնուղըն
ֆէվգ էլ առէ ղէքի օլտըղընը պիւտիլինտէն, քէնտիլէրինտէն
այրըլտըգտան սօնրա հարէքեաթը վագընտընըն մէզմուճ պիր
շէյ օլտըղընը տիւչիւնիւպ նէտամէթ իթմիշ օլմասը տա իհ-
թիմալտէն օլապիլլէճէյինի տիւչիւնէրէք .

— Սէնի պիր տէֆա տահա թէճրիւպէ իտէճէյիմ . իշթէ
սանա ափվ իթտիմ . էկէր նէտամէթի վագընն խալիսանէ
իսէ, եէնիտէն հիւրմէթ վէ մուհապպէթիմիզի իսթիհասալ ի-
տէճէքսին . եօգ, էկէր եէնիտէն էվլէլէրի հալինի տէվամ ի-
տէճէք օլուրսան, պիլմիշ օլ քի սէնի ֆէնա եաբարմ . —
տէտի :

Մէրգուճէն պու սէօղլէրի իշիտինճէ կէօղլէրինտէն մուզաֆ-
ֆէրանէ պիր մէսէրրէթ շաշասը բարլայարագ, էլլէրինի
միւթէշէքքիւրանէ պիր սուրէթտէ ժագա տօղրու ուզաթտը վէ
եաշարմըշ կէօղլէր իլէ .

— Սիզ ձէնապը հագգ կիպի քէրէմքեար սընըզ, բէտէ-
րիմ . — տէտիքտէն սօնրա, պաշընը արգայա տօղրու սարգա-
րագ եէնիտէն պայըլտը :

Պունըն իւզէրինէ ժագ թապիպէ թէվէճճիւհլէ .

— Շիմտի պունա նէ՛ եաբմալը, տօգթօր . — տէյի սօր-
տու :

Թապիպ . — Եէմէք եէտիւրմէլի :

Ժագ . — Պաշգա պիր շէյ լաղըմ տէյիլ մի :

Թապիպ . — Խա՛յր :

Ժագ . — Օ հալտէ պու վագիֆէյի պէն տէրէօհտէ իտէ-
րիմ :

Ֆիլ հագըգա պիր չարեէք գատար սօնրա Տիան պայղըն-
ըղընտան գուրթուլտըղընտա, ժագ տը Բօա քէնտիսինէ պիր

քեան էթ սույու թագաւիմ իթ տի : Տիան քեանէյի ալմաղ-
տան էվլէլ, դայէթ թաթլը պիր սէտա իլէ :

— Պու նէ՞ տիր, բէտէրիմ. — տէյի սօրտու :

Ժագ. — Էթ սույու տըր :

Տիան. — Իսթէմէմ... իյրէնիյօրմ :

Ժագ. — Ալ տէյօրմ, չար չարուգ իչիլէր :

Տիան զիյատէ պիր սէօզ սէօլլէմէյէրէք, քեանէյի ալ-
տը վէ պիր եուտոււմտա իչիպ պիթիրտի :

Լաքին միտէսի պէշ կիւնտէն պէրու պօշ գալմաղա ա.
լըշմըշ օլտըղընտան, պիր դաշ տագըգա սօնրա իշմիշ օլտըղը
էթ սույընը թէմամըլլա տըշարը չըգարտը : Պունըն իւզէրինէ
Ժագ տը Բօտա թէվէճճիւհէ, թէպէսսիւմիլ պիր չէհրէ ի-
լէ :

— Զարարը եօգ, բէտէրիմ, եէնիտէն պաշլարմ, լուծ-
ֆէն պիր քեանէ տահա վէրինիլ. պէլքի պու տէֆա միտէմ.
տէ սագլայապիլիրիմ. — տէտի :

Ֆիլ հագըգա Ժագ պիր քեանէ էթ սույու տահա կէ-
թիրթտիյնտէն, անը եավաշ եավաշ իշտի վէ պիր ազ սօնրա
րահաթ րահաթ ույոււմաղա պաշլատը :

Օ կէճէսի պիր գաշ տէֆալար գալգըպ եէնիտէն էթ
սույու իսթէտի վէ սագահլայըն Մարկրիթ իլէ պէրապէր ու-
յանտը : Մարկրիթ կիպի մէրգումէ տախի դօնաղա նագլ ի-
տիլէճէք հալտէ պուլունըյօր ըտը :

Իքի կիւն սօնրա, Ժագ ֆաւիլեասըլլա պէրապէր Գան-
տալ դօնաղընա թաշընտը. Տիան պիւս պիւթիւն թէպտիլի
ախլազ իթմիշ, Աննէթ սիւտ գրգրիլ եէնիտէն պուլտըղը իչիւն
պէղայէթ մէմնուն օլմուշ, Մարկրիթ մանէվի հէմիլրէսիլլէ
գալուշտըղընտան տօլայը պիր դաթ տահա մէսէրրէթի
արթմըշ, Պլանշըն սիմասընտաքի թէպէսսիւմ տահա շաշաալը
պիր հալ քէսպ իթմիշ վէ ֆագաթ Ժագ տը Բօտ էլան էսկի
էնտիշէլէրինտէն գուրթուլամամըշ ըտը :

7

ԱՐԺԷԼ ՖԱՄԻԼԵԱՍԸ

Հէր նէ գատար պաղը միւպհէմ էնտիշէլէր էլան Ժագըն
զիհնինի իշղալ իտիյօր իտի իսէ տէ. զահիրի հալ պու էնտի-
շէլէրին քիւլլիէն աքսինի իսպաթ իթմէքտէ իտի :

Էօքսիւզ գըղլար մանասթըրընտա կէշիրտիյի էօմը՝ Տիա-
նըն թագաթթընտաքի սուի մէյլիյաթը մահվ իթմիշ կիպի
կէօրիւնիյօր ըտը : Էվլէլքի ղուրուր վէ ֆիքրի ըսեան եէրինէ
շիմտի պիր լէթաֆէթի ազիմէ, պիր իթաաթը ֆէվգ էլատէ
գաթմ օլմուշ ըտը :

Ֆիլ հագըգա Տիան՝ Մարկրիթ իչիւն չէֆագաթը պիր
վալիտէ հալինի ալմըշ ըտը. մէրգումէնին հէր արղուսընը
իճրա իտէր, եանընտան ասլա այրըլմաղ, տախմա իւզէրինէ
նաղարէթ իտէր վէ պուլլարը էօլլէ պիր միւտավէմէթլէ եա-
բար ըտը քի, պիր կիւն Ժագ գաշլարընը չաթարագ, Պլանշա
խիթապէն :

— Պէն պու թէպէտտիլիւն իսպիսանէ օլտըղընա բէք
տէ ինանամայօրմ. — տէտի :

Պլանշ սուրէթի լաթիֆէտէ կիւլիւմէյէրէք, գանաաթ-
քեարանէ պիր թավը իլէ :

— Սէն հէր չէյէ պէօլլէ ֆէնա նաղարլա պագարսըն :
Պէն տախմա Տիան իլէ պէրապէր եաշայօրմ. անըն միւլահա-
զաթ վէ մուամէլաթընտան հիշ պիրիսի պէնճէ մէճհուլ տէ-
յիլ տիր. իշթէ քէմալը մէսէրրէթլէ պէյան իտէրիմ քի,
Տիան շիմտի էվլէլքի թագաթթընը պիւս պիւթիւն տէյիշ-
տիրմիշ տիր. — տէտի :

Ժագ տը Բօտ էլան էնտիշէսինի եէնէմէտիլինտէն, վա-
գարը պիր չէհրէ իլէ :

— Այլա՜ն վերէ տէ սէնին սափ գալպին եէնի պիր տէ-
սիսէյէ ալտանմամըլ օլտա : Մարկրիթին Տիան հազգընտա
պէօյիւք պիր մուհապպէթի վար տրր . Տիանն պաշընա պիր
ֆէլաքէթ կէլէճէք օլուրսա , էվլատըմըն հայաթը եէնիտէն
թէհլիքէյէ տիւշէճէյի տէրքեար տըր . պու ճիհէթլէ , Տի-
անըն թէպտիլի ախէազ իթմէսին պէն սէնտէն զիյաւտէ ար-
զու իտէրիմ . լաքին պուներնա պէրապէր հէր իքիմիզ տէ
քէնտիսինէ նազարէթ իթմէլիյիզ . պուրասը պիզիմ իչիւն
ղայէթ պէօյիւք պիր վազիֆէ տիր . — տէտի :

Մա մաֆիհ Տիան էվլէլքի տէյիլ իտի . աթվար ու հա-
րէքեաթընտա պիր թէպէտտիւլ վուգուա կէլմիշ օլտըղը՝ կէ-
րէք խանէ խալգընըն վէ կերէք էճնէպիլէրին նազարը տըգ-
դաթընա չարբմագտա իտի : Էվլէլէ խըտմէթքեարլարլա
տաիմա մուամէլաթը շէտիտէտէ պուլուրնուր իքէն , շիմտի
էմաւսըզ պիր լէթաֆէթլէ հարէքէթ իթմէյէ պաշլամըլ ը-
տը . խիւլասա էվլէլքի քէպը ու զուրուրընտան շիմտի էսէր
գալմամըլ ըտը :

Պիր գաշ այլարտան պէրու հալ պու մէրքէզտէ իքէն ,
պիր կիւն ժագ տը Բօտ Պօրտօտաքի թիճարէթ էվլինտէն
ֆէվզ էլ մէմուլ օլարագ Ասթարագա ալտէթ իյլէտի :

Գանտալ գօնաղընա եագըն կէլտիյինտէ , պիւթիւն
խանէնին պիր սիւքիւնէթի ազիմէ իչինտէ գալմըլ օլտըղընը
ուզագտան հըսս իթտի : Պուներն իւզէրինէ եիւրէյի էզիլմէյէ
պաշլայարագ , իլէրի կիթմէյէ մուգթէտիր օլամատը . թամ
պու սըրատա քի Մաթիէօ Բիւլլուրն էվլէլա պիր քէն-
ճէրէտէն պագտըղընը վէ սօնրա տա քէնտիսինէ տօղրու գօ-
շուպ կէլտիյինի կէօրտիւ :

Ժագ խանէ խալգընը րահաթսըզ իթմէմէք իւզըն ալ-
տէթինի իխպար իթմէմիշ իտի :

Մաթիէօ Բիւլլու հէյէճանը գալպի սաիգասըյլա նէ՝
տէյէճէյինի ունուտարագ , թիթրէք պիր սէտա իլէ .

— Ահ , մօսիէօ գոնթ . . . ահ , մօսիէօ գոնթ . . . — տէ-
յի քէքէլէտի :

Ժագ մէրգուլմըն շու հէյէճանընը կէօրիւնճէ , պիր ֆէ-

լաքէթ վուգուա կէլմիշ օլտըղընը տէրհալ քէշֆ իտէրէք .

— Սէօյլէ պագալըմ , ազիզիմ Մաթիէօ , նէ՝ վար , նէ՝
վուգու պուլտու . — տէյի սօրտու :

Մաթիէօ . — Պու սապահ սիզէ պիր թէլէկրաֆ չէքտիք ,
ալմատընը մը :

— Խալր , ալմատըմ , պէս պէլլի պէնիմ Պօրտօտան ա-
զիմէթիմտէն սօնրա վասըլ օլմուշ տրր : Լաքին հէյէճանընըն
սէպէպինի իյզահ էթ , թէլէկրաֆըն էլիմէ կէշիպ կէլմէմէսի
քէքօ գատար էհէմիլէթի պիր շէյ տէյիլ տիր :

— Բէք էյի , էֆէնտիմ , տիւնքի կիւն , մատամ տը
Բօտ . . . :

Ժագ . — (Տէհէթիւնտէն պէմ պէյազ օլարագ .) Ֆէ-
լաքէթ է ուղրայան մատամ մը տըր :

— Էվլէթ , էֆէնտիմ :

— Եւ՝ Բապպի . . . նէ՝ վուգու պուլտու :

— Տիւնքի կիւն մատամ տը Բօտ՝ մատմուաղէլ Մարկը-
րիթ վէ մատմուաղէլ Տիան իլէ պէրապէր կէզինմէյէ չըգտը .
տիք պիր պայըրտան աշաղը էնէրքէն , հէր նասըլսա տիւշ-
միւշ վէ գան գուսմաղա պաշլամըլ . հաթթա պու գանօ
գատար չօղալմըլ քի , մատմուաղէլ Տիան իլէ մատմուաղէլ
Մարկրիթ պայաղը գօրգմուշլար :

— Եւ՝ Բապպի . . . Եւ՝ Բապպի . . . պու նէ պէլա տըր
պաշըմա կէլտի . . . պէս պէլլի կէօյսիւնտէքի տամարլարտան
պիրի գօրմուշ տըր : Սօնրա նէ՝ օլմուշ : Պէսպէլլի չօճուզլար
նէ՝ եաքաճագլարընը շաշըմըլար :

— Մատմուաղէլ Մարկրիթ քէնտիսինի զայպ իթմիշ .
լաքին մատմուաղէլ Տիան քէնտիսինի թուլթմուշ . պու չօճու-
ղըն զայէթ ճէսուր օլտըղը մալիւմ տիւր : Մէրգուլմէ մատա-
մը պու հալտէ կէօրիւնճէ , եանընտան այրըլմամասընը մատ-
մուաղէլ Մարկրիթէ թէնպիհ իթմիշ վէ քէնտիսի տէ գօնա-
ղը ազաճըգ ուզագտա պուլուրնան իխթիյար մարքիզին խա-
նէսինէ գօշմուշ :

— Հա՛նկը մարքիզին :

— Մատամ տ'Արթէլին :

— Նէ՛ սէօյլէ յօրսըն , պու գատար ուզաղա՞ մը կիթմիշ-
լէր :

— Էվվէթ , էֆէնտիմ :

— Է՛յ , սօնրա նէ՞ օլմուշ :

— Մատամ մարքիզ հէման պիր գաչ քիչի թօբլայըպ
մատամըն պուլունտըղը մահալէ շիթապ իթմիշ վէ մատամ
բէք զիյատէ խասթա օլտըղընտան , անը Արթէլ գօնաղընա
նագլ իթտիրմիշ :

— Էլան Արթէլ գօնաղընտա՞ մը տըր :

— Էվվէթ , էֆէնտիմ , Աննէթ վէ Գաթէրին տախի եա-
նընտա տըրլար , պուլնլար քէնտիսինի պագըլօրլար :

— Չօնուգլա՞ր նէրէտէ :

— Օնլար տա մատամըն եանընտա տըրլար , պիր միւմ-
քին անտէն այրըլմայօրլար :

— Արապալարըմըղ արասընտա էն չաբուգ կիտէն
հանկըսը իսէ , օնու տէրագապ հագըրլա . սէն տէ պէրապէր
կէլէճէքսին . միւմքինի մէրթէպէ չաբուգ կիթմէլիյիզ , զիրա
վէսվէսէմտէն էօլիւյօրլար :

— Արապա զաթէն հագըր տըր , էֆէնտիմ , պիր ազ տա-
հա կէճիքէճէք օլսայըտընըղ , սիզի արամաղա չըգաճագ ի-
տիմ :

— Էօյլէ իսէ չաբուգ եօլա չըգալըմ :

Ժագ իլէ Մաթիէօ Բիւյուլ քիւչիւք պիր ֆայթօնա պինտի-
լէր վէ արապայա գօշուլու օլան պարկիր զայէթ գուվվէթլի
պիր հայվան օլտըղընտան , թէքէրլէքլէր քէմալը սիւրաթլա
եհլըրիւմէյէ պաշլատը :

Եիրմի տագըգա սօնրա , Արթէլ գօնաղը ուզագտան սէ-
չիլմէյէ պաշլատը :

Պու գօնագ պէօլիւք պիր խանէ օլուպ , եան թարաֆըն-
տա պէօլիւք պիր գուլէ պուլունտըղը կիպի , էօն թարաֆըն-
տա տախի իքի քիւչիւք գուլէ մէհհուտ օլույօր իտի : Տի-
վարլարը ընկեարէնկ մէրմէր թաշլարընտան եաբըլմըշ օլտը-
ղընտան , պուլնլարըն հէյեթի մէճուլասը ուզագտան պէօ-
յիւք պիր իշլէմէ սուրէթինտէ կէօրիւլմէքտէ իտի :

Ժագ գօնաղը կէօրիւնճէ , Մաթիէօ Բիւյուլա խիթա-
պէն .

— Նիհայէթ վասըլ օլտուգ , տէյիլ մի . - տէյի սօր-
տըգտա , Մաթիէօ .

— Խա՛յր , տահա էթրաֆընտաքի պէօլիւք չիֆթլիյի կէչ-
մէյէ մէճպուր ըղ . - ճէվապընը վէրտի :

Օ սըրատա պիրտէն պիրէ պիր ըրմագ սէտասը իշիտիլտի
վէ պիր ազ սօնրա եօսուլարլա գաբլանմըշ էսկի պիր քէօբ-
րիւյէ վասըլ օլտուլար քի , պու քէօբրիւնիւն ալթընտա պու-
լունան ըրմագլար քէմալը սիւրաթլա օլայա տօղրու ագըպ
կիտիյօր ըտը : Էթրաֆընտաքի արազի իսէ իշլէնմէմիշ վէ
եհլը իւսթիւնէ պըրագըլմըշ եէրլէրտէն իպարէթ իտի :

Ժագ պու մէնզարէտէն միւթէէսսիր օլարագ .

— Պուրալարը բէք կիւզէլ տիր , լաքին նիշիւն պէօյլէ
եհլը իւսթիւնէ պըրագըլմըշ , ատէթա պիր խարապէյէ պէն-
ղէյօր . - տէտի :

Մաթիէօ . - Էվվէթ , էֆէնտիմ , մատամ մարքիզ էվլատ-
լարընըն վէֆաթընտան պէրու արթըգ հիշ պիր շէյէ պագ-
մայօր : Պունտան պաշգա , եալընըղ պուլունան պիր գատըն
իշիւն խըտմէթքեարլար իլէ ուղրաշմագ գօլայ պիր շէյ տէ-
յիլ տիր :

Ժագ . - Տէմէք քի պիշարէ գատընըն արթըգ հիշ քիմսէ-
սի եօգ տրր , էօյլէ՞ մի . . . :

Մաթիէօ . - Մատամ մարքիզ պիր ալթըլըգ սէպէպիլլէ
օղլունըղ զայպ իթտի . հէմ եէկէնի վէ հէմ տէ կէլինի օլան
մատմուղէլ Հանրիէթ տը նավայլ քէտէրինտէն հէման պիր-
տէն պիրէ վէֆաթ իյլէտի : Մատամ մարքիզ ազ գալտը տի-
վանէ օլաճագտը . պու ճիհէթլէ հիշ պիր շէյէ պագմագ իս-
թէմէտի . շիմտի եանընտա եալընըղ պիր թօրնու գալմըշ տըր
քի , պու կիւն օն պէշ օն ալթը եաշընտա պիր տէլիգանը
տըր : Արագիսինի պու հալտէ պըրագմասը պէօլիւք պիր խա-
թա օլտըղընը շիմտի անլայօր , լաքին իշ իշտէն կէչմիշ տիր .
պու եէրլէրի նիզամա կէթիրմէք իշիւն ագճէսի պուլունմատը-
ղընտան , պուրալարը կիթ կիտէ խարապէզարա տէօնիւյօր :

Պու սըրատա ժագ արապատան աշաղը էնմիշ օլտըղըն . տան , օն ալթը օն եէտի եաշլարընտա պիր տէլիգանլը կէօրտիւ : Պու տէլիգանլը՝ ալճըլըգ էսվապարը կիյինմիշ , այագլարընա սարը սախթիյանտան թօղուզլար կէշիրմիշ վէ օմուզընա տա պիր թիւֆէնկ ալմըշ օլտըղը հալտէ , տիկէր պիր եօլտան գօնաղա տօղրու իլէրիլէմէքտէ իտի :

Մէրգում տէլիգանլը ժագը կէօրիւնճէ , էվլէլա պիրտէն պիրէ տուրտու վէ պատէհու բէնտիսինէ տօղրու իլէրիլէյէրէք վէ պաշընտաքի պէյազ եիւն շապգայը մագամը իհթիրամտա չըգարարագ :

— Աճապա սիզ մօսիէօ գոնթ տը Ռօտ մըսընըզ . — տէյի սօրտու :

Ժագ . — Զաննընը տօղրու տըր , էֆէնտիմ , լաքին քիմին չէրէֆի միւլագաթըյլա միւշէրրէֆ օլույօրըմ :

Տէլիգանլը պաշընը ազաճըգ գալտըրտը վէ միւթատը օլան լէթաֆէթինէ պիր ազամէթի մաղրուրանէ տախի մէզճ իտէրէք :

— Պէնտէնիզ մատամ մարքիզին թօրնույըմ , մօսիէօ գոնթ , մարքի Ֆապիէն տ'Ուրթէլ . — ճէվապընը վէրտի :

Լաքին ժագ պէյիւք պիր մէշղուլիյէթի զիհնիյէ իշինտէ պուլունտըղընտան , տէլիգանլընըն կէօսթէրտիյի ղուրուր ու ազամէթին ֆարգընա վարամատը վէ Պլանշ հագգընտա պիրան էվլէլ մալիւմաթ ալմագ իւզրէ :

— Րէճա իտէրիմ , էֆէնտիմ , մատամ Պլանշ տը Ռօտ նաճըլ տըր . . . հագըգաթը հալի պանա սէյլէյինիզ , նէ՞ վուգու պուլմուշ . — տէյի սօրտու :

Ֆապիէն . — Պիր ազ գան գուստուգտան սօնրա պայըլմըշ գալմըշ :

— Գան գուսմասը պէսպէլի կէօյսիւնտէքի պիր տամարըն գօրմասընտան նէշէթ իթմիշ տիր , տէյիլ մի :

— Խա՛յր , հէքիմ էօյլէ զանն իթմէյօր :

— Եա նէ՞ տէյօր :

— Պէյիւք վալիտէմ պունը սիզէ անլաթաճագ տըր . գան գուսմասը հիշ պիր հատիսէտէն նէշէթ իթմէմիշ տիր :

սիզին գօնաղընըղտա պուլունսայըտը պիլէ , եինէ պու հալ վուգուա կէլէճէքտի : Պու հալ ղուհուր իտինճէ , մատմուա . զէլ տը Ռօտ վէ Րէֆիգէսի մատմուազէլ Տիան նէ եաբա . ճագլարընը շաշըրըզ գալմըշլար : Մատմուազէլ Տիան հէման պուրայա կէլմիշ վէ վուգուը հալի պիզիմ գօճա գարըյա անլաթմըշ . գօճա գարը տախի հէման պիր գաշ քիշի թօբլա . յըզ մահալը վագըյա շիթապ իթմիշ վէ մատամ տը Ռօտը էլան պայըն պիր հալտէ պիզիմ գօնաղա կէթիրմիշ . կէճէյի բէք զիյատէ Րահաթըլա կէշիրտի . լաքին պու սապահ թապիպ քէնտիսինի մուայէնէ իթտիյինտէ , մատամը բէք տէրմանսըզ պուլտըղընտան , Գանտալ գօնաղընա ալտէթինէ միւսատտէ իթմէտի : Օ զէման պէյիւք վալիտէմ իլէ մատամ տը Ռօտ սիզին վիւրուտինիզէ պէքլէմէյէ գարար վէրտիլէր :

Ժագ սէրխօշ կիպի իքի եանընա տօղրու սալանըյօրը . Ֆապիէն տ'Ուրթէլ ժագըն չէհրէսինտէքի թէղայեիւրիւ կէօրիւնճէ , սէպէպինի տէրհալ քէշֆ իտէրէք :

— Լաքին պունընլա պէրապէր գօրգաճագ պիր չէյինիզ եօգ տըր , էֆէնտիմ , մատամ տը Ռօտըն ահվալը սըհհիյէսի թէհիլքէլի տէյիլ տիր . ազաճըգ տէրմանսըզըրգ հըսս իտիյօր , իշթէ հէքսի պու գատար : իշթէ պէյիւք վալիտէմ պուրայա տօղրու կէլիյօր . քէնտիսի սիզէ պէնտէն տահա էյի մալիւմաթ վէրէպիլի . — տէտի :

Պատէհու ժագը սուրէթի իհթիրամքեարանէ տէ սէլամ . լայարագ , օրատան սալուշտու կիթտի :

Ժագ պիրտէն պիրէ արգասընա տէօնտիւ վէ գըսա պօյլու , զայըֆ վիւճուտլու վէ պէյազ սաշլը պիր գատընըն աճէլէ աճէլէ քէնտիսինէ տօղրու կէլմէքտէ օլտըղընը կէօրտիւ :

Պու գատըն իլէ Ֆապիէն արասընտա ղարիպ պիր միւշապէհէթ մէվճուտ օլուպ , մէրգումէնին չէհրէսինտէ տախի լաթիֆ , սէվիմի վէ մահղունանէ պիր հալ մէշհուտ օլույօրըտը : Պու գատըն ինէ տը նալայլ իսմինտէ տօղմուշ օլուպ , մուսխարէն էվլէնտիյինտէ մարքիզ տ'Ուրթէլ նամընը ալմըշըտը :

Մէրգումէ ժագըն եանընա եագլաշընճա , իւր տէֆա ժագ սէօզէ պաշլայարագ .

— Մատամ մարքիզ , մատամ տը Բօտ հագգընտա նէ՝ տէրէճէ էսէրի շէֆագաթ վէ ինսանիյէթ կէօսթէրմիշ օլտըղընըղը խապէր ալտըմ . սիզէ ճան ու կէօնիւլտէն թէշէքքիւր իտէրիմ : Ֆագաթ շիմտի քէնտիսի նա՛սըլ տըր . - տէտի :

Ժագըն չէհրէսի օ տէրէճէ թէղայեիւր իթմիշ իտի քի , միւհթէրէմ գատըն պու սէօզլէրտէն իլիքլէրինէ գատար միւթէսսիթ օլարագ :

— Մէրագ իթմէ ինիզ , գոնթ ճէնապլէրի , մատամ տը Բօտ շիմտի աղաճըգ էյի տիր :

Ժագ . - Խասթալըղը՝ նէ տիր :

Մարքիզ . - Տօղթօր անըն կէօյսիւնիւ բէք զայըֆ պուլույօր :

Ժագ՝ Պլանշըն վայտէսինին վէրէմ իլլէթինտէն պիր գաշ այ զարֆընտա վէֆաթ իթմիշ օլտըղընը պիւտիյի ճիւհէթլէ , պիրտէն պիրէ թիթրէտի վէ մահլուսն մահլուսն տիւշիւնմէյէ պաշլատը : Լաքին մարքիզ ա՛նրժէլ լաթիֆ սէտա . սըլա անը խայալաթընտան ույանտըրարագ :

— Գոնթ ճէնապլէրի , զէվճէիզ սիզին պուրատա օլտըղընըղը պիր , արապանըղըն սէսինի իշիտիր իշիթմէզ , հէման սիզ օլտըղընըղը անլատը . . . պուլուրուն էվէ կիտէլիմ , քէնտիսի պէքլէթմէյէլիմ . - տէտի :

Ժագ զաթէն զէվճէսինի պիր ան էվվէլ կէօրմէք արղուսընտա պուլընտըղընտան , մարքիզին տէլալէթիյլէ գօնաղա կիրտի :

Պլանշ , հավատար վէ կէնիշ պիր օտա տէրունինտէ , եասթըղը պիր գօլթուգ իւզէրինտէ ուզանմըլ գալմըլ վէ նաղիք վիւճուտի օրատա պիւս պիւթիւն զայպ օլմուշ ըտը :

Մէրգումէ օ՝ տէրէճէ տէյիշմիշ իտի քի , ժագ տը Բօտ օտայա կ'րիպ տէ եիւզիւնէ աթֆը նիկեա՛հ իտինճէ , պիրտէն պիրէ սարսըլտը վէ ֆագաթ եինէ քէնտիսի թուլմաղա մուվաֆֆագ օլարագ , մէրգումէնին եանընա թէգարրուպ իթտի :

Մարքիզ ա՛նրժէլ ժագը իշէրի կիրտիրտիքտէն սօնրա , նէղաքէթէ ըիայէթէն օրատան սալուշմըլ կիթմիշ իտի :

Ժագ զէվճէսինի տէրաղուշ իթտիքտէն սօնրա , է՛ն լաթիֆ սէտասըլա :

— Նէ՛ն վար , աղիզէմ Պլանշ , պիրտէն պիրէ նէ՛ օլտուն . - տէյի սօրտու :

Պլանշ . - Տօղրուսը պէն տէ պիւմէմ . . . տիւնքի կիւն չօճուզլար ըլա պիրլիքտէ կէզինմէյէ չըգմըլ ըտըմ . տիք պիր պայըրտան աշաղը էնտիյիմ սըրատա , աղղըմ պիրտէն պիրէ աճը պիր շէյ իլէ տօլտու . թիւքիւրտիւմ վէ բըխտիլէշմիշ գան օլտըղընը կէօրտիւմ . հիշ պիր աղղը տույմատըմ , ֆագաթ գանըն արտը արասը քէսիլմէյօր ըտը . եավաշ եավաշ գուվվէթտէն տիւշտիւմ վէ նիհայէթ պայըլտըմ գալտըմ :

— Շիմտի նա՛սըլ սըն :
— Գան գուսունթըսը քէսիլտի , աղղը ֆիլան տույմայօրըմ , եալընըղ աղաճըգ տէրմանսըղըղըմ վար արը :

— Պէն սէնի էյի իտէպիլիւրիմ . . . սէն պու տէրէճէ սէվիլմէքտէ օլտըղըն հալտէ , խասթա օլապիլիւր միսին :

— Ուզիզիմ ժագ . . . մատամ ա՛նրժէլ թէշէքքիւր էթ , պէնի նա՛սըլ պագտըղընը պիլէմէգսին :

— Պէն նէ՛ սուրէթլէ պէյանը թէշէքքիւր իտէճէյիմի պիլիւրիմ :

— Մատամ մարքիզտէն պաշգա տիկէր պիր քիմնէ տէ պէնի զիյատէսիյլէ գայըլտը :

— Քի՛մ :

— Տիան :

— Վա՛յ , սահիհ մի սէօյլէյօրսըն :

— Էվվէթ , սէն հիշ պիր վագթ պէօյլէ պիր ֆէտաքեարլըգ կէօրմէմիշսին տիր : Սէվկիյի չօճուգ եանըմտան հիշ այրըլմատը , կէճէ սապահա գատար ույումատը վէ տիւնտէն պէրու աղղընա պիր լօգմա էքմէք գօյմատը :

— Սէօյլէտիյին սէօզլէրտէն զիյատէսիյլէ մէսրուր օլտում . պէնիմ եէկեանէ արղում անըն հալինի ըսլահ իթմէքտէն իպարէթ տիր :

— Արթըգ պիւս պիւթիւն ըստհը հալ իթմիշ տիր , ա-
զիզիմ ժագ :

— Շիմտի նէրէտէ տիր :

— Մատամ տ'Արթէլին էմրիլէ աղաճըգ ույուճաղա կիթ-
տի . զիրա բէք զիյատէ եօրղուն կէօրիւնիւյօր ըտը . Տիան
պէրապէր օլմատըգճա Մարկրիթ օտասընա չէքիլմէք իսթէ-
մէտիլինտէն , էկէր եաթմաղա կիթմէյէճէք օլուրսա Մարկրի-
թին խասթա օլաճաղընը քէնտիսինէ սէօյլէմէմիշ օլսայրտըգ ,
Տիան պէնիմ եանըմտան ալրըլմաղա տահա տա մուվաֆա-
գաթ իթմէյէճէքտի :

— Պու սէօզլէրինտէն պէօյիւք պիր մահղուղիյէթ հըսս
իտիյօրմ , պունը քէնտիսինէ տէ սէօյլէյէճէյիմ :

Պու մուհավէրէնին ճէրէյանընտան պիր գաչ սաաթ սօն-
րա , տօգթօր Գապան երնէ կէլտի . Պու առէմ մահիր պիր
թապիպ օլուպ , Բօ չէհրինտէ իճրաի սէնաաթ իթտիլինտէն ,
օրատա բէք չօգ կէօյիւս խասթալըղլարը կէօրմիւշ իտի :

Մէրգում Պլանշը մուայէնէ իթտիքտէն սօնրա , ժագ ա-
նը մախֆիճէ պիր մահալէ կէօթիւրէրէք :

— Ազիզիմ տօգթօր , զէվճէմին խասթալըղը նէ իսէ պէ-
հէմէհալ անլամագ իսթէրիմ . նէթիճէի թէտգիգաթընըզը
պանա լուծֆէն իյզահ իտինիզ . — տէտի :

Թապիպ . — Պէն քէնտիսինի մուայէնէ իթտիմ վէ պիր
վէրէմիլինն գըզը օլտըղընը անլատըմ , զիրա քէնտիսինտէ տա-
խի պազը գապարճըղլար վար տըր : Պունընլա պէրապէր պիր
թագըմ թէտապիրի իհթիյաթքեարանէ իլէ էօմիլինիւ սէնէ-
լէրճէ թէմտիտ իտէպիլիսինիզ :

Ժագ . — Պու թէտապիրլէր նէտէն իպարէթ տիր :

Թապիպ . — Եաղըն քէնտիսինի Գանտալ գօնաղընտա պը-
րագապիլիսինիզ . օրատա հալա զույէթ թէմիզ օլտըգտան
պաչգա , գօնագ էթրաֆընտաքի չամ աղաճլարըլա պիր
գաթ տահա թէմիզլէնիր : Լաքին հըֆը սըհհէթէ տաիր սէօյ-
լէյէճէյիմ թէտապիրի թէմամըլլա իճրա իտէճէքսինիզ :

— Սիզ օ պապտէ միւսթէրիհ օլուն : Գըշըն նէ եաթ-
մալը :

— Գըշըն տա քէնտիսինի Էունանիսթանա , սիզէ կէօս-
թէրէճէյիմ մահալէ կէօթիւրմէլիսինիզ :

— Թէշէքրիւր իտէրիմ , տօգթօր : Զէվճէմի նէ վագթ
էվէ կէօթիւրէպիլիսինիմ :

— Եարըն սապահ , կիւնէշ տօղար տօղմաղ . տըգգաթ
իթմէլիքի մատամ տր Բօտ կէճէ վագթը տըշարր չըգմասըն :
Պունտան պաչգա էյի պիր արապա թէտալիք իթմէլիսինիզ :
Թէէսիւֆ օլունուրքի պուրատա տէտիլիմ կիպի արապալար
եօգ տըր :

— Պէնիմ պէօյիւք պիր լանտօմ վար տըր . եարըն սա-
պահ պիզէ քէֆագաթ իտէպիլի՞ր միսինիզ , պունտան պէօյլէ
անը պագմագ վագիֆէսինի սիզէ իհալէ իտէրիմ . Շիմտիէ
գատար իչիմիգտէ հիշ քիմսէ խասթալանմամըլ ըտը . պու ճի-
հէթլէ տօգթօր Բէրրիէնին վէֆաթընտան պէրու ֆամիլեամա
խուսուսի պիր թապիպ թախսիս իթմէմիշ իտիմ :

— Օ հալտէ , թէքլիֆինիզի մա էլ մէմնունիյէ գապուլ
իտէրիմ . եարըն սապահ , սաաթ իքի բատտէլէրինտէ , սիզէ
րէֆագաթ իթմէյէ հաղըր ըմ :

— Եարըն սապահա գատար մատամ տ'Արթէլէ սըզըն-
թը՞մը վէրմէլի :

Թապիպ . — (Կիւլիւմսէյէրէք .) Մարքիզ տ'Արթէլ տիւն .
եատա պուլունմաղ պիր գատըն տըր . թապիաթը ալիճէնա-
պանէսի իլէ հէրքէսին նաղարը թէվէճճի հինի ճէլպ իթմիշ
տիր : Պիշարէ գատըն պիւթիւն ֆամիլեասընը զայպ իթտի տէ ,
պէօյլէ գուրու պաչ գալտը . սիզին պուրատա պուլունմանըզ
քէնտիսինէ սըզընթը վէրմէտիքտէն պաչգա , տէֆի զամ իթ-
մէսինէ պատի օլուր : Էօյլէ պիր թագըմ առի միւլահաղա-
լարը տա եօգ տըր . ֆիլ հաղըգա պիր բարասը եօգ տըր
ամմա , էվին իչինտէ աղ չօգ եէյինթի պուլունուր . . . մար-
քիզ չիթիլիսինտէրի մահալաթը էօյլէ պիր ճէօմէրալիքլէ
ալէմէ տաղրտըր քի , թարիֆ օլունմաղ . . . խիւլասա մէր-
գուլմէին եիւրէյի պին քէսէ ագճէ տէյէր :

— Կէօրիւյօրմ քի մատամ տ'Արթէլի բէք զիյատէ սէվի-
յօրսընըզ :

— Տօղորուղը վե է յիլիյի տիւնեատա քիմ սեւմէզ :

— Օ հալտէ , բէտէրինէ է յիլիք իթմէք խուսուսընտա պանա եարտըմ իտէճէքսինիզ , տէյիլ մի :

— Պու պապտէ բէք զիյատէ իհթիյաթլա տալրանմալը սընըզ , գոնթ ճէնապլէրի , զիրա մարքիզ տ'Արժէլին գալպի բէք չաբուգ ինճինիր :

— Սիզ մէրագ իթմէլին , պէն քէնտիսինի կիւճէնտիրմէ . յէրէք հարէքթ իթմէլին եօլունը պիլիրիմ :

— Օ պապտէ շիւպհէմ եօգ տըր . վագըա սիզի շիմտի թանըտըմ ամմա , տօղորու եկրէքլի վէ ալիճէնապ պիր ատէմ օլտըղընըղը անլատըմ : Պանա իթիմատ իտէպիլիրսինիզ , գոնթ ճէնապլէրի , սիզէ հէր սուրէթլէ խըտմէթ իթմէյէ հազըր ըմ :

Տօգթօր Գապան կիթտիքտէն սօնրա , ժագ տէրին տէրին տիւշիւնմէյէ պաշլատը : Տիւնեատա զէվճէսինտէն վէ զըղընտան տահա գըյմէթտար պիր շէյի պուլունմատըղընտան , Պլանշըն շու նակէհըուհուր խաթթալըղը գալպինի բարչա բարչա իթմէքտէ իտի :

Մէրգում օ կէճէ սապահա գատար ույուլմամայր քէնտի քէնտինէ գարարլաշտըմըլ օլտըղընտան , մարքիզ տ'Արժէլ անըն պու գարարընը թէպտիլ իթտիրմէք իւզրէ :

— Իսթէրսէնիզ , զէվճէնիզին օտասընտա պիր եաթագ հազըր իտէյիմ . - տէտիքտէ , ժագ :

— Լիւզումը եօգ տուր , մատամ , պէն կէճէլէրի զաթէն անճագ իւշ սաաթ ույուլըմ . լաքին պու իւշ սաաթ զարփընտա ույզում օ գատար տէրին տիր քի , պու ազշամ տա ույուլմայր վէրիրիմ : Զէվճէլին օտասընտա կէօրտիւլիւմ սանա տալիէ պանա էլվէրի : Զաթէն զիհնիմ օ գատար մէշղուլ տըր քի , կէօղիւմէ ույզու կիրմէճէյինէ էմին իմ . - ճէվապընը վէրտի :

Մարքիզ արթըզ ըսրար իթմէտի : Պլանշ տէրմանսըղըղըլա պէրապէր ազաճըգ էյի կէօրիւնիւյօր վէ չօճուզլար տալի քէնտիլէրինէ թախսիս իտիլմիշ օլան օտատա տէրին տէրին ույուլօրլար ըտը :

Մ. տը Բօտ կէճէնին պիր գըսմընը Ֆապիէն վէ մարքիզ

տ'Արժէլ իլէ կէջիրտի վէ անլէրէ տահա զիյատէ մահրէմիլէթ հասըլ իթմէք իւզրէ կէնճլիյի նա'սըլ կէշմիշ օլտըղընը , բէտէրինին սէրվէթի նա'սըլ պաթմըշ իտույինի վէ մուախ . խարէն սէրվէթ իսթիհասալի իշիւն նէ' կիպի չէթին իշլէրէ կիրիշմիշ պուլունտըղընը քէնտիլէրինէ նագլ ու հիքեայէ իլէտի :

Ֆապիէն կէօղլէրինի իրի իրի աշմըշ օլտըղը հալտէ , բէմալը իշթիյագլա ժագըն սէօղլէրինի տինլէյօր ըտը : ժագ մէրգումըն չէհրէսինտէ հասըլ օլան թէէսիրաթըն ֆարգընտա օլտըղընտան , քէնտի քէնտինէ :

— Բէք ալէա , բէք ալէա , պէն սէնի լայըզլը պիր ատէմ հալինէ գօյաճաղըմ տէմէքտէ իտի :

Մատամ տ'Արժէլ իսէ թապէն ալիճէնապ վէ տույղուլու պիր գատըն օլտըղընտան , ժագըն թէէմինի իսթիգպալ ուղուրընտա նէ' տէհշէթլի իշքէնճէլէրէ կէօյիս վէրմիշ օլտըղընը տիւշիւնէրէք հայրան օլմագ տա իտի :

Ժագ տը Բօտ քէնտիլէրինտէն այրըլտըգտան սօնրա , մարքիզ տ'Արժէլ Ֆապիէնէ խիթապէն :

— Կէօրտիւն միւ , օղում , իշթէ տատամ պունա տէրէր , իսթիհասալը սէրվէթ ուղուրընտա նէ' սուրէթլէ չալըշմըշ վէ գարշըսընա չըգան էնկէլլէրէ նէ' եօլտա զալէպէ իթմիշ օլտըղընը իշթտի'ն ա' . - տէտի :

Տէլիգանլը քէմալը շէֆգ իլէ պէօյիւք վալիտէսինին պօյնընա աթըլարագ :

— Պէն տէ ծոուն կիպի եաբաճաղըմ , նինէճիյիմ , պէն տէ էվիմիզի եէնիտէն իհեա իտէճէյիմ . - տէյի հայգըրտը :

Իսթիյար գատըն մէյուսանէ պիր ահ իթտի վէ պիր գաշ տամլա կէօղ եաշը պուրուշուգ եանագլարընտան աշաղը եուվարլանտը . պատէհու հազին պիր սէտա իլէ :

— Օղում , պիզ արթըզ պիւս պիւթիւն աշաղըյա էնմի . շիզ տիր , էվիմիզի եէնիտէն իհեա իթմէք ֆիքրի սըրֆ պիր խայալտան իպարէթ տիր . - տէտի :

— Ինսանտա մէրամ օղունճա , հէր շէյ օլուր :

— Եալընըլ մէրամ քիֆայէթ իթմէզ . պունտան պաշգա

սէն նամուսու սըն . . . տողու եւրէքլի սին . . . ֆագաթ
սէնտէ մէրամ եօգ :

Մ. տը Բօտ պանա եարտըմ իտէպիլի : Պունտան պէօյլէ
պիզիմ տօսթըմըզ օլմագ իսթէտիլինի պէն կէօղիւնտէն ան-
լատըմ. քէնտիսի պէնի հիմայէ վէ վիգայէ իտէպիլի . պէն
տէ օնուն պազուի մուսվէնէթինէ սարըլարագ մուսվաֆֆագ
օլուրըմ :

Իսթիյար գատըն թիթրէք էլլէրինի սէմայա տօղու
գալտըրտը վէ քէքէլէյէրէք .

— Ալլահ սէսինի իշիթսին , օղլում, իլէրիտէ տահա նէ
օլաճաղըմըզ պէն տէ պիլմէմ. — տէտի :

8

ՊԻՐ ՔԵՐԵՄՔԵԱՐ

Պլանշ, տիւշար օլտըղը սատէմէտէն սօնրա , հէր տիւրլիւ
միւտավաթ սայէսինտէ եավաշ եավաշ քէնտիսինի պուլմաղա
պաշլատը :

Ժագտան մատա իբի քիշի տահա մէրգուլմէյի քէմալը
իթինա իլէ պագմագտտ իտիլէր : Պունարտան պիլիսի Տիան
վէ տիկէրի տէ մարքիզ տ'Արժէլ իտի : Տիան՝ Պլանշ վէ Մար-
կրիթ հագգընտաքի մուհապպէթ վէ իհթիմամընը կիւնտէն
կիւնէ թէգելտ իթմէքտէ օլուպ , ֆագաթ ժագ եինէ էմնի-
յէթ իտէմէտիլինտէն , քէնտի քէնտինէ .

— Ա՛հ , ախլէագընը էսասէն թէպտիլէ մուսվաֆֆագ օ-
լաճագ օլուրսամ, նէ գատար մէսուր օլաճաղըմ . . . քէնտի-
սինի նէ գատար մէսուտ վէ պախթիյար իտէճէյիմ . . . Ալլահ
վէրէ տէ աթվար ու հարէքեթը ալթընտա եէնի պիր ֆէ-
սատ տօլապը պուլունմաւայըտը . — տէր իտի :

Մարքիզ տ'Արժէլ իսէ՝ իսթիյարըղընա պագմայարագ վէ
Գանտալ գօնաղը իլէ քէնտի գօնաղը արասընտա մէվճուտ օ-
լան մէսաֆէյէ տէ էհէմիյէթ վէրմէյէրէք , հէր կիւն էլինտէ
իբէք գուլաշտան եարըլմըշ էսկի պիր տիքիշ սէլէսի պուլըն-
տըղը հալտէ Պլանշը կէօրմէյէ կէլիլ վէ անըն եանընտա օ-
թուրուպ մէմլէքէթին ֆագըր չօճուգլարը իշիւն չօրապ էօրէր
իտի :

Մարքիզ տ'Արժէլ Գանտալ գօնաղընը ատէթա իգամէթ-
կեահ իթթիլաղ իթմիշ օլտըղը կիպի , թօրնու Ֆապիէն տա-
խի հէր կիւն քէնտիսինէ ըէֆագաթ իթտիլինտէն , օ տա գօ-
նաղըն տաիմի պիր միւսաֆիրի օլմուշ բտը :

Ֆապիէն էքսէրիյա ժագ իլէ պէրապէր կէգինմէյէ չըգար

ըտը : Ժագ քենտիսիյէ խոստուսածը մուխթէլիֆէ հագգըն-
տա գօնուշտըղընտան , պէօյիւք վալիտէսինին քենտիսինէ վէր-
տիյի թէրպիյէ սէպէպիյէ մէրգուսին կէվչէք պիր թապիա-
թը պուլընտըղընը չօգ կէչմէտէն անլատը : Լաքին պուսընլա
պէրապէր ծապիէնտէ ֆէվգ Էլատէ պիր զէքեւվէթ վէ նէ-
զաքէթ էսէրի պուլընտըղընտան , քենտիսիյէ վագթ կէչիրմէք
բէք զիյատէ մահգուղիյէթի մուսիպ օլուր ըտը :

Պիր կիւն Ժագ եինէ կէնճ տօսթըլլա պէրապէր կէզին-
մէքտէ իքէն :

— Նէյէ՞ արզունը վար , ծապիէն . — տէյի սօրտու :

Տէլիգանլը էվվէլա գըպ գըրմըղը քէսիլտի վէ ֆագաթ
էնտիյէի տէրունինի պէրթարաֆ իտէրէք :

— Սիզ պիզիմ տօսթըմըղ սընըղ , գոնթ ճէնապլէրի , սի-
զէ հէր շէյի սէօյլէմէյէ մէճպուր ըմ . — տէտի :

Ժագ . — Հայ հայ , սէօյլէյինիզ պագայըմ :

Ծապիէն . — Զէնկին օլայըմ , օլմայայըմ , տօղմուշ օլտը-
ղըմ պու տաղլար արասընտա եաչամագ իսթէրիմ . տիւնեա-
տա պիր արզում վար ըսա , օ տա՛ սէվկիլի պէօյիւք վալի-
տէմի սաատէթի հալէ նաիլ գըլմագ , ֆագըր վէ նամուս-
քեար օլանլարա էյիլիքտէ պուլընմագ վէ մուախարէն պիւ-
թիւն խանէտանըմըն շան ու չէօհրէթինի տէվամ իթմէք իւզ-
րէ պիր ֆամիլեա թէչքիլ իթմէքտէն իպարէթ տիր :

— Պու արզունըղ կիւզէլ , ֆագաթ բէք զիյատէ կիւճ-
լիւքլէ իքմալ օլունապիլի :

— Թէէսսիլֆ իտէրիմ քի պու արզումըն իքմալինէ եալը-
նըղ պիր շէյ մանի օլույօր :

— Նէ՞ կիպի :

— Պիզ վագթըլլա պու գատար սէրվէթ սահիպի իքէն ,
չիմտի պիր բարամըղ եօգ տըր . հաթթա պէօյիւք վալիտէմ
եագընլարտա գօնագտան տըշարը աթըլաճաղըմըղ տիւչիւ-
նէրէք գօրգույօր . էկէր պաշընա պէօյլէ պիր ֆէլաքէթ կէ-
լէճէք օլուրսա , քէտէրինտէն էօլէճէյի տէրքեար տըր :

Ժագ տըրօտ պու սէօյլէրի իչիտինճէ պիրտէն պիրէ
սարսըլաը վէ ֆէլաքէթ պու գատար եագըն օլտըղը հալտէ ,

անըն էօնիւնիւ ալմագ քենտի վագիֆէսի իգթիզասընտան օլ-
տըղընը տիւչիւնէրէք :

— Յիլ հագըգա գօնաղը թէրք իթմէք մատամ մարքիզ
իչիւն պէօյիւք պիր ֆէլաքէթ օլաճագ տըր . — տէտի :

Ծապիէն . — Պա խոստուս պէօյիւք պիր քէտէր օլաճագ
տըր . . . զիրա պիւթիւն սիլիլէմիզ օրատա թէսլիմի ըուհ
իթմիչէր տիր :

— Քէնտիսինի պու քէտէրտէն գուրթարմանըն իմքեանը
եօգ մը տըր :

— Խայր , եօգ տըր :

— Օ հալտէ սիզ նէ՞ եաբաճագսընըղ , ծապիէն :

— Աֆվ իտէրսինիզ , էֆէնտիմ , իսթիգալիմիզին նէ՞ տէ-
րէճէ գարանլըղ օլտըղընը կէօրէրէք , սիզին հագգըմըղտա
օլան հիւսնիւ թէվէճճիւհինիզտէն պաշգա պիր կիւվէնէճէք
տալըմըղ պուլընմատըղընը տիւչիւնտիւմ :

Պու սէօղ իւզէրինէ Ժագըն չէհրէսինտէ պիր մէսէրրէթի
ազիմէ բէյտա օլարագ :

— Գալպիմի էյի թագտիր իթտիյինիզտէն տօլայը թէ-
չէքքիւր իտէրիմ , սէօյլէյինիզ պագայըմ , պէնտէն նէ՞ իսթէ-
յօրսընըղ :

— Ալաճագըլլարըն Արթէլ գօնաղընը զապթ իտէճէք-
լէրի կիւն , պէնիմ նիյէթիմ պէօյիւք վալիտէ իլէ պէրապէր
Պօրտօյա ազիմէթ իթմէք վէ օրատա քէնտիմի հէր շէյտէն
մահրում իտէրէք անը մէսուտ իթմէյէ չալըմագ տըր . . . :

— Բէք էյի , օրատա նէ՞ իլէ մէշղուլ օլմագ էֆքեարըն-
տա սընըղ :

— Մ . Տէբասըն վագթըլլա սիզէ թէվտի իթտիյի մէմու-
րիյէթի սիզտէն թալէպ իթմէք արզուսընտա իտիմ :

Ժագ . — (Կէօղլէրի եաշ իլէ տօլարագ .) Պու արզունըղ
կիւզէլ , լաքին վիւճուտ պուլամագ :

Ծապիէն . — Տէմէքքի պու մէմուրիյէթի պանա վէրմէք-
տէն իսթինքեաֆ իտիյօրսընըղ , էօյլէ՞ մի :

Ժագ . — Էվվէթ , զիրա էվվէլա սիզ պէնիմ չէքտիյիմ
իչքէնճէլէրէ տայանամաղսընըղ . սանիյէն պէն եալընըղ օլ-

տըղըմ հալտէ, սիգին պիր տէ պէօյիւք վալիտէնիզ վար տըր :

— Պէօյիւք վալիտէմ տէ պէրապէր կէլէճէք տիր :

— Էսկի պիր աղաճը եհրինտէն չըգարմագ մուխաթ արաւը տըր :

— Օ հալտէ նէ՞ եաքմալը :

— Պանա էֆնիյէթ իթմէլի, իշլերինիզի պանա իյզահ իթմէլի, պիւթիւն էվրագընըզը պանա կէօթմէրմէլի վէ նասի-հաթըմա կէօրէ հարէքէթ իթմէլի տիր :

— Բէք էյի, պունլար գօլայ, պաշգա պիր թալէպէնիզ վար մը :

— Մատամ մարքիզին խապէրի օլմագսըզըն իշինիզին նէ՞ հալտէ օլտըղընը անլամագ վէ քեաղըտլարընըզը մուայէնէ իթմէք գապիլ տէյիլ մի տիր :

— Նէ՞ տէմէք իսթէյօրսընըզ :

— Ֆիքրիմի իյզահ իտէյիմ. պէօյիւք վալիտէնիզ եաշընտա պունլան պիր գատըն հէր իւմիտի պիր հագըգաթ սուրէթինտէ թէլագգը իտէր. տէրէօհտէ իթտիյիմ վագիֆէյի մուվաֆֆագիյէթլէ պաշա չըգարապիլէճէյիմտէն էմին օլմագսըզըն, քէնտիսինէ պէօյլէ պիր իւմիտ վէրմէյի մուվաֆըգը իհթիյաթ կէօրմէմ. Շիմտի պէնի տինլէյինիզ. թէսավլուրաթը վագըմ հագըգընտա մատամ մարքիզէ հիշ պիր շէյ սէօյլէմէմէլիսինիզ : Պունտան օն պէշ կիւնէ գատար իշինիզի պիթիրմէյէ չալըշաճաղըմ. էկէր թէտգիգ իտէճէյիմ էվրագ միւսաիտ իսէ, պիր գաշ կիւնէ գատար իշի պէն քէնտիմ օնա խապէր վէրիրիմ. էկէր պիւաքս միւսաիտ տէյիլ իսէ, գօնաղըն զապթ իտիլմէսինի մէն՝ իթմէք իւզըն պաշգա պիր թէտապիր տիւշիւնիւրիւզ. օ վագթա գատար պէօյիւք վալիտէնիզին հուզուրը գալպի խալէլթէզիր օլմամալը տըր :

Ֆապիէն. - (Սղլայարագ.) Ս.հ, հագըգաթէն սիգ բէք քէրէմքեար ըմշսընըզ, պու էյիլիյինիզէ գարշը նա՞սըլ մուգապէլէտէ պուլունաճաղըզ :

Ժագ. - Էյիլիյի իպթիտա սիգ պիզէ իթտինիզ, լաքին արթըգ պու պահսը գաքայալըմ տա էվրագը պիր ան էվլէլ թէտգիգ իթմէք թարիգինի տիւշիւնէլիմ :

— Էկէր թէտգիգաթը պու կիւնտէն պաշլամագ իսթէյէճէք օլուրսանըզ, պու պապտէ պիր թէտպիր պուլմագ բէք գօլայ տըր :

— Նէ՞ կիպի :

— Շիմտի կիւնլէր ուզուն տըր. պէօյիւք վալիտէմ ագշամ եէմէյինի սիզտէ եէր. մատամ տը Բօտ քէնտիսինի կէճ վագթա գատար ալըգօր. շու հալտէ Արթէլ գօնաղը սապահտան ագշամա գատար պօշ տըր : Շիմտի կիտէճէք օլուրսագ, սաաթ իւշտէ օրայա վասըլ օլապիլիրիզ. սաաթ եէտիյէ գատար չալըշըրըզ վէ սաաթ սէքիզտէ վուգու պուլան ագշամ թաամընտա եինէ պուրատա պուլունապիլիրիզ :

— Բէք էյի, էօյլէ իսէ չար չաքուգ գօնաղա կիտէլիմ տէ թէտգիգաթը լաղըմէյէ պաշլայալըմ :

Եարըմ սաաթ գատար սօնրա, Ժագ տը Բօտ՝ Արթէլ գօնաղընըն էվրագ օտասընտա օթուրմըշ օլտըղը հալտէ, սէնէտլէրի, իսթիգրազ քեաղըտլարընը վէ էվրագը սաիրէյի եօգլամագտա իտի :

Մէրգումըն էն զիյատէ մէշլուլ օլտըղը պիր սըրատա, Ֆապիէն օտայա կիրէրէք :

— Սաաթ եէտիյէ կէլտի, գոնթ հագըրէթլէրի. - տէտի :

Ժագ պաշընը եօգարը գալտըրտը վէ ալնընտաքի տամարլար կէրիլմիշ վէ սօլլուն սիմասը գըզարմըշ օլտըղը հալտէ :

— Սաաթ եէտիյէ մի կէլտի, սահիհ մի. - տէյի սօրտու :

Ֆապիէն. - Էվլէթ, իշիթմէյօրսընըզ, քիլիսէնին չանլարը վուրմաղա պաշլայօր :

— Բէք էյի, օ հալտէ թաաճիլ իտէլիմ. եարըն եինէ կէլիրիզ :

Պու սէօղիւ միւթէագըպ, Ժագ իլէ Ֆապիէն Արթէլ գօնաղընտան տըշարը չըգարլար. Գօնագ էթրաֆընտաքի օրմանլար արասընտան կէշտիլէրի սըրատա, Ժագ կէնճ մարքիլէ իսթապէն :

— Ֆառաշուքըն մուգավէլաթ մուհարրիւրի քիմ տիր .
- տէյի սորտու :

Ֆառաշուք . - Մ. Գաբ :

Ժագ . - Նավայլը մը :

Ֆառաշուք . - Էվլէթ :

Ժագ . - Էօյլէ իսէ պէն եարըն կիտէր քէնտիսիլէ կէօ-
րիւշիւրիւմ :

Ֆիլ հագըգա իրթէսի կիւնիւ ժագ ճիւարտաքի գարիյէ-
յէ կիթտի վէ մուգավէլաթ մուհարրիւրի Մ. Գաբը պաղը իշէր-
տէն տօլայը թանտըղընտան , մէրգումըն խանէսինէ կիտին-
ճէ մուգավէլաթ մուհարրիւրի քէնտիսիլի իսթիգպալէ չըգա-
րագ վէ գապուլիյէթ սալօնընա կէօթիւրէրէք :

— Զիյարէթի վագընըղըն սէպէպիլնի անլայապիլի՞ր մի-
յիմ , մօսիէօ գոնթ . - տէյի սորտու :

Ժագ՝ սէպէպիլ զիյարէթիլնի իյգահ իթտիքտէն սօնրա .

— Պէն մարքիլ տ'Արթէլին տօսթըլըմ , անըն իշէրիլնէ
աղաճըգ ինթիգամ վէրմէք իսթէրիմ , պուլըն իմքեանը վա՞ր
մը տըր , պու պապտէ պանա եարտըմ իտէ՞ր միսիլիլ :

Մուգավէլաթ մուհարրիւրի . - Սիլէ եարտըմ իթմէք գօ-
լայ . . . Լաքին պու ֆիքրիլիլ խայալ գապիլինտէն պիր շէյ
տիր :

— Նէտէն :

— Մարքիլ տ'Արթէլ տիւնեատա պուլունմաղ պիր գա-
տըն տըր . Լաքին իշի բէք գարըչըգ տըր . պու կիւն Արթէլ
գօնաղը եիւզ պին ֆրանգտան զիյատէ տէյմէզ . . հալ պու
քի մատամ մարքիլին է՛ն աղը իւշ եիւզ պին ֆրանգ պօրճու
վար տըր :

— Ֆառաշուք թօբրագլարը բէք կէնիշ տիր :

— Էվլէթ , Լաքին խարապէղարա տէօնմիւշ տիր . անը
եէնիտէն շէնլէթմէք իշիւն ղայէթ ճէսիմ սէրմայէլէր Լաղըմ
տըր , հալ պու քի պէօյլէ սէրմայէլէր պու մէմլէքէթտէ հիշ
քիմնէտէ եօգ տըր :

— Եա օրմանլարը :

— Էվլէթ , օրմանլարըն տէյէրի պէօյիւք տիր . Լաքին

քէրէսթէլէրի նագլ իթմէք իւզըն վատըթալար մէֆգուտ տըր ,
մէյտանտա պու կիպի միւշքիլաթ պուլունտըղը հալտէ , ան-
լէրի իշէթմէյէ քիմ ճէսարէթ իտէպիլիլ :

Ժագ պիր միւտտէթճիք տիւշիւնտիւքտէն սօնրա .

— Մատամ տ'Արթէլին ալաճագլըլարը աճէլէ իտի՞յօլար
մը . - տէյի սորտու :

Մուգավէլաթ մուհարրիւրի . - Խայր , Ֆառաշուք Մ. Կօլ
նամընտաքի ալաճագլըսը բէք զիյատէ պաշ աղըլտըյօր . զի-
րա Արթէլ գօնաղըն պիր ան էվլէլ էլէ կէշիւրմէք իսթէ-
յօր :

— Պու առէմին ալաճաղը չօգ մը տըր :

— Եիւզ վէ պիր գաշ պին ֆրանգ :

— Օ պիրլէրի :

— Օ պիրլէրիլնին հատտը հիսապը եօգ տըր . պիւթիւն
մէմլէքէթին մատամ մարքիլտէն ալաճաղը վար տէսէմ ,
խաթա իթմիշ օլմամ . պիշարէ գատըն հիշ պիր շէյի հիսապ
իթմէյէրէք հարէքէթ իթտի . չիֆթիլէրլէրին մահաուլաթը աղ
օլտուգճա , խանէնին կիտիլինի ասլա թէպտիլ իթմէքսիլին
պիր աղ տահա զիյատէ իսթիգրաղ իտէր իտի : Քէնտիսի հէր
քէսին մաղհարը հիւսնիւ թէվէճճիւհի օլտըղընտան , ալա-
ճագլըլարը քէնտիսիլի պու կիւնէ գատար րահաթ պըրագ-
տըլար . Լաքին է՛ն պէօյիւք ալաճագլըսը օլան Մ. Կօլըն թա-
լէպ իթտիլի վէճճիլէ , Արթէլ գօնաղընըն զապթ իտիլէճէյի
տույուլաճագ օլուրսա , պիւթիւն ալաճագլըլարը պաշընա
թօբլանաճագլար տըր : Մ. Կօլ պու իշի եագընտա եարըպ
պիթիւրմէք իսթէյօր . հիսապար կէօրիւտիւլիւնտէ պէօյիւք
պիր աչըգ գալաճագլընտան , մարքիլ տ'Արթէլ քէտէրիլտէն
էօլէճէք տիր :

— Պու պօրճլարըն պիր խիւլասասընը լութֆէն հաղըր-
լա՞ր մը սընըլ :

— Օրասը գօլայ :

— Պուլըն իշիւն չօգ վագթ Լաղըմ մը տըր :

— Սէքիլ կիւն գատար :

— Բէք էյի , սէքիլ կիւն սօնրա պիւթիւն ալաճագլըլա-

ըը թօթայրնըղ. հէր քէս մաթլուպընը թէմամըյլա ալաճագ տրր :

Իրթէսի կիւնիւ ժագ՝ Արժէլ գօնաղը օրմանլարքնը կէօզ-
տէն կէչիրմէյէ կիթտի : Պու օրմանլար գարմագարըչըդ պիր
հալտէ խի իսէ տէ , կիւղէլ աղաճլար վէ պիլ խասսա մէչէ
վէ չամ աղաճլարըյլա տօլու խի : Մուգավէլաթ մուհարրի-
րինին սէյլէտիյի վէճհլէ , քէրէսթէլէրի նագլ իթմէյէ միւ-
սաիտ եօլ եօղ ըտը ֆագաթ օվանըն նիհայէթինտէն ագըպ
կիթմէքտէ օլան պիր ըրմագ պու պապտէ քէնտիլէրինէ խըտ-
մէթ իտէպիլի խի :

Աղաճլարըն գարըջըգ պիր հալտէ պուլընմասը՝ պունլարը հագգըյա թագտիր իթմէյէ միւսաատէ իթմէմէքտէ իտի իսէ տէ, ժագ պու կիպի իշէրտէ աղ չօգ մէհարէթ բէյտա իթմիշ օլտըղընտան, մէգըիւր օրմանլարը իշէթմէքտէն հասըլ օլաճագ մէպլաղըն մարքիղին պօրճլարընը էօտէմէյէ քիֆայէթ իտէճէյինի տիւյիւնմէքտէ իտի :

Պիր իբի կիւն սօնրա ալաճագլըլարտան պիրի գօնաղա
կէլէրէք վէ տօղրուճա ինթիյար մարքիղին օտասընա չըգա-
րագ .

— Պօրճւարնըզը թէէտիէ իտիյօր ըմբշսնըզ, էօյլէ՞ մի,
մատամ մարքիզ . - տէ՛րի սօրտու :

Ինթիյար գատընըն իւր թէաճճիւպի կէչտիքտէն սօնրա
իշի տէրհալ անլատը վէ կէլէն ատէմտէն պու պապտէ մա-
լիւմաթ ալմադ իւգրէ պազր սիւալլէր սօրտու :

Իշթէ ժազըն մուգավէլաթ մուհարրիրինն խանէսինէ
կիթմիշ վէ պօրճլարընըն թէսվիյէսի զըմննտա մէրզում իլէ
միւղաքէրէ իթմիշ օլտըղընը պու մալիւմաթ սայէսինտէ ան-
լայարագ, օ կինիւ միւթատը իւզրէ Գանտալ գօնազընա
կիթտիյինտէ, ժազը Եանընա չաղրրուպ.

— Պօրճարըմբը թէեւեղէ իթմէք իսթէյօր ըմբշ սընըղ սահի՛հ յի տիր . - տէյի սօրտու :

Ժառ . - Էվվէթ , սահիհ տիր :

Մարգիշ. - Ֆազաթ պուներ նե՞ հագգ ըլա եաբը յօրսը-
նրդ :

Ժագ . - (Մարքիզին էլէրինէ Թութարագ .) Պլանչ հագ-
գընտա կէօթէրտիյնիզ մուհապպէթ վէ ինսանիյէթի ու-
նութտընը՞ղ մը : Պէն սիզին Պլանչըն վալիտէսի օլմանըղա
միւսաատէ իթտիմ իսէ , պէնի տէ օղլունըղ մագամընտա
գապուլ իթմէք շարթըյլա միւսաատէ իթտիմ . հիչ պիր
էվլատ վալիտէսինի թէհլիքէ իչինտէ պրրագապիլի՞ր մի :

Մարքիզ հեյեհան վէ մէսէրրէթինտէն պօղուլաճագ
բատտէյէ կէլէրէք, 'նէ' սուրէթլէ պէյանը թէշէքքիւր իտէ-
հէյինի պիլմէմէքտէ իտի : Ժագ սէօղիւնիւ տէմամ իյէ .

— Պէնիմ պու հարէքէթիմ պէօյիւք պիր շէյ տէյիլ տիր : Արժէլ արաղիսի սիղին պօրճլարընըզը թէէտիյէ իթմէյէ միւսաիտ տիր : Պէն սիղէ էօտիւնճ բարա վէրմէքտէն պաշգա պիր շէյ եամմայօրըմ, սիղ պու բարայը ազար ազար պանա թէէտիյէ իտէրսինիգ . — տէտի :

Պատէհնու օրմանը արդէն քէնտի թախմինինճէ նէ՝ գատար
գըլմէթի օլտըղընը վէ անլէրտէն նէ՝ սուրէթլէ ինթիֆա ի-
տէճէյինի իյզահ իթտիքտէն սօնրա .

— Եւրըն սապահ Պայօնա կիտէճէյիմ վէ իշի սըրասը-
նա դօյաճաղըմ: Ֆապիէն տէ պանա եարաըմ իտէճէք տիր .
զիրա պու իշէրին միւտիրի քէնտիսի օլաճագ տըր . - տէտի :

Մարքիզ. - Սիրիկ, քե՛մալը սատաղաթ լա խըտմէթ իտէճէ. յինէ էմին օյու՛ն :

— Պաշտոն արիր չէ, տահա թէճրիւպէ իտէճէ, իմ:

— ٦٤٩ —

— Պիւթիւն արագինիդի եէնիտէն շէնլէթ տիրէճէյիմ. ասա մաւարընըըը եէնիտէն տիքտիրէճէյիմ, սէպզէվաթ պաղչէլէ-րինիդի մէյտանա կէթիրէճէյիմ, խիւլասա պիւթիւն թօք-րադւարընըըը էվլէլքի հալինէ թահվիլ իտէճէյիմ:

— Պունը գապուկ իտեմէմ, զիրա օ վաղթ սիղէ օլան պօրճըմըղը հիշ պիր զէման թէէտիյէ իտեմէյէճէյիգ :

— Լաքին պու թ էքլիֆիմ տիկէրի կիպի էօտիւնճ բարա վէրմէքտէն իպարէթ տէյիլ տիր :

— Եւ նէ արիւր :

— Դու մէտէքէթ տէ մին եւ գատիմ չիֆթլիքէրի վէ ա.

ընդհանրապես իմ մէջ ատէթ ունիւմ տրւում էր . եսնի պիւր թարափ սէրմայէյի գօր վէ տիկէր թարափ տա չալըշըր . սէրմայէ սահիպնին մահսուլաթըն եարըսընա հագգը ուտըղը կիպի , էքընճընին տախի տիկէր եարըսընա հագգը վար տրւում էր . իշթէ պէն սիզին թօբրագլարընըղը պու շարթ իլէ իլթիզամ իթմէք իսթէյօրըմ . պէն սէրմայէյի գօյաճաղըմ , Ֆապիէն տէ չալըշաճագ տրւում էր . մահսուլաթըն եարըսը սիզին , եարըսը տա պէնիմ ուաճագ տրւում էր :

Մարքիզ տիւրթէլ Մ . տը Բօտըն թէքլիֆինի նիհայէթ գապուլ իթտի վէ պիւր այ գատար սօնրա օրմանլար պիւր խայը ամէլէ իլէ տօլտըղը կիպի , Պօրտօտան կէթիւրիւմիլ պիւր մաքինա տախի թօբրագլարը եուսուլաթմաղա պաշլատը :

Մարքիզին պիւրիւն պօրճլարը թէէտիլէ իտիլմիլ վէ պու հալ պիւրիւն մէմէքէթ խալընըն թէաճճիւպինի տայի ումուշ ըտը :

Ֆապիէն իսէ պիւր ղայրէթի ֆէվգ էլ ատէ իլէ չալըշմաղա պաշլամըլ ըտը : Հէր սապահ էրքէն գալգար վէ օրմանլարտան պաղչէլէրէ վէ պաղչէլէրտէն օրմանլարա գօշուպ իճրաի նազարէթ իտէր իտի . ժագըն նասիհաթլարընտան տըշարը չըղմաղ վէ հէր խուսուստա անա ֆիքիւր տանըշըր ըտը :

Տօգթօր Գապանըն թաւսիլէ իթտիլի վէճհէ , ժագ տը Բօտ օ գըլըն ֆամիլէասըյլա պէրապէր եուսանիսթանա կիթմիլ ուտըղընտան , Ֆապիէն իշի եալընըղճա իտարէ իթտի վէ ժագըն էվվէլճէ մալիւմաթ ալմըլ ուտըղը զըրաթ քիթապլարըյլա մէշղուլ ուտու :

Եաղ մէվսիմինն իպթիտալարընտա , Բօտ ֆամիլէասը եուսանիսթանտան ալտէթ իթտիլինտէ , ժագ մէրգուլմըն իթտիլի թէրագ գըյաթտան բէք ղիյատէ մէջնուն ուտու :

Եուսանիսթանտա կէչիւրիլէն գըլ մէվսիմի Պլանշա բէք ղիյատէ ֆաիտէյի մուճիպ ումուշ ըտը : Եիւզիւնտէքի սօլղունըգ եէրինէ խաֆիֆ պիւր գըրմըղըղգ բէյտա ումուշ վէ գան ղուսունթըլարը տախի քէսիլմիլ իտի :

Տիւն արթըգ խանէնին սահիպէսի կիպի պիւր շէյ ումուշ ըտը . Պլանշ վէ Մարկրիթ հագգընտա կէօսթէրտիլի մու-

հապաթէթ վէ շէֆագաթ օ՝ գատար ֆէվգ էլ ատէ իտի քի , ժագ պիլէ մէրգուլմէյէ էջնիլէթ իթմէյէ պաշլամըլ վէ պուստան աօլայը հըսս իթտիլի մահղուլիլէթի քէնտիսինէ պէյան իթմէքտէ պուլունմըլ իտի :

Լաքին նէ՝ ժագըն թաթլը սէօղլէրի , նէ՝ Պլանշըն օխշայըլարը վէ նէ՝ տէ Մարկրիթին էօբիւշէրի անըն մահղունիլէթի պարիտանէսինի տէֆ իտէմէմէքտէ իտի : Պիւր կիւն Մարկրիթ եիւզլէրինի էօբէրէք :

— Սէն պէնիմ հէմշիրէմինն , տէյիլ մի . - տէտի :

Տիւն . - (Թաթլը պիւր կիւլիւմէյիլ իլէ .) Վալիտէ թարաֆընտան հէմշիրէն իմ . . . Լաքին բէտէր թարաֆընտան տէյիլ իմ :

Մարկրիթ . - Բէտէրիմիլէ իֆթիւրա իտիյօրսըն , Տիւն , ուսըլ ուտուրաճագ օլուրսան , սէնի սէվէր , հէմ բէք ղիյատէ սէվէր :

— Լաքին Մ . տը Բօտ գարար վէրմէքտէ բէք աղըր տալրանըյօր :

— Էկէր պիւր տէֆա սէվմէյէ պաշլայաճագ օլուրսա , արթըղ տաիմա սէվէր :

— Օ սատտէթի կիւն աճապա կէլէճէք մի տիւր :

— Ինանմայօր մըսըն :

— Շուրասը սահիհ տիւր քի , պէնիմ Մ . տը Բօտա բէք չօգ պօրճուլմ վար տրւում էր . պու պօրճուլմ պիւր կիւն տէյիլ իսէ պիւր կիւն պէհէմէհալ էօտէյէճէյիմ :

Տիւն պու սէօղլէրի սէօյլէմէքլէ պէրապէր , Մարկրիթին եիւզիւնէ էօյլէ պիւր նազար աթֆ իթտի քի , Մարկրիթ թիթրէյէրէք :

— Նէ՝ տէմէք իսթէյօրսըն , Տիւն , օ նէ՝ պագըլ տըր . . . պէնի ատէթա գօրգուտըյօրսըն . . . - տէտի :

Տիւն՝ Մարկրիթին տէհէթի վագըասընը կէօրիւնճէ եէնիտէն էվվէլքի լէթաֆէթինի քէսպ իտէրէք :

— Դօրգաճագ նէ՝ վար , հէմշիրէնիլմ . . . սէն հագըղաթէն ըույա կէօրիւյօրսըն . . . Մ . տը Բօտ պէնի եանընա ալըպ պէյիլմիլ ուտըղընտան տօլայը քէնտիսինէ բէք չօգ

պօրճում վար տըր . պիր կիւն քէնտիսինէ հըսսը շիւքրանըմը
իսպաթ իտէճէյիմ տէմէք իսթէյօրըմ :

Մարկրիթ՝ Տիանըն պօյնընա սարըլտը վէ անըն եանագ-
լարընը թէքրար թէքրար էօրէրէք :

— Պէն սէնի սէվէրիմ, իշթէ թէրրար իտիյօրըմ քի սէն
պէնիմ հէմիրէմ սին . — տէտի :

Ֆիլ հազըգա Մարկրիթին սաֆի վէ տօղրու պիր թապիա-
թը վար ըտը : Բէտէրինին նամուսքեարլըղըլա պէլապէր ,
վալիտէսինին մուհապէթ վէ շէֆագաթը գալպինէ մալիք
իտի :

Բօտ ֆամիլեասը եազ մէվսիմէրինի Գանտալ գօնաղըն-
տա կէշիրտիքլէրինտէն , Պլանշ օրատա մարքիղ տ'Արժէլ իլէ
վագթ կէշիրտիքի կիպի , Մարկրիթ իլէ Տիան տաիի ֆապիէն
իլէ պէրապէր հազիկի չօճուղլար կիպի օյնաշըրլար ըտը : Լա-
քին Մարկրիթ մէլէքլէրէ մախսուս պիր սաֆիվէթի գալպէ
մալիք օլտըղընտան , Տիանըն արա սըրա քէնտիսինէ աթֆ իթ-
տիյի հասուտանէ պագըշլարը ֆարգ իթմէղ իտի :

Ֆապիէնէ կէլինճէ , Տիանըն հիւսնիւ ճէմալի հէնուղ քէն-
տիսինէ թէէսիր իթմէմիշ իտի : Քէնտի գալպինտէ զարիպ
պիր տուլղու ույանտըրան պիր շէյ վար ըսա , օ տա Մար-
կրիթին մաի կէօղլէրի վէ թարալթի սիմասը իտի :

Տիան պոնտան տօլայը ալա էնտիշէլի կէօրիւնմէղ ի-
տի : Հաթթա կէնճ մարքինին հէր սապահ Մարկրիթէ թագ-
տիմ իթտիյի չիշէք տէմէթլէրինի պիզգաթ քէնտիսի կիտիպ
տէվշիրիր իտի :

9

ԻՔԻ ՄՈՒՀԱՊՊԵԹ

Պու սուրէթի մայիշէթ պիր գաշ սէնէլէր տէվամ իթ-
տի : Ժագ տը Բօտըն իշէրի միւթէմատիյէն թէրագգը պու-
մագտա իտի :

Արժէլ գօնաղընտա տաիի սաատէթ վէ իգպալ հիւքմ
իթմէյէ պաշլամըշ ըտը : Օրմանլարը իշէթմէքտէն հասըլ
օլան մէպլաղ օ գատար ճէսիմ իտի քի , գոնթ տը Բօտ հէ-
ման պիւթիւն մաթլուպաթընը ախզ իթմիշ իտի :

Չիֆթլիքլէր վէ պաղշէլէր՝ վուգու պուլան իհթիմամ
սայէսինտէ էսկի հալլէրինի պուլմուշ օլտըղլարընտան , կիւ-
ղէլ մահսուլլար վէրմէյէ պաշլամըշլար ըտը : Մարքիղ տ'Ար-
ժէլ իսէ էսկի գայտսըղըղընը պիր եանա պըրագմըշ օլմաղ-
լա , ժագըն թալիմաթընա կէօրէ հարէքէթ իտէր իտի :

Ֆապիէնէ կէլինճէ , մէրգում տաիի ժագըն նէսայիհի
բէտէրանէսի սայէսինտէ բէք զիյատէ իլէրիլէմիշ իտի : պիր
սէնէ զարֆընտա տույտուղը եօրղունըղ , Բօտ ֆամիլեասընըն
Գանտալ գօնաղընտա կէշիրտիքլէրի իւշ այ զարֆընտա քեա-
միլէն միւնտէֆի օլուր ըտը :

Մա մաֆիհ պաղը սիյահ պուլուլթլար ժագըն ուֆուգը
սաատէթինի գարարթմագտա իտի :

Պլանշըն գուվլէթի արղու իտիլտիյի գատար սիւրաթլա
ավտէթ իթմէյօր ըտը : Վագըա եէնի եէնի սաատէմէլէրէ տիւ-
շար օլմամըշ իտի իսէ տէ , ահվալը սըհիլէսի տաիմա այնը
հալտէ պուլունըյօր ըտը : Մարկրիթ տաիի էվվէլքի կիպի
խասթէմիզաճ ըտը : Բարիսին էն պէօյիւք թապիպլէրի՝ քէն-
տիսինի հէյէճանա տիւշար իթմէմէլէրինի թավսիյէ իթմիշլէր
իտի :

Ահվալը մէղքիւրէ արասընտա Տիան էվվէլքի լէթաֆէթ

վէ զայրէթինի տէվամ իթմէքտէ իտի : Շու գատար քի Եու-
նանիսթանա սօն տէֆա վուգու պուլան սէյահաթլարընտան
պէրու , սիւքիւնէթլի վէ մահգուն պիր հալ քէսպ իթմիշ իտի :
Պունըն սէպէպի իսէ պէր վէճհի աթի իտի :

Բօտ ֆամիլեասը Գորֆուտարիքէն , Ֆապիէն քէնտիլէրի-
նի զիյարէթէ կէլմիշ վէ պիր գաշ հաֆթա միւսաֆէրէթէն
օրատա գալմըշ ըտը . պու պիր գաշ հաֆթա զարֆընտա հէր
կիւն Մարկրիթ իլէ պէրապէր կէզինմէյէ չըգարլար վէ պազը
քէրրէ ագշամա գատար տըշարտա գալըրլար ըտը :

Ուվտէթլէրինտէ , Պլանշ գըզընը տահա կիւզէլ վէ տահա
պէշաշէթլի կէօրտիլինտէն , քէնտի քէնտինէ :

— Պու տէլիգանլը պիւթիւն սաատէթ ու իգպալինի ժա-
գա պօրճու տըր , շու հալտէ գըզըմըղը օնտան պաշգա քիմ
պէօյլէ մուհապպէթլէ սէվէպիլի . - տէր իտի :

Մարկրիթ մուսիգիլի բէք զիյատէ սէվտիլինտէն , ագշամ-
լարը բիյանօնըն պաշընա կէշէր վէ պու ալէթ իյանէսիլլէ
հըսսիյաթը գալպինի Ֆապիէն նազարընտա թէրճէմէ իթմէյէ
չալըշըր ըտը :

Պու ահէնկի լէթաֆէթ արասընտա , Պլանշ գըզընըն
իսթիգպալի բէք բարլագ օլաճաղընը տիւշիւնիւր վէ Ֆապիէն
տախի գալպինտէ լաթիֆ պիր տուլլունըն ազար ազար էսաա-
կիր օլմաղա պաշլատըղընը հըսս իտէր իտի . լաքին այնը ոը-
րատա Տիան տը Գանտալ տախի գարանլըգ պիր քէօշէյէ չէ-
քիլէրէք , սալօնտա վուգու պուլան մէնզարէլէրի քէմալը
տըգգաթլա թէտգիգ իտէր իտի :

Պիր կիւն մէրգուլմէ Ֆապիէնին հայրան հայրան Մարկրի-
թին եիւզիւնէ պագտըղընը կէօրմիւշ օլտըղընտան , քէնտի
քէնտինէ :

— Աճապա Ֆապիէն քէնտիսինի սէվիյօմը . . . պու էօ-
լիւ չէհրէլի վէ վէրէմի գըզը պանա թէրճիհ մի իտիյօր . . .
օհ , պու բէք տէհշէթլի չէյ տիր . . . լաքին հէլէ սըրա պանա
կէլսին , պէն նասըլ հարէքէթ իտէճէյիմի պիլիլիմ . - տէտի :

Մա մաֆիհ էսկի հալինի տէվամ իթմէյէ մէճպուր օլ-
տու : Լաքին Բօտ ֆամիլեասը Գանտալ գօնաղընա ալտէթ

իթտիլէրինտէ , Տիանտա վուգու պուլան թէպէտտիւլտէն
տօլայը հէր քէս թէհաճհիւպտէ գալտը :

Մէրգուլմէ պէշաշէթլի պիր չէհրէ իլէ հարէքէթ իթմիշ
օլտըղը հալտէ , մահգուն , սօլղուն վէ ֆագաթ էվիլէրինտէն
տահա կիւզէլ վէ տահա ճաղիպէլի պիր չէհրէ իլէ ալտէթ
իթմիշ իտի : Ֆագաթ պունըն սէպէպի հէր քէսէ մէճհուլ
գալտը :

Տիան արթըգ պիւս պիւթիւն ժագըն նազարը էֆիլէթի-
նի ճէլպ իթմիշ իտի : Ժագ էն գարըշըգ իշլէրի մէրգուլմէյէ
կէօրտիւրիւր վէ Պլանշ իլէ Մարկրիթի պագմագ վէ քէնտի
ղայպուպէթի էսնասընտա անլէր հագգընտա մալիւմաթ կէօն-
տէրմէք վաղիֆէսինի տաիմա անա հալալէ իտէր իտի :

Ժագ գօնագտա պուլունտըղը գէման , Տիան տաիմա Մար-
կրիթ վէ եա Պլանշ իլէ տըշարը չըգար ըտը . լաքին մէրգուլմ
մէշաղլիլի քէսիլէսի հասէպիլլէ Պորտօտա գալմաղա մէճպուր
օլունճա , իշ պաշգա սուրէթ քէսպ իտէր իտի : Մատամ տը
Բօտ հալա ալմագ իւզըն Մարկրիթ իլէ պէրապէր օրմանլա-
րա տօղրու կիտէր կիթմէզ , Տիան հէման շապգասընը պաշը-
նա գօր վէ էլինէ տէ պէօյիւք պիր սէրէտ ալարագ եաբ եա-
լընըղ տըշարը չըգար ըտը :

Եօլտա մէրգուլմէյի կէօրէնլէր պիր հայրէթի աղիմէ իլէ
պիր պիրլէրինէ :

— Գանտալ գօնաղընըն գըզընա պագընըզ , եինէ պիր
ֆագըրա եէյինթի կէօթիւրիւյօր . - տէրլէր իտի :

Ֆիլ հագըգա Տիան պազը քէրրէ մէճպուրէն պու կիպի
հարէքէթլէրտէ պուլունուր ըտը :

Լաքին բէք չօգ տէֆալար էքմէք իլէ էթ սէրէտին իշին-
տէ գալըր վէ քէնտիսի Ասթարագտան Արթէլէ կիտէն եօլ
իւզէրինտէքի մէշէ աղաճլարընտան պիրի ալթընտա եասլա-
նարագ վէ կէօղիւնիւ տէ պիր նօգթայա աթֆ իտէրէք , սա-
աթլարճա տէրեաի խայալաթա տալար ըտը :

Պիր կիւն Ֆապիէն՝ Տիանըն եասլանմըշ գալմըշ օլտըղը
աղաճըղը չիմէնզարտան կէշմէքտէ իքէն , նասըլսա մէրգուլմէ
կէօղիւնէ իլիշտի :

Մէրգումէ օ կիւնիւ գըրմըզը գումաշտան սատէ պիր ֆիսթան կիյինմիշ իտի իսէ տէ , չէհրէսինտէքի թարավէթ վէ սիյահ կէօզլէրինտէքի լէթաֆէթ ագըլարա հայրէթ վէրէճէք տէրէճէտէ մէյտանա չըգմըշ ըտը : Սըրմա կիպի սաչարը կէօզլէրինէ սայէսազ օլարագ , իքի եըլտըզ կիպի բարլամագտա օլան կէօզ պէպէքլէրինին շաշասընը պիր դաթ տա . հա արթըրմագտա իտի :

Պու թէմաշա Ֆապիէնին կէօզլէրինի գամաշտըտը , Կէնճ մարքի Մարկըրթին մասուլիյէթի եանընտա , հիշ պիր վագթ պու լաթիֆ չիչէյէ տըգգաթ իթմէմիշ իտի . հաթթա Տիանը իլք տէֆա կէօրիւյօր ըմըշ կիպի եիւրէյի պիրտէն պիրէ չարբմաղա պաշլատը :

Տիան՝ Ֆապիէնին պու ալթիւսթիւլիւնիւ ֆարգ իթմիշ օլտըզընտան , գալպինի աղիմ պիր մէսէրրէթ պիւրիւյէրէք , լաթիֆ պիր սէտա իլէ .

— Վա՛յ , Ֆապիէն . . . սէնին պուրատա նէ՛ իշին վար , նէրէյէ կիտիյօրսըն . - տէյի սօրտու :

Ֆապիէն իլք տէֆա օլարագ Դանտալ գօնաղընա կիթտիյինի սէօյլէմէյէ ճէսարէթ իտէմէյէրէք .

— Սահիլտէքի քերէսթէճի տիւքքեանընա կիտիյօրսըն . - տէտի :

Տիան պէյազ տիչլէրինի մէրգումըն նազարը հայրէթի . նէ արզ իտէճէք տէրէճէտէ շիտտէթլի պիր գահգահա գօբարարագ .

— Սահիլտէ՞ մի . . . լաքին սէն սըրթընը սահիլէ չէվիրմիշսին . - տէտի :

Ֆապիէն . - Սէնի՞ն պուրատա նէ իշին վար :

Տիան . - (Թաթըլը պիր թէպէսսիւմլէ .) Պէքլէյօրսըն :

Ֆապիէն . - Քիմէ՞ վէ եախօտ նէյէ՞ պէքլէյօրսըն :

Տիան . - Նէյէ՞ մի . . . սաատէթէ պէքլէյօրսըն . . . քիմէ՞ մի . . . սանա պէքլէյօրսըն :

Պու սէօզիւ միւթէագըպ , մէրգումէ Ֆապիէնին եիւզիւնէ էօյլէ պիր նազար աթֆ իթտի քի , Ֆապիէն թիթրէյէրէք վէ ագըլ պաշլտան կիտէրէք .

— Սահիլ՛ մի սէօյլէյօրսըն , եօգսա պէնիմլէ էյլէնիյօրմըսըն . - տէտի :

Տիան պու սիւալէ ճէվապ վէրմէյէրէք , պիրտէն պիրէ այաղա գալգտը վէ պիր հարէքէթի լաթիֆ իճրասըլլա սաչլարընը թութան թարաղը չըգարտըգտան վէ պիր էյիճէ տիւզէթտիքտէն սօնրա , եէնիտէն թարագ իլէ թութտըրաւագ , շապգասընը պաշընա գօյտու վէ պատէհու Ֆապիէնին աթէշնաք կէօզլէրինի կէօրմէմիշ վէ սօն սիւալինի իշիթմէմիշ կիպի .

— Իշիթէ պէն հաղըր օլտում , պիրլիքտէ կէլմէքլիյիմէ միւսաատէ իտէ՞ր միսինիլ . - տէտի :

Ֆապիէն . - Պէն գօնաղա կիթմէյօրսըն :

Տիան . - (Տիք տիք մէրգումըն եիւզիւնէ պագարագ .) Նիշիւն եալան սէօյլէյօրսընը :

Ֆապիէն . - Եալան սէօյլէմէյօրսըն , հագըգաթը հալ պուտըր :

Տիան . - Հայտէ՛ , հայտէ՛ , պու սէօզլէրաէ մանէա եօգ . պունտան սօնրա գօնաղա տահա զիյատէ կէլէճէք սինիլ , տէյիլ մի : Ճէվապ վէրմէյօրսընը : Պագէն էօյլէ սըրալար վար տըր քի , ինսան սիւքիւթ իթմէքտէն ֆէվգ էլ ատէ մահզուզ օլուր , տէյիլ մի :

Ֆապիէն . - Էվլէթ , պա խուսուս ինսանըն գալպինտէ եէնի պիր մուհապպէթ տույդուսը հասըլ օլտա :

Ֆապիէն սիւքիւթ իթտի : Կիթտիքլէրի եօլ քէնտիսինէ բէք գըսա կէօրիւնիւյօր ըտը : Պիշարէ տէլիգանը պաշընը կէօյսիւնէ սարգմըշ օլտըղը հալտէ , տէրին տէրին տիւշիւնիւյօր ըտը :

Դանտալ գօնաղընըն պէօյիւք բարմագըլըղը ուզագտան կէօրիւմէյէ պաշլատըղընտա , Ֆապիէն պիրտէն պիրէ պաշընը գալտըրարագ .

— Պէն պու կիւն գօնաղա կէլմէմ . - տէտի :

Տիան տիք տիք Ֆապիէնին եիւզիւնէ պագտը վէ մէրգումըն զաաֆը գալպինէ զալէպէ իտէճէք պիր թավը իլէ .

— Պու կիւն իշիւն շու իհթիյաթընըղա պիր շէյ տէյէ-

մէմ: Լաքին ետրըն իշ պաշգա սուրէթ ալաճագ տըր: Էսկի հալինիդի վէ Էսկի ատէթլէրինիդի եէնիտէն իթիսապ իտէ-ճէքսինիդ:

Փապիէն. - Փագաթ ագչամլարը Մարկրիթ իւէ պէրա-պէր կէզինմէք ատէթլինի թէրք իթմէլիիմ, տէյիլ մի:

Տիան. - Խա'յր, պա խուսուս պու ատէթի տէվամ իթ-մէլիսինիդ:

Փապիէն. - Եաբամամ, Տիան, էլիմտէն կէլմէզ:

Պու սէօզ իւզէրինէ Տիան թէաճճիւպի հալի պիր թավր ալարագ պիրտէն պիրէ տուրտու վէ ազաճըգ հագարէթքեա-րանէ պիր չէհրէ իւէ:

— Ահ, արանըզտա նէ վար... ագչամլարը եալընըզճա գօնաղա ալտէթ իթտիյինիդտէ նէ եաբըյօր ըտընըզ. - տէտի:

Փապիէն կէրէք պու սէօզլէրին գապալըզնտան վէ կէ-րէք Մարկրիթին մասոււմլէթի հագգընտա չիւպհէ իտիլտի-յինտէն տօլայը միւթէէսսիր օլարագ գըզարտը վէ ֆագաթ երնէ քէնտիսինի թուլթարագ:

— Պէն Մարկրիթի միւհթէրէմ պիր հէմչիրէ մագամըն-տա սէվէրիմ. - տէտի:

Տիանըն կէօզլէրի բարլամաղա պաշլայարագ:

— Բէք էյի, օ հալտէ քէնտիսինի պու եօլտա սէվմէք-տէ տէվամ իտէպիլիրսինիդ. քէնտիսինի էվվէլքի կիպի թալ-թիֆ իտէճէք սինիդ, կէզտիրէճէքսինիդ. զիրա պու կէզին-մէլէր սըհհէթ ու աֆիյէթինէ բէք զիյատէ ֆաիտէլի տիր:

Փապիէն. - Լաքին...:

Տիան. - Լաքին ֆիլան լաղըմ տէյիլ... պէն էօյլէ իս-թէյօրըմ: Հաթթա պու ագչամտան պաշլամըշ օլմագ իւզրէ, քէնտիսի քէյիւն քիլիսէսինէ երղանուն չալմաղա կիթտիյին-տէ, Էսկիսի կիպի օրատա պուլունաճագ սընըզ: Շու գատար քի պէն տէ օրատա պուլունաճաղըմ վէ պիրլիքտէ տահա զի-յատէ ճիտտիյէթլէ - գօնուչաճաղըզ: Մարկրիթ քիլիսէտէն չըզտըզնտա, սիզ երնէ քէնտիսինէ ըէֆագաթ իտէճէքսի-նիդ. պէն իտէ կէօրիւմէքսինիդ պաշգա պիր եօլտան գօնաղա ալտէթ իտէպիլիրիմ:

Փապիէն թէրէտտիւտ իթմէքտէ իտի: Օ սըրատա իքիսի տէ աղաճլարա մուհաթ պիր օրմանճըգ արասընտա պուլու-նըյօրլար ըտը: Տիան սիւրաթլը պիր հարէքէթ իճրասըյլա գօլլարընը Փապիէնին պօյննա տօլատը վէ տուտագլարընը տա տէլիգանընըն եիւզիւնէ տայաթտը:

Պիր իքի տագըզա գատար Փապիէնի զարիպ պիր ույու-չուղլուգ իսթիլա իյլէտի: Մէրգուճ՝ եիւրէյինին չարընթը-սըյլա պէրապէր հարէքէթտէն գալմըշ օլան գուվվէի զիհ-նիյէսինի թօբլատըզը զէման, Տիան կէօզտէն նիհան օլմուշ ըտը:

Պիչարէ տէլիգանը մէրգուլմէյի կէօրմէք իւզրէ բէքչօգ էթրաֆընա պագընտը. լաքին հիշ քիմսէյի կէօրմէտի: Պունըն իւզէրինէ քիւչիւք պիր թէրէյէ տօղրու գօշարագ ա-լէլ աճէլէ եօգարը չըգտը վէ կէօզլէրինի իրի իրի աչարագ օվանըն հէր թաղաֆընա պագտը:

Տիան բէք չարուգ եիւրիւմիւշ իտի. զիրա ուզագտան ուզաղա գըրմըզը ֆիսթանընըն ուճունը վէ իրի շապգատընը կէօրտիւ. օ զէման կէօզլէրինի սէմայա տօղրու գալտըրա-րագ:

— Եա' Բապպի... Եա' Բապպի... սէն պէնի վիգա-յէ էյլէ, զիրա չըլտըրաճաղըմ կէլիյօր. - տէտի:

Մարկրիթ Ասթարագտա ազիզէլէրէ մախուս պիր էօմր կէչիրմէքտէ իտի: Հէր սապահ էրքէնտէն գալգըպ ճիվար-տաքի ֆագըրլարըն խանէլէրինէ կիտէր, խաթթալարա թէ-սէլի վէրիւ վէ քիւչիւք չօճուգլարա տա օգուլմագ էօյրէտիր իտի:

Պագը քէրրէ տահա չարուգ վէ տահա ուզաղա կիթմէք իւզրէ պարկիր իւէ եալընըզ եօլա չըգար վէ կէչտիյի օվալա-րըն վէ տաղարըն մէնզարէի շաիրանէսի քէնտիսինի մահգուզ վէ միւթէլէզզիլ իտէր իտի:

Կիւնտիւզլէրի իսէ պիւս պիւթիւն վալիտէսինին եանըն-տա կէչիրիւ վէ Պանշ հէր կիւն չամ աղաճլարը օրմանընա կիթմէյի ատէթ իտինմիշ օլտըզնտան, մարքիլ տ'Արթէլ ի-ւէ պէրապէր քէնտիսինէ ըէֆագաթ իտէր իտի:

Ժագ գօնագտաքի բիյանստան պաշգա քէնտիսինէ պիր տէ էրղանուն հէտիյէ իթմիշ օլտըղնտան, պունը քէնտի էմ-րեյլէ քէօյիւն քիլիսէսինէ կէթիւրմիւշէր իտի: Ագշամլարը Մարկրիթ եալընըզճա մէզքիւր քիլիսէյէ կիտէր վէ մինպէր-տէքի մահալը մախսուսընա չըգարագ, բարմագլարընտան զիյատէ գալպի իլէ պաղը լաթիֆ վէ միւէսսիր նաղմէլէր թէ-րէննիւմ իտէր իտի:

Չօգ տէֆա Ֆապիէն պու հայրէթպախշ սէտալարը իշի-տէրէք իշէրի կիրէր վէ պիր քէօշէտէ սէսսիզճէ տուրարագ քէմալը հայրէթլէ տինէր իտի:

Մարկրիթ չօգ տէֆալար անըն այագ սէտասընը ալա-րագ թաթլը պիր հէյէճանա տիւշար օլուր վէ ֆագաթ պու հէյէճան քէնտիսինէ պիր կէօնէ գարըշըզլըզ վէրմէյիպ, պիւաքս հըսսիյաթը գալպինին թէրճէմանը օլան նաղմէլէրի պիր գաթ տահա նէշաթ իլէ չալմասընա պատի օլուր ըտը:

Եօրուլտըղընը հըսս իտինճէ, մահալը մախսուսընտան ա-չաղը էնէրէք, Ֆապիէն իլէ պէրապէր Գանտալ գօնաղը-նա ալտէթ իտէր վէ Պլանշ վէ մարքիզ ա'Արթէլ պունլարը գօլ գօլա կէօրտիւքլէրինտէն տօլայը ասլա թէաճճիւպ իթ-մէյիպ, պիւաքս քէնտիւլէրինի մէսուտանէ թէպէսսիւմլէրլէ գապուլ իտէրլէր իտի:

Օ ագշամը միւթատը իւզրէ Մարկրիթ եինէ քէօյիւն քի-լիսէսինէ կիթմիշ վէ լաթիֆ լաթիֆ նաղմէսաղ օլմաղա պաշ-լամըշ ըտը: Լաքին օ ագշամը բէք զիյատէ մահզուն կէօրիւ-նիւյօր ըտը: Ելուրէյինտէ պիր ֆէլաքէթ վուզու պուլաճա-ղընը իյմա իտէր պիր թագըմ տուլղուլար հասըլ օլույօր ը-տը:

Ֆապիէն իսէ աչաղըտա պիր տիրէյին եանընտա տուր-մըշ օլտըղը հալտէ, թըրնագլարըյլա էթլէրինի բարչալայօր ըտը: զիրա քիլիսէսին հէր թարաֆընը կէզմիշ օլտըղը հալ-տէ, Տիանը կէօրէմէմիշ իտի: Իլք տէֆա օլարագ Մարկրի-թին նաղմէլէրի քէնտիսինէ թէէսիր իթմէյօր վէ հաթթա ան-լէրէ գուլագ պիլէ վէրմէյօր ըտը:

Պիր միւտտէթճիք պու սուրէթլէ պէքլէտիքտէն սօնրա,

նիհայէթ զայէթ եալաշ պիր այագ սէտասը իշիթտի վէ եիւ-րէյի հօբլամաղա պաշլայարագ արգասընա տէօնտիւ. օ զէ-ման Տիանըն լաթիֆ չէհրէսինի կէօրտիւ քի, եալաշ եալաշ քէնտիսինէ տօղրու իլէրիլէտի վէ ալչագ պիր սէտա իլէ « Կէ-լինիզ, չաբուզ կէլինիզ... » սէօղիւնիւ սէօյլէտիքտէն սօնրա, էճտատը օլան Գանտալ տիւգլէրինին մէզարլարընը հալի քիւ-չիւք պիր իպատէթիւանէյէ կիրտի վէ օրատա Ֆապիէնին եա-նընտա օթուրտու:

Մահալը մէզքիւրըն մէնզարէի միւտհիշէսի կէնճ մարքիյի թիթրէթտի վէ եալաշ սէտա իլէ:

— Եա' Բապպի... պէն ատէթա գօրգույօրըմ... պէնի նիշիւն պուրայա կէթիրտինիզ, Տիան. — տէյի սօրտու:

Տիան. — Սապահլայըն սէօյլէտիյիմ վէճհլէ, սիզինլէ ճիտ-տիյէթլէ գօնուշմագ իսթէրիմ. — ճէվապընը վէրտի:

Պու ահէնկլի սէտա իւզէրինէ, Ֆապիէն ա'Արթէլ բիւր-հէյէճան օլարագ եէնիտէն հէր չէյի ունութտու: Մէրգու-մէ սէօղիւնիւ շու եօլտա տէվամ իյլէտի:

— Պիր ինսան պէնիմ տէրէճէմտէ պուլոււնան պիր գըզա քէնտիսինի սէվտիյինի պէյան իտէճէք օլուրսա, պունը հէր եէրտէ թէքրար իթմէյէ հազըր պուլոււնմալը տըր, Ֆապիէն: Սիզ նամուսուլ պիր տէլիգանլըսընըզ: Պէնիմ էպէվէյնիմ վէ ագրապամ պու մէզար թաշլարը ալթընտա ույուլմագտա օլ-տըզլարընտան, սիզին իլէ իլք տէֆա կէօրիւշմէք իւզրէ պու-րասընը թային իթմէյի միւնասիպ կէօրտիւմ: Մատամ քի պու կիւն ձէնապը Հագգ հուզուրընտա պէնի սէվմէքտէ օլտը-ղընըզ պէյան իթտինիզ, էօլիւլէրիմ հուզուրընտա տախի պունը թէքրար իտինիզ: Քէնտիլէրի մէզարլարը արասընտան սէսինիզի իշիտէրէք, սիզի ձէնապը Հագգ իլէ պէրապէր թագ-տիս իտէճէքլէր տիր:

Ֆապիէն թէրէտտիւտ իթտի: Մարկրիթ մահալը մախ-սուսընտա էլան նաղմէլէրինի տէվամ իթմէքտէ օլտըղընտան, պունլարըն հազին սէտասը զանն իտէրսին քի շու հարէքէթի խայընանէսինի թէքտիր իթմէքտէ իտի:

Տիան՝ Ֆապիէնին թէրէտտիւտինի կէօրիւնճէ, պիր գաթ

տաճառ եանընա եագլաշտը : Նազիր վիճուտի փապիկն է սիւ-
րիւնիւյոր վէ պիւթիւն կէօլտէսինտէն թաթլը պիր պուխար
ինթիշար իտէրէք մէրգոււմը եաւաշ եաւաշ սէրխօշ իտիյոր
ըտը :

Տիան պու սուրէթլէ քէնտիսինէ եագլաշտըգտան սօն-
րա , գօրգազճա պիր թաթլը իլէ .

— Տէմէք քի սապահքի սէօղլէրինիզի թէքրարա ճէսարէթ
իտէմէյօրսընըզ . . . տէմէք քի սապահտան պէրու տիւշիւն .
տիւնիւզ , էօյլէ՞ մի . - տէտի :

Լաքին փապիկն պիրտէն պիրէ աշգ ու մուհապպէթինին
շիտտէթինէ մաղլուպ օլարադ .

— Էվվէթ , տիւշիւնտիւմ վէ սէնսիզ եաշայամայաճա-
ղըմը հըսս իթտիւմ . սէնի սէվէրիւմ , կէրէք էօլիւլէթ վէ կէրէք
տիրիւլէր հուզուրընտա զէվճէմ սէն օլաճաղընը նամուսըմ
իւզէրինէ եէմին իտէրիւմ . - տէտի :

Պու սէօղ իւզէրինէ Տիանըն կէօղլէրինտէ պիր նուրը մէ-
սէրրէթ բարլատը վէ պատէհու վազարը պիր չէհրէ իլէ .

— Զէվճէնիզ պէն օլաճաղըմ , էօյլէ՞ մի . . . օհ , փապիկն ,
փապիկն . . . տէմէք քի բէք պաթթիյար սընըզ , էօյլէ՞ մի :

Փապիկն . - Էվվէթ , բէք պաթթիյար ըմ . . . եալընըզ ճէ-
նապը հազգա տուա էթ քի նանքէօր օլմայայըմ . . . հիշ քիւմ
սէ սաատէթիմիզտէն տօլայը մուզտարըպ օլմասըն :

Տիան . - Նէ՞ տէմէք իսթէյօրսընըզ . . . Մարկրիթ սիզի
սէվլիյօր մը :

Փապիկն . - Պիլմէմ , զանն իթմէմ . . . պիզիւմ մուհապպէ-
թիմիզ պիրատէրանէ տիր . . . քէնտիսի հագգընտա հըսս իթ-
տիյիւմ մուհապպէթ՝ սիզին գալպիւմտէ ույանտըրտըղընըզ հէ-
յէճանտան պիւս պիւթիւն փարգլը տըր . Լաքին . . . :

Տիան . - Լաքին մի . . . չաբուդ սէօյլէյինիզ , պէնի մէ-
յուսս իտիյօրսընըզ :

Փապիկն . - Պէնի խօտպինլիքլէ իթհամ իթմէնիզի իսթէ-
մէմ :

— Խալը , սէօյլէյինիզ :

— Պէնիւմ վէ պէօյիւք վալիտէմին վէլիի նիյմէթի օլան

Մ . տը Բօտ գըզընը մարքիզ տ'Արթէլ իթմէյի աճապա հիշ
խայալընտան կէչիւմէմիշ մի տիր : Էկէր պէօյլէ պիր թէքլիֆ
վուգու պուլաճագ օլուսսա , եէս ու քէտէրիմտէն էօլպէմ
տախի , եինէ Մ . տը Բօտըն էմրինի տէրհալ գապուլ իտէ-
ճէյիւմ :

— Հըսսիյաթը միննէթ տարանէնիզ մուճիպի խօշնուտի
տիր , փապիկն : Լաքին միւսթէրիհ օլուս , Մ . տը Բօտ գըզը-
նը մարքիզ տ'Արթէլ իթմէյի խայալընտան պիլէ կէչիւմէմիշ
տիր : Մարքի , գոնթ կիպի իւնվանլարըն քէնտի նազարընտա
զէրրէ գատար հիւքմիւ հօգ տըր . չունքի քէնտի իւնվանընը
պիլէ թաշըմազ . գըզը իչիւն իսէ սիզտէն պաշգա պիրիսինի ին-
թիխապ իթմիշ տիր :

— Ա՛հ , պու սէօղիւնիւզ տօղրու օլմուշ օլսայըտը , եիւ-
րէյիմտէն նէ՛ պէօյիւք պիր աղըրըզ գալտըրմըշ օլաճագտը-
նըզ , Տիան :

— Տօղրու տըր , Մ . տը Բօտ գըզընը Պորտոտաքի զէն-
կին տօթլարընտան պիրիսինին օղլուսա վէրմէք արզուսընտա
տըր . իլէրիտէ թիճարէթ էվինի տէ պու տէլիգանլըյա պը-
րագաճագ տըր :

— Էմին միսինիզ :

— Էվվէթ , էմին իմ , վալիտէմ՝ Պլանշա սէօյլէտիյի զէ-
ման իչիթտիւմ :

— Մարկրիթ պուսը պիլի՞ր մի :

— Պիլմէզ վէ պիլմէմէլի տիր . պէն քէնտիսինէ պու
պապտէ հիշ պիր սէօղ սէօյլէմէմիշիւմ տիր . սիզ տէ սէօյլէ-
մէյինիզ : Քէնտիսի միւթի վէ թաթլը պիր գըզըղազ օլտը-
ղընտան , բէտէրինին պու արզուսընա պիւս թէրէտտիւտ ի-
թաաթ իտէճէք տիր :

— Իչիթ օ կիւնիւ սիզտէ պէնիւմ մալիւմ օլաճագ սընըզ ,
Տիան :

— Թէչէքքիւր իտէրիւմ , փապիկն , եիւրէյիւմ վէ բուհըմ
չիմտիտէն սիզին մալինիզ տիր . Լաքին իհթիյաթլը տաւրան-
մագ լաղըմ տըր . Մարկրիթ հէր նէ գատար պուլունմազ
պիր թապիւթա մալիւք իսէ տէ , է՛ն նիհայէթի գըզ տըր :

Տըգ գաթ իթմէլի քի մուհապպէթիմիզ անըն եիւրէյինի ու յանտըրմասըն . զիրա պէնի քէնտիսինէ թէրճիհ իթմէքտէ օլտըղընըզը կէօրէճէք օլտըսա , սէվկիլի չօճուգ սիզի սէվմէյէ պաշայաճագ տըր . . . օ հալտէ պիզիմ հալիմիզ նէրէյէ վարըր :

Պապիէն պու սէօղէրէ ինանտը վէ քէնտիսինաէն թաւէպ իթտիյի շէյլէրի հարֆիյէն իճրա իտէճէյինի վաա իյլէտի :

Էրզանունըն հազին սէաաւարը ազար ազար սէօմէյէ պաշամըշ ըտը : Զանն իտէրսին քի Մարկրիթին արթըգ չաւմաղա գօւվվէթի գալմամըշ ըտը :

Տիան չալըրըն գարաղը էնմէսինտէն հասըլ օլան սէտայը իշիթմիշ օլտըղընտան , Պապիէնէ խիթապէն .

— Մարկրիթ աշաղը էնէճէք , հայտէ տաիմաքի եէրինիղէ կիտիպ տուրընը քի շիւպհէյէ զահիպ օլմասըն . — տէտի :

Պապիէն գօրգա գօրգա Տիանըն էլինի թուլթուու վէ պիր նազարը մուհապպէթլէ եիւզիւնէ պագարագ .

— Պու սապահ պէնտէն այրըլտըղընըզ զէման ձէնապը Հագգ հուզուրընտա պանա պիր թէէմինաթ վէրտինիզ , պու ագչամ տախի էօլիւլէրինիզ հուզուրընտա պէօյլէ պիր թէէմինաթ վէրմէզ միսինիզ . — տէտի :

Տիան զիյատէ պիր սէօղ սէօյլէմէսինէ մէյտան վէրմէքսիզին , մարքինն գուճաղընա աթըլտը . մարքի իսէ անըն լիբիսգա սաշլարընը , գար կիպի պէյազ ալնընը , գըրմըզը եանագլարընը , բէմպէ տուտագլարընը պուսէլէր արասընտա պըրագտը :

Մէրգուժ Մարկրիթին եանընա կիթմէք իւզրէ Տիանտան այրըլտըղը սըրատա , Տիան տահա զիյատէ խապասէթլէ բարլամագտա օլան կէօղլէրիյլէ անըն հարէքեաթընը թէտգիգ իտէրէք , քէնտի քէնտինէ .

— Էվվէթ , արթըգ էմին իմ . . . պէն մարքիզ տ'Արժէլ օլաճաղըմ . . . Մարկրիթ , ժագ տը Րօտ , հաթթա պիւթիւն ալէմ պուսնա մանի օլամայաճագլար տըր . խա'յր , ասըլզա-

տէլիյիմի ասլա զայպ իթմէյէճէյիմ , Գանտալ տիւզլէրիխա-նէտանընտան օլան պիր գատըն մարքիզ տ'Արժէլ օլապիլիր . — տէտի :

Կէօղլէրինտէ զարիպ պիր շաշաա բարլամագտա վէ եիւզիւնտէ տէ թարիֆի նագապիլ պիր քիպր ու ղուրուր էսէրի կէօրիւլմէքտէ իտի :

Լաքին պիր ազ սօնրա , ֆէվգ էլ ատէ պուղզ ու ատա-վէթ կէօսթէրէք , իւվվէթէն .

— Ա'հ , պիւթիւն պու սէօղլէր եալա'ն տըր . . . նի'չիւն քէնտիմի ալտաթըյօրըմ , Պէն Պապիէնի սէվիյօրըմ , չուսքի Մարկրիթ տէ սէվիյօր , էվվէթ , եանըլմայօրըմ , Մարկրիթ Պապիէնի սէվիյօր : Նիհայէթ ինթիգամըմը ալաճաղըմ , ժագ տը Րօտ . . . պանա չէքտիրտիյին իշքէնճէլէրին մալի սանա չօղա օլաճագ տըր տէմիշ իտիմ . . . իշթէ վագթ կէլտի . . . գըղընըն մէյուսիյէթի գարչըսընտա , ճէհէննէմտէ եանան պիր սէֆիլ կիպի մուաղղէպ վէ մուղտարըպ օլաճագսըն . — տէտի :

10

Վ Ա Զ Ի Ֆ Է

Կէնճ մարքինն Գանտալ գօնաղընա պու գատար սըգ սըգ կէլտիյի հիշ պիր զէման կէօրիւլմէմիշ վէ մուհապպէթ եէմինլէրինի վէրմիշ օլտըղլարը մահալտէ Տիանը կէօրմէք իւզրէ , Մարկրիթին եօլունա պու գատար սատագաթլա պէրլէտիյի հիշ վագը օլմամըշ ըտը :

Պապիէն պուսնարը զայէթ ճիւզի պիր սաատէթէ նաիլ օլմագ իշիւն եարար ըտը . զիրա Տիան ֆէվգ էլ ատէ իհթիյաթքեար օլտըղընտան , եալընըզ հըսսիյաթը գալպինի սէզ-

տիրմէմէք իշխան տէյիլ, պա խուսուս Յապիէնին շիտտէթի աշգ ու մուհապպէթինի թէսքին իշխան, բէք զիյատէ պասիրէթլէ տավրանըր իտի:

Պու իհթիյաթ սէպէպիյլէ Յապիէն զիյատէսիյլէ մուղտա. ըրպ օլույօր ըտը: Լաքին Մարկրիթ հագգընտաքի մուհապպէթի պիրատէրանէսի՝ շիտտէթի աշգ ու սէվտասընը թէսքին իթմէքաէ իտի:

Մէրգուժ պիրատէրիք վապիֆէսինի օ՛ գատար ճիտտի. յէթլէ իյֆա իտէր իտի քի, կէնճ գըզըն քէնտիսինտէն ֆարգ. ը պիր տույղույա մալիք օլապիլէճէյինի ապա տիւշիւնմէք. սիզին, քէնտիսինէ իլթիֆաթ վէ շէֆագաթ կէօսթէրմէքտէն պիր ան կէրի տուրմագ ըտը. պունլարըն թէէսիւրիյլէ Մարկրիթին գալպի տէ սաատէթլէ մալամալ օլուր ըտը:

Մէրգուժ Յապիէնի տաիմա այնը հալտէ պուլուր ըտը. ֆիլ հագըգա Գօրֆուտաքի թէֆէրրիւճլէր էսնասընտա Յապիէն հագգընտաքի հըսսիյաթընա պիր նամ վէրէմէմիշ իտի իսէ տէ, օ թաթլը հըսսիյաթըն նէտէն իպարէթ օլտըղընը շիմտի թէմամըյա անլամըշ ըտը:

Պլանշ իսէ պու աշգ ու սէվտայը գըզընըն կէօզլէրին. տէն օգուժը օլմասըյա, բէք զիյատէ սէվինմէքտէ իտի:

Ժագ պիր միւտտէթտէն պէրու Պօրտօտաքի մաղաղա. սընտա պուլընտըղընտան, սէքիզ կիւն սօնրա ալտէթ իտէ. ճէյինի պիր մէքթուպա իշար իթտի:

Յապիէն էլան միւպհէմ պիր էնտիշէ իշինտէ պուլընտը. զընտան, օ կիւնիւ Տիանը կիզլի պիր եէրէ կէօթիւրէրէք:

— Մ. տը Բօտ գըզընը տօսթընըն օղույլա էվլէնտիրէ. ճէյինէ էմին սին, տէյիլ մի. — տէտի:

Տիան սապըրսըղըղընտան օմուղլարընը գալտըրտը վէ մէրգուժտա էլան կէօրիւլէն շու գարարսըղըղ հալինտէն ա. տէթա ճանը սըզըլարագ:

— Էվլէթ, էմին իմ, Մ. տը Բօտ պու կիւնլէրտէ մա. տաժ տը Բօտա պիր մէքթուպ կէօնտէրիպ պունը պիր տէ. ֆա տահա թէքրար իթմիշ տիր. ֆագաթ շու իլթիֆաթլա. ընըղը վէ մուհապպէթլի սէօզլէրինիզի հալէա տէվամ իտէ:

ճէք օլուրսանըղ, Մ. տը Բօտըն թէսավլուրը վիւճուտէ կէլէ. մէյէճէք տիր զանն իտէրիմ. — տէտի:

Յապիէն կիւլիւմէտի վէ պու սէօզլէրի զըսգանտըղըն. տան սէօյլէյօր զանն իտէրէք:

— Պու եօլտա հարէքէթ իթմէյէ սի՛զ պէնի թէշվիգ իթտինիզ. . . շիմտի տէ կէրի տուրմագլըղըմը մը իսթէյօր. սընըղ. — տէտիքտէն, Տիան:

— Խա՛յր, պիւս պիւթիւն կէրի տուրմագ մուվաֆըգը իհթիյաթ օլմագ. եալընըղ աղաճըգ տահա զիյատէ պասիրէթ իւզրէ տավրանընըղ. — ճէվապընը վէրտի:

Յիլ հագըգա սէքիզ կիւն սօնրա, ժագ տը Բօտ Գան. տալ գօնաղընա մուվասէլէթ իյլէտի:

Ագչամ իւսթիւ, մարքիզ տ'Արժէլ գօնագտան մուֆարա. գաթ իտէր իթմէղ, ժագ Պլանշըն օտասընա կիտէրէք վէ ա. նըն գօլթուգ սանտալիէսի եանընտա օթուրարագ:

— Պիր միւտտէթտէն պէրու զիհնիմի իշլալ իտէն պիր թէսավլուր հագգընտա սէնինլէ գօնուչմագ իսթէրիմ, ազի. զէմ Պլանշ, պէնի տինլէյէճէք գատար գուվլէթին վա՛ր մը տըր. — տէյի սօրտու:

Պլանշ պիր գաշ կիւնտէն պէրու աղաճըգ էյի օլտըղըն. տան, լէթաֆէթի թապիիյէսիյլէ:

— Էվլէթ, սէնի տինլէմէյէ հագըր ըմ, լաքին չօճուգլար նէրէտէ:

Ժագ. — Յապիէնէ ըէֆագաթ իթմէք իւզրէ Աննէթ Գաս. թարէտ իլէ պէրապէր տըշարը չըգարըլար:

— Տէմէք քի քէնտիւրինի սէն կէօնտէրտին, էօյլէ՛ մի ժագ:

— Էվլէթ, զիրա սէնինլէ եալընըղճա գօնուչմագ արզու. սընտա իտիմ:

— Բէք էյի, ֆագաթ սէօզլէրինին ճիտտիյէթի պանա բէք զիյատէ թէէսիր իտիյօր:

— Սէվկիլի զէվճէմ, սէնին վէ Մարկրիթին սաատէթի հալի էօմրիւմիւն է՛ն պիրինճի արզուլարընտան պիրի օլտը. զընը պիլմէղ տէյիլսին:

— Օ պապտէ շիւպհէմ եօգ տըր : Սէօյլէ պագալըմ , սէնի տինլէյօրըմ :

Ժագ տը Բօտ զէվճէսինէ թաթլը պիր նիկեաս աթֆ իթտիքտէն սօնրա , սէօղէ պիլ իպթիտար :

— Մարկրիթ արթըգ էվլէնէճէք չաղը պուլմըշ տըր , հէր իքիմիզ տէ անըն սաատէթի հալինի թէէմին իթմէք խուսուսըյա մէշղուլ օլմալըյը . պու թէսավլուրըմըղը իշիտէճէք օլուրսա , աճապա մէսրուր օլաճագ մը տըր . - տէտի :

Պլանշ ժագըն պու սէօղլէրինի իշիտինճէ , զէքեալլէթի ֆէվգ էլատէսի իլէ Մարկրիթին ֆապիէն հազգընտաքի մուհապպէթինի քէշֆ իթմիշ օլտըղը զաննընա զահիպ օլարագ , թաթլը պիր թէպէսսիւմլէ :

— Մէսրուր օլուպ օլմայաճաղը քէյֆիյէթի՝ քէնտիսինէ թէքլիֆ իտէճէյին զաթըն քիմ օլտըղընը անլամասընա վապէսթէ տիր . - տէտի :

Ժագ . - Պէն քէնտիսինէ զայէթ կիւզէլ պիր քիմսէյի թէքլիֆ իտէճէյիմ : Պու իզտիվաճըն պէնի բէք զիյատէ մէսրուր իթմէքտէ օլտըղընը սէնտէն կիզլէյէմէմ : զիրա ինթիխապ իթտիյիմ տէլիգանլը տօղրու եիւրէքլի , նամուսլու , սէպաթ վէ մէթանէթ սահիպի պիր քիմսէ տիր . պուստան պաշգա բէք զիյատէ տէ չալըշգան տըր . էվլատըմըղը մէսուտ իթմէք իշիւն , տահա պաշգա նէ՝ լաղըմ տըր :

Մատամ տը Բօտըն պէնզի սօլտու . գալպինի պիր ըզտըրապը ապիմ իսթիլա իյլէտի . զիրա պու թասվիր՝ ֆապիէն տ'Սրժէլին թասվիրինէ պէնզէմէյօր ըտը : Պինաէն ալէյհ գօրգագճա պիր թավը իլէ :

— Պու տէլիգանլընըն իսմինի անլայապիլի'րմիյիմ . - տէտի :

Ժագ . - Իսմի ժօրժ տըր . քէնտիսի տէ Գաբէլ-Տիւրիէ նամընտաքի զէնկին թաճիլին օղլու տըր . կէչէն իլք պահարտա Մարկրիթի սալօնլարտա կէօրմիւշ՝ վէ քէնտիսինէ չըլաւրասըյա աշըգ օլմուշ . պուստա չայանը իսթիղրապ օլաճագ պիր շէյ եօգ տըր . գըղըմըղըն զաաֆը հալի ժօրժըն գուվէթինէ բէք կիւզէլ թէվաֆուգ իտէր : Պուստան պաշգա ,

իքիմիզին թիճարէթ մաղաղալարը պիրլէշտիրլէճէք օլուրսա , տիւնեանըն էն գուվլէթի վէ էն պիրինճի էվլէրինտէն պիրի օլաճագ տըր :

Պու սէօղլիւ սէօյլէտիքտէն սօնրա , ժագ զէվճէսինին եիւզիւնէ պագտը . ֆագաթ Պլանշըն սօլղուն չէհրէսինի կէօրիւնճէ , գօրգուսընտան թիթրէյէրէք :

— Նէ՝ օլույօրսըն , Պլանշ , պու արղումա գարշը պիր էնկէլ մի կէօրիւյօրսըն . - տէյի սօրտու :

Պլանշ . - էվլէթ , հէմ գապահաթ սէնտէ տիր :

— Գապահաթ պէնտէ՝ մի տիր :

— Էյվա՛հ . . . պու սըրըր պէնտէն կիզլէտին , պէն տէ սէնին թէսավլուրընը պիլմէտիյիմտէն , ճէրէյանը ահվալէ ասլա միւմանաթ իթմէտիմ . պու իշին էօնիւնիւ ալմագ իսէ արթըգ իմքեան խարիճինէ չըգմըշ տըր :

— Պէնի ատէթա գօրգուտըյօրսըն , Պլանշ . լաքին պու սէօղլէրինին իյզահաթընը իսթէմէզտէն էվլէլ , միւսաատէ էթ տէ հագգըմտաքի իթհամընըն էսասըղ օլտըղընը իսպաթ իտէյիմ : Խա՛յր , պէն ժօրժ էվլէլճէ թանրմատըղըմտան , վէ պինաէն ալէյհ նա՛սըլ տէլիգանլը օլտըղընը թագտիր իթմէմիշ օլտըղըմտան , պու իզտիվաճըն վուգուրըն էվլէլտէն պիլմէզ իտիմ : Շու սօն զէմանլարտա , պաղը մուհիմմ իշլէր հագգընտա քէնտիսիյլէ միւզաքէրէ իթմէք իւզրէ բէտէրի ա՛նը պանա կէօնտէրտի . օ զէման պու տէլիգանլընըն էվսաֆը ալիյէսինի կէօրիւպ հայրան օլտում : Պապասը Մ . Գաբէլ իսէ օղլուըն մուհաքէմէ իթմէք իւզրէ պանա պէօյլէ պիր վէսիլէ հաղըրլատըգտան սօնրա , պէնի կէօրմէյէ կէլտի վէ օղլուըն քէնտիմէ տամատ իթթիխաղ իթմէյի պէնտէն բէճա իյլէտի : Պէն տէ կէրէք սէնին վէ կէրէք Մարկրիթին մուվաֆագաթընը թահսիլ իտէճէյիմտէն էմին պուլունարագ , պու թէքլիֆի գապուլ իթտիմ : Պու շէյլէրի սանա իշար իթմէմէմին սէպէպի տէ շու քի , անլէրի պիղզաթ քէնտի աղղըմլա սանա խապէր վէրմէք արղուսընտա պուլունըյօր ըտըմ : Շիմտի պու կիւզէլ թէսավլուրըմա գարշը պիր էնկէլ մի կէօրիւյօրսըն :

— Եվ վե՛ր, մա եթե Ես սիրեմ քեզ :

— Սեօյլէ պագայըմ, ֆիքրինի իյզահ էթ . պիր աղ եվ-
վէլ սեօյլէ տիյին սեօղլէրլէ նէ՛ տէմէք իսթէյօր ըտըն :

— Մարկրիթին եիւրէյի սէրպէսթ տէյիլ տիր զանն ի-
տէրիմ :

Ժագ . - (Թիթրէյէրէք .) Սէրպէսթ տէյիլ մի տիր ,
խայր , պունըն իմքեանը եօգ տըր . . . պունընլա պէրապէր
բէք տէ ինատ իթմէմ . ֆագաթ սէն քէնտիսինէ պիր սեօղ
սեօյլէյէճէք օլուրսան , պու խայալընը ունուտուր կիտէր :

— Եանըրյօրսը , Ժագ , էվլաթըմընը թապիաթընը
տահա անլամամըսըն : Պունընլա պէրապէր քէնտիսիյէ ճիտ-
տէն գօնուշապիլիրսին : Իշթէ սէսինի տէ իշիտիյօրըմ : Եաթ-
մաղտան էվվէլ պէնի մութլագա էօրմէյէ կէլիր : Իսթէրսէն
պիր քէրրէ քէնտիսինէ թէքլիֆ էթ : Լաքին զայէթ թաթլը-
լըզլա տավրանմանը ըէճա իտէրիմ : Գըզըմըզ պաշգալարընա
պէնդէմէզ :

Պու սըրատա խարիճտէ խաֆիֆ պիր այագ սէտասը ի-
շիտիլտի վէ պիր աղ սօնրա գաբու բէրտէսի գալգարագ
Մարկրիթ զուհուր իյլէտի :

Մէրգումէ օ սըրատա զայէթ կիւզէլ կէօրիւնիւյօր ըտը .
հէր տէֆաքի կիպի պէյաղ թիւտէն պիր ֆիսթան կիլինմիշ
վէ պօյնը պէյաղ տանթէլալար արասընտա զայպ օլմուշ ը-
տը : Եիւզիւ իսէ ագշամ ըիւզկեարը թէսիւրիյէ լաթիֆ պիր
կիւլ ընկինի ալմըշ վէ մաի կէօղլէրի տէ մէսէրրէթ վէ սա-
ատէթ շաշասընա զարգ օլմուշ ըտը :

Մէրգումէ Ժագ իլէ Պլանըզ գուճագլատըգտան սօնրա ,
վալիտէսինէ խիթապէն .

— Տահա ույո՛ւմամըշ մըսըն , վալիտէճիյիմ , տէմէք քի
արթըզ էյի սին , էօյլէ՛ մի . - տէտի :

Ժագ . - Եվ վե՛ր , գըզըմ , վալիտէն արթըզ էյի տիր ,
պիր աղ էվվէլ սեօյլէ տիյիմ սեօղլէր քէնտիսինի պիր գաթ
տահա էյիլէշտիրտի :

Մարկրիթ . - Ա՛հ , պու սեօղլէրի պէն տէ անլայապիլըր
միյիմ , պապաճըզըմ :

Ժագ . - Անլայապիլիրսին , գըզըմ :

Մարկրիթ . - Էօյլէ իսէ սեօյլէյինիլ :

Ժագ . - Վալիտէնէ նագլ իթտիյիմ շէյլէր շունտան ի-
պարէթ իտի . Պօրտօտա կիւզէլ , նամուսուլ , չալըշգան վէ ա-
գըլը պիր տէլիգանը թանըտըմ . պու տէլիգանը սալօնլար-
տա գուճուլ սաչլը վէ մաի կէօղլէլ պիր գըզա թէսատիլֆ
իթմիշ վէ պու գըզըն անասը պապասը թարաֆընտան ֆէվգ-
էլ առէ սէվիլմէքտէ օլտըզընը պիլտիյինտէն , քէնտիսի տալի
անը ըուհը կիպի սէվմէք արգուսընա տիւշմիւշ :

Մարկրիթ պու սեօղլէրի իշիտինճէ , պիր գաշ տագըգա
էվվէլ չէհրէսինտէ կէօրիւլէն կիւլ ընկի պիրտէն պիրէ մահվ
ու զալի օլուպ եէրինէ էօյիւ կիպի պիր սօլղունըզ գաիմ
օլտու վէ եաշարմըշ կէօղլէրինի վալիտէսինին եիւզիւնէ աթֆ
իտէրէք .

— Բէտէրիմ պէնի էվլէնտիրմէք իսթէյօր , տէյիլ մի ,
վալիտէճիյիմ . - տէտի :

Պլանը քէմալը սիւքիւթլէ պաշընը էյտի : Պունըն իւզէ-
րինէ Մարկրիթ իքի էլինի պիրտէն եիւրէյինէ կէօթիւրէրէք
վէ քէքէլէյէրէք .

— Ա՛հ , եա՛րապպի . . . պէն նէ՛ գատար պէտպալիթ
ըմ . . . - տէյի հայգըրտը վէ զիյատէ պիր սեօղ սեօյլէմէ-
սիդին արգա իւսթիւ տիւշէճէք օլտու :

Լաքին Ժագ հէման գըզընըն եանընա գօշմուշ օլտըզըն-
տան , անը գօլարը արասընա ալտը :

Պիշարէ գըզըզլաղ պայըլմըշ ըտը : Ժագ չըլտըրաճագ
հալէ կէլէրէք , հէման տօգթօր Գապանը չաղըրթտը իսէ տէ ,
աղլընը պաշընա կէթիւրմէք միւմքին օլամատը :

Նիհայէթ պայըլընըզ հալի միւնտէֆի օլտու վէ ֆագաթ
Մարկրիթ սայըզլամաղա պաշլատը . տէրին տէրին ահ իտէրէք .

— Ֆապիէն . . . Ֆապիէն . . . պիլի պըրմագ իսթէյօր-
լար . - տէյի հայգըրմագտա իտի :

Մ . տը Բօտ իսէ մէյուսիյէթինտէն սաչլարընը չէքմէքտէ
վէ հէօնքիւր հէօնքիւր աղլամագտա իտի : Պիրտէն պիրէ խա-
թըրընա պիր շէյ կէլէրէք .

— Ա՛հ, կիտիպ Ֆապիէնի պուլմալը, պէլքի անը կէօր-
մէքլէ ագլը պաշնա կէլիր. — տէտի:

Տօգթօր Գապան պու սէօղլէրի իշիթմիշ օլտըղընտան,
ժադա խիթապէն:

— Պու ֆիքրինիզ տօղրու տըր, մօսիէօ դոնթ, էկէր
կէնճ մարքի պիզիմ քիւշիւք խասթանըն եանընա կէլէճէք օ-
լուրսա, չօգ կէշմէտէն թէհլիքէյի սավուշտըրաճաղը իհթի-
մալտէն պաիտ տէյիլ տիր. մուհապպէթ տէնիլէն գուլվէի
մանէվիյէ պաղը քէրրէ պէօյիւք պէօյիւք միւճիղէլէր հուսու-
լէ կէթիրիր. — տէտի:

Ժադ գարարընը բէք չաբուգ վէրտի, Ֆիլ հագըգա Ֆա-
պիէնի գըղընըն զէվճի օլմագ իւզրէ ինթիխապ իտէմէզ իտի.
լաքին գըղընըն հայաթը թէհլիքէտէ օլտըղը հալտէ, թէրէտ-
տիւտ իտէպիլի՛ր մի իտի:

Էվվէթ, Ֆապիէնի գըղընըն զէվճի օլմագ իւզրէ ինթի-
խապ իտէմէզ իտի. զիրա մէրգուլմը ճան ու կէօնիւլտէն սէվ-
մէքլէ պէրապէր, անըն նամուսուլ վէ տօղրու եիւրէքլի պիր
տէլիգանը օլտըղընը թէսլիմ իթմէքլէ պէրապէր, մէրգուլմըն
պիր գարարսըղըզ վէ պիր զաաֆը գալպէ մալիք օլտըղընը
վէ պու կէվշէք թապիաթ իւզէրինէ հիշ պիր շէյ պինա իտի-
լէմէյէճէյինի տէ պիրիր իտի:

Պու ճիհէթլէ Մարկրիթին սաատէթ վէ հայաթընը պէօյ-
լէ պիր քիմնէյէ հիշ պիր վագթ թէվտի իտէմէզ իտի. լա-
քին գըղընըն հալի քէնտիսինի պու պապտէ մէճպուր իթմէք-
տէ իտի:

Պինաէն ալէյհ չար չաբուգ գօնագտան տըշարը աթըլա-
րագ, տօղրուճա Ուրթէլ գօնաղընա կիթտի:

Մարքիզ տ'Ուրթէլ մէրգուլմըն պէօյլէ վագթսըղ օլտրագ
քէնտի խանէսինէ կէլտիլինի կէօրիւնճէ, թէաճճիւպլէ:

— Հանկը բուզկետար սիզի պուրայա սէվգ իտիյօր ազի-
զիմ ժադ. — տէյի սօրտու:

Ֆագաթ մէրգուլմըն եիւզիւնտէքի սարարթըյը կէօրիւն-
ճէ, պիրտէն պիրէ էնտիշէ վէ թէլաշա տիւշէրէք:

— Ա՛հ, նէնի՛ղ վար, մօսիէօ ժագ, աճապա Մարկրիթ
պիրտէն պիրէ խասթալանտը՛ մը. — տէյի սօրտու:

Մ. տը Բօտ գարարը գաթիսինի վէրմիշ օլտըղընտան,
ճէպրէն կիւլիւմնէմէյէ չալըշարագ:

— Էվվէթ, աղաճըգ խասթա տըր, լաքին ումարըմ քի
շու սըրատա սիզէ թէքլիֆ իտէճէյիմ շէյ քէնտիսինի էյիլէշ-
տիրէճէք տիր. — տէտի:

Մարքիզ. — (Աղաճըգ պէնզի աթարագ.) Ա՛հ, մէսէլէ
նէտէն իպարէթ տիր:

Ժագ. — Մարկրիթ Ֆապիէնի սէվիյօր: Պու քէյֆիլէթի
սայըզլամասը էսնասընտա սէօյլէտիյի սէօղլէրտէն անլատըգ:
Պունը շիմտիյէ գատար նիշիւն պիզէ սէօյլէմէտի. . . իշթէ
պուրասը խթիղրապա չայան տըր: Պինաէն ալէյհ տիւշար
օլտըղը նէօպէթին քէսիլմէսինէ պէքլէմէքսիզին, սիզէ միւրա-
ճաաթ իթմէյէ մէճպուր օլտուլմ. թօրնուլըզ գըղըմըն գօ-
ճասը օլմասընա միւսաատէ իտէր միսինիզ:

Մարքիզ. — Ա՛հ, պէնի բէք զիյատէ մէսրուր իտիյօրսը-
նըզ, միւսաատէ իտէրմիսինիզ նէ՛ տէմէք, սիզին հիշ պիր
թէքլիֆինիզի ըէտտ իտէպիլի՛ր միյիմ. Ա՛հ, եա՛ Բապպի. . .
պու կիւզէլ վէ սէվիլմի չօճուգ արթըգ պիւսպիւթիւն պէ-
նիմ գըղըմ օլաճագ, էօյլէ՛ մի. . . էճէլի գուճագլատըղըմ
զէման, անըն մինի մինի կիւզէլ էլլէրի կէօղլէրիմի գաբա-
յաճագ տըր:

Ժագ պու սէօղլէրտէն միւթէէսսիր օլտրագ, մարքիզին
եիւզիւնէ պագմագտա իտի: Լաքին պիրտէն պիրէ մէրգուլմէ
տուրտու վէ կէօղլէրի եաշարմաղա պաշլատը. պիր շէյ սէօյ-
լէմէք իսթէտիյի հալտէ, թէրէտտիւտ իտիյօր ըտը:

Ժագ պու թէրէտտիւտիւ կէօրմիւշ օլտըղընտան, պիր
թաւրը հալիմանէ իլէ:

— Նէ՛ վար, թէրէտտիւտիւնիւզ նէտէն իճապ իտիյօր
— տէյի սօրտու:

Մարքիզ. — Պու արղուլմա գարշը պիր մանիա կէօրիւյօ-
րըմ, ազիզիմ ժագ:

Ժագ. — Նէ՛ կիպի:

Մարքիզ. - Սիդ պիզտեն գաթ գաթ զիյատէ զէնկին օւտըղընըդտան . . . :

Ժագ. - (Սէօզիւնիւ քէսէրէք .) Պէօլէ լազըրտըլար սէօլէմէնիզի իսթէմէմ, մատամ մարքիզ: Փապիէն Մարկրիթի սէվսին, քէնտիսինի հէր վէճհ իլէ մէսուտ իթսին, խիւլասա անը եաշաթմաղա վասըթա օլսուն, օ հալտէ իքիմիզտէն հա՛նկըսը մէճպուրը շիւքրան օլաճագ տըր, սէօլէյլինիզ:

Մարքիզ տ'Արժէլ պաշընը սալլատը վէ կէօզլէրինտէ պիր շէֆագաթը ազիմէ էսէրի կէօրիւնէրէք:

— Պիզ, էվվէթ, երինէ պիզ օլաճաղըզ, գիրա պիւթիւն սաատէթի հալիմիզի սիզէ պօրճուլըզ. - տէտի:

Փագաթ պիր ազ սօնրա պուրուշուգ եանագլարը մէսէրէթ եաշլարընա զարգ օլարագ:

— Բէք էյի, օղլում, արզունըզ վէճհլէ օլսուն, գապուլ իտէրիմ. - տէտի վէ պատէհու էլինի ժագա տօղրու ուզաթտը:

Ժագ մէրգումէնին թիթրէք էլինի քէմալը իհթիրամլա էօքտիւքտէն սօնրա:

— Թէշէքքիւր իտէրիմ, մատամ մարքիզ, տիւնեատա պանա պունտան տահա պէօյիւք պիր խազինէ պախշ իտէմէզ իտինիզ. գիրա գըզըմըն պէնիմ նազարըմտա նէ՛ տէմէք օլտըղընը պիլիսինիզ. շիմտի Փապիէնի միւմքին օլտըղը գատար չաբուգ գօնաղա կէօնտէրինիզ: Տօգթօր Գապան թօրնունըզըն գըզըմը է՛ն մահիր հէքիմլէրտէն վէ է՛ն միւլէսսիր իլաճլարտան տահա չաբուգ շիֆաեապ իտէճէյինի թէէմին իտիյօր:

Մարքիզ. - Բէք էյի, օղլում, սիզ մէրագ իթմէյին, Փապիէն տըշարը չըգմըշ տըր, շիմտի նէ՛րէտէ իսէ կէլիր. եարըն սապահ հէր հալտէ սիզէ կէօնտէրիւրիմ:

Ժագ թէշէքքիւր իթտիքտէն սօնրա, Արժէլ գօնաղընտան մուֆարագաթ իյլէտի:

Մէրգում գօնաղա ալտէթինտէ, մարքիզ իլէ վուգու պուլան միւլագաթընըն նէթիճէսինի Պլանշա նագլ իյլէտի վէ

Պլանշ տախի քէմալը մէսէրրէթինտէն գօճասընըն էլլէրինի պուս իթմէյէ պաշլատը:

Փապիէն գօնաղա ալտէթինտէ, պէօյիւք վալիտէսինին մէրտիվէն պաշընտա տուրմըշ քէնտիսինէ պէքլէմէքտէ օլտըղընը կէօրիւնճէ, ֆէվգ էլ ատէ միւթէաճճիպ վէ միւթէհայեիր օլտու: Մարքիզ հէման անըն գօլունտան թութարագ:

— Կէ՛լ, չաբուգ կէլ. . . սանա բէք չօգ մուհիմմ սէօլլէր սէօլլէյէճէյիմ. - տէտի:

Փապիէն պէօյիւք վալիտէսինին նէ՛ սէօլլէյէճէյինի պիւլմէտիյինտէն, իթաաթ կէօսթէրտի:

Պունլար սալօնա կիրտիքլէրինտէ մարքիզ տ'Արժէլ թօրնունըն պօյնունա սարըլտը վէ անը պիր միւտտէթ կէօյսիւնէ պաստըգտան սօնրա:

— Սէվկիլի օղլում, պիզէ պէօյիւք պիր սաատէթ կէլիյօր, պու սաատէթին նէտէ՛ն իպարէթ օլտըղընը անլամաղտան էվվէլ, վէֆաթ իթմիշ օլան բէտէր վէ վալիտէնէ թէշէքքիւր իթմէք իւզրէ տիզ իւսթիւնէ կէլմէլիսին. զիրա անլէրին ճէնապը հագգ նէզտինտէ վուգու պուլան թէվասուլթլարը սայէսինտէ տիր քի պու մէմուլըն զայրը սաատէթ նաիլ օլույօրըզ:

Փապիէն. - Սէվկիլի նինէճիյիմ, հէյէճանընը թէսքին էթ. սէնի հիշ պիր վագթ պէօլէ պիր շէվգ ու նէշէ իշինտէ կէօրմէմիշիմ տիր: Պու հալ նէտէ՛ն իճապ իտիյօր:

— Ժագ տը Բօտ պուրատան շիմտի տըշարը չըգտը: Մարկրիթ պիրտէն պիրէ խասթալանմըշ:

— Սահիհ մի սէօլլէյօրսըն, նինէճիյիմ:

— Էվվէթ, խասթալըղընըն սէպէպի նէ՛ օլտըղընը պիլիյօրմըսըն: Սէվկիլի չօճուգ սէնի սէվիյօր ըմըշ, ֆագաթ շիմտիյէ գատար պունը սէօլլէմէյէ ճէսարէթ իտէմէյօր ըմըշ. բէտէրի պիրաղ էվվէլ պուրայա կէլտի վէ պու շէյլէրի պանա նագլ իթտիքտէն սօնրա, սէնի գըզընըն զէվճիյէթինէ մա էլ մէֆունիյէ գապուլ իտէպիլէճէյինի պէյան իյլէտի. շիմտի, օղլում, պունըն նէ՛ պէօյիւք պիր լուլթ ու քէրէմ օլտըղընը պիլմէզ տէյիլին. քէնտիսինէ օլան պօրճըմըղը

պուռ սայտէ տէ Էօտէյէպիլիւրիզ. պինսէն ալէյհ պուռ սէվկիլի չօճուղը նախի սաատէթ իթմէք սէնին վէզաիֆի մուգատտէ-սէն ճիւմլէսինտէն տիր. քէնտիսինի սէվ վէ պիլիլքտէ մէսուտ օլուռն. ձէնապը Հագգ տախի . . . :

Պիշարէ գատընճըղազ սէօզիւնիւ իքմալ իտէմէյիպ տուր-տուռ. զիրա Ֆապիէն քէնտի մէսէրլէթ վէ սաատէթինէ իշ-թիւաք իտէճէք եէրտէ, այագ իւզէրի տուրմը օլտըղը հալ-տէ թիր թիր թիթրէյօր վէ պալըլաճագ կիպի կէօրիւնիւյօր ըտը. եիւզիւ տէ օ' գատար սարարմը ըտը քի, սօն սաաթը-նա եէթիշմիշ օլտըղը հիւքմ' օլուռնապիլիւր իտի :

Մարքիզ տ'Արթէլ վէրտիյի խապէր իւզէրինէ թօրնուռն պէօյիւք պիր մէսէրլէթէ գարըլաճագընը մէմուլ իթմէքտէ իքէն, անըն չու անլաշըլմազ հալինի կէօրիւնճէ էնտիշէ վէ թէլաշա տիւշէրէք վէ քէքէլէյէրէք :

— Նէ'ն վար, օղլուռմ, նէ' օլույօրսըն. — տէյի սօր-տուռ :

Ֆապիէն հէյէճանը գալպինէ մաղլուպ օլարագ, նիհա-յէթ հէօնքիւր հէօնքիւր աղլամաղա պաշլատը վէ պէօյիւք վալիտէսինին էօնիւնտէ տիր չէօքտիւքտէն սօնրա, եիւզիւ-նիւ էլլէրի իշինէ ալարագ :

— Ա'հ, պէօյլէ օլաճագընը պիլիյօր ըտըմ, եա' Բապ-պի . . . պէն նէ' գատար պէտպալթ ըմըղըմ. — տէտի :

Իթթիյար գատընճըղազ պուռ սէօզլէրէ հիշ պիր մանէա վէրէմէյէրէք, թօրնուռն այաղա գալտըրմաղա չալըղա :

— Նէ'ն վար, օղլուռմ, նէ' տէմէք իսթէյօրսըն. — տէյի թէքրարլատը վէ Ֆապիէն էլան աճը աճը աղլամագտա օլ-տըղընտան :

— Լաքին ճէվապ վէրսէն է', Ֆապիէն . . . պէնի էօլտիւ-րէճէք միսին. — տէյի պաղըրտը :

Ֆապիէն նիհայէթ պաշընը գալտըրտը վէ եիւզիւ եաշ-լարա դարգ օլտըղհալտէ, ֆէվզ էլատէ պիր հիճապ էլէ :

— Պէն Մարկրիթի սէվմէմ. — տէտի :

Մարքիզ պուռ սէօզլէրի իշտինճէ կէօզլէրինի չանագ չա-նագ աշարագ վէ իսթիգպալին վէխամէթինի կէօրէրէք :

— Մարկրիթի սէվմէ'զ միսին . . . նիշիւն սէվմէզսին . . . սէօյլէ պագայըմ. — տէտի :

Ֆապիէն. — (Մահճուպիյէթլէ.) Սէվմէմ, չուռքի պիր պաշգատընը սէվիյօրըմ :

— Դիմի' սէվիյօրսըն :

— Տիան տը Գանտալը :

— Սահի'հ մի սէօյլէյօրսըն, օ սէրսէրի գըղը' մը սէվի-յօրսըն :

— Նինէճիյիմ . . . քէնտիսինի եանլը ժուհաքէմէ իտիյօր-սըն . . . պիլաքս քէնտիսինին նէ' կիւզէլ թապիաթը վէ նէ' աճըղը գալպի պուլընտըղընը պիլսէ'ն . . . :

— Սո'ւս . . . պէն սէօյլէտիյիմի պիլիյօրըմ. պուռտան պաշգա, էկէր քէնտիսի սէօյլէտիյին կիպի պիր գըղ ըսա, պուռ կիւն սէնին վաղիֆէն նէ' օլտըղընը անլաշաճագ վէ պուռ վա-ղիֆէնին իյֆասընա սէնի թէշվիգ իտէճէք տիր :

— Ա'հ, նինէճիյիմ, գալպիմի վէ հայաթըմը մահվ իտի-յօրսըն :

— Վա'յ, ալշագ նամընը ալմագտան գօ'րգմայօրմըսըն . . . հիշ պիր վաղիֆէ տույղուսը հըսս ի'թմէյօրմըսըն :

Ֆապիէն ճէվապ վէրմէյիպ պաշընը էյտի վէ գուլագ թօղլարընտաքի շահ տամարլարը քէմալը շիտտէթլէ վուրմա-ղա պաշլատը :

Մարքիզ տ'Արթէլ սէօզիւնիւ չու եօլտա տէվամ իյ-լէտի :

— Գոնթ տը Բօտըն էյիլիւլէրինի գապուլ իթտիյիմիզ գէման, անըն հէր արղուսընա իթաաթ իթմէք կիպի պիր մէճ-պուրիյէթ ալթընա կիրտիք, էսկի հալիմիզի իյատէ իթ-մէք իւզրէ իշիմիզի թէսվիյէյէ պաշլատըղը սըրատա, պիր կիւն օլուպ տա քէնտի թէքիֆլէրինի գապուլ իթմէմէ-յէ տէ մէճպուլ օլաճագընը տիւշիւնմէլի իտին. սէն օ վա-գըթ պուռնը եաքմատըն . . . շիմտի իշ իշտէն կէշմիշ տիր . . . անըն պուռ թէքիֆիինի գապուլ իթմէքտէն պաշգա չարէմիզ եօգ տըր : Արթէլ ֆամիլեատընա մէնսուպ օլան պիր քիմէն նամուս վէ վաղիֆէ էօնիւնտէ թէքէտտիւտ իթմէմէլի տիր :

— Բէք մերհամէթ սիզէ սէօղէր սէօլէյօրսըն, նինէճիյիմ:

— Խա՛յր, պէն վաղիֆէն նէտէն իպարէթ օլտըղընը անլաթմագ իսթէյօրըմ: Սէնին խանէտանըմըղըն շանընա լայըգ օլմատըղընը սէօլէթտիրէրէք, պէնի քէտէրիմտէն էօլտիւրէճէք միսին: Սէմատա պուլունան բէտէրին վէ վալիտէնէ գաւաւաղըմ սըրատա, էվլատլարը նամուս ու հայսիյէթինի ինքեար իթտիյինի սէօլէմէյէ մէճպո՛ւր մը օլաճաղըմ:

— Հագգընըղ վար, նինէճիյիմ, սէօլէյիսիզ, իթաաթ իթմէյէ հագըրըմ:

— Ա՛հ, պէրխուտար օ՛լ, օղլում, գօրգմա, պու վաղիֆէ աղըր պիր շէյ տէյիլ տիր: Գալպին պիր տագըգաճըգ պաշգա պիր աշգ ու սէվտա թէէսիրիյէ հէյէճանա կէլմիշ տիր. լաքին սէնին իչիւն մուհապպէթինտէն էօլմէքտէ օլան օ մասուս չօճուգ՝ մուսխարէն գալպինտէ հիւքմֆէրմա օլմաղա պաշլայաճագ վէ օրատա մէրքիւզ օլան եապանճը թասվիրէրի տէֆ իտէճէք տիր: Օ զէման վաղիֆէյի իճրա իթմէք նէ՛ կիւզէլ շէյ օլտըղընը կէօրէճէքսին:

Պու սէօղէրի սէօլէտիյի սըրատա, մարքիզին եանագլաւընտան սէլ կիպի կէօղ եաշը ագմագտա իտի: Ֆապիէն գօլլարընը մէրգուլմէնին պօյնընա տօլայարագ:

— Աղլամա, նինէճիյիմ, աղլամա, արղուն եէրինի պուլաճագ տըր, Մարկրիթ սէնին գըղըն օլաճագ վէ պիր սէնէ սօնրա սէմէրէի մուհապպէթիմիզ օլան չօճուղը գուճաղընտա օյնատապիլէճէքսին. — տէտի:

Մարքիզ. — Քէնտիսինի մէսուտ իտէճէք միսին:

— Տիան եիւրէյիմի վէ զիհնիմի չէլմէղտէն էվվէլ, պէն քէնտիսինի սէվէր իտիմ: Նամուսըմ իւզէրինէ եէմին իտէրիմ քի, քէնտիսինի թէքրար սէվէճէյիմ վէ քէնտիսինի մէսուտ իթմէք իւզրէ էլիմտէն կէլէնի սարֆ իտէճէյիմ:

— Ինանըրըմ, օղլում, հագգընտա էմիյէթի քեամիլէմ վար տըր... Ճէնապը Հագգ մուլին վէ մուղահիրին օլսուն:

— Գանտալ գօնաղընա նէ՛ վագթ կիթմէք լաղըմ տըր:

— Եարըն սապահ... զիրա Մարկրիթ էօլէճէք հալէ կէլ-

միշ տիր... քէնտիսինի եալընըղ սէ՛ն գուրթարապիլիրսին:

— Պէնի էօբ, նինէճիյիմ, պէնիմ իչիւն տուա էթ, Մարկրիթ եարընա գատար գուրթուլաճագ տըր:

Տիան տը Գանտալ վուգու պուլաճագ հալի հըսս իթմիշ կիպի, իրթէսի սապահ Գանտալ գօնաղը օրմանլարընտա Ֆապիէն տ՝Արթէլին վիւրուտինի պէքլէյօր ըտը:

Մարկրիթին խասթալանմասընտան պէրու գալպինտէ պիր մէսէրէթի ազիմէ հասըլ օլմուշ ըտը: Զիրա ժագ տը Բօտըն գըղը նիհայէթ արղու իթտիյի տէրէճէյէ կէլմիշ, եասի բէմալը շիտտէթլէ պիրինի սէվմէքտէ օլտըղը զահիրէ չըգմըշ ըտը. հալ պու քի մէրգուլմէնին սէվտիյի տէլիգանլը քէնտիսինէ մէֆթուն օլմուշ ըտը:

Պինաէն ալէյհ, խալը զէմանտան պէրու կէօղէթտիյի ինթիգամըն հուսուլէ կէլմէսի եագըն օլտըղընը տիւչիւնմէքտէ իտի. զիրա ժագ տը Բօտ գըղընըն մէյուսիյէթինի կէօրէրէք, բէք զիյատէ մուաղղէպ վէ մուղտարըպ օլաճաղը տէրքեար ըտը:

Տիան՝ Ֆապիէնին պիր պարկիրէ րաքիպէն եալաշ եալաշ կէլմէքտէ օլտըղընը կէօրտիւ. պունըն իւզէրինէ հէման անը իսթիգպալէ գօշտու իսէ տէ, Ֆապիէն մէրգուլմէյի կէօրիւր կէօրմէզ, պարկիրինի խաֆիֆէ մահմուղլատը վէ տուրմագ սըղըն կէչիպ կիթմէք իսթէտի:

Կէնճ գըղ մէմուլըն զայրը օլան շու հարէքէթտէն ա. տէթա միւնֆաիլ օլարագ վէ պունա հիչ պիր մանէա վէրէմէյէրէք, պիլա թէրէտտիւտ պարկիրին էօնիւնէ աթըլտը վէ է՛ն թաթըլը պիր թէպէսսիւմ իլէ:

— Տուրընըղ, մօսիէօ մարքի, աշաղը էնինիզ, զիրա սիզէ սէօլէյէճէք սէօղէրիմ վար տըր... տէտի:

Ֆապիէն թիթրէտի վէ լաքին պէօյիւք վալիտէսինին խաթըրէի մուգատտէսէսի պիրտէն պիրէ կէօղէրի էօնիւնէ կէլէրէք եէնիտէն քէսպի ճէսարէթ իյլէտի վէ Տիանըն արղուսը վէճհ իւզրէ պարկիրտէն աշաղը էնտիքտէն սօնրա, միւթատը օլան զաաֆը գալպիլլէ պէրապէր սէօղէ պիլ իպթիտար:

— Ազիզէմ Տիան, զայէթ մուհիմի իչլէր ճէրէյան ի-

տիօր : Սէն տախի պէնիմ կիպի ճէսարէթլէ գաթլանմալըսըն .
- տէտի :

— Տիան պու սէօղլէրի իշիտինճէ պէնզի ուչտու վէ Թա-
պիէնին կէօղլէրինտէ թաղէրի նագապիլ պիր աղմ ու սէ-
պաթ էսէրի կէօրտիլիւնտէն , քէքէլէյէրէք :

— Չըլտըրտըն մը , Թապիէն , նէ սէօղլէյօրսըն , պիր
պիրիմիզի պու տէրէճէ սէվմէքտէ օլտըղըմըզ հալտէ , պիզի
քիմ այըրապիլիլ :

Թապիէն . - Էկէր Մարկրիթ հագգըմտա մուհապպէթի
պիրատէրանէտէն պաշգա պիր շէյ հըսս իտիօրսա , էկէր
բէտէրի անըն գօճասը օլմայը պանա թէքլիֆ իտէճէք օլուր-
սա , ըէտտ իտէմէյէճէյիմի էվվէլճէ սէօղլէմիշ իտիմ :

Տիան . - Ահ , Թապիէն . . . գալպիմիզտէ պէօղլէ պիր
մուհապպէթ հիքքմֆէրմա օլտըղը հալտէ , պաշգա տույ-
ղուլարա նա՛սըլ էհէմիլէթ վէրիյօրսըն :

— Մուհապպէթին ֆէվզինտէ վաղիֆէ վար տըր , Տի-
ան : Արժէլ խանէտանընտան հիշ քիմնէ շիմտիլէ գատար
վաղիֆէսինտէ գուսուր իթմէմիշ տիր . Մ . տը Բօտ պէօղլէք
վալիտէմէ միւրաճաթ իթմիշ վէ պէնի տամատ իթմէք ար-
ղուսընտա պուլընտըղընը պէյան իլլէմիշ . գօճա գարը տախի
պու պէօղլէք լուծֆը մա էլ մէմուսնիլէ գապուլ իթմիշ :
Պէնիմ նամրմա օլարագ վէրմիշ օլտըղը սէօղլիլ թուլմաղա
մէճպուր ըմ . խանէտանըմըն շանը պէօղլէ իճապ իտէր :

— Օ հալտէ պէնիմ հալիմ նէ օլաճագ , Թապիէն . . . սէ-
նի հայաթըմտան զիյատէ սէվմէքտէ օլտըղըմը պիլիրսին :

Պու սէօղ իւղէրինէ Թապիէն կէօղլէրինի գաբատը վէ
պէօղլէք պիր ըղտըրապը գալպ իլէ .

— Սէնի դայպ իթտիլիմտէն տօլայը իհիմալ քի էօ-
լէճէյիմ , Տիան , լաքին նամուսուլ պիր ատէմ կիպի հարէ-
քէթ իթմիշ օլաճաղըմ . - տէտի :

Տիան պինաի իւմիտինին շու սուրէթլէ թարումար օլտը-
ղընը կէօրիւնճէ , էօղլէ պիր աճը հըսս իթմէյէ պաշլատը քի ,
սէրիսօշ կիպի իքի եանընա տօղրու սալլանտը :

Թապիէն տ'Արժէլ պու հէյէճանը նալէհանիտէն իսթի-

Փատէ իտէրէք , չար չաբուգ պարկիր իւղէրինէ սըչրատը վէ
քէմալը սիւրաթլա եօլ ալմաղա պաշլատը :

Տիան մէյուսիլէթինտէն պայըլաճագ հալէ կէլէրէք .

— Թապիէն . . . Թապիէն . . . պիր սէօղ տահա սէօղլէ-
յիմ . . . եալընըզ պիր սէօղ . . . - տէյի հայգըրտը :

Լաքին Թապիէն պաշընը արգասընա չէվիլմէտի վէ կէօլ-
կէսի պիր աղ սօնրա աղաճըղը պիր եօլուն քէօշէսինտէ կէօղ-
տէն նիհան օլտու :

Օ զէման Տիան հիտտէթինտէն աթէշ քէսիլէրէք վէ եում
րուղլարընը կէօսթէրէրէք .

— Ահ . . . ալչագ . . . սէն իսթէսէն տէ , իսթէմէսէն տէ ,
պէնիմ գարարըմ եէրինի պուլաճագ տըր : Պէն մարքիզ տ'Ար-
ժէլ օլմագ իսթէրիմ . . . պագալըմ պէնի պու արղումա նալլ
օլմագտան քիմ մէն' իտէճէք տիր . - տէտի :

Պատէհու պիր գաշ ատըմ իլէրիտէ ճէրէյան իտէն պիր
չէշմէյէ տօղրու գօշարագ , չայըր չայըր եանմագտա օլան
եիւզիւնիւ վէ ալընը երգատը . պունըն իւղէրինէ հէյէճանը
գալպի եալաշ եալաշ սիւքիւնէթ պուլտու , սինիլլէրի տիյ-
նէնտի վէ եիւրէյի չարմագտան Փարիզ օլտու :

Պատէհու հիշ պիր շէյ վուգու պուլմամըշ կիպի , Գան-
տալ գօնաղը եօլունը էլէ ալտը :

Թապիէն՝ Գանտալ գօնաղընա վասըլ օլմագտան էվվէլ ,
պիր ֆիքրի նէզաքէթքեարանէյէ իթթիպաէն , օրմանլարըն
չալըլըզլարը արասընտան պիր քիւմէ չիչէքլի տալլար թօրլա-
մըշ ըտը :

Մէրգուլ Մարկրիթին եաթագ օտասընա կիրտիլի զէ-
ման , Մարկրիթ տալըն տալըն ուլույօր ըտը :

Թապիէն՝ գըղընըն եանընտա տուրմագտա օլան ժագա
իսթապէն .

— Աղաճըգ արշարը չըղընըզ , գոնթ ճէնապլէրի , քէն-
տիսիլլէ պիր տագըգաճըգ եալընըզ գալմագ իսթէրիմ . -
տէտի :

Մ . տը Բօտ Պլանչա պիր իշարէթ իթտի : Պլանչ պու ի-
շարէթին մանէասընը անլայարագ այաղա գալգտը վէ օտա-

տան տըշարը չըզմազտան էվվել, ետվաշ ետվաշ Ֆապիէնին եանընա եագլաշարագ, պաշընը էլէէրի իշինէ ալտը վէ « Օղլու՛մ... » տէյի նիտա իտէրէք աշընը քեմալը մուհապպէթ-լէ էօրտիւ :

Պատէհու ժագ տը Բօտ իլէ Պլանշ օտատան տըշարը չըզտըլար :

Օ զէման Ֆապիէն կէօլկէ կիպի ետվաշ ետվաշ երւրիւ-յէրէք եաթաղըն եանընա կիթտի վէ մէգքիւր եաթաղը կէթիրտիյի չիշէքլի տալլարլա թէզեին իթտիքտէն սօնրա, պիր տագըզաճըզ Մարկրիթի թէմաշայէ տալտը :

Ուզուն քիրքիքէրի պէյազ եանագլարընա սայէսազ օլարագ, երւզիւնէ պէօյիւք պիր ճաղիպէ պախշ իթմէքտէ իտի : Էթրաֆընտա կէլիշի կիւզէլ եայըլմըշ օլան սըրմա ըհն-կինտէքի սաշլարը իսէ՝ պաշընըն էթրաֆընտա պիր տալրէի նուրանիյէ թէշքիլ իթմէքտէ իտի :

Լաքին սօլղուն տուտագլարը էօյլէ պիր քէտէր էսէրի կէօսթէրմէքտէ իտի քի, Ֆապիէն հատտէն զիյատէ հէյէ-ճանա կէլէրէք եաթաղըն եանընտա տիզ չէօքտիւ վէ պիշա-րէ գըզճըղաղըն շու հալէ կէլմէսի քէնտի խաթասընտան նէ-չէթ իթմիշ օլտըղընը տիւշիւնէրէք, հէօնքիւր հէօնքիւր աղ-լամաղա պաշլատը :

Ֆապիէնին ընչգըրըզլարը խասթայը ույգ ուտան ույան-տըրտը :

Մարկրիթ Ֆապիէնի կէօրմէզտէն էվվել, եաթաղընը թէզեին իթմէքտէ օլան չիշէքլի տալլարը կէօրտիւյիւնտէն, թիթրէքլի պիր սէտա իլէ :

— Եա՛ Բապպի... աճապա էօլմիւշ միւյիւմ... խա՛յր, խա՛յր, օ հալտէ Ֆապիէնի պիր տահա կէօրէմէյէճէք իտիմ. — տէտի :

Ֆապիէն այաղա գալգմըշ օլտըղընտան, էլինի մէրգու-մէյէ ուղաթարագ :

— Էօլմէքտէն նիշիւն պահա իտիյօրսըն, ազիզէմ՝ Մար-կրիթ, հագգընտա նէ՝ տէրէճէ մուհապպէթիմիզ պուլուն-տըղընը պիլմէզ միսին. — տէտի :

Մարկրիթ գըղարտը վէ քէնտիսինի ճէննէթտէ պուլու-յօր զանն իտէրէք :

— Տէմէք քի պու չիշէքլէր էօլիւ չիշէքլէրի տէյիլ տիր, էօյլէ՞ մի. — տէյի սօրտու :

Ֆապիէն. — Խա՛յր, տաղլարտան թօքլայըպ սանա կէթիրտիյիմ պու չիշէքլէրի թանը՛մայօրմըսըն, սէնի էվվէլա չիշէքլէրլէ թէզեին իթմէմին մանէասընը նէ՝ օլտըղընը ան-լայա՛մայօրսըն :

— Խա՛յր, նէ՞ տէմէք իսթէյօրսըն :

— Տէմէք իսթէյօրմ քի, պէօյիւք վալիտէմ չաբուգ չիֆաեապ օլմանը ըհճա իթմէք իւզրէ պէնի սանա կէօնտէ-րիյօր. զիրա էօլմէզտէն էվվէլ թօրնունըն օղլունը գուճագ-լամագ արղուսընտա պուլունըյօր :

— Ա՛հ, նէ՛ գատար պախթիյար ըմ... տէմէք քի պէնի սէվիյօրսըն, էօյլէ՞ մի, Ֆապիէն :

— Պիլմէյօր մըսըն :

— Նէ՞ վագթտան պէրի սէվիյօրսըն :

— Սէնի կէօրէլիտէն պէրի :

Ֆապիէն մէրգուլմէյի գօլլարը արասընա ալտը վէ սուրէ-թի տինտարանէ վէ սամիմանէտէ էօքտիւքտէն սօնրա, հէր կիւն քէնտիսինի կէօրմէյէ կէլէճէյինի վատ իտէրէք, մէրգու-մէնին եանընտան այրըլտը :

Ֆիլ հագըզա Մարկրիթ՝ պու մուհապպէթի լաթիֆէնին թէէսիրաթը հայաթպախշասըյլա բէք չաբուգ քէնտիսինի պուլտու :

Ֆապիէն՝ մուհապպէթ պուսէսինի Մարկրիթէ վէրմիշ օլ-տըղը կիւնտէն իթիպարէն, Տիանը կէօրմէքտէն սագընմաղա պաշլատը :

Տիան իսէ էվվէլտէն տահա զիյատէ հիտտէթ ու զա-զապա կէլէրէք, անը պիր եէրտէ րասթ կէթիրմէք իւզրէ բէք չօգ մահիրանէ տուզագլար գուրտու իսէ տէ, մարքինին իսթիգամէթի՝ պու տուզագլարը պօշա չըգարտը :

Մէրգուլմէ պին տիւրիւ թէրթիպլէր գուրտըգտան սօն-րա, Ֆապիէն տ՛Արթէլին նիհայէթ Մարկրիթին գօճասը օլաճա-

ղընա գանաթ հասըլ իտինճէ, գարարը գաթիսինի վերտի վէ էզին իչինտէ էվլէլքինտէն տահա զիյատէ լէթաֆէթ, հիւ- միյէթ վէ զայրէթ կէօթէրմէյէ պաշլատը. լաքին շու հա- րէքեաթը ֆէտաքեարանէսի ալթընտա նէ՝ միւտհիշ թէսաւ- վուրլար մէսթուր օլտըղընը հիշ քիմսէ պիլմէզ իտի :

Թէմնուզ այը խիթամ պուլմամըշ իքէն, Ֆապիէն իլէ Մարկրիթին ըէսմի իզտիվաճըլարը քէմալը տէպտէպէ վէ թան- թանա իլէ իճրա օլունտու :

Գիլիսէտէն գօնաղա ավտէթլէրինտէ, Ժագ տը Բօտ գը- ղընը արթըգ պիւս պիւթիւն Ֆապիէնէ թէօլիմ իտէրէք :

— Իշթէ օլանճա խազինէմի սանա վէրիյօրըմ, օղլում, քէնտիսինի մէսուտ էթ . քէնտիսի նամուսլու վէ սատագաթ- լը պիր մախլուգ տըր . պէն պու պապտէ քէնտիսինէ քէֆա- լէթ իտէրիմ : Լաքին տիւշիւն քի սէնին մուհապպէթին քէն- տիսինէ հայաթը ճէտիտէ պախշ իթտի իսէ, սէնին պիր թէ- քեասիւլիւն տէ հայաթընը էլինտէն ալապիլի . — տէտի :

Մարքի տ'Արթէլ իսէ սուրէթի խալիսանէտէ Ժագըն էլի- նի էօրէրէք :

— Պէն պիւթիւն սատաթթի հալիմի սիզէ պօրճուլըմ, պապաճըղըմ . գըղընըղը մէսուտ իթմէքլէ քէնտիմ տախի մէ- սուտ օլաճաղըմ . — ճէվապընը վէրտի :

Պու սէօղլէր թէաթի օլունտըղը սըրատա, Տիան օտանըն պիր քէօշէսինտէ տուրմըշ, քէմալը ատաւթթլէ կէլին վէ կիւ- վէյիյէ պագմագտա վէ Ֆապիէնին իֆատաթը վագըասը իւ- ղէրինէ ֆիքրինտէն կիւլմէքտէ իտի :

11

ՄԻԻՀԼԻԲ ՊԻՐ ՄՈՒՀԱՊՊԵԹ

Պլանշ տը Բօտ եավաշ եավաշ շիֆարէզիր օլմագտա ի- տի :

Մէրգումէ արթըգ տըշարը չըգմաղա տա պաշլամըշ ը- տը, Պաղը քէրրէ ագչամլարը պիլէ, Ժագըն մէքթուպ եազ- մագլա մէշղուլ օլմասընտան իսթիֆատէ իտէրէք, մատամ տ'Արթէլ իլէ պէրապէր տըշարը չըգար վէ Գանտալ գօնաղը իլէ Ուրթէլ գօնաղը արասընտա պուլունան մէսաֆէյի գաթ իտինճէյէ գատար իսթիյար մարքիզէ ըէֆագաթ իթտիքտէն սօնրա, ագչամ հավասընը ալարագ եալընըճա խանէսինէ ավտէթ իյլէր իտի :

Ֆապիէն տ'Արթէլ իզտիվաճընտան պէրու Մարկրիթին եանընտան այըլմամըշ ըտը . ֆագաթ քէնտիսի շաֆագլա պէրապէր գալգմաղա, իշիլէրինէ նազարէթ իթմէյէ վէ պա խուսուս ավա չըգմաղա ալըշգըն օլտըղընտան, Մարկրիթ հագգընտարի մուհապպէթիլէ պէրապէր, պու սուրէթլէ կէ- չէն կիւնէրի արթըգ քէք սըղընթըլը պուլույօր ըտը :

Պու հալի էվլէլա Պլանշ ֆարգ իտէրէք, պիր կիւն գը- ղընա խիթապէն :

— Իշթէ երքէքլէր պէօլէ տիր, գըղըմ, չալըշմագ իս- թէրլէր, պօշ օթուրմագտան չաքուգ օսանըրլար : Պըրագ տա Ֆապիէն արթըգ իչինին պաշընա կէչսին . օ վագթ ագչամլա- րը ավտէթինտէ, սէնի նա'սըլ պիր մէսէրրէթլէ գուճագլա- յաճաղընը կէօրէճէքին . — տէտի :

Մարկրիթ ըիգգաթը գալպի սէպէպիլլէ պու սէօղլէրին հագըգաթընը թաստիգ իտէրէք, իլք էօմրիւնէ ավտէթ իթ- մէսինի Ֆապիէնէ պիզլաթ քէնտիսի թաւսիյէ իյլէտի :

Ֆիլ հագըգա կէնճ մարքի օսանմաղա պաշլամըշ ըտը :

Լաքին պոռնըն սէպէպինի անլամաղա չալըմամագտա իտի :

Իգտիվաճընտան պերու քէնտիսիլէ Տիան արասընտա եէնի պիր հատիսէ վուգու պուլմամը ըտը :

Մէրգուճէյի եալընը պուրա իւզէրինտէ կէօրիւր վէ ֆագաթ կէնճ գըզ քէնտիսինէ գարշը միւթէազղիմանէ պիր գայտսըզլըզ էսէրի կէօթէրի իտի :

Փապիէն անըն շու հալինտէն տօլայը էվվէլա մէմուռն օլտու իսէ տէ , չօգ կէչմէտէն պիր ինֆիալը չէտիտ հըսս իթմէյէ պաշլայարագ , քէնտի քէնտինէ :

— Աճապա իւզէրիմէ կիւլիւյօր մը իտի . - տէյի տիւչիւնս աիւ :

Պու միւլահագա եալաշ եալաշ զիհնինի իսթիլա իյլէտի : Լաքին մէրգուճմ եինէ պու միւլահագայը տէֆ իթմէյէ չալըշարագ :

— Սըգըլմամըն սէպէպի պէսպէլի իշտիլիյիմ օլմալը տըր . - տէտի :

Պինաէն ալէյհ զէվճէսինին թալսիյէսինէ մա էլ մէմուռն նիյէ իթաաթլա , էվվէլքի էօմրիւնիւ էլէ ալտը : Լաքին նէթիճէի հալ Փապիէնին իւմիտ իթտիյի կիպի չըգմատը :

Հէր նէ գատար էվվէլքինտէն տահա զիյատէ միւտալէմէթլէ իշինէ պագմագտա իտի իսէ տէ , գալպինտէքի սըգընթը պիր միւմքին միւնտէֆի օլմամագտա իտի : Ավճըլըզ պու գատար սէվէր իքէն , անտէն տախի հիշ պիր լէզղէթ տույմամաղա պաշլամը ըտը :

Չօգ տէֆալար պէօյիւք պիր աղաճըն ալթընտա օթուրարագ վէ քէօթէքլէրինի տէ պիրէր եանա սալարագ , տէրեաի խայալաթա տալար ըտը :

Մա մաֆիհ վազիֆէ վէ նամուս տույղուսը գալպինտէ էլան հիւքմ իթմէքտէ իտի . զիրա պիր հըսսը զարիպ՝ քէնտիսինի տաիմա Տիանը կէօրէպիլէճէյի մահալլէրէ տօղրու սէվգ իթմէքտէ իտի իսէ տէ , պու թէհիքէլի թէսատիւֆլէրտէն իճթինապ իթմէքտէ իտի :

Պիր կիւն Գանտալ գօնաղընտա կիւնտիւզ եէմէյինտէ բէք չօգ միւսաֆիր հաղըր պուլունտը :

Փապիէն տ'Արթէլ կիւնտիւզիւն պիր գըսմընը սալօնտա

գօնուշմագլա կէչիրմիշ օլտըղընտան , ագչամ իւզէրի բէք զիյատէ եօրղուն կէօրիւնիւյօր ըտը :

Մարկրիթ պու հալին ֆարգընա վարմը օլմասըյլա , եաթմաղա կիտէճէյի սըրատա քէնտիսինէ խիթապէն :

— Պէն օտամա չըգըյօրմ , սէն աղաճըզ կիթ տէ պաղչէտէ կէզիվէր . աղաճըզ հալա ալըրսան , քէնտինի պուլուրսըն . ֆագաթ բէք կէճ ալտէթ իթմէ . - տէտի :

Փապիէն՝ պաշընա պիր ֆէլաքէթ կէլէճէյինի հըսս իտիյօր կիպի , զէվճէսինին թէքլիֆինի գապուլ իթմէք իսթէմէտի . Լաքին Մարկրիթ օգատար ըսրար իյլէտի քի , նիհալէթ իթաաթա մէգպուր օլարագ պաղչէյէ էնտի :

Կիւնտիւզի հարարէթի ֆէվգ էլ տտէ եէրինէ ագչամ սէրինիլի գաիմ օլմուշ ըտը :

Փապիէն ազղընտա պիր սիկարա պուլընտըղը հալտէ , բօրթուգալ վէ զըգըմ աղաճլարը էթրաֆընտա պիր միւտտէթճիք տօլաշտըգտան սօնրա , եալաշ եալաշ պաղչէնին տահա գարանլըզ պիր ճիհէթինէ տօղրու միւթէվէճճիհ օլտու վէ պիր աղ սօնրա աղաճլըզլը ուղուն վէ կիւզէլ պիր եօլա սարտը :

Պու եօլուն նիհայէթինտէ պէօյիւք պիր աշըզլըզ վար ըտը քի , Գանտալ գօնաղը խալգընըն վէ պիլ խասսա Պլանշըն է'ն զիյատէ սէվտիյի եէր իտի :

Օրատա պուլունան քիւչիւք պիր ըրմագ ահէսթէ ահէսթէ ճէրէյան իտէր վէ լաթիֆ չաղըլթըլարըյլա պին տիւրիւ աշըգանէ նաղմէլէր սէօյլէյէրէք օվայա տօղրու ագար կիտէր իտի : Էթրաֆընտաքի պէօյիւք աղաճլար իսէ ագչամ ըիւզկեարընըն թէէսիլիլէ եաբրագլարընը հարէքէթ կէթիւրմէքտէ իտիլէր :

Փապիէն աղաճլար ալթընտա պուլունան գանաբէլէրտէն պիրի իւզէրինէ օթուրտու վէ եինէ էվվէլքի կիպի տէրեաի խայալաթա տալար :

Մէրգուճմ կէօղլէրինի գաբամը օլտըղընտան , հիշ պիր չէյ կէօրէմէմէքտէ իտի :

Նակէհան զայէթ խաֆիֆ պիր ալագ սէտասը հասըլ օ .

լարագ, մերգուժը խայալաթընտան ույանտըրտը: Տիան պիր գաչ ատըմ իլէրիտէ այագ իւզէրի տուրմը՝ օլտըղը հալտէ, եաւաչ եաւաչ սոյունմագտա իտի: Պիր աղ սօնրա վիւճուտինին պէյազըղը քեամիլէն մէյտանա չըգտըղընտան, պէյաղ մէրմէրտէն մամուլ պիր սանէմէ պէնդէմէքտէ իտի:

Փապիէն պու հալի կէօրիւնճէ այաղա գալգըպ ֆիրար իթմէք իսթէտի. լաքին մուվաֆֆագ օլամատը. կէօղէրի գամաչմը՝ վէ քէնտիսինի ղայպ իթմիլ օլտըղը հալտէ, հարէքէթսիզճէ տուրտու:

Տիան իսէ եաւաչ եաւաչ այաղընը բրմաղա ուզաթտը վէ սուլըն սօղուզըղընտան էվվէլա թիթրէյիպ կէրի չէքիւտի: Լաքին պիր աղ սօնրա իչինէ աթլայըպ սուլարը չաղըլ չաղըլ էօթտիւրէրէք բրմաղըն օրթասընա գատար կէլտի վէ օրատա պիր հալը չէհվէթճույանէ իլէ եայըլարագ, եիւզմէյէ պաչլատը. վիւճուտինին լէթաֆէթ վէ հալալէթի՝ սուլըն չէֆֆաֆըղը արասընտան Փապիէնին նաղարը հայրէթինէ չարբմագտա իտի:

Մա մաֆիհ մահիթապ աղաճլար արգասընտա եաւաչ եաւաչ կէօղտէն նիհան օլտըղընտան, պիր աղ սօնրա Տիանըն սոյունմըլ օլտըղը մահալ գաթը պիր կէօլկէ իչինտէ գալտը:

Օ դէման Փապիէն գանաբէսինտէն գալգտը վէ եաւաչ եաւաչ ըրմաղըն եանընա եագլաչտը:

Օ սըրատա գալպինտէ վազիֆէ վէ նամուս կիպի տուլղուլար մահվ օլմուլ վէ եալընըղ պիր արզուի մէճնունանէ պիւթիւն սինիլէլինի այաղա գալտըրմըլ ըտը:

Պիր գաչ տագըգա սօնրա, Տիան՝ գուվվէթի պիր էլին քէնտիսինի թուլթմագտա օլտըղընը հըսս իթտի. Փապիէն մէրգուլմէյի գուճագլայըպ եօգարը գալտըրտըգտան սօնրա, հարարէթի տուտագլարընը մէրգուլմէնին եանագլարընա տալաթարագ:

— Պէն իմ, աղիզէմ Տիան... սէնի սէվէրիմ, էկէր էլիմ տէն գաչաճագ օլուրսան, պիլմիլ օլ քի քէնտիմի էօլտիւրիւրիւմ. — տէտի:

Պունըն իւզէրինէ Տիանըն կէօղէրինտէ ղարիպ պիր շաչաա բարլատը վէ մագսատընա նաիլ օլմագ իւզրէ ֆըրսաթ քէնտի այաղըլա կէլմիլ օլտըղընը միւլահաղա իտէրէք, պիր պանեօ բէլթիմալընա պիւրիւնտիւքտէն սօնրա, հիչ պիր մուգալվէմէթտէ պուլունմագսըղըն, Փապիէնին քէնտիսինի եագընտա վագը պիր մաղարայա կէօթիւրմէսինէ միւսապտէ կէօթէրտի:

Լաքին օ սըրատա պիրտէն պիրէ պիր ալագէի մէյուսիյէթ իչիտիլտի վէ էվվէլա Տիան տօղրուլարագ Պլանչը գարչըսընտա կէօրտիւ. պիչարէ գատընճըղաղ աղաճըգ հալա ալմագ իւզրէ պաղչէյի կէղինմէյէ չըգմըլ վէ միւթատը իւզրէ մէղքիւր մաղարայա կիրիպ օթուրմըլ օլտըղընտան, վուգուր հալի թէմամըլա կէօրմիլ իտի, պինտէն ալէյհ Տիանա խիթապէն:

— Սէնի գըղըմ կիպի պէօյիլթմիւլ օլտըղըմ հալտէ, պէօյլէ պիր ճինայէթ իրթիքեապ իտիօրսըն հա... ահ, պէտպախթ... պէտպախթ... — տէյի հայգըրտը վէ սէրխօլ կիպի իրի եանընա տօղրու սալանտը:

Տիան տըչարտա գալմըլ օլան էլպիսէլէրինի կիլինմէք իւզրէ հէման տըչարը աթըլմըլ ըտը:

Փապիէն իսէ պիրտէն պիրէ քէնտիսինի պուլարագ, Պլանչըն այագլարընա գաբանտը վէ սուզիլի պիր սէտա իլէ:

— Ա՜ֆիլ իտինիզ, մոտամ, սուչումը ա՜ֆիլ իտինիզ. — տէյի քէքէլէտի:

Փագաթ Պլանչ մաղարանըն տիվարընա տայանմըլ օլտըղը հալտէ ճէվապ վէրմէյէրէք հէօնքիւր հէօնքիւր աղլամագտա օլտըղընտան, Փապիէն՝ քէնտիսինի տինլէմէք իսթէմէյօր վէ հարէքէթի վագըասընը Մ. տը Բօտա խապէր վէրէճէք զանն իտէրէք:

— Ո՜հ, հագըընըղ վար, մատամ, հարէքէթի վագըամ նէ՛ աֆիլա վէ նէ՛ տէ մէրհամէթէ շայան տէյիլ տիր. լաքին պանա աֆիլ իթմէք իսթէմէյօրսանըղ, պարը վուգուր հալի հիչ քիմնէյէ սէօյլէմէյինիզ... զիրա օ հալտէ Մարկիլթին վէֆաթընա սէպէպ օլմուլ օլաճագսընըղ. — տէտի:

Պու սէօզ իւզէրինէ պէտպախթ գատընըն կէօյսիւնէ պիր խանչէր տահա սաբլանտը վէ եաշլարա պիւրիւնմիւշ օլան չէհրէսինի գալտըրարագ .

— Ա՛հ , գըզըմը էօլտիւրմէյէ սէպէպ օլաճագ պիր հարէքէթտէ պուլունմաղա ճէսարէթ իթտինիզ , էօյլէ՞ մի . — տէտի :

Փապիէն . — Պէնի հէր վէճհ իւէ թէքտիր իտէպիւրսինիզ , լաքին Մարկրիթի տիւշիւնիւնիւզ :

Պլանշ . — (Պիրտէն պիրէ գարարընը վէրէրէք .) Պէն պու ագչամ վուգու պուլան հալի հիշ քիմսէյէ սէօյլէմէմ , լաքին պիր շարթ իւէ :

— Նէ՞ կիպի :

— Օ ալչագ մախուգը պիր տահա կէօրմէյէճէքսինիզ . զիրա պէսպէլլի քէնտիսի սիզէ մահիրանէ պիր տուզագ գուրմուշ վէ սիզ տէ պիլմէքսիզին պու տուզաղա տիւշմիւշսինիւզ տիւր :

— Խա՛յր , պէն քէնտիսինտէն տահա զիյատէ գապա . հաթլըյըմ . զիրա զէվճէմին գալպինի պիլտիյիմ հալտէ պու հարէքէթտէ պուլունտըմ :

— Շիմտի պու սէօզլէրի պէրթարաֆ իտէլիմ տէ ճիտտէն գօնուշալըմ . զիրա վագթ բէք միւսթաճէլ տիր : Մ . տը Բօտ զայպուպէթիմին ուզուն սիւրմէսինտէն վէսվէսէյէ վարարագ , պէնի արամաղա կէլէպիլի : Սիզտէն թալէպ իթտիյիմ շէյի վատ իտէր միսինիզ :

— Մատմուաղէլ Տիանը պիր տահա կէօրմէմէյի մի :

— Էվվէթ , թէրէտտիւտ միւ իտիյօրսընըզ :

— Խա՛յր , թէրէտտիւտ իթմէյօրըմ , լաքին նամուսլու պիր առէմին վազիֆէսի . . . :

— Նամուսլու պիր առէմին վազիֆէսի էվվէլա զէվճէսինէ պագմագ տըր . զիրա զէվճէնիզ հագըգաթը հալի խապէր ալաճագ օլուրսա , եէնիտէն էօլիւմ թէհլիքէսինէ տիւշէճէյի տէրքեար տըր . հիւրմէթ վէ մուհապպէթինիզէ եալընըզ օնուն հագըզ վար տըր . տիկէրի իսէ նէֆրէթտէն պաշգա պիր շէյէ լայըգ տէյիլ տիր : Պէն եալընըզ Մարկրիթի տիւ .

շիւնիւրիւմ . սիզ տէ եալընըզ օնու տիւշիւնմէլիսինիզ : Պու . նընլա պէրապէր զանն իթմէյինիզ քի պէն Տիանը եիւզ իւս . թիւնէ պըրագաճաղըմ . խա՛յր , եաշամասը իշիւն լաղըմ օլան շէյլէրի քէնտիսինէ թախսիս իտէճէյիմ . ֆագաթ քէնտիսինի պիր տահա կէօրմէյէճէյինիզի նամուսընըզ իւզէրինէ եէմին իթմէլիսինիզ :

— Արզունըզ վէճհ իւզրէ հարէքէթ իտէճէյիմ , մատամ . սէօյլէյինիզ , իթաաթ իթմէյէ հաղըր ըմ :

— Շիմտիք գօնաղա ալտէթ իտինիզ վէ զէվճէնիզին եանընա կիտինիզ . Մարկրիթ վուգուը հալտէն շիւպհէ իթմէմէլի տիր . եարըն պու պապտէ եինէ կէօրիւշիւրիւզ :

Փապիէն հիշ պիր ճէվապ վէրմէքսիզին Պլանշտան այրըլտը :

Մէրգուլ օրատան հէնուզ ուզաղլաշմըշ իքէն , Տիան մաղարանըն գաբուսընտա , Պլանշըն գարշըսընտա տիքիլիպ տուրտու վէ մաղրուրանէ պիր թավր իւէ .

— Փապիէնի պէնտէն այրըմագ իսթէյօրսընըզ , էօյլէ՞ մի , լաքին պէն պունա մուվաֆագաթ իթմէյէճէք օլուրսամ , նէ եաբաճագընըզ . — տէտի :

Պլանշ . — Ա՛հ , մէլուն . . . հարէքէթի վագըանտան տօ . լայը նատիմ օլուպ աֆվ տիւշէյէճէք եէրտէ , տահա զիյատէ պաշ գալտըրըյօրսըն , էօյլէ՞ մի . սանա եաբմըշ օլտըղըմըզ էյիլիքլէրէ պէտէլ քէօթիւլիւք իթմէյէ գալգըշըյօրսըն , էօյլէ՞ մի :

Տիան . — (Օմուղլարընը գալտըրարագ .) Քէօթիւլիւք միւ . . . ֆագաթ տիւշիւնիւնիւզ պիր քէրրէ քի պէնիմ պիւ . թիւն սաատէթիմի չալարագ սիզ պանա քէօթիւլիւք իթմիշ օլտունըզ :

— Պէ՞ն մի :

— Սիզ վէ եախօտ սիզինքիլէր :

— Նէ՞ տէմէք իսթէյօրսըն :

— Ֆիքրիմի իյզահ իտէյիմ : Պէն Փապիէնի սէվիյօր ըտըմ . Փապիէն տախի պէնի սէվէր իտի : Լաքին միլիոն սահիպլէրի . նին քէյֆի մուգատտէս իմիշ : Ժագ տը Բօտըն գըզը հէր նա .

սըլ ըսա պէնիմ սէվտիյիմ տէլիգանյըյա կէօղ աթմըշ. հա-
յաթընըն պէգասը իչիւն պու իղտիվաճ զարուրի իմիշ. հալ
պուքի պէնիմ վէ ֆապիէնին հայաթը մահվ օլաճաղընը վէ
մուհապպէթիմիզի տաիմի պիր եէս ու մաթէմէ թահվիլ ի-
տէճէքլէրինի հիշ քիմսէ տիւշիւնմէտի :

— Սէն եախօտ ֆապիէն պու շէյլէրի նիշիւն Մ. տը Բօ-
տա սէօյլէմէտինիզ :

— Ձիրա ֆապիէն գօճանըղըն միննէթտարը իմիշ . . .
մարքիզ ա'Սըթէլ իսէ գօճանըղ սայէսինտէ էվվէլքի հալինի
պուլմըշ օլտըղընտան , պիր շիւքրանիյէթ պօրճու իյֆա իթ-
մէք պէհանէսիյլէ ֆապիէնի գանտըրմըշ . . . հալ պու քի
քէնտիսինին ասըլ մագսատը՝ մատմուղէլ Մարկրիթին միլիոն-
լարընը էլտէն գաչըրմամագտան իպարէթ իտի :

Տիան պու սօն սէօղլէրի էօյլէ պիր թավըր մաղրուրանէ
իլէ սէօյլէմիշ իտի քի , Պլանշ ատէթա ճէրիհատար օլարագ .

— Սո'ւս , սէն եալանճը վէ քէօթիւ պիր գըղ սըն . սէն
մարքիզ ա'Սըթէլէ իֆթիրա իտիյօրսըն , չուքի սէն հէր քէսէ
ֆէնալըգ իթմէյէ մալի սին : Ա'հ , ժագ սէնի էվտէն թարտ
իտէճէյի զէման , քէնտիսինին սէօղլէրինի նիշիւն տինլէմէ-
տիմ . նէ՛ գատար հագգը վար ըմըշ . . . սէնի նէ՛ կիւղէլ մու-
հաքէմէ իթմիշ : Լաքին ժագ օ վագթ եաբմատըղը շէյի պու
կիւն եաբաճագ տըր . զիրա կիտիպ հէր շէյի քէնտիսինէ
սէօյլէյէճէյիմ :

Պու սէօղ իւղէրինէ Տիան թիթրէտի . զիրա ժագ իշէ
միւտախէլէ իտիպ տէ քէնտիսինի Գանտալ գօնաղընտան գօ-
վաճագ օլտայըտը , ֆապիէնտէն պիւս պիւթիւն այրըլաճագ
վէ օ հալտէ թէսավիւրաթը վագըասը հիշ պիր նէթիճէյի
միւնթիճ օլմայաճագ իտի .

Տիան չու սուրէթլէ միւլահաղա իթտիյի սըրատա , Պլանշ
սէօղլիւնիւ չու եօլտա տէվամ իյլէտի :

— Էվվէթ , հէր շէյի գօճամա սէօյլէյէճէյիմ . սէնին
պու իղտիվաճ խուսուսընտա Մարկրիթտէն զիյատէ հագգըն
պուլունտըղընը քէնտիսինէ իսպաթ իտէմէյէճէքսին . զիրա
ֆապիէն իլէ Մարկրիթ խայլը միւտտէթտէն պէրու պիր պիր-

լէրինի սէվէրլէր իտի . պէսպէլլի սէն պունտան տօլայը հա-
սէտ իտէրէք , քէնտիլէրինի այըրմագ իւղրէ պու տուղաղը
գուրտուն . . . :

Մատամ տը Բօտ պիրաէն պիրէ սէօղլիւնիւ քէստի . զի-
րա Տիան թէհտիտաթը վագըասընտան հիշ պիր ֆաիտէ հա-
սըլ օլամայաճաղընը կէօրէրէք , Պլանշըն գալպինի ըէճա իլէ
եումուշաթմագ իւղրէ աղլայա աղլայա այագլարընա գաբան .
տը վէ հէյէճանլը պիր սէտա իլէ .

— Աֆվ իտինիզ , վալիտէճիլիմ . . . աֆվ իտինիզ . . . -
տէյի քէքէլէտի :

Պլանշ . - Խա'յր , սէն արթըգ պէնի ալտաթամաղսըն , ար-
թըգ պէնի տուղաղա տիւշիւրէմէզսին : Պու տէֆաքի խըյա-
նէթին հէր հուտուտը աշտը թաշտը :

— Էվվէթ , պէն խայընլըգ իթտիմ , Լաքին բէշիման օլ-
տում . իշթէ շիմտի ըղհարը նէտամէթ իտիյօրմ . սիզին գալ-
պինիզ տաիմա խայրխահ օլտըղընտան , պանա մէրհամէթ
իթմէքտէն կէրի տուրամաղսընը : Միւսաատէ իտինիզ տէ
եինէ սիզին եանընըղտա գալայըմ . հարէքէթի վագըամը թա-
միր իթմէյէ չալըշաճաղըմ . Լաքին ըէճա իտէրիմ , պէնի սիզին
եանընըղտան թարտ իթմէյինիզ . ա'հ , սիզտէն այրըլաճագ
օլուրսամ , պէնիմ հալիմ նէ՛ օլաճագ տըր :

— Սէօղլիւնէ ինանամամ . . . պէնի եինէ ալտաթամագ իս-
թէյօրսըն : Գօնագտան հէր հալտէ տըշարը չըգաճագսըն :

— Եա' Բապպի . . . Եա' Բապպի . . . սէն պանա մէրհա-
մէթ էյլէ :

— Էվվէթ , եարընտան թէզի եօգ , գօնագտան տըշարը
չըգաճագսըն : Եաշամագ իչիւն Լաղըմ օլան շէյլէրի սանա
վէրտիլէճէյիմ : Սէն ֆէնա պիր գըղ սըն , պիզտէն ուղագ
գալաճագ օլուրսան , պիզէ քէօթիւլիւք իթմէյէ արթըգ
մուղթէտիր օլամայաճագսըն :

Տիան այաղա գալգմըշ ըտը : Կէօղլիւնտէն սէլլէր կիպի
եաշ ագմագտա օլտըղը հալտէ .

— Պէն արթըգ հիշ քիմսէյէ քէօթիւլիւք իթմէյէճէյիմ :
Հագգընըղ վար տըր , պէն սիզինլէ պէրապէր եաշամաղա

լայրդ տէյիւրմ. պուրասընը պիլիյօրըմ. պա խուսուս սիզի պէյլէ էլէմ ու քէտէրէ տիւշար իթտիյիմտէն տօլայը բէք զիյաւէ մուշտարըպ օլույօրըմ: Էվվէթ, Եարըն պուրատան տըշարը չըգաճաղըմ. Լաքին պիր մանասթըրա չէքիլիպ հայա. թըմը պիւս պիւթիւն ճէնապը Հագգա հասը իտէճէյիմ: Պէ. նի արթըգ պիր տահա կէօրէմէյէճէքսինիզ. - տէտի:

Պու սէօզ իւզէրինէ Պլանշ սարսըլտը: Տիանըն շու գա. րարը ֆիւ հագըգա բէք կիւզէլ պիր շէյ իտի իսէ տէ, պու. նըն ալթընտա Եէնի պիր ֆէսատ տօլապը մէսթուր տէյիլ մի իտի:

Տիան պիր գաթ տահա մահգուն վէ հալիմանէ պիր թավը ալարագ.

— Պուրատան չըգըպ կիտէճէյիմ գէման, սիզտէն Եալը. նըզ պիր լուծֆ տիւէյէճէյիմ, վալիտէճիյիմ. - տէտի:

Պլանշ. - Նէ կիպի:

Տիան. - Պարը սօնունա գատար ալիճէնապ օլուպ գա. լընըզ. գապահաթըմը Եալընըզ սիզ պիլինիզ:

— Խա'յը, խա'յը, Մ. տը Բօտ հէր շէյի պիլմէլի տիր:

— Օ'հ, բէճա իտէրիմ... Մ. տը Բօտ զաթէն պէնի սէվմէզ. գապահաթըմը տույաճագ օլուրսա, պէնտէն պիր գաթ տահա նէֆրէթ իտէճէք տիր: Պու սօն լուծֆը պէնտէն տիրիզ իթմէյինիզ: Մատամ քի Եարըն սապահ պուրատան չըգըպ կիտիյօրըմ, պու իշի քէնտիսինէ խապէր վէրմէքտէ սիզէ նէ ֆաիտէ վար տըր. պու ուլուվը ճէնապընըզ սիզէ խայրը մուճիպ օլաճագ տըր, վալիտէճիյիմ:

Տիանըն սէտասը օ' տէրէճէ միւէսսիր պիր հալ քէսպ իթմիշ իտի քի, Պլանշըն Եիւրէյի նիհայէթ Եուլմուշատը վէ տախիլի պիր սէտա պու բէճայը գապուլ իթմէմէսինի վէ հէր շէյի ժագա խապէր վէրմէսինի քէնտիսինէ իլիթար իթ. մէքլէ պէրապէր, հալիմանէ պիր թավը իլէ.

— Պու սըրըր Եալընըզ քէնտիմ պիլէճէյիմի վատ իտէ. րիմ, Լաքին պիր շարթ իլէ. - տէտի:

Պու սէօզ իւզէրինէ Տիանըն չէհրէսինտէ թարիֆի նա.

գապիւ պիր մէսէրրէթ կէօրիւնտիւ վէ ֆագաթ Եինէ սիւ. քիւնէթլի պիր սէտա իլէ.

— Պու շարթ նէտէն իպարէթ տիր. - տէյի սօրտու:

Պլանշ. - Սէն Եէմինինի թուլթըրըն միւտտէթճէ պէն պու սըրըր կիզի սագլայաճաղըմ. Լաքին մանասթըրտան չը. գըպ տա Եէնիտէն պիզիմ իշլէրիմիզէ գարըշաճագ օլուրսան, օ հալտէ հէր շէյի Մ. տը Բօտա խապէր վէրէճէյիմ:

Տիան. - Բէք էյի, տիլէտիյինիզ կիպի օլսուն:

Պլանշ. օ ագչամ տիւշար օլտըրը հէյէճանլար սէպէպիյ. լէ պիւս պիւթիւն գուվլէթտէն տիւշմիւշ օլտըրընտան, օ. թուրմուշ օլտըրը գանաբէտէն գալգամայօր ըտը: Տիան պու հալին ֆարգընա վարարագ, հէման Եանընա Եագլաշտը վէ է. լինի մէրգուլմէյէ ուզաթարագ.

— Սօն տէֆա օլարագ պիր տահա պանա տայանընըզ, վալիտէճիյիմ. - տէտի:

Լաքին Պլանշ կիւյա պիր էնկէրէք Եըլանընա թէսատիւֆ իթմիշ կիպի իւրքէ իւրքէ կէրի չէքիլէրէք.

— Խա'յը, իւզումը Եօգ տըր, պէն քէնտի պաշըմա կի. տէպիլիլիմ. - տէյիպ, սիւրիւքլէնէ սիւրիւքլէնէ Գանտալ գօնաղը Եօլունը էլէ ալտը:

Տիան տը Գանտալ տախի պիր գաշ ատըմ արգասըն. տան կէլիյօր ըտը. կէօզլէրի իքի աթէշբարէ կիպի բարլա. մագտա իտի:

Պունլար գօնաղըն գաբուսընա վասըլ օլտըգլարընտա, Պլանշ մէրգուլմէյէ տէօնէրէք.

— Պիր պիրիմիզի արթըգ կէօրմէմիզ ֆաիտէսիզ տիր. Եարըն սապահ պուրատան չըգըպ կիտէճէքսինիզ. - տէ. տի:

Տիան. - Տէմէքքի պուրատան չըգըպ կիթմէքլիյիմէ գա. թիյէն գարար վէրմիշսինիզ տիր, էօլէ մի:

— Էվվէթ, պունը պիզգաթ սէն թէքլիֆ իթմէտին մի. Եարըն սաաթ օնտա պուրատան չըգըպ կիթմէյէճէք օլուր. սան, հէր շէյի Մ. տը Բօտա խապէր վէրէճէյիմ. օ վագթ իշին սօնու նէրէյէ վարաճաղընը սէն տիւշիւն:

— Պու գարարը նակեհանիյէ նէ՝ պէհանէ պուլաճագսը նըղ :

— Օ պանա ալիտ տէյիլ, սանա ալիտ տիր :

— Պու պապտէ տիւշիւնմէք իսթէմէղ միսինիղ :

— Տիւշիւնմէյէ հաճէթ եօզ . եա՝ պուրատան չըզըպ կիտէճէքսին վէ հախօտ իշի Մ. տը Բօտա խապէր վէրէճէյիմ :

Տիան եիւզիւնիւ էքիթտի վէ չէհրէսի տահա տէհչէթլի պիր թավը ալարագ :

— Բէք էյի, եարըն սապահ պուրատան չըզըպ կիտէյիմ . - տէյիպ , ալէլ աճէլէ եիւրիւյէրէք կէօզտէն նիհան օլտու :

Մէրգումէ քէնտի օտասընա վասըլ օլունճա , տիշէրինի սըգարագ :

— Արթըզ եաբաճաղըմը գարարլաշտըրտըմ, եիւրէյինի թէսքին իթմէք վէ վաղթ գաղանմագ իշիւն մանասթըրա կիրէճէյիմի սէօյլէտիմ : Լաքին շունտան շուրայա կիթմէյէճէյիմ . Մ. տը Բօտ հէր ագչամ գարըսընա մօրֆին շիրինկա իտէր . պու իլաճըն էօլշիւսիւնիւ պու ագչամ օն գաթ արթըրաճագ օլուրսամ , մատամ տը Բօտ արթըզ պիր տահա ուշանմայաճագ տըր : Սլլահ վէրէ տէ պու ագչամ գօճասընա պիր շէյ սէօյլէմէսէ . ֆաղաթ խա՛յր , խա՛յր , պու ագչամ սիւքիւթ իտէճէյինի վատ իթտի , սէօզիւնիւ թուլաճաղընտան էմին իմ : Եարըն իսէ արթըզ սէօզ սէօյլէմէյէ մուգթէտիր օլամայաճագ տըր . - տէտի :

Պատէհու Պլանշըն մօրֆին շիշէսինէ թէմամըլլա միւշապիհ տիկէր պիր շիշէ ալարագ , վէլի նիյմէթի օլան գատընը թէլէֆ իթմէք իւզրէ տէհչէթլի պիր զէհիւ հաղըրլատը վէ Պլանշըն թուալէթ օտասընա կիրէրէք մէզքիւր շիշէյի մասա իւզէրինէ գօյաու :

Պիր գաշ տագըզա սօնրա ժագ տը Բօտ թուալէթ օտասընա կիրտի վէ միւթատը վէճհ իւզրէ մասա իւզէրինտէքի մօրֆին շիշէսինի ալտըգտան սօնրա , զէվճէսինէ շիրինկա իթմէք իւզրէ նէզտինէ կիթտի . զիրա Պլանշ պու իլաճ սայէ :

սինտէ ալթը ալտան պէրու լահաթ լահաթ ույույապիլիօր ըտը :

Ժագ զէվճէսիլէ պիր միւտտէթ գօնուշտըգտան սօնրա , սէօզլէրինէ անճագ ճէվապ ալապիլմէքտէ օլտըղընը կէօրէրէք , էնտիշէ իլէ :

— Նէն վար , Պլանշ , պիր շէյ մի օլույօրսըն . - տէյի սօրտու :

Պլանշ . - Պու ագչամ պաղչէտէ աղաճըզ զիյատէճէ կէղինտիմտէ եօրուլտում :

— Մօրֆինինի շիրինկա իտէյիմ մի :

— Էվլէթ , միւմքին օլտըղը գատար չաբուգ եաբ , զիրա բէք զիյատէ եօրղունըզ հըսս խիյօրըմ :

Ժագ մասանըն իւզէրինէ գօյմուշ օլտըղը շիշէյի ալտը վէ Պլանշ գօլունը քէնտիսինէ ուղաթմըշ օլմաղլա , թիթրէյէ թիթրէյէ շիրինկասընը եաբտը . պատէհու սէպէպինի պիլմէքսիղին պիր հէյէճանը աղիմէ տիւշար օլարագ , զէվճէսինի պիր չօգ տէֆալար էօբտիւքտէն սօնրա .

— Կէճէլէր խա՛յր օլտուն , Պլանշ , կիւզէլճէ ույու , եարըն սապահ եինէ կէօրիւշիւրիւզ . - տէտի :

Պլանշ իսէ ույուգլամաղա պաշլամըշ օլտըղընտան .

— Կէճէլէր խա՛յր օլտուն , եարըն սապահ եինէ կէօրիւշիւրիւզ . - տէյի ճէվապ վէրտի իսէ տէ , գօճասընըն տըշարը չըգաճաղը սըրատա , իւզէրինտէքի ույուշուգլըղը պէրթաւաֆ իթմէյէ չալըշարագ վէ եէնիտէն եաթաղը իւզէրինտէ տօղրուլարագ :

— Մարկրիթի սէվ , ժագ , կէճէ կիւնտիւզ . . . քէնտիսինէ . . . նաղարէթ էթ . - տէտի վէ պատէհու արգա իւսթիւ տիւշէրէք հարէքէթսիզէ գալտը :

Մ. տը Բօտ պու սէօզլէրտէն թէաճճիւպէ վարարագ :

— Բույա կէօրիւյօր . . . պէն կիւյա գըզըմը սէվմէզ իմիլիմ կիպի , Մարկրիթի սէվ տէյի թավսիյէ խիյօր . . . Պլանշ վէ Մարկրիթ տիւնեատա պէնիմ եէկեանէ խաղինէլէրիմ օլտըղընը քի՞մ պիլմէզ . - տէտի վէ պատէհու Պլանշըն օտասընտան տըշարը չըգտը :

Խարիճտեքի տար կէշիտտէ Տիան իւէ գարշը գարշըյա կէշտիյինտէն, պիր աւըմ գատար կէրի չէքիւէրէք.

— Եիւզիւն նէ՞ գատար սօլմուշ, գըզըմ, խասթա՞ մը. սըն . . . պուրատա նէ՞ իշին վար. — տէյի սօրտու :

Տիան. — Այաղընըղըն սէսինի ալըր ալմազ, վալիտէմ խասթա օլմասըն տէյի գօրգարազ հէման գօշուպ աշաղը քնտիմ :

Ժագ. — Թէշէքքիւր իտէրիմ, գըզըմ, պու ագշամ պաղ- չէտէ ազաճըզ զիյատէճէ տուրմըշ տա եօրուլմըշ. քէնտիսի- նէ մօրֆին շիրինկա իթտիմ. պու ագշամ ույույաճագ օլուր- սա, եարըն պիր չէյսի գալմազ :

Պու սէօզ իւզէրինէ Տիանըն չէհրէսի էօյլէ պիր սարար- տը քի, Ժագ պիրտէն պիրէ տուրարագ.

— Նէ՞ն վար, գըզ, նէ՞ օլույօրսըն, կիթտիքճէ պէնզին աթըյօր. — տէտիքտէ, Տիան.

— Հիշ պիր չէյիմ եօզ . . . եօրուլմըշ տա օնտան օլ- մալը. — տէտի :

Պատէհու ալէլ աճէլէ եաթագ օտասընա չըգտը :

Լաքին գաբույը գաբար գաբամազ, վիւճուտինի պիր թիթրէմէ տիր ալտը վէ տիվանէ կիպի քէքէլէյէրէք.

— Քէնտիսի պէնի պէօյիւթտիւ . . . պէնի սէվտի . . . վէ պէն քէնտիսինի էօլտիւրտիւմ հո՞ . . . ա՛հ, նէ՞ գատար նանքէօր իմիշիմ. — տէտի վէ էլինտէքի շամտանը եէրէ պը- րագարագ, պուզ կիպի տօնմուշ վէ քէնտինտէն կէշմիշ օլ- տըղը հալտէ եաթաղը իւզէրինէ եըզըլտը գալտը :

Իրթէսի սապահ պիր թագըմ տէհշէթլի ալագէլէր քէն- տիսինի ույգուտան ույանտըրտը. պիր ազ սօնրա օտա գա- բուսը քէմալը շիտտէթլէ վուրուլտը. այնը սըրուտա պիր թա- գըմ սէտալար տախի.

— Մատմուլազէլ . . . մատմուլազէլ . . . գալգընըղ . . . գալգընըղ . . . — տէյի հայգըրմագտա իտիլէր :

Տիան այաղա գալգտը վէ եանընտա պուլուլնան իքի իւշ պէսլէմէյէ խիթապէն.

— Նէ՞ վար, նէ՞ վար. — տէյի սօրտու :

Պէսլէմէլէր հէք պիր աղըզ « Ա՛հ, նէ՞ օլաճագ . . . մա- տամ էօլտիւ . . . » տէյի ճէվապ վէրտիլէր :

Տիան եէնիտէն պայրլաճաղընը հըսս իտէրէք, իքի եանը- նա տօղրու սալլանտը վէ ֆագաթ քէնտիսինտէ մէվճուտ օլան ճէսարէթէ տալէթ օգույարագ քէնտի քէնտինէ.

— Կէվշէքլիք լաղըմ տէյիլ, ինսան մագսատընա վասըլ օլմագ իշին, հէր տիւրլիւ թէտապիր վէ վէսաթիթի իսթիմալ իթմէյէ մէճպուր տըր. — տէտի :

Պատէհու քէմալը մէթանէթլէ եիւրիւյէրէք, Ժագ տը րօտըն Պլանշը էօլմիւշ պուլտըղը օտայա կիթտի :

Օրատա թարիֆի նագապիլ պիր մէյուսիյէթ հիւքմֆէրմա պուլուլնըյօր ըտը :

Խանէնին խուսուսի հէքիմի տօգթօր Գապան տէրհալ չա- ղըրըմըշ օլտըղընտան, պու նակէհանի էօլիւմիւն՝ եիւրէքտէ- քի պէօյիւք գան տամարընըն պիրտէն պիրէ գօքմասընտան իլէրի կէլմիշ օլտըղընը սէօյլէմիշ իտի :

Օճագ իւզէրինտէ իւք ագշամը գուլլանըմըշ օլան մօր- ֆին շիշէսի էլան տուրըյօր ըտը : Օտա տէրուլնինտէ պէօյիւք պիր գարըշըզըզ պուլընտըղընտան, հիշ քիմսէ պու շիշէյէ աթֆըր նագար իթմէմիշ իտի : Լաքին պու շիշէյի նիհայէթ կէօրմէլէրի վէ հալի օլտըղը զէհրի մուլայէնէ իթմէլէրի տէ իհթիմալտէն օլտըղընտան վէ օ հալտէ պէօյիւք թէհիլքէլէր զուհուր իտէճէյի տէրքեար պուլընտըղընտան, Տիան պիր թագրիպ իւէ շիշէյի ալըպ ճէպինէ գօյտու վէ պիր պէհանէ իւէ տըշարը չըզըպ անը նապէտիտ իթտիքտէն սօնրա, թէք- րար օտայա ալտէթլէ, գալտըրտըղը շիշէ եէրինէ Ժագըն հէր ագշամ իսթիմալ իթտիլի շիշէյի գօյտու :

Սէօյլէտիլիմիզ վէճհէ, տօգթօր Գապան պու էճէլի պիր եիւրէք խասթալըղընա համլ իթմէքտէ օլտըղընտան, հէր քէս պուլնա ինանտը :

Լաքին Ժագըն մէյուսիյէթի բէք տէհշէթլի օլտու : Մար- կրիթ իսէ վալիտէսինին վէֆաթընտան տօլայը էօյլէ պիր ա- ճը հըսս իթտի քի, հայաթը եէնիտէն թէհիլքէյէ տիւշէճէյի հիւքմ օլուլնապիլի իտի :

Մ. տը Ռօտ Պլանչըն էօլմիւշ օլտըղը մահալլէրտէն գը-
ղընը ուղագլաշտըրմագ լիւղումընը հըսս իտէրէք, ուղուն պիր
սէյահաթ իճրա իթտիրմէսինի Ֆապիէնէ թալսիյէ իյլէտի:

Պլանչըն վէֆաթ իթտիյի կիւն Ֆապիէն Տիւնա թէսա-
տիւֆ իտէրէք:

— Գանտալ գօնաղընը թէրք իտէճէք իտինիզ զանն ի-
տէրիմ, տէյիլ մի. — տէյի սօրտու:

Մէրգում Տիւնը պիր տահա կէօրմէյէճէյինի նամուսը
իւղէրինէ եէմին իթմիշ օլտըղընտան, պու եէմինին թուծ-
մագ իսթէմէքտէ իտի:

Տիւն իլէ մատամ տը Ռօտ արասընտա վուգուա կէլէն
ֆաճիտի միւտհիշէտէն չիւպհէ իթմէմէքլէ պէրապէր, Պլանչըն
նակէհանի պիր սուրէթտէ վէֆաթընը բէք զարիպ պուլույօր
վէ պունտան տօլայը գալպինտէ պիր աղապը վիճտանի հա-
սըլ օլույօր ըտը:

Տիւն Ֆապիէնին պալէատէքի սիւալինէ ճէվապէն:

— Եանըլըյօրսընըզ, Ֆապիէն, պէն պուրատա գալա-
ճաղըմ. տէրէօհտէ իթտիյիմ վաղիֆէ հէնուզ խիթամ պուլ-
մամըշ տըր. — տէտի:

Ֆապիէն. — Հալ պու քի պէն եէմին իթտիմ... սիզ տէ
եէմին իթտինիզ զանն իտէրիմ:

Տիւն. — Պէն եէմին ֆիլան իթմէտիմ, հաթթա սիղին
այըլտըղընըզտան սօնրա, մատամ տը Ռօտ գարարընը թէպ-
տիլ իթտի վէ պուրատա գալմամա միւսատտէ կէօսթէրտի:

Պու սէօզ իւղէրինէ, մարքի զիյատէ ըսրար իթմէյէ ճէ-
սարէթեապ օլամատը:

Իքի կիւն սօնրա, Ֆապիէն իլէ Մարկրիթ Սըանիայա վէ
Սլճէրիյէ կիթմէք իւղրէ ուղուն պիր սէյահաթ իճրասընա
թէշէպպիւս իթտիլէր:

Թըշըրինի սանի իպթիտալարընտա մարքիզ տ'Ուրթէլին տա-
վէթի իւղէրինէ թէքրար Ութարագա ալտէթ իթտիլէր. հալ
պու քի իխթիյար մարքիզի եաթագտա պուլտուլար. պիչարէ
գատընճըղաղ եաղը թիւքէնմիշ պիր գանտիլ կիպի սէօնէճէ-
յինի հըսս իթմէքտէ օլտըղընտան, Ֆապիէնի վէ Մարկրիթի

եաթաղը էթրաֆընտա կէօրտիյիւնտէն տօլայը մահուզ վէ
մէսրուր օլարագ:

— Պէն արթըգ եօլնույըմ, էվլատարըմ, արթըգ մէզար
քէնարընա եագլաշմըշ օլտըղըմը հըսս իտիյօրըմ. պէնի թէ-
սէլլի իտէճէք պիր նօգթա վար ըսա, օտա սիղին մէսուտի-
յէթինիզ տիր: Պլանչ իլէ գալուշաճաղըմ վէ սէմէրէի մու-
հապպէթինիզ օլան մասուճըղազ եօլտա օլտըղընը քէնտի-
սինէ խապէր վէրէճէյիմ. Ժագ տը Ռօտ եալընըզ պու սէվ-
կիլի եալրուճըղըն վիւճուտիյլէ թէսէլլի պուլաճագ տըր. —
տէտի:

Ֆիլ հագըգա մարքիզ տ'Ուրթէլ Իքի կիւն սօնրա, Մար-
կրիթ իլէ Ֆապիէնին գօլլարը արասընտա ըուհընը թէսլիմ
իյլէտի:

Մէրգումէնին վէֆաթընտան սօնրա, Տիւն Ֆապիէնին
զիհնինի եէնիտէն չէլմիշ իտի. մէրգում Տիւնը եէնիտէն կէօ-
րիւնճէ, տամարլարընտա էվլէլէի հարարէթ տէվէրան իթմէ-
յէ պաշլամըշ վէ անը էլտէ իթմէք իւղրէ եէնիտէն պաղը ճի-
նայէթլէր իրթիքեապ իտէպիլէճէյինի հըսս իթմիշ իտի:

Մարկրիթին եագընտա վալիտէ օլաճաղը միւլահաղասը
պու կիպի հէվէսաթը մէրտուտէտէն քէնտիսինի ալըգօյա-
պիլիր իտի. լաքին մէրգում պիլաքս հըսսը մէճնունանէսինէ
պիւս պիւթիւն թէնտատէ օլարագ Տիւնա թէսատիւֆ իթմէք
կիւն տաղարը տօլաշըր վէ քէնտիսինի պուլմագ իւղրէ էն
տէրին մաղարալարա կիրմէյէ վէ եախօտ էն եիւքսէք տաղ-
լարա չըգմայա գաթլանըր ըտը:

Ժագ տը Ռօտ իսէ գըղընըն էվլատընը գուճաղընտա սալ-
լայաճաղընը միւլահաղա իթտիքճէ, պիւթիւն քէտէր ու էլէ-
մինի ունուտուր ըտը: Մարկրիթին քէնտիսինէ չիմտի հէր
վաղթտան զիյատէ միւհթաճ օլտըղընը հըսս իթտիյինտէն,
սապահտան ազշամա գատար մէրգումէ իլէ մէշղուլ օլուր
վէ ալա չըգմագ պէհանէսիյլէ կիւնիւն պիր գըսմընը տըշար-
տա կէչիլէն Ֆապիէնին զայպուպէթինտէն ատէթա մէմուլն
օլարագ, գըղընը շէֆագաթլը պիր վալիտէ կիպի գայըրըր
ըտը:

Մարկրիթ համարելիք թէսիրելիէ կիւնտէն կիւնէ քէսպի գուլվէթ իթտիյի հալտէ, Տիան մուղայիւրի օլարագ կէօզէ չարբաճագ սուրէթտէ զայըֆլամագտա իտի: Հաթթա վագթ վագթ պայըլմագտա վէ պու պայըլընըղլար բէք ուզուն սիւրմէքտէ իտի:

Ժագ՝ մէրգուլմէնին Մարկրիթէ ըզհար իթտիյի էսէրի իթինա վէ իհթիմամ տօլայըսըլա քէնտիսինի պիր գաթ տահա սէվմէյէ պաշլամըշ օլտըղընտան, թապիպ վաթթաթաթլա թէտավի իտիլմէսինի արզու իյլէտի: Լաքին Տիան Ժագըն՝ թէքլիֆէրինի պիր միւմքին գապուլ իթմէտի:

Մէրգուլմէ պիր միւտտէթտէն պէրու ֆէվգ էլ ատէ տինտարըլգ էսէրի կէօսթէրիյօր ըտը:

Դարմէլ թարիգաթընա մէնսուպ օլան թէոթիմ նամընտա պիր րահիպ օ եազ մէվսիմինտէ Պայօնա կէլմիշ վէ օրատա պիր միւտտէթ վագ վէրմէքլէ կէչիրմիշ իտի: Տիան հէր կիւն պու րահիպին վագլարընը տինլէմէյէ կիթտիյինտէն, միւմաիլէյհ իլէ նիհայէթ միւնասէպէթ բէյտա իթմիշ վէ Պայօնտան չըգըպ կիթտիքտէն սօնրա տախի, քէնտիսիլէ մուխապէրէյէ կիրիշմիշ իտի:

Ժագ՝ Տիանըն էֆքեարը տինտարանէսինի խալիսանէ զանն իթտիյինտէն, պու մուխապէրաթըն տէվամընա աալա միւմանաթ իթմէմիշ իտի:

Պիր կիւն Տիան Ժագը եալընըզճա պուլարագ, չու վէճհ իլէ իտարէի քէլամ իյլէտի:

— Բահիպ թէոթիմ չիմտի Աթէնտէ իմիշ. պու քէրրէ պանա պիր մէքթուպ եազմըշ վէ թուլուզտա զայէթ մահիր պիր թապիպ պուլընտըղընը վէ պու թապիպին պէլքի պանա ֆաիտէսի տօգունապիլէճէյինի իշար իթտիքտէն սօնրա, քէնտիմի պիր քէրրէ պու թապիպէ կէօսթէրմէքլիյի նասիհաթ իթմիշ: Պէն էօթէտէն պէրու պու միւհթէրէմ րահիպին նասիհաթլարընը թուլմըշըմ տըր. պու տէֆա տախի թուլմագըլըմա միւսաատէ իտէ՛ր միսինիլ:

Ժագ. — Տէմէքքի թուլուզա կիթմէք իսթէյօրսըն, էօյլէ՛ մի:

Տիան. — Էվվէլա թուլուզա վէ սօնրա տա Աթէնէ կիտէճէյիմ. թուլուզտա քէնտիմի հէքիմէ պագտըրաճաղըմ. Աթէնտէ իսէ րահիպ թէոթիմտէն պաղը նասիհաթլար տիլէյէճէյիմ. զիրա կէրէք րուհէն վէ կէրէք ճիւմէն բէք զիյատէ խասթա օլտըղըմը հըսս իտիյօրըմ:

— Սանա ըէֆագաթ իտէյի՛մ մի, իսթէ՛ր միսին:

— Թէշէքքիւր իտէրիմ, բէտէրիմ, Աննէթ պանա քիֆայէթ իտէր. պէն օնունլա պէրապէր տահա զիյատէ սէրպէսթ օլուրըմ: Պունտան պաշգա, սիզին պուրատա բէք չօգ եաբաճագ իշինիլ վար տըր. Մարկրիթ եէտինճի այընա գատէմ պասաճագ տըր. մատամ քի Պօրտօտա տօղուլմասընը արզու իտիյօրսընը, օրայա նագլը մէքեան իթմէնիլ լազըմ կէլիւր, տէյի՛լ մի:

— Էվվէթ, լիւզուլմը հալինտէ հէքիմէրէ տահա եազըն պուլունմագ իւզրէ Պօրտօյա կիթմէք արզուսընտայըմ:

— Հագգընըզ վար տըր: Ումարըմ քի պէն օ վագթա գատար էյի օլուրըմ վէ քէնտիսինէ պաղը մուլվէնէթտէ պուլունուրըմ: Քէնտիմի կէօսթէրմէյէ կիթմէմին պաշլըճա սէպէպլէրինտէն պիրի տէ պու տըր. չիմտի պուլընտըղըմ հալ իլէ էօյլէ եօրղունըղլարա տայանամայաճաղըմ:

— Թուլուզտա չօգ գալաճագ մըսըն:

— Թապիպին թէտալիսի տէվամ իթտիյի միւտտէթճէ գալաճաղըմ:

— Նէ՛րէտէ գալաճագսըն:

— Թուլուզտաքի մանասթըրլարտան պիրինտէ:

Մ. տը Բօտ մէրգուլմէնին մագսատը հագիգիսինի թահսին իտէրէք, թուլուզտաքի մանասթըրտա զարուրէթէ տիւչար օլմամագ իւզրէ ճէսիմ պիր մէպլաղ ալըպ պէրապէր կէօթիւրմէսինի թէնպիհ իյլէտի:

Պիր գաշ կիւն սօնրա, Տիան սիւտ անասը Աննէթ Դասթարէտ իլէ պէրապէր եօլա չըգտը: Մարկրիթ անըն ազիմէթինտէն տօլայը ֆէվգ էլ ատէ մահզուն օլարագ, սթասիօնա գատար քէնտիսինէ ըէֆագաթ իթմէք իսթէտի իսէ տէ, Տիան պուլընտըղը հալին վէխամէթինտէն պահալա պունա մու.

խալէֆէթ իթտի . ֆազաթ ժազըն թաւսիյէսի իւզէրինէ
Ֆապիէն տ'Սրժէլին Պայօնա գատար պէրապէր կէլմէսինի
գապուլ իթտի :

Մէրգուձէնին զայպուպէթի պիր պուշուգ այ սիւրտիւ :
Պու միւտտէթ զարֆընտա բէք ազ մէթուպ կէօնտէրտի .
լաքին մէթուպլարընը թուլուղտաքի պիր մանասթըրտան
կէօնտէրտիյինտէն , Մարկրիթ տախի եաղտըղը ճէվապլարը
օրայա իրսալ իտէր իտի :

Տիան ավտէթ իթտիյի զէման , Բօտ ֆամիլեաւընը Պօր-
տօտա պուլտու :

Ժագ իլէ Ֆապիէն՝ քէնտիսինի իսթիգալ իթմէք իւզրէ
մէվգիֆտէ պէքլէմէքտէ իտիլէր :

Ֆապիէն մէրգուձէյի կէօրիւնճէ , պէօյիւք պիր հէյէ-
ճանա տիւշար օլարագ պաճագլարը թիթրէմէյէ պաշլատը
վէ եիւզիւ սաբ սարը քէսիլտի : Լաքին ժագ տը Բօտ պու-
մանիտար թէղայեիւրին ֆարգընա վարամատը :

Մէրգուձ՝ զէվճէսինին գաթիլի օլան պու գըղը գուճագ-
լայարագ վէ քէմալը մուհապպէթլէ պաղըրնա պասարագ :

— Սէօյլէ պագալըմ , գըղըմ , նա'սըլ սըն , էյի միսին . -
տէյի սօրտու :

Տիան . - Էյիլիմ , բէտէրիմ :

— Խասթալըղըն պիւս պիւթիւն կէշտի մի :

— Պիւս պիւթիւն կէշմէտի իսէ պիլէ , կէշմիշ կիպի տիր :

— Լաքին եիւզիւնին ընկի էլան սօլղուն կէօրիւնիւյօր :

— Օ պիր շէյ տէյիլ . գան զայըֆլըղըմըն նէթիճէսի տիր :

Մարկրիթին չօճուղը պէնի պիւս պիւթիւն էյիլէշտիլէճէք տիր :

— Սէվկիլի գըղճըղաղ :

— Վալիտէմ Պլանշ վագթըլլա պէնի նա'սըլ պագտը ի-
սէ , պէն տէ շիմտի սիզին թօրնընըղը էօյլէ պագաճաղըմ :
Կէօսթէրէճէյիմ իթինա վէ տըղգաթտան տօլայը գըսգան-
մայաճագսընըղ , տէյիլ մի :

— Նէ՝ սէօյլէյօրսըն , գըղըմ , պիւլաքս սէնի պու գատար
խայրխահ վէ ֆէսաքեար կէօրտիւյիւմտէն տօլայը ճէնապը
Հագգա թէշէքիւր իտէրիմ :

Մարկրիթ չօճուղըգ տօսթընըն ավտէթինէ պէքլէյօր
ըմը կիպի , Տիանըն մուվասէլէթինին իրթէսի կիւնիւ՝ աղըրսը
թութտու վէ պիր չօգ պուհրանլարա տիւշար օլտուգտան
սօնրա , նիհայէթ նուր թօրու կիպի կիւզէլ պիր գըղ չօճուգ-
տիւնեայա կէթիլտի :

Պու չօճուղը էվլէլա ժագ գուճաղընա ալտը : Պիշարէ
բէտէր գըղընըն շու սէմէրէի րահմինի պաղըրնա պասընճա ,
օ վագթա գատար հիշ պիր քէտէր տույմամը , հիշ պիր ա-
ճը հըսս իթմէմիշ կիպի օլտու :

Չօճուգ Մարկրիթին թասվիրի միւճէսսէմի իտի . սաշլա-
րը գումրալ , չէհրէսի պէմ պէյաղ վէ կէօղլէրիլէ վալիտէ-
սինին կէօղլէրի կիպի մաի իտի . Լաքին վալիտէսի զայըֆմի-
ղաճ օլտըղը հալտէ , պու չօճուգ գալի իւլ պիւնեք վէ շիշ-
ման օլմաղլա , տօղտըղը վագթ իրի այլըգ օլտըղը հիւքմ օ-
լունապիլիր իտի :

Չօճուղըն իսմինի ժագլին-Պլանշ-Հանրիէթ-ինէ գօյտու-
լար : Պու սօն իքի իսմ տախի Ֆապիէնին վալիտէսի վէ պէօ-
յիւք վալիտէսինին զիքրի ճէմլինէ հիւրմէթէն գօնուլմըլը-
տը :

Չօճուղըն սիւտ անասը խայլը միւտտէթտէն պէրու թու-
թըլմըլ իտի իսէ տէ , Պօրաօնըն սըհհէթէ մուզիրր օլան հա-
վասը սիւտիւնիւ պօղմամագ իչիւն Գանտալ գօնաղընտա գալ-
մասը վէ չօճուգ տօղար տօղմաղ Տիանըն անը Գանտալ գօ-
նաղընա կէօթիւրմէսի գարարկիր օլմուշ ըտը :

Լաքին պու գարար գաթի օլմագլա պէրապէր , Մար-
կրիթ գըղընտան այրըլմայը վէ անը պիր եապանճը գատը-
նըն աղուշընա թէսլիմ իթմէյի պիր տիւրիւ գապուլ իթմէ-
մէքտէ իտի : Գըղընտան այրըլաճաղը միւլահաղասը պիլէ
քէնտիսինի թիթրէթմէքտէ օլտըղընտան , տօգթօր Գապան
պու պապտէթի արզուսընա մուխալէֆէթ իթմէք մուվաֆըղը
իհթիյաթ օլամայաճաղընը պէյան իյլէտի : Ժագ տախի տօգ-
թօրըն թէնպիհի մուճիպինճէ արթըգ պու պապտէ ըսրար
իթմէտի վէ հաթթա Մարկրիթին չօճուղընա քէնտիսի սիւտ
անալըգ իտէճէյինտէն տօլայը մէմուլն պիլէ օլտու :

Մարկրիթին շու գարարը իւզերինէ եալընը Տիան ըզ-
հարը նախօշնուտի իտէրէք, պու ֆիքրէ գարչը օլանճա գուվ-
վէթիլէ ուղրաշտը. լաքին ժագ տը Բօտ մէրգու մէնին շու
հիտտէթի ֆէվգ էլ ատէսինտէն միւթէաճճիպ օլարագ.

— Պու իշէ բէք զիյատէ էհէմմիյէթ վէրիյօրսըն, պու
գատար հիտտէթ իթմէքտէ մանէա՞ նէ. — տէտի :

Տիան. — Մանէա նէ՞ մի... չօճուղըն ահվալը սըհհի-
յէսի թէհլիքէտէ օլտըղը հալտէ, սիդին զաաֆը գալպինիզէ
գարչը ուղրաշմագլըղըմա միւսաատէ իթմէյօր մըսընըղ: Զօ-
ճուգ պուրատա գալաճագ օլուրսա, թագէ պիր կիւլ կիպի
սօլաճագ վէ զայրֆլանաճագ տըր. պիլաքս ինթիլապ իթ-
տիյինիզ գատընըն սաղլամ սիւտիւնիւ էմէճէք օլուրսա, պիր
գաթ տահա քէսպի գուվվէթ իտէճէք տիր. պուրատա գալ-
մագլա՞ Գանտալ գօնաղընա կիթմէք արասընտա տաղլար
գատար ֆարգ վար տըր:

Ժագ. — Հագգըն վար տըր, լաքին Մարկրիթ սէօղ տին-
լէմէյօր, գըղընտան պիր տիւրլիւ այրըմագ իսթէմէյօր.
քէնտի արգուսընա մուխալէֆէթ իթմէք մուվաֆըգը իհթի-
յաթ օլամայաճաղընը պիլմէղ տէյիլսին:

Տիան մագամը իսթիհգարտա օմուզլարընը գալտըրտը
վէ նիհայէթ հէյէճանընը թէսքին իթմէյէ մուվաֆֆագ օլ-
տու:

Հաթթա կէճէլէրի չօճուղը պագմագ վագիֆէսինի տէ
քէնտիսի տէրէօհտէ իյլէտի:

Ժագ մէրգու մէնին շու հարէքէթի ֆէտաքեարանէսին-
տէն ֆէվգ էլ ատէ մէմնուն օլտու. զիրա թօրնունա թէալ-
լիւգի պուլունան հէր տիւրլիւ մուամէլաթը ինսանիյէթ քեա-
րանէ քէնտիսինի բէք զիյատէ հէյէճանա կէթիրիր իտի:
Ֆիլ հագըգա պու չօճուգ՝ Պլանչըն քէնտի գալպինտէ պօշ
պըրագմըշ օլտըղը եէրի թէմամըյա իշղալ իթմէյէ պաշա-
մըշ ըտը:

Մէրգում կիւնտիւզլէրի չօճուղուն պէշիլինի սալար,
գուճաղընա ալըպ կէզտիրիր վէ պին տիւրլիւ օյունլար իճատ
իտէրէք անը էյլէնտիրմէյէ չալըշըր ըտը:

Պիչարէ ատէմ արթըգ քէնտիսինի մէսուտ պուլույօր
ըտը. զիրա Մարկրիթ մուհապպէթի մատէրանէսի սալգա-
սըյա քէսպի գուվվէթ իթմիշ օլտըղընտան, եաշայաճաղը
մէմուլ իտի:

12

ԻՄ ԶԱՍԸԶ ՄԷՔԹՈՒՊ

Ֆիլ հագըգա Մարկրիթ վագը համընտան սօնրա բէք
չաբուգ քէնտիսինի պուլմուշ ըտը:

Բօտ ֆամիլեասը թէքրար Գանտալ գօնաղընա ազիմէթ
իտէճէքլէր իտի:

Տիանըն ֆէտաքեարլըղը էվվէլքի հալինտէ տէվամ իտի-
յօր ըտը:

Ֆագաթ մէրգումէ էթրաֆը թէնհա պուլունճա տիրսէ-
յինի պիր մասայա տայաթըր վէ սաաթլարճա տէրեալի խա-
յալաթ վէ միւլահագաթա տալար ըտը:

Պիր կիւն եինէ պէօյլէ խայալաթա տալմըշ իքէն, պիր-
տէն պիրէ պաշընը գալտըրարագ.

— Էվվէթ, Մարկրիթին պիր հէյէճան թէհսիրիլէ վէ-
ֆաթ իտէճէյի մուհագգագ տըր. կէչէն կիւն տօգթօր Գա-
պան պունը թէքրար սէօյլէտի. իշ բէք միւքէմմէլ տիր. հէր
նէ գատար քէսպի գուվվէթ իթմիշ իտէ տէ, եիւրէյի հէ-
նուղ էվվէլքի կիպի նարին տիր, հէյէճանա տայանամագ. —
տէտի:

Պատէհու Տիան այաղա գալգտը վէ գարարը գաթիսինի
վէրմիշ կիպի կէօրիւնէրէք, քիւլիւք պիր եաղը մասասընա
եաղլաշտըգտան սօնրա, իշինտէն եաղմագ իշիւն լաղըմ օլան

չէյլէրի աւարագ էօնիւնտէ օթուրտու վէ պատէհու սօլ է-
լիլէ պիր մէքթուպ եազմաղա գօյուլտու :

Պիր գաչ տէֆալար քեաղըտը երրթըպ եէնիտէն պաշ-
լատը վէ նիհայէթ եազտըղընտան մէմնուն օլարագ մէքթու-
պը տըգգաթլընա տիւրտիւքտէն վէ պիր զարֆա գօյուլգ-
տան սօնրա, ատըհսինի տէ եազարագ ալէլ աճէլէ մանթօսընը
կիյինտի, շապգասընը պաշընա գօյուլտու վէ պատէհու շաբուգ
շաբուգ եիւրիւյէրէք տըշարը չըգտը վէ պիր չարեէք սօնրա
Բօրթ-Տիթօ սօգաղընա վասըլ օլարագ, եազտըղը մէքթուպը
մէքէզը բօսթախանէսի գուլթուսընա պըրագտը :

Մէրգուլմէ գօնաղա ալտէթ իթտիյի զէման, հավլիտէ
Ֆապիէնէ թէսատիւֆ իթտի :

Բէնտիսի պիր միւտտէթտէն պէրու կէնճ մարքիյէ գար-
շը պարիտանէ պիր իհթիյաթ կէօսթէրիյօր ըտը. Ֆապիէն
պու հալի աղապը վիճտանիսինտէն նէշէթ իթմիշ պիր շէյ
ատա իտիյօր ըտը. հալ պուքի պու իհթիյաթ՝ մահիրանէ
պիր տուղագտան պաշգա պիր շէյ տէյիլ իտի. զիրա Տիան՝
Ֆապիէնին կէվէք պիր թապիաթը պուլընտըղընը պիլտիյին-
տէն, պու սուրէթլէ անըն հըսսիյաթը շէհվէթնույանէսինի
պիր գաթ տահա թահրիք իթմէք իսթէյօր ըտը :

Փիլ հագըգա, պու իհթիյաթ սէպէպիլէ, Ֆապիէն ագ-
լընը ղայպ իտէճէք տէրէճէյէ կէլմիշ վէ Տիան հագըղընտա-
քի հըսսիյաթը տէրէճէի նիհայէյէ վարմըշ ըտը. Անը հիշ պիր
վագթ պու տէրէճէ շիտաթլէ սէվմէմիշ իտի :

Տիան՝ Ֆապիէնի հավլիտէ պուլտըղընտան տօլայը մէմ-
նուն օլտու իսէ տէ, պու մէմնունիյէթինի սէթը իտէրէք վէ
էվվէլա սէօղէ պաշլայարագ :

— Մարկրիթ նէրէտէ տիր, մօսիէօ մարքի. — տէյի սօր-
տու :

Ֆապիէն. — Հանրիէթ-ինէ վէ տատըսը իլէ պէրապէր
տըշարը չըգտը :

— Նէրէյէ կիթտի :

— Գանտալ գօնաղընա աղիմէթիմիգտէն էվվէլ պաղը
վիզիթալար վէրմէյէ կիթտի :

— Սիզ նիշիւն պէրապէր կիթմէտինիզ :

— Սիզի պիր եէրտէ կէօրմէք իշիւն... պէնի իսթէմէ՞զ
միսինիզ :

— Խա՛յր :

— Օ հալտէ միւսաատէ իտինիզ տէ սիզինլէ պէրապէր
քիւշիւք սալօնընըղա չըգայըմ : Մ. տը Բօտ սաաթ ալթըյա
գատար մաղաղատա գալըր : Մարկրիթ տէ պիր սաաթտան
էվվէլ ալտէթ իթմէյէճէք տիր :

— Եա՛ ֆիքրինի թէպտիլ իտէրսէ, եա՛ պիր աղտան ալ-
տէթ իտէճէք օլուրսա :

— Օ հալտէ պու կէճէ կէլիւրիմ :

— Խա՛յր, կէճէ տէ օլմաղ. չօճուղըն պէնիմ օտամտա
եաթտըղընը պիլիւսինիզ. Մ. տը Բօտ թօրնունըն ույուտըղընը
կէօրմէք իւզրէ պաղը քէրրէ օտամա կէլիւր, սիզի պէնիմլէ
պէրապէ՞ր մի պուլսուն... Խա՛յր, Խա՛յր, պունըն իմքեանը
եօգ տըր :

Պու սէօղ իւզէրինէ Ֆապիէն թարիֆի նագապիլ պիր
հիտաթէթ տիւշար օլարագ :

— Ա՛հ, զալը՛մ, ղատտա՛ր... տէմէք քի պէնի ալթըգ
սէվմէյօրսըն, էօյլէ՞ մի... պէսպէլի պուրալարտա պաշգա
պիրիսինի պուլտուն տա օնուն իշիւն պէնիմլէ պու եօլտա հա-
րէքէթ իտիյօրսըն : Լաքին պու հալ տէվամ իտիպ կիտէմէզ.
Խա՛յր, Խա՛յր, սէնի նիհայէթ էօլտիւրէճէյիմ. — տէտի :

Տիանըն սիմասընտա պիր մէրհամէթի ֆէվգ էլ ատէ է.
սէրի կէօրիւնէրէք :

— Սիզէ ճէվապ վէրմէյէճէք իտիմ, Ֆապիէն, զիրա պու
շիւպհէլէր պէնի ատէթա ինճիտիյօրլար. Լաքին ըզտըրապը
գալպինիգտէն նաշի պու եօլտա լիսան գուլլանմաղա մէճ-
պուր օլտըղընըղը պիլտիյիմտէն, սիզի սէվմէքտէ օլտըղըմը
պիր տէֆա տահա թէքրար իտէրիմ :

— Սահի՛հ մի սէօյլէյօրսըն, Տիան... պէնի տաիմա սէ-
վիյօր մըսըն :

— Պիլմէյօր մըսընըղ, Պուրատա պու կիպի սէօղէր սէօյ-
լէմէք ատէթա տիվանէլիք տիր. զիրա իհթիյաթ սըղլըգտան

տէ՛հչէթ լի թէ՛հլիքէլէր զուհուր իտէր : Շիմտի պէնի տինլէ-
յինիզ, եարըն Մարկրիթ՝ բէիսէսի պուլունտըղը ֆուգարա-
բէրվէր ճէմիյէթինին մէ՛հլիսի ումուսիսինէ կիտէ՛հչինտէն ,
սաաթ պէշտէն էվվէլ օրատան ավտէթ իտէմէզ . Մ. տը Բօտ
տախի կէմիսինի պօշալթմազ իւզրէ սաաթ տօգուղտա Բօյլ-
եազա կիտէ՛հչէք տիր . օ տա անճազ սաաթ եէտիտէ ավտէթ
իտէպիլիր : Աննէթ Գասթարէտի տէ պիր եէրէ կէօնտէրի-
րիմ : Սիզ սաաթ իքի պուլունղա տօղրու պէնիմ օտամա կէլի-
նիզ վէ Տիանըն պիր շէյ ունուտուպ ունուլթմայաճաղընը
կէօրէ՛հչէքսինիզ :

Պու սէօղիւ միւլթէագըպ Տիան՝ Ծապիէնտէն այրըլարագ,
քէնտի օտասընա չըգտը :

Իրթէսի սապահ Մարկրիթ ույգուսընտան կէ՛հ գալգտը :
Ծապիէն սապահ գահվալթըսընը պազը տօսթլարա տըշարտա
իտէ՛հչինի իլք ագչամտան խապէր վէրմիշ վէ Մ. տը Բօտ
տախի տօղրուտան տօղրույա Բօյլեազա կիթմէյէ մէ՛հպուր
պուլունմըշ օլտըղընտան , կէնճ գատըն սապահ գահվալթը-
սընը իթմէք իւզրէ օտասընտան աշաղը էնմէքտէ իսթի՛հալ
կէօսթէրմէյօր ըտը :

Մարկրիթին օտա գաբուսը պիրտէն պիրէ աշըլտը վէ
պիր պէսլէմէ գըզ իչէրի կիրէրէք . « Մատամ մարքիզ իչին
շու մէքթուպլար կէլտի » տէյիպ , Մարկրիթէ պէօյիւք պիր
բաքէթ վէրտի վէ պատէհու թէքրար օտատան տըշարը չըգ-
տը :

Մարկրիթ՝ բաքէթին հավի օլտըղը մէքթուպլարը րասթ
կէլէ աչմաղա պաշլատը :

Պու մէքթուպլար բէք սուղիչլի պիր սուրէթտէ եազըլ-
մըշ օլուպ , պազըսընտա նագտէն վէ պազըսընտա տախի
մանէն իյանէ թալէպ օլունմագտա իտի : Զիրա մէրգումէնին
նէ՛ տէրէ՛հչէ ճէօմէրա օլտըղը վէ ֆուգարա վէ միկիթաճիյնէ
նէ՛ գատար մուավէնէթտէ պուլունտըղը հէր քէսին մալիւմիւ
իտի :

Մարկրիթ մէքըիւր մէքթուպլարը պիր եանտան օգու-
մագլա պէրապէր , տիկէր եանտան տա պիր ճըղտան իւզէ-

ըինէ ատրէսլէրի վէ վէրիլէ՛հչէք ագճէլէրի գայտ իթմէքտէ ի-
տի :

Պու իչի եարըպ պիթիրտիքտէն սօնրա , վէրիլէ՛հչէք ագ-
ճէլէրի ճէմ իտէրէք , քէնտի քէնտինէ .

— Իւշ պին պէշ Եիւզ էլլի պէշ ֆրանգ , էօյլէ՞ մի . . .
պու բէրրէ վէրիլէ՛հչէք մէպլաղ աղաճըգ չօգճա տիւշմիւշ . . .
բէտէր պունը կէօրէ՛հչէք օլուրսա , նէ՛ տէյէ՛հչէք . . . ֆագաթ
խայր , խայր , քէնտիսի օ գատար մէսուտ տըր քի , պանա հիշ
պիր շէյ ըէտտ իտէմէզ . . . զիրա պէնիմ ֆագըրլարա մուա-
վէնէթտէ պուլունմաղա մէ՛հպուր պուլունտըղըմը պիլիր . -
տէտի :

Պու սըրատա իւչինճիւ վէ եա տէօրտիւնճիւ տէֆա օ-
լարագ եէմէք հազըր օլտըղը խապէր վէրիլտի :

Մարկրիթ՝ մէքթուպլարըն մէվզու պուլունտըղը քիւշիւք
մասա էօնիւնտէ օթուրմըշ օլտըղը ճիհէթլէ պիրտէն պիրէ
այաղա գալգտը . լաքին աղաճըգ շիտաթլէ գալգմըշ օլտը-
ղընտան , այաղը էօնիւնտէքի մասայա իլիշէրէք Խէրէ տէվ-
րիլտի :

Պունըն իւզէրինէ , մասա իւզէրինտէքի մէքթուպլարը վէ
ղաղէթալարը թօբլամագ իւզրէ եէրէ էյիլտի իսէ տէ , զա-
ղէթալարըն տրասընտա գալմըշ վէ պինտէն ալէյհ տիկէրլէ-
րիլլէ պէրապէր աշըլմամըշ օլան պիր մէքթուպ նազարը տըգ-
գաթընը ճէլպ իյլէտի :

Մարկրիթ տէրհալ պու մէքթուպը ալտը վէ իւզէրին-
տէքի եազըյը մուայէնէ իյլէտի . լաքին պու եազը քէնտիսի-
նէ զարիպ վէ ատէթա շիւպհէլի կէօրիւնտիւլիւնտէն , միւհթէ-
վիյաթընը օգումագսըզըն եըրթըպ աթմագ իսթէտի իսէ տէ ,
գալպինտէ թարիֆի զայրը գապիլ պիր մէրագ հասըլ օլտը-
ղընտան .

— Ատամ՝ սէ՛ն տէ . . . գօրգաճագ նէ՛մ վար . . . պէն
հիշ քիմսէյէ քէօթիւլիւք իթմէմիշիմ . - տէտի վէ պատէհու
ինճէ պիր սէտէֆ պուչագ ալարագ զարֆընը աշտըգտան
սօնրա իչինտէքի մէքթուպը օգումաղա պաշլատը :

Լաքին ալթը եէտի սըրասընը անճագ օգումըշ իքէն ,

Երեզիւնիւն ընկի սաբ սարը քէսիւտի վէ պայըւաճագ ըստ-
տէյէ կէլէրէք :

— Եւ՛ Բապպի . . . աճապա ըստ՝ մը կէօրիւյօրըմ . -
տէյի քէքէլէտի :

Պատէհու Երեզիւնտէ պիր թաւըը մաղըուրիյէթ հասըլ
օլարագ :

— Պիր խըյանէթ մի . . . խա՛յր , խա՛յր , պունա հիչ պիր
վագթ ինանամամ . - տէտի :

Պատէհու մէքթուպը բարմագլարը արասընտա էզիպ
պիւղտիւ վէ օճաղա տօղըու Ֆըրլաթըպ աթտը . լաքին քեա-
ղըտ օճաղըն իչինէ կիտէճէք եէրտէ , խալընըն իւզէրինէ
տիւշտիւ գալտը :

Մարկրիթ գուվէթտէն տիւշմիւշ վէ պաճագլարը թիթ-
ըմէյէ պաշլամըլ օլտըղընտան , պիր սանտալիէնին իւզէրի-
նէ երգըլարագ :

— Տիւնեատա նէ՛ խայրն վէ ալչագ ատէմէր վար տըր ,
սէնին պանա խըյանէթ իթտիյինէ ինանայըմ հա՛ , Փապիէն ,
ասլա՛ , ասլա՛ . . . - տէտի :

Մա մաֆիհ պիշարէ գատընճըղաղըն ֆիքըրնտէ պիր թա-
գըմ զարիպ շիւպհէլէր հասըլ օլարագ , Երեւթիւնի բարչա-
լամագտա իտի :

Պիր գաշ տագըգա գատար պու կիպի շիւպհէլէրլէ մուղ-
տարըպ օլտըգտան սօնրա , պիրտէն պիրէ այաղա գալգտը վէ
խալը իւզէրինէ տիւշմիւշ օլան քեաղըտը ալըպ տիւզէլթ-
տիքտէն սօնրա , թէքրար օգուճաղա պաշլատը :

Մէքթուպըն միւհթէվիյաթը շու սէօղլէրաէն իպարէթ
իտի :

« Մատամ մարքիլ .

« Կէօղիւնիւղ էօնիւնտէ ղայէթ տէհչէթի պիր հալ
վուգուա կէլիյօր տա կէօրմէյօրաընըլ . էվլէթ , կէօրմէյօր-
սընըլ տէնիւմէք իճապ իտէր . զիրա պու հալի պիւլէրէք գաթ-
լանմագտա օլտըղընըր թէսավվուր իթմէք գապիւ տէյիլ
տիր :

« Մատմուաղէլ Տիւն իլէ Մ . մարքի տ՛Պրթէլ սիզի ալ-
չագճասընա ալտաթըյօրլար . իզտիվաճընըղըն իպթիտասըն-
տան պէրու սիզէ խըյանէթ իտիյօրլար :

« Էկէր պունըն պիր նուճունէսինի կէօրմէք իսթէրսէնիլ ,
ֆուգարաբէրվէր ճէմիյէթի մէճիսինտէն սաաթ իւշտէ ալ-
տէթ իտինիլ վէ տօղըուճա մատմուաղէլ Տիւնըն քիւշիւք սա-
լօնընա կիտինիլ . օ հալտէ հիչ պիր շիւպհէնիլ գալմայաճագ
տըր :

Մէքթուպըն ալթընտա իմզա ֆիլան պուլունմայօր ըտը .
հաթթա պու կիպի իսթարաթըն զիյրինտէ եագըլմասը ա-
տէթտէն օլան « Պիր տօսթ » սէօղիւ պիլէ եօղ ըտը :

Մարկրիթ պիր միւտտէթճիք տէրին տէրին տիւշիւնտիւք .
տէն սօնրա :

— Խա՛յր , գօճամը թէճէսսիւս իթմէյէճէյիմ . - տէտի
վէ տէրինտէն պիր ահ իտէրէք վէ էլինի Երեւթիւնէ վէ ալնը-
նա կէօթիւրէրէք աղլամաղա պաշլատը . պիր աղ սօնրա եէ-
նիտէն սէօղլէ պաշլայարագ :

— Խա՛յր , գօճամը թէճէսսիւս իթմէյէճէյիմ . . . պու
հալ կէրէք պէնիմ վէ կէրէք քէնտիսի իչիւն ալչագլըգ տըր .
լաքին պու պապտէ գաթիյէն գանաաթ հասըլ իթմէքսիզին
պունտան պէօյլէ նա՛սըլ եաշայապիլիւրիմ : Ա՛հ , եւ՛ Բապպի ,
պէն նէ՛ գատար պէտպաթ ըմըլըմ . . . էօլէճէյիմի հըսս
իտիյօրըմ , էվլէթ , էօլէճէյիմ . - տէտի :

Պատէհու էօլիւ կիպի պիր հալտէ ուղուն պիր սանտա-
լիէ իւզէրինէ երգըլտը գալտը :

Պիշարէ գատընճըղաղ քէնտիսինի թօբլամագ իւզրէ օ-
լանճա ղայրէթինի սարֆ իլէտի իսէ տէ , մուվաֆֆագ օլա-
մատը :

Տիւն իլէ Փապիէնին քէնտիսինի ալտաթմագտա օլտըգ-
լարընա պիր տիւրլիւ ինանամայօր վէ եալընըլ կէօղլէրի կէօր-
տիւյիւնտէ վէ գուլագլարը իշթտիյինէ ինանապիւլէճէյինի
տիւշիւնիւյօր ըտը :

Նալէհան գարարը գաթիսինի վէրէրէք այաղա գալգտը
վէ ատէթա սիւքիւնէթի պիր չէհրէ իլէ :

— Պու իշի պէհէմէհալ թահգիգ իթմէլիյիմ . . . պու չիւպհէլէր իլէ եաշամագ՝ հէր կիւն էօլմէք տէմէք տիր . - տէտի :

Պատէհու չանը չալտը վէ կէլէն պէսլէմէյէ խիթապէն .

— Հայտէ կիթ պանա պիր քեասէ էթ սույու կէթիր . սօնրա տա կէլ պէնի կիլինտիր . - տէտի :

Պէսլէմէ « Պաշ իւսթիւնէ , մատամ » տէտիրքտէն սօնրա , տըշարը չըգաճաղը սըրատա .

— Գըզընըզը պուրայա կէթիրէլիմ մի , սիւտ եէմէք վագթը կէլմիշ տիր . - տէյի սօրտու :

Մարկրիթ թէրէտտիւտ իթտի : Իքի շէյ՝ գըզընը կէօրմէսինէ մանի օլույօր ըտը . էվվէլա գարաշը գաթիսինի վէրմիշ օլտըղընտան , գըզընը կէօրմէքլէ պու գարարը կէվշէյէնէյի վէ սանիյէն տիւշար օլտըղը տարպէի միւտհիշէտէն սօնրա սիւտիւ պօզուլմիշ օլտըղընտան , գըզընա մազարրաթը մուճիպ օլաճաղը տէրքեար ըտը . պինաէն ալէյհ պէսլէմէյէ խիթապէն .

— Խա՛յր , գըզըմա սիւտ վէրէնէք վագթըմ եօգ , պու կիւն էմգիկ իլէ տօյուրսուշար . - տէտի :

Կէնճ գըզ ալտըղը էվամիրի իճրա իթմէք իւզրէ տըշարը չըգաճաղը սըրատա , Մարկրիթ .

— Գուբէ արապասը հաղը՞ մը տըր . - տէյի սօրտու :

Պէսլէմէ . - էվվէթ , մատամ մարքիզ , պիր շէ՛յ մի սէյլէյէնէք սինիզ :

Մարկրիթ . - Խա՛յր , կիտէպիլիրսինիզ :

Կէնճ գըզ տըշարը չըգտը վէ պիր ազ սօնրա մաթլուպ օլան էթ սույընը կէթիրտի :

Մարկրիթ պու էթ սույընը ալէլ աճէլէ իշտիքտէն սօնրա , պէսլէմէ գըզըն եարտըմըյլա իւսթիւնիւ կիլինտի :

Սաթթ իքիյի կէշմիշ իտի : Մէճլիս իսէ սաթթ իւշտէ վուգու պուլաճագ իտի :

Մարկրիթ կիւլ ազաճընտան մամուլ քիւչիւք պիր եաղը մասասընա եազլաշտը վէ պիր թապագա պէյաղ քեաղըտ ալտըգտան վէ իւզէրինէ պիր գաշ սաթթըր շէյ եազտըգտան

սօնրա , իմզալայըպ զարֆ իշինէ գօյտու վէ պատէհու արապասընա պինմէքլէ , արապաճըյա խիթապէն .

— Սէնթ-Էօլալի քիլիսէսինէ կիտէճէյիզ . - տէյի իւթար իյլէտի :

Գուբէ արապասը հարէքէթ իթտիյի սըրատա , գօնաղըն բէնճէրէլէրինտէն պիրինին թիւլ բէրտէսի եալաշճա գալգտը վէ գարալը օլան ճամ արգասընտան Տիանըն պաշը կէօրիւնտիւ :

Մէրգուլմէ արապանըն արգասընտան պիր միւտտէթ պագտըգտան սօնրա , քէնտի քէնտինէ .

— Կիթ , շիմտի արթըգ սըրա պանա կէլտի . . . պու ազշամ մուզաֆֆէրիյէթ պէնտէ տիր . - տէտի :

Պիր չարեքէ գատար սօնրա արապա Սէնթ-Էօլալի քիլիսէսի էօնիւնտէ տուրտու վէ մարքիզ տ'Արթէլ քիլիսէնին հալլիսի էօնիւնտէ աշաղը էնտիքտէն սօնրա , արապաճըյա խիթապէն .

— Պաթիսթ , ժարտէն-Բիւպիգ Եօլընտաքի մէճլիս մահալինէ կիթ տէ պու թէզըրէյի իքինճի բէիսէյէ թէսլիմ էթ . սօնրա եինէ պուրայա կէլ . - տէտի :

Արապաճը . - Ավտէթ իթտիյիմտէ սիզէ խապէր վէրէյիմ մի , մատամ մարքիզ :

Մարկրիթ . - Խա՛յր , տուլամ պիթէնէք օլուրսա , պէն տըշարը չըգարըմ :

Արապաճը թէքրար մահալը մախսուսընա չըգտը վէ պարկիրէրէ չալա գամիշ՝ արապա քէմալը սիւրաթլա հարէքէթ իթմէյէ պաշլատը :

Պիր գաշ տագըգա սօնրա , Մարկրիթ քիլիսէտէն տըշարը չըգտը վէ պիր միւտտէթճիք գուլագ վէրիպ տինլէտի : Արապանըն կիւրիւթիւսիւ իշիտլմէզ օլուճա , ալէլ աճէլէ Եօլա չըգտը վէ Ալպէր սօգաղը բէք եաղըն օլտըղընտան գօնաղա բէք չաբուգ մուվասէլէթ իյլէտի :

Լաքին պէյիւք գաբուտան իշէրի կիրէնէք եէրտէ . գօնաղա միւնթէհի օլան տիկէր պիր սօգաղա սաբտը վէ պիր միւտտէթ Եիւրիւտիւքտէն սօնրա , պիրտէն պիրէ տուրարագ

վէ կիզի պիր գաբու աչարագ, միւքէմմէլ պիր գըշ պաղչէ-
սինէ տախիլ օլտու. պատէհու խըտմէթ քեարլարըն էնիպ չըգ-
մասընա մախսուս օլան պիր մէրտիվէնտէն եօգարը չըգարագ,
Տիան տը Գանտալըն իգամէթ կեահը օլան տաիրէյէ վասըլ
օլտու:

Տիանըն էքսէրիյա օթուրտըղը քիւչիւք սալօն եանընտա
էլպիսէ գոյմաղա մախսուս քիւչիւք պիր օտա վար ըտը: Պու
օտատան եանընտաքի սալօնտա վէլէվ հավաշ սէտա իլէ սէօյ-
լէնիլէն սէօղէր թէմամըյա իշիտիլէպիլիր իտի:

Մարկրիթ մէգքիւր օտայա կիրինճէ, իրի էլինի պիրտէն
կէօյսիւ իւզէրինէ գոյտու. զիրա եիւրէյի քէմալը չիտտէթլէ
չարբմաղա պաշլամը ըտը:

Մէրգուլմէ հալէա թէրէտտիւտ իթմէքտէ իտի: Օ սըրա-
տա ղայէթ խաֆիֆ պիր ֆըսըլթը սէտասը իշիտիլտիլինտէն,
Մարկրիթ պէմ պէյաղ քէսիլտի. զիրա եանընտաքի սալօն-
տա Տիան իլէ պիրիսի պուլունտըղընը վէ պէրապէրճէ գօ-
նուլմագտա օլտըղլարընը տէրհալ քէշֆ իթտի:

Պունըն իւզէրինէ պէօյիւք պիր աճը հըսս իթմէյէ պաշ-
լատը իսէ տէ, եինէ քէնտիսինի ղապթ իտէրէք, եավաշ եա-
վաշ պուլունտըղը օտա իլէ սալօն արասընտաքի տիվարա
եագլաշտը:

Փիլ հագըգա Ֆապիէնին սէտասը գուլաղընա աքս իթ-
տի. մէրգուլմէ Տիանա պիր թագըմ իֆատաթը աշըգանէտէ
պուլունըյօր ըտը:

Մարկրիթ՝ եիւրէյինին չարբմագտան պիրտէն պիրէ ֆա-
րիղ օլտըղընը հըսս իթտի վէ մահուտ մէթթուպըն սէօղլէրի
տօղրու օլտըղընը հիւքմ իթմէյէ պաշլատը:

Պունտան զիյատէ պիր շէյ իշիթմէյէ իհթիյաճը եօղ ը-
տը. մա մաֆիհ այագլարը տէօշմէ թախթասընա մըխլան-
մը կիպի, օլտըղը եէրտէն այըրլամայօր ըտը:

Տիան՝ Մարկրիթին էլպիսէ օտասընա կիրէրքէն չըգար-
մը օլտըղը խաֆիֆ սէտայը իշիթմիշ օլտըղընտան, պիր մէ-
հարէթի շէյթանէթ քեարանէ իլէ մուհապպէթլէրի նա՛սըլ
պաշլամը օլտըղընը, էվվէլի էմրաէ գարը գօճա օլմայը նա՛

սըլ իւմիտ իթմիշ օլտըղլարընը վէ իսթիյար մարքիդին գա-
րարը գաթիսի պու իւմիտլէրինի նա՛սըլ պօշա չըգարմըշ ի-
տույինի Ֆապիէնէ պէյան վէ պիր թագըմ քէլիմաթը աշը-
գանէ իլէ պու պէյանաթընը թէգէին իլլէտի:

Մէրգուլմէ պու կիպի սէօղլէր իլէ Մարկրիթին մէվթինի
մուճիպ օլաճաղընը պիլիր իտի:

Փիլ հագըգա Ֆապիէնին պիր իֆատէսի իւզէրինէ, էլ-
պիսէ օտասընտա ճիկէրսուղ պիր ալագէ իշիտիլտի վէ պա-
տէհու աղըր պիր ճիսմ եէրէ եուվարլանտը:

Պունըն իւզէրինէ Ֆապիէն պիրտէն պիրէ տօղրուլտու
վէ եիւզիւ քէֆին կիպի պէմ պէյաղ քէսիլմիշ օլտըղը հալտէ:

— Եա՛ րապպի... եանընտաքի օտատա քի՛մ վար տըր.
— տէյի հայգըրտը:

Պատէհու սալօնտան տըչարը չըգարագ էլպիսէ օտասընա
տօղրու սէյիրթտի վէ գարուսընը արալըգ պուլտըղընտան, հէ-
ման եիթիպ իչէրի կիրտի. ֆագաթ միւթէագըպէն իւրքէրէք
կէրիյէ սըչրատը:

Մարկրիթ պօյուլ պօյունճա եէրէ սէրիւմիշ եաթմը ը-
տը. պիչարէ գատընճըղաղ սօլուգ չէհրէսիլլէ թամ պիր էօ-
լիւյէ պէնղէյօր ըտը:

Ֆապիէն պու մէնզարէյի կէօրիւնճէ պիւթիւն վիւճու-
տիլլէ թիթրէմէյէ պաշլայարագ:

— Մատամ տը րօտ կիպի պունը՛ն տա մը էճէլինէ սէ-
պէպ օլաճաղըղ. — տէյի տիւչիւնտիւ:

Տիան իսէ՝ Ֆապիէնին արգասը սըրա իչէրի կիրմիշ օլ-
տըղընտան, Մարկրիթին եանընտա տիղ չէօքմիւշ օլտըղը
հալտէ, հէօնքիւր հէօնքիւր աղլամագտա վէ հէյէճանը պիր
սէտա իլէ:

— Մարկրիթ... Մարկրիթ... սէվկիլի՝ հէմիլրէճի-
յիմ... պանա ճէվա՛պ վէր... պանա աֆվ էթ... — տէյի
նիտա իթմէքտէ իտի:

Մարկրիթ նիհայէթ կէօղլէրինի աշտը վէ ղայէթ ղայըֆ
պիր սէտա իլէ:

— Սիղ պէնի ալտաթտընը... պէն սիզի րուհըմ կի

պի սէվտիյիմ հալտէ, սիզ պանա խըյանէթ իթտինիզ հա՛.
- տէտի :

Փապիէն պաշընը պիր սէտիրին եաստըզլարը արասընա
սօգմըջ օլտըղը հալտէ, աճը աճը աղլամագտա իտի :

Տիան իսէ էլան տիզ չէօքմիւշ օլտըղը հալտէ, մարքի
գատար մէյուս վէ միւքէտտէր կէօրիւնմէքտէ իտի :

Մարկրիթ գալպինին է՛ն տէրին նօգթասընտան ճիկէր-
սուզ պիր ահ իթտիքտէն սօնրա, Տիանըն հարէքէթի վագըա-
սընը բաքա չըգարմագ իւզրէ սէօյլէտիյի սէօզլէրէ խիթամ
վէրմէսինի պիր իշարէթլէ անլաթտը վէ պատէհու գօճասընա
խիթապէն :

— Փապիէն . . . պուրատա պու հալտէ գալմագլըղըմ
մուվաֆըզը մասլահաթ օլամազ . . . պիրիտի կէլիպ պէնի
պու հալտէ կէօրէճէք օլուրսա, նէ՛ տէր . . . պուրայա, եա-
նըմա կէլ. - տէտի վէ Փապիէն մաքինա կիպի պիր հարաքէթ-
լէ եանընա կիտէրէք ալըգ ալըգ եիւզիւնէ պագմագտա օլ-
տըղընտան :

— Սէն գուվէթլի սին . . . պէնի գուճաղընա ալ . . .
եալընըզ եաբամաղսան, Տիան սանա եարտըմ իտէր : Պէնի
օտամա կէօթիւրիւն, օրատա էօլմէք իսթէրիմ. - տէտի :

Պու սէօզլէր իւզէրինէ Փապիէն սաչլարընը չէքէրէք ա-
յաղընա գաբանտը վէ աղլայա աղլայա :

— Պէօյլէ սէօզլէր սէօյլէմէ, աղիզէմ Մարկրիթ . . . եօգ-
սա ալիմ Ալլահ քէնտիմի սէնին էօնիւնտէ էօլտիւրիւրիւմ :
Վագըա սէնի ալտաթտըմ, ալազճասընա ալտաթտըմ, լաքին
սէնի էլան սէվէրիմ . . . հաթթա ճինայէթի վագըամը սանա
ունութտըրմագ իչիւն հայաթըմը պիլէ ֆէտա իթմէյէ հազըր
ըմ. - տէտի :

Մարկրիթ մէրգուլըն էյիլմիշ օլան պաշընը թութուպ
գալտըրտը վէ թա գալպիեանընը օգուլմագ իսթէյօր ըմըջ
կիպի եաշարմըջ օլան կէօզլէրինէ պիր միւտտէթ պագտըգ-
տան սօնրա :

— Ինանըրըմ. - տէտի :

Պատէհու Տիան տը Գանտալա թէվճիհի խիթապլա :

— Տիան, սէնին Փապիէնտէն տահա զիյատէ գուվէթի
մանէվիյէն վար տըր. քէնտիսինէ եարտըմ էթ վէ պէնի պու-
րատան գալտըրընը. բէտէրիմին ան պէ ան իւսթէ կէլմէսի
իհթիմալտէն տիր . . . քէնտիսինին վուգուլը հալտէն խապէր-
տար օլմասընը իսթէմէմ. - տէտի :

Քէնտիսինէ իթաաթ իթմէյէ մէճպուրիյէթ հասըլ օլ-
տու :

Փապիէն՝ մէրգուլէյի գալտըրըպ օտասընտաքի եաթագ-
իւզէրինէ եէրլէշտիրինճէ, հըսսիյաթը գալպի եէնիտէն զալէ.
եանէ կէլէրէք, եինէ հէօնքիւր հէօնքիւր աղլամաղա պաչլա-
տը :

Լաքին Մարկրիթ գօճասընըն կէօզ եաչլարընտան ճիտ-
տէն միւլէէսսիր օլմաղա, զայըֆ պիր սէտա իլէ :

— Աղլամա, Փապիէն, սէնին քէտէրինի կէօրտիւքճէ տա-
հա ֆէնա օլույօրըմ. - տէտի :

Պիշարէ գատընճըղազ պալ մօմու կիպի պէմ պէյազ
քէսիլմիշ իտի : Էլան մաի վէ պէրրագ օլան կէօզլէրինին էթ-
րաֆընտա սիյահըմը պիր չըզլը բէյտա օլմուշ ըտը : Քէն-
տիսի տէ հագըգաթէն պիր էօլիւյէ պէնզէյօր վէ ֆագաթ
էսկի սիւքիւնէթինի պուլմըջ կիպի կէօրիւնիւյօր ըտը :

Փապիէն տ՝Արթէլ էլան աղլամագտա տէվամ իտիյօր ը-
տը :

Տիան իսէ մահզուն մահզուն Մարկրիթին եիւզիւնէ պա-
գըյօր վէ լաքին հիշ պիր սէօզ սէօյլէմէյէ ճէսարէթեապ
օլամայօր ըտը :

Մարկրիթ գօճասընըն ճիկէր բարալայաճագ պիր սու-
րէթտէ ահ ու ֆիղան իթտիյինի կէօրէրէք :

— Արթըգ աղլամա տէյօրըմ, Փապիէն, պէնի պու սօն
սաաթըմտա պիր գաթ տահա մուզտարըպ իթմէ. - տէտի :

Փապիէն. - Պունտան սօնրա աղլամագտան պաչգա պիր
շէյ եաբապիլի՛ր միյիմ, աղիզէմ Մարկրիթ :

Մարկրիթ. - Էվվէթ, պէն սէնին մէսուտ օլմանը իսթէ-
րիմ :

Փապիէն. - Գապիլ տէյիլ, պէն գապահաթլըյըմ :

Մարկրիթ . - (Պաշտոնը սալապարագ .) Գապահաթը պէն իմ, պէն սիգին արանըդա կիրէրէք սիգի պէտպախթ իթտիմ . պէնի ափվ իտինիդ : Պագաթ արթըգ պու սէօղէրի պըրա-գալըմ տա ճիտտէն գօնուչալըմ . . . բէտէրիմին կէլմէսինտէն էվվէլ սիգէ պիր իքի սէօղ սէօյլէմէք իսթէրիմ . . . կէլինիդ , հէր իքինիդ տէ եանըմա եագլաշընըդ . . . զիրա գուվվէթիմ կիթտիքէ թիւքէնիյօր :

Պագիէն իլէ Տիան՝ Մարկրիթին եաթաղը եանընտա տիգ չէօքտիւլէր :

Մարկրիթ աճը պիր ահ իթտիքտէն սօնրա , թաթը թաթ-ը գօնաւընն եիւղիւնէ պագարագ .

— Պագիէն , պէն արթըգ էօլէճէյիմի հըսս իտիյօրըմ , պէնի սօն տէֆա օլարագ տէբաղուչ իթմէնի վէ խաթըրէմի իլէլ էպէտ գալպինտէ սագլամանը արղու իտէրիմ . - տէտի :

Պագիէն . - Պէօյլէ սէօղէր սէօյլէմէ , աղիգէմ Մարկ-րիթ . . . սէն էօլմէյէճէքսին , սէն տիւնեատա պէնիմ էն պէօյիւք պիր խաղինէմ սին . սէնի զայպ իտէճէք օլուրսամ , պէնիմ հալիմ նէ՞ օլուր :

Մարկրիթ . - (Մահգունանէ պիր սուրէթտէ կիւլիւմէ-յէրէք .) Սէօղիւմիւ քէսմէ , Պագիէն , զիրա տագըգալարըմ սալըլ տըր : Միւսաատէ էթ տէ սէօղիւմիւ իքմալ իտէյիմ : Սէն Տիանը պէնտէն էվվէլ սէվտին . պունտա պիր ֆէնալըգ եօգ տըր : Խայր , մուհապպէթ տէնիլէն շէյ ինսանըն գալ-պինտէ զայրը իսթիյարի օլարագ հասըլ օլուր . . . պու պապ-տէ պէնտէն տահա զիյատէ թէճրիւպէքեար քիմ վար տըր : Ֆէնալըգ շուրասընտա տըր քի , սէն Տիանը սէվմէքլէ պէրա-պէր պիր պաշգասըլլա էվլէնտին :

Պագիէն . - Պունտա պէնիմ հիչ պիր գապահաթըմ եօգ տըր . . . էկէր սէնիւլէ էվլէնմէյէճէք օլսայըտըմ , սէն քէտէ-րինտէն էօլէճէք իտին . . . հալ պու քի պէն վէ Տիան օլանճա իգպալիմիդի բէտէրինէ պօրճուլ օլտըղըմըդտան , հէր իքիմիդ տէ պէտպախթ օլաճագտըգ :

Մարկրիթ . - (Գըղարարագ .) Տէմէք քի պէնի աճըտընըդ , էօյլէ մի . . . թէչէքքիւր իտէրիմ . . . թէչէքքիւր իտէրիմ . . .

միւտտէթի հայաթըմն էն զիյատէ սաատէթլէ կէչէն կիւն-լէրինի պու մէրհամէթէ պօրճուլըմ . պունտան տօլայը սիգին միննէթտարընը ըմ : Պագիէն , պէօյիւք վալիտէնէ վէրտիյին եէմինլէրտէն սէնի արթըգ աղատ իտէրիմ : Պէն էօլտիւքտէն սօնրա , սէն մատմուղէլ Տիանըն գօնասը օլաճագտըն . պէ-նիմ սօն արղուլմ պու տըր :

Պագիէն տ'Սրժէլ հիչ պիր ճէվապ վէրմէյէրէք էօնիւնէ պագտը :

Մարկրիթին չէհրէսի պիրտէն պիրէ սէրթ պիր թավր ա-լարագ , Տիանա խիթ ապէն .

— Տիան , սէն Պագիէնտէն տահա զիյատէ գապահաթ-ը սըն . . . էվվէթ , պիր չօգ սէպէպլէրէ մէպնի սէնին օնտան զիյատէ գապահաթըն վար տըր : էվվէլա վալիտէմին խաթը-րէի մուգատտէսէսի իղվաաթը նէֆսանիյէյէ գարչը սէնի միւտաֆաա իտէպիլիւր իտի : Սանիյէն պիր գատըն հէվէսաթը նէֆսանիյէյէ գարչը էրքէքտէն տահա զիյատէ մուգալմէթ իտէպիլիւր : Սալիսէն սէնին թապիաթըն մէթանէթլի օլտըղը հալտէ , Պագիէնին թապիաթը կէվչէք վէ գարարսըղ տըր : Լաքին պունընլա պէրապէր սանա տա ափվ իտէրիմ . հաթթա սանա օ՛ գատար էյիլիք իտէճէյիմ քի , եիւրէյինին պիւ ճիւմլէ գաբալը գաբուլարընը աչաճաղըմ :

Տիան տը Գանտալ պիրտէն պիրէ թիթրէտի վէ սօլղուն չէհրէսինի աթէշնաք պիր գըղարթը գաբլատը : Պատէհու եիւղիւնիւ էլլէրի իչինէ ալարագ .

— Մարկրիթ . . . եիւրէյիմի բարչա բարչա իտիյօրսըն . . . պանա մէրհամէթ էթ . - տէտի :

Մարկրիթ . - Պէն սէօյլէտիյիմի պիլիւրիմ . . . պէնտէն ալ-մագ իսթէտիյին գօնայը պէն հիւսնիւ ըրղամլա սանա վէրի-յօրըմ . պանա այիտ օլան շէյլէր պունտան պէօյլէ սանա ա-յիտ օլաճագ տըր . . . բէտէրիմ պու պապտէ ըուի ըրղա կէօսթէրէճէք տիր . . . էվվէթ , պէնիմ մալլէրիմ պունտան պէօյլէ սէնին մալին օլաճագ տըր . . . միւճէվհէրլէրիմ , սէր-վէթիմ , իսմիմ սանա ինթիգալ իտէճէք տիր , Հաթթա սա-նա պունտան զիյատէ պիր շէյ տէ վէրէճէյիմ , գըղըմը սէնին

աղուշը հիմայենէ թէսլիմ իտէճէյիմ: Պունտան պէօյլէ օ մա-
սումճըղաղըն վալիտէսի սէն օլաճագսըն: Լաքին րէճա իտէ-
րիմ, պէնիմ եէրիմէ գաիմ օլարագ անը մէսուտ իթմէյէ չա-
լըշ: Ինչալլահ վալիտէյիք տույղուսը՝ նամուսքեար վէ խայր-
խահ օլմագ լէզզէթինի սանա էօյրէտիր: Էկէր արզումա մու-
ղայիր հարէքէթտէ պուլունաճագ օլուրսան, էկէր էվլատը-
մը խըրքալյաճագ օլուրսան, մէղարըմտան չըգարագ սէնի
ճէզալանտըրաճաղըմ:

Տիան էլլէրինի նիյազքեարանէ պիր սուրէթտէ Մարկրի-
թէ ուզաթարագ:

— Գըզընը սէվէճէյիմի վէ պիւթիւն էօմրիւմիւ քէնտի
մէսուտիյէթի ուղուրընա սարֆ իտէճէյիմի ճէնապը Հագգ
նամընա եէմին իտէրիմ: — տէտի:

Մարկրիթ տիք տիք Տիանըն եիւզիւնէ պազմագտա օլ-
տըղընտան, անըն թագընտըղը թավըր ճիտտիյէթէ հայրան
օլարագ:

— Ինանըըմ, Լաքին շայէտ եէմինին ունուտաճագ օ-
լուրսան, Ալլահ հագգընտան կէլէճէք տիր: — տէտի:

Պու սէօղիւ միւթէագըպ, պիչարէ գատընճըղաղ տէր-
մանսըղ պիր հալտէ արգայա տօղրու երգըլտը գալտը:

Տիան վէ Ֆապիէն մէրգումէյի թուլթմագ իւզրէ հէման
եանընա շիթապ իթտիլէր: Տիան մէրգումէնին գօլլարընը օ-
վալամագլա պէրապէր, քէնտի քէնտինէ:

— Ալլահ վէրէ տէ Մ. տը Բօտ կէլինճէյէ գատար եա-
շայապիլտէ իտի: — տէտի:

Տիան՝ Ֆապիէն իլէ իզտիվաճը հագգընտաքի թէսավվու-
րաթընը եալընըղ Մարկրիթին բէտէրինէ գապուլ իթտիրէ-
պիլէճէյինի պիւտիյի ճիհէթլէ, շայէտ Մ. տը Բօտըն վիւրու-
տինտէն էվլէլ վէֆաթ իտէճէք օլուրսա, պիւթիւն իւմիտ-
լէրի պէրհավա օլաճաղընը տիւշիւնմէքտէ իտի:

Նիհայէթ մէրտիվէն իւզէրինտէ պէօյիւք պիր վէլվէլէ
հասըլ օլտու:

Գօնագ խըտմէթքեարլարը թագըն վիւրուտինի կէօրտիւք-
լէրինտէ հէման իսթիգպալինէ գօշմուշլար վէ գըզընըն նակէ-

հանի պիր սուրէթտէ խասթալանտըղընը քէնտիսինէ խապէր
վէրմիշլէր իտի: պիչարէ ատէմ պու խապէրի ալըր ալմաղ
աբալ թաբալ եօղարը չըգմաղա շիթապ իթմիշ իտի:

Տիան թագըն ալագ սէտասընը ալընճա, եիւզիւնտէ պիր
մէսէրրէթի տուզախիյանէ ասարը կէօրիւնտիւ վէ Ֆապիէնէ
մանիտար տիր իշարէթ վէրտի:

Ֆապիէն տախի Մարկրիթին պաշը ուճընա կէչտի վէ Տի-
ան հէման թագըն իսթիգպալինէ գօշարագ, վէ պիր բարմա-
ղընը տուտագլարը իւզէրինէ գօշարագ:

— Սէս չըգարմայընըղ, բէտէրիմ... ղիրա շիմտի ույու-
տը: — տէտի:

Մ. տը Բօտ գըզընըն ահվալինտէն խապէրտար օլմա-
մագլա պէրապէր, քէնտիսինի անճագ ալագտա թուլթապի-
լիյօր ըտը:

Մէրգում Տիանըն իսթարը իւզէրինէ պօղաղը սըգըլմըշ
կիպի պիր սէտա իլէ:

— Նէ՞ վար, Նէ՞ օլտու: — տէյի սօրտու:

Տիան: — Պիլմէյօրըղ, պիրտէն պիրէ իւզէրինէ պիր պալ-
ղընըղ կէլտի:

Թագ: — Պիր հէյէճանա՞ մը տիւշար օլտու:

Տիան: — Խալլ, հիշ պիր հէյէճանա տիւշար օլմատը:

Թագ: — Հէքիմ Նէ՞ տիյօր:

Տիան: — Հէքիմ կէթիրմէտիք:

Թագ: — Նիլին:

Տիան: — Հէքիմ կէթիրմէմիզի իսթէմէտի:

Թագ: — Փէնտի սէօղիւնէ պազմամալը իտինիզ:

Պու սէօղիւ սէօյլէյէրէք, պիչարէ ատէմ հէման տըշա-
րըյա գօշտու վէ օտա արալըղընտա պուլունան խըտմէթ-
քեարլարտան պիրինէ իսթապէն:

— Պաթիսթ, արապա հագըր տուրըյօր, չաբուգ տօգ-
թօր Լալանտըն էվինէ գօշ տա ալ կէլ, չաբուգ օլ: — տէ-
տի:

Պատէհու եէնիտէն գըզընըն օտասընա կիրտի վէ եավաշ
եավաշ եաթաղընա եագլաշտը:

Լաքին մէրգուճենին պալ մօմու կիպի պէմ պէյաղ չէհ-
րէսինի կէօրիւնճէ, պիրտէն պիրէ սարսըլտը վէ շիւպհէլի պիր
սուրէթտէ էթրաֆընա պագարագ .

— Եա՛ րապպի . . . պըրագըպ կիթտիյիմտէ պիր շէյսի
եօղ ըտը . պիրտէն պիրէ նէ՞ օլտու . — տէտի :

Փապիէն եիւզիւնիւ գէվճէսինին եաթաղընա տայաթմըշ
օլտըղը հալտէ, ընչգըրա ընչգըրա աղլամագտա իտի : Տիան
իսէ հիշ պիր ֆէնայըգտա պուլունմամըշ կիպի քէմայը սիւ-
քիւնէթլէ տուրմագտա վէ տիք տիք ժագըն եիւզիւնէ պագ-
մագտա իտի :

Մարկրիթ բէտէրինին հուզուրընտա իյատէի հայաթ իթ-
միշ կիպի, պիրտէն պիրէ կէօղէրինի աշտը վէ ֆէվգ էլ ա-
տէ պիր էսէրի սաատէթլէ .

— Պապաճըղըմ, սէվկիլի՛ պապաճըղըմ . — տէյի նիտա
իյլէտի :

Ժագ թաթլը պիր սուրէթտէ կիւլիւմսէտի վէ սէտասընա
մէթանէթ վէրմէյէ չալըշարագ .

— Նէ՞ն վար, գըղըմ, նէ՞ օլտուն . — տէյի սօրտու :

Մարկրիթ . — (Բէտէրինին կիւլիւմսէյիշինէ սէօնիւք պիր
թէպէսսիւմէ մուգապէյէ կէօսթէրէք .) Բէիսէսի պու-
լընտըղըմ ճէմիյէթին մէճլիսի ումումիսինէ կիթմէք իւզրէ
արապա իլէ տըշարը չըգմըշ ըտըմ :

Ժագ . — Բէք էյի, սօնրա՛ :

Մարկրիթ . — Եօլտա քէնտիմի օ՛ գատար տէրմանսըգ
պուլտում քի, ճէմիյէթին իքինճի բէիսէսի օլան մատամ տը
վէրթէնէ իքի սաթըրլըգ պիր թէգքէրէ եաղտըմ վէ նակէհ-
զուհուր պիր քէյֆսիլիք սէպէպիլլէ մէճլիսէ ըիյասէթ իտէ-
մէյէճէյիմի իշար իյլէտիմ : Պատէհու ազաճըգ րահաթ իթմէք
վէ պաշ բաբաղ իլէ պիր ֆագըր հագգընտա կէօրիւշմէք իւզ
րէ Սէնթ-Էօլալի քիլիսէսինէ կիրտիմ : Արապամըն ավտէթի-
նէ պէքլէմէք իսթէտիմ . . . Լաքին քէյֆսիլիյիմ տահա ղիյա-
տէ արթտըղընտան, պէքլէմէյէ մուվաֆֆագ օլամատըմ . . .
պուրայա կէլտիյիմտէ քէնտիմի բէք զիյատէ խասթա պուլ-
տում :

Ժագ . — Պաշգա պիր շէյ վուգու պո՛ւլմատը մը :

Մարկրիթ . — Խա՛յր :

Ժագ . — Տօղրո՛ւ սէօյլէ :

Մարկրիթ ճէվապ վէրմէյիպ կէօղէրինի դաբատը : Պի-
չարէնին կէօղէրի էթրաֆընտաքի սիյահըմսը տաիրէ կիթ-
տիքճէ պէօյիւմէքտէ վէ չէհրէսի տէ եավաշ եավաշ մօրար-
մագտա իտի :

Ժագ եիւրէյի գօբաճագ կիպի պիր հալ հըսս իտիյօրը-
տը . զիրա գըղընըն էօլմէք իւզէրէ օլտըղընը կէօրմէքտէ վէ
հէքիմին էլան կէլմէտիլինտէն տօլայը ատէթա հիտտէթլէն-
մէքտէ իտի :

Մարկրիթ պիրտէն պիրէ եաթաղը իւզէրինտէ գալգըպ
օթուրտու վէ զայըֆ վէ սէօնիւք պիր սէտա իլէ .

— Պապաճըղըմ, եանըմա կէլ . — տէտի :

Ժագ . — Նէ՛ իսթէյօրսըն, գըղըմ :

Մարկրիթ . — Սէնտէն պիր լութֆ տիլէյէճէյիմ, պա-
պաճըղըմ :

Ժագ . — Սէօյլէ պագալըմ . . . տիլէտիյին լութֆ նէտէ՛ն
իպարէթ տիր :

Մարկրիթ . — Արթըգ պէն սէնտէն այրըլըյօրըմ, վալի-
տէմլէ գալուշմաղա կիտիյօրըմ :

Ժագ . — (Կէօղէրի եաշարարագ .) Խա՛յր, պունըն իմ-
քեանը եօգ տըր . . . պէն միւտտէթի էօմրիւմտէ էյիլիքտէն
պաշգա պիր շէյ իթմէմիշիմ տիր :

Մարկրիթ . — Միւսատտէ էթ տէ սէօղիւմիւ պիթիրէյիմ,
պապաճըղըմ . զիրա սօն սաաթըմ եագլաշմագտա օլտըղընը
հըսս իտիյօրըմ . . . արղումը իճրա իտէճէյինէ եէմին իտէր
միսին :

Ժագ . — Եէմին իտէրիմ, գըղըմ :

Մարկրիթ . — Նամուսըն իւզէրինէ՛ մի :

Ժագ . — Էվվէթ, նամուսըմ իւզէրինէ :

Մարկրիթ . — Օ հալտէ մէմուլն օլտում . իյթէ արղում
շունտան իպարէթ տիր . Տիան գըղըմը պէօյիւթմէյի տէվամ
իտէճէք տիր : Պիր չօճուգ քէնտիսինի սէվէն պիր վալիտէյէ

հէր հալտէ միւհթաճ տըր . Տիան իսէ գըղըմը ըուհը կիպի սէվէր :

Ժագ . - Պու արզուն եհրինի պուլաճագ տըր , գըղըմ :

Մարկրիթ . - Քէնտիւհրինի ապլա այըրմայաճագսըն , տէյիլ մի :

Ժագ . - Ս.սլա :

Մարկրիթ . - Լաքին Ֆապիէնին տախի գըղընտան այըրմամասը իգթիզա իտէր . . . պինաէն ալէյհ Տիան տախի անըն զէվճէսի օլմագ լաղըմ տըր :

Ժագ պու սէօղիւ իշիտինճէ , պիւթիւն վիւճուտինի սօղուգ պիր թէր գարլատը վէ գըղը Ֆապիէնի պու գատար սէվտիյի հալտէ , պէօյլէ պիր լիսան գուլանմասը թապիի օլմատըղընը տիւլիւնտիւ :

Լաքին պու շիւպհէ ֆիթրինտէ հէնուղ տօղմուշ իքէն , Մարկրիթ սիւքիւնէթլի պիր թավր իլէ սէօղիւնիւ շու եօլտա տէվամ իյլէտի :

— Եվվէթ , Տիան գըղըմը սէվէպիլմէք իշիւն , մարքիղ տ'Արթէլ օլմալը տըր : Անլէրին բէսմի իզտիվաճը վէֆաթըմ տան իւշ այ սօնրա իճրա օլունաճագ տըր : Պանա այիտ օլան շէյլէրի պունտան պէօյլէ Տիանա վէրէճէքսին : Քէնտիսի գըղըմը պէօյիւտէճէք վէ հիշ պիր պէհանէ իլէ քէնտիսինի գըղըմտան այըրմայաճագսըն . ամմա շայէտ պաշգա չօճուղլարը օլուպ տա պէհիմ գըղըմը եիւզտէն պըրագաճագ օլուրսա , օ զէման բէտէրլիք հուգուղընը իսթիմալ իտէճէքսին վէ վիճտանընըն թէնպիհ իթտիյի վէճհյէ հարէքէթ իթմէյէ մէհզուն օլաճագսըն :

Պիշարէնին սէտասը կիթ կիտէ քէսպի զաաֆ իտիյօր ըտը : Պիր գաշ սէօղ տահա սէօյլէտի իսէ տէ , իւղէրինէ թէքրար պալղընլըգ կէլտիյինտէն , անլաշըլամատը :

Նիհայէթ տօգթօր Լալանտ կէլտի վէ ալէլ աճէլէ խասթանըն օտասընա կիրտիրիլտի :

Մէրգում Մարկրիթին եաթաղընա եագլաշըպ տա եիւղիւնէ աթֆը նիկեհա իտինճէ , էճէլին գարիպ օլտըղընը

տէրհալ քէշֆ իթտի վէ էթրաֆընտա պուլունանլարա խիթապէն .

— Հիշ պիր հէյէճանա տիւշար օլտո՞ւ մը . - տէյի սօրտու :

Քէնտիսինէ « Խա'յր » ճէվապը վէրիլտի : Պունըն իւղէրինէ ժագ գըղընըն ույտուրմըշ օլտըղը հիքեայէյի տօգթօրա նագլ իյլէտի վէ տօգթօր տախի հասպ էլ իճագ պիր բէշէթա եաղըպ պըրագտըգտան սօնրա , շէքիլտի կիթտի :

Սաաթ օնա տօղրու , Մարկրիթ քէնտիսինի պուլտու վէ զայըֆ պիր սէտա իլէ :

— Պապաճըղըմ . . . պէնի գուճագլա . - տէտի :

Ժագ մէյուսիյէթինտէն չըլտըրաճագ բատտէյէ կէլէրէք , գըղընը սիյնէի մուհապպէթինէ ալտը :

Պունըն իւղէրինէ Մարկրիթ ճիկէրսուղ պիր ահ իտէրէք :

— Սէվկիլի պապաճըղըմ . . . շիմտի տուտագլարընը . . . ալըմա տայաթ . . . սէնին պուսէլէրին . . . արասընտա . . . էօլմէք իսթէրիմ . . . էլվէտա . . . պապաճըղըմ . . . էլվէտա . . . պէնի նա'սըլ սէվտին իսէ . . . գըղըմը տա էօյլէ սէվ . - տէտի վէ տիւնեատա անըն գատար հիշ քիմսէ քէնտիսինի սէվմէմիշ օլտըղընը անլաթմագ իսթէյօր ըմըշ կիպի թաթլը թաթլը բէտէրինին եիւղիւնէ պազարագ , ըուհը բաքընը թէսլիմ իյլէտի :

Ֆապիէնի վէ Տիանա հիշ պիր քէլիմէի մուհապպէթ սէօյլէմէմիշ , հիշ պիր նաղարը շէֆագաթ աթֆ իթմէմիշ իտի : Լաքին ժագ քէտէրի տէրունի սէպէպիլլէ պու հալին ֆարզընա վարամատը :

Տիան՝ Մ. տը Բօտ իլէ պէրապէր Մարկրիթէ սօն վաղիւֆէսին տէ իյֆա իյլէտի :

Իրթէսի կիւնիւ Ֆապիէն եաթաղա տիւշտիւ . Մարկրիթին վէֆաթընտան տօլալը էօյլէ պիր քէտէրի աղիմէ տիւշար օլմուշ ըտը քի , գուվվէթ վէ տէրմանը պիւս պիւթիւն թիւքէնմիշ իտի :

Տօգթօր Լալանտ ճէլպ օլունտըգտա , պու խասթալըղըն

պէօյիւք պիր մէյուսիյէթտէն իւէրի կէլմիշ օլտըղընը վէնի-
հայէթ թիֆօյա միւնճէրր օլապիւէճէյինի սէօյլէտի :

Փապիէն Մարկրիթին ճէնաղէ ալայը իճրա օլունաճաղը-
նը իշիտինճէ , ժագա խիթապէն .

— Բէճա իտէրիմ , բէտէրիմ , սօն մէսքէնինէ գատար
քէնտիսինէ ըէֆագաթ իթմէք սաատէթինտէն պէնի մահրում
իթմէյինիղ . ազաճըգ քէնտիմի պուլմագլըղըմա պէքլէյինիղ .
— տէտի :

Մ. տը Բօտ Փապիէնին պու արղուսընա մուխալէֆէթ
իթմէք իսթէմէտիյինտէն , Մարկրիթին ճէսէտինի Պօրտօնըն
էն պէօյիւք գապրիսթանը օլան Շաթրէօղ գապրիսթանընտա
պիր մախզէնտէ մուվագգաթէն վաղ իթտիրտի :

Մարկրիթին վէֆաթընըն իրթէսի կիւնիւ , Տիւան՝ Հանրի-
էթ-ինէյի ալարագ . Ոչնէթ Գասթարէտ իւէ պէրապէր Գան-
տալ գօնաղընա ազիմէթ իյլէտի . զիրա չօճուղը էմզիրմէյէ
մախսուս օլան սիւտ օրատա տահա խալիս վէ տահա նաֆի
օլտըղը կիպի , տաղլարըն հավասը տախի չօճուղըն սըհհէ-
թինի թագվիյէյէ տահա զիյատէ խըտմէթ իտէճէք իտի :

Handwritten: 2000

ՀՀ Ազգային գրադարան

NL0542351

